

sancti...
omni...
pbe...
begno...
s come...
Amiro...
one...
de...
duel...
compr...
p...
fiallo

omnia...

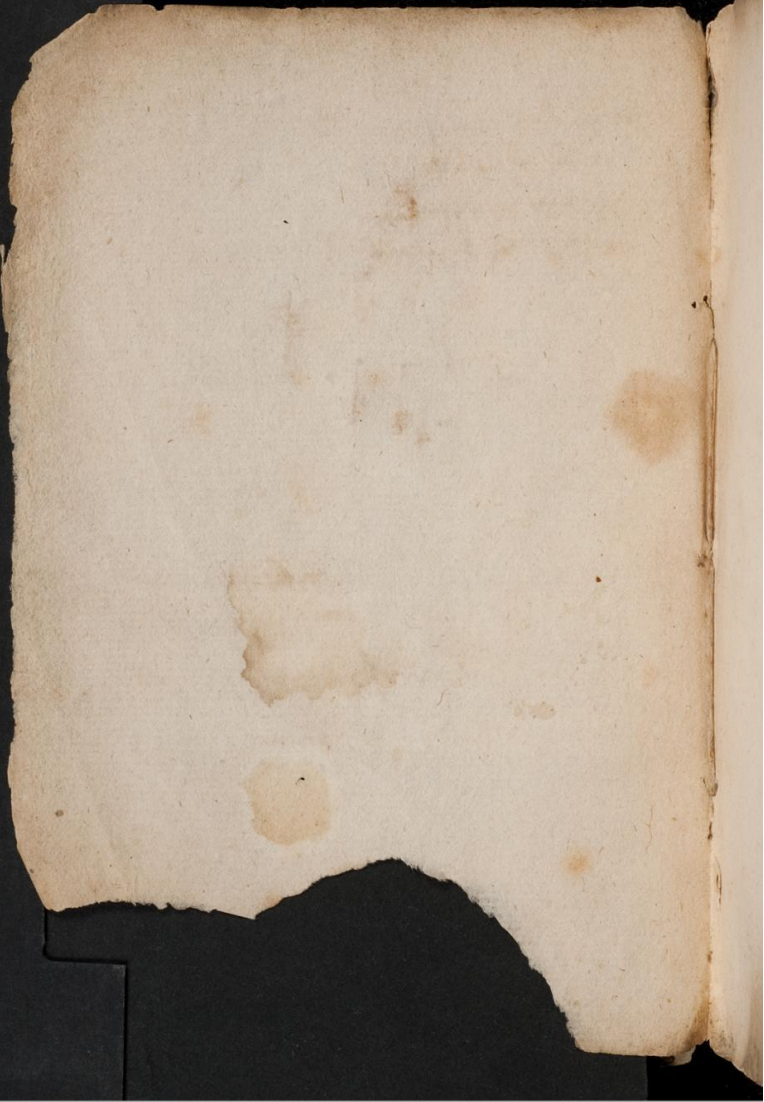
*Volatim
omnis beatus*

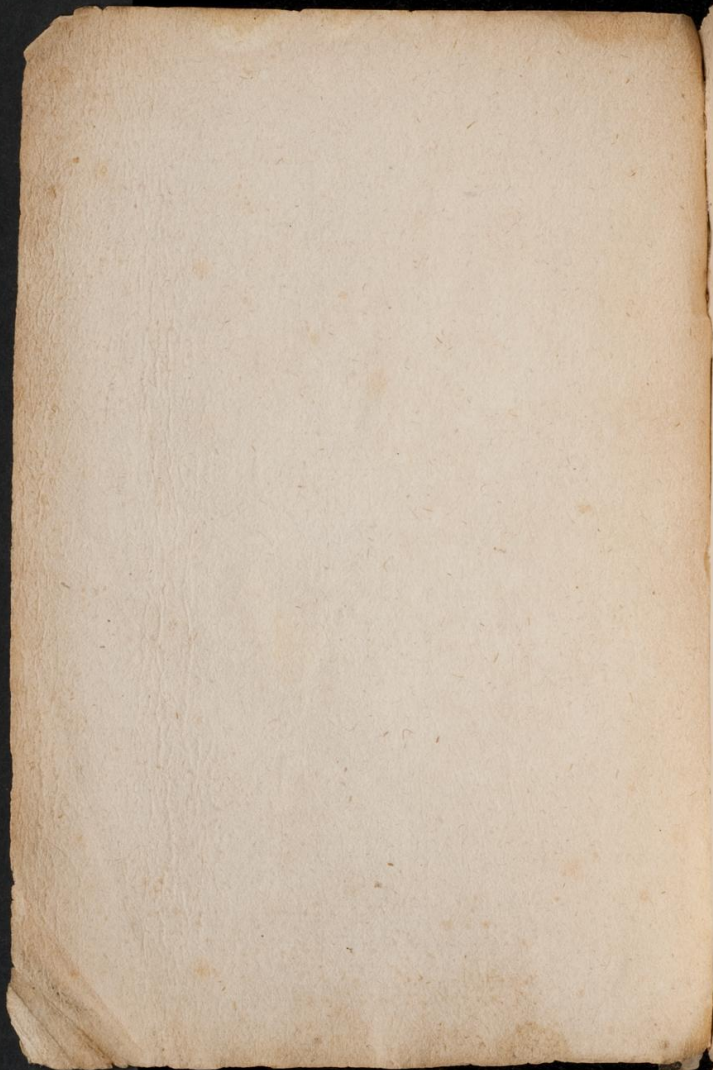

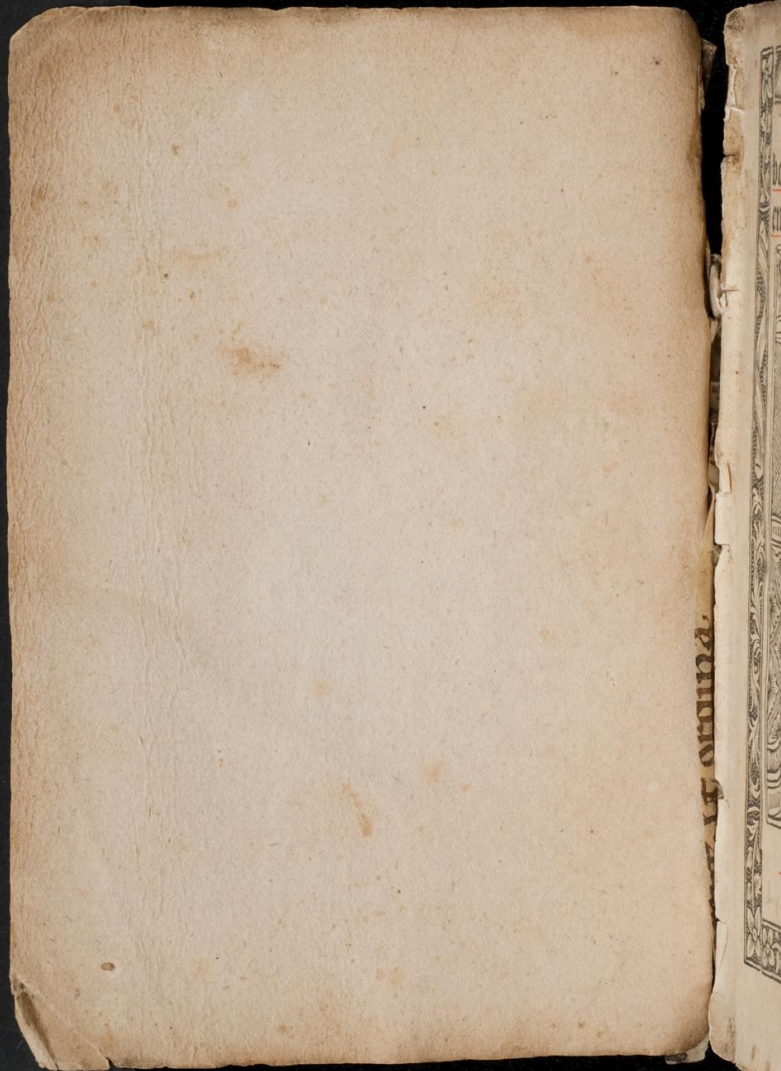
fido...
penatis...
indans...
religionis...
certamina...
tandā...
sub...
memoriā...

uentus adductus est.
in sanguinem cū corpore
uenerit. Durus inquit
seuerus doctor. eorumque
uicē. Statuitque spolia
perterga religans. et
tuis agnunt puerorum.
ret doluit. tantū ac
aut. In faciem et ca
nule et uirga sanguinē.
fessor xpi nē scindit.

ipse rex habitatu
cantes se solo. de
peccati contagio.
horreo. n̄ stantes in
uiuere deo. ad glā
copulatae paradysi
numero. cuius uite p
sermone puato tam
in publicū. ut cuius
ria in glā relata cele
Beatusissima
barbara

...LE ORDINA...

Dieta salutis a beato
boñ. nouiter impressus ac
emēdatus Incipit feliciter

Claude Jaumar

M. Th. u. Sch.

81/Jnc.

↳ R.

Prologus seu prefatio in libellum pre dicatoꝝibꝰ
maxime perutilem: qui communiter dieta salutis ab
omnibus nuncupatur.

Hec est via: ambulatē i ea
et nō declinetis ad dexterā neqꝫ ad sinistrā
Esa. xxx. Magnā miām facit: qui erranti
viā oñdit. maxime de nocte/in terra hostiū/et tēpore
guerraz. Errantes sunt pctōres. iuxta illud qđ dicit
Ro. iii. Omnes enī peccauerūt: et egent gratia dei. Et
prime iohis. i. Si dixerimus qđ pctiū non habemus:
ipsi nos seducimꝰ/ et veritas i nobis nō est. Cū igitur
oēs sumus pctōres/ergo oēs sumus errātes. sicut dicit
ysa. liii. Oēs nos quasi oues errauimus: vnusquisqꝫ
in viā suam declinauit. Nox est pctiū instar niuis fri
gidum. i. infri gidās dilectionē/ obscurū. i. obscurans
rōem: ineptū faciēs ad bonā opationē. Venit nox qñ
nemo poterit opari. Terra hostiū: est mūdus. in quo
principatur dyabolus. *Joh. xii.* Hunc princeps mūdi
huiꝰ eicietur foras. Tēpus guerre: est tps pñtis vite
quia nūc caro ꝑ cupiscit aduersus spīi/ et spīs aduers
sus carnē. vt dī *Gal. v.* Quia igitur oēs pctōres et er
rantes sumꝰ: per ꝑsequēs extra viā veritatis imus. et
in nocte/ et in terra hostili / et i tpe guerre mortales su
mus: et existimꝰ. Ideo ꝑdicatoꝝ verbi diuini maximā
miām facit errantibꝰ in tātis periculis cōstitutis: qñ
viā salutis eis ostēdit. Vñ magnū meritū apud deuz
et coronā acqꝫrit. Ideo dī iacobi. v. Qui auerti fecerit
pctōrem ab errore vie sue: saluabit aīaz eius a morte
et opit multitudinē pctōꝝ. Officiū enī ꝑdicātis verbū
dei: ē. ꝑꝑue errātes dirigere et ad viā salutis reuocare
In cuiꝰ persona verbū dei ꝑmissus pctōꝝibꝰ errantibꝰ

est autentice pclamatus: cū dī. **H**ec est via ambulate
in ea. ¶ **Q**uāsi autē pctōres tripl'r pnt errare. s. malam
viā eligēdo ⁊ in via errando et a viā diuertēdo: ideo
p'dicator in x'bis istis p'positis docet nos specialiter
tria de via ista salutis. scz.

¶ **P**rimo igit docet nos viā salutis subtilit' eligere: cū di
cit **H**ec est via. s. et nulla alia ad salutē eligenda.
¶ **S**ecundo docet nos per viam salutis viriliter in
cedere: cum dicit ambulate in ea. quasi diceret: stude
te remanere in illa.

¶ **T**ertio docet nos vie salutis insistere: cum infer
tur nec ad dexteram/nec ad sinistrā. quasi diceret:
nolite diuertere ab ea.

¶ **P**rimo ergo docet nos p'dicator viā salutis elige
re: cū dicit hec est via. s. nō erroris: s. x'itatis. nō picli
tationis: sed salutis. non ad infernū: sed ad celum.

¶ **E**t nota q' hec via salutis h'z specialit' nouē dietas
¶ **P**rima est a peccato ad penitētiā tanq' ad me
dicinam/et remediū peccatorum.

¶ **S**ecunda est a penitentiā ad precepta.

¶ **T**ertia est a preceptis ad consilia.

¶ **Q**uarta est a consiliis ad virtutes tanq' ad instru
menta que docent operari recte.

¶ **Q**uinta est a virtutib' ad dona spiritus sancti que
docent operari faciliter et expedite.

¶ **S**exta est a donis ad beatitudines que docēt ope
rari perfecte.

¶ **S**eptima est a beatitudinibus ad fruct' spūs qui
docent operari delectabiliter ⁊ deliciose.

¶ **O**ctaua est a fructibus ad iudicium.

¶ **N**ona est a iudicio ad celū. ¶ **E**t scdm hoc in pnti

opere quod dicitur *via* vel *dieta* salutis: sunt. x. ca.
¶ In primo agitur de viciis a quibus est mouendus
et recedendum.

¶ In secundo agitur de penitentia.

¶ In tercio agitur de preceptis:

¶ In quarto de consiliis.

¶ In quinto de virtutibus.

¶ In sexto de donis.

¶ In septimo de beatitudinibus.

¶ In octauo de fructibus spiritus:

¶ In nono de iudicio.

¶ In decimo de inferno et celo

¶ Primo igitur in nomine dñi agendū est de viciis
Et primo in generali: postea in speciali.

¶ De peccato in cōi. Primū caplm.

Primo igit nota de peccato vt

vicio in cōi. Et est sciendū q̄ pctm̄ est dictus vel factus
vel cōcupitū cōtra legē dei. vt dicit aug. Et est sciendū
q̄ est vitandum specialiter et precipue ppter tria.

¶ Primo: qz est deformitas quam deus detestatur.

¶ Iniquitas quam demon amplexatur.

¶ Infirmitas qua mundus dissipatur.

¶ Primo peccatū est detestandum: qz est deformitas
quā deus sūme detestatur. Unde nota q̄ nichil posset
cogitari quin deus fecerit propter odium peccati. ipe
enim propter peccatum semelfere dissipauit oīa opa
sua. s. totum mundum per diluuium. Genes. vii.

¶ Alii autem reges et potentes in preiudicium iūm̄
corum depopulāt terras eorum: deus autē dissipauit
terram propriam quia peccatū intrauerat terrā suaz

¶ Itē non solū hz pctm̄ odio: s; et quiddā pctm̄ tāgit.

via ambulate
r rare. s. malan
diuertēdo: ideo
nos specialiter
ibiter eligere.
ter incedere.
liter incitare.
eligenda.
is viriliter ins
diceret: stude
e: cum infer
quali diceret:
salutis elige
atis. nō p̄cū
ad celum.
nouē dietas
ad q̄ ad me/
q̄ ad istru
Tanti que
docēt ope
sp̄s qui
x in p̄cū

¶ Alia autem homines propter vnū corruptuz non
 proiciūt in mari vasa aurea vel argētea: sed seruant
 vasa ⁊ vinū effundūt. deus aut nō solū pctm: sed etiaz
 vasa pcti. i. creaturas rōnales. s. aīas ad suā imaginē
 factas ⁊ suo p̄ciososanguine redēptas: in odiū peccati
 proicit ī oceano infernali. qz vt dicit Sap. xiiii. **¶** Odio est
 deo ip̄ius ⁊ pietas ei⁹. **De⁹** insup intantū pctm odit:
 qz p̄p̄ pctā m̄di inocentē vnigenitū iter fecit. **¶** An dicit
Ysa. liii. **¶** Propt̄ scel⁹ populi mei p̄cussi est. Et ip̄emet
 deifili⁹ vt pctm interficeret ⁊ vel occideret tradidit in
 mortē aīam suā. vt ēz similit̄ Ysa. liii. **¶** Nullus aut in-
 uenitur qui tā odiat inimicū: qz in ei⁹ odiū velle iter
 ficere vnigenitū p̄p̄riū vel etiā semetiip̄m. **¶** Itē de⁹
 persecutus est pctm ab initio intm̄ qz peccat ip̄sum de
 celo. ⁊ vidēs qz remāserat ī mūdo: ip̄e in p̄p̄ria p̄sona
 descendit in mundū. vt de ip̄o fugaret pctm. ⁊ tandem
 in iudicio proiciet ⁊ cludet ip̄m in inferno. qz dicitur
Michee. vii. **¶** Proiciet ī p̄fundū maris oīa pctā n̄ra
¶ Scdō pctm̄ est iniquitas quā demon amplexatur
¶ Et nota qz triplex est signū qz pctm̄ placet dyabolo
¶ Prīmū signū est: qz in nullo alio delectat. qz ip̄se
 nō vult aliud balneū. nō querit aurū/ nō amat argen-
 tum. qz in p̄sona ei⁹ dicit Gen. xiiii. **¶** Pa michi aīas. ces-
 tera tolle tibi. **¶** Sicut enī auis rapax amat cor p̄de: sic
 ip̄e cor hoīs. vt p̄z de illo qd̄ interrogauit dyabolū qd̄
 plus amabat. **¶** Et dyabol⁹ r̄ndit qz tria p̄cipue. s. lunā
 primā/ rotā solis ⁊ ferrū molle. **¶** Hoc est cor qd̄ cōponit̄
 tur ex tribus litteris/ q̄ habent illas tres figurās
¶ Secūduz signū qz dyabol⁹ amat pctm̄ est: quia in
 p̄curādo pctm̄ nūqz fatigatur. **¶** Tenī sex millia ānoz
 sunt ⁊ āplus qz nichil aliū fecit qz p̄curare pctā. **¶** An
 quādo dñs interrogauit eū: vñ venis ⁊ r̄ndit. **¶** Circuīt

terrā et per ambulauit eam. **Job. i.** Non licet enī sibi
cape cibū/nec somnū: tñ ē occupat⁹ i negotio pctōꝝ
Job. xxx. Qui me comedunt: non dormiunt.

¶ Tercia signū q̄ dyabolus amat pctm̄ est: qz nūq̄
potuit nec poterit pctō saturari. Jam enī non possunt
numerari illa infinita milia hoīm pctōꝝ quos absor
buit et deuorauit: et tñ est adhuc famelicus. et sicut leo
circū querēs quē deuoret. **Pr̄ie petri. v.** Adhuc etiā
est isatiabilis pctō. nō solū famelic⁹: sed etiā sitibūd⁹
Enī d̄r Job. xl. Absorbebit fluumm/et nō mirabitur. et
habet fiducia q̄ influat iordanis i os ei⁹. pctōꝝ cus
impetu currētes in os ei⁹. i. in infernū: vocant hīc flu
uius quē absorbet dyabol⁹ et nō mirat. in isti x̄o quieti
et pacifici dicunt iordanis q̄ interpretat hūilis descēsus
et tales sūme dyabol⁹ desiderat absorbere. **Exemplū**
in vitis patrū de capitulo demonū/et singulis demo
nib⁹ de pctis et malis q̄ pcurauerāt reddētib⁹ rōem.
et de illo q̄ specialiter fuit laudat⁹ et honorat⁹ a prin
cipe eoz/et in cathedra collocatus: qz fecerat fornicari
vnum monachum/quem in quadraginta ānis vix
traxerat ad peccatum.

¶ Tertio pctm̄ est infirmitas qua mund⁹ dissipat. Et
nota q̄ pctm̄ est febris terciāna. ppter triplicē cōcupi
scentiā. s. diuitiaz/deliciaz/et honoz. de qua d̄r **Pr̄ie**
ioh. ii. De q̄ est in mūdo aut est cōcupiscentia carnis
aut concupiscentia oculoz/aut superbia vite.

Quartana etiā est ppter triplicē gradū pcti. s. cordis
ozis/et optis: et cōsuetudinis. cōtra que d̄r **Uaticoz. vi.**
Reuertere reuertere sananūtis. i. aīa misera. quater
dicit reuertere: propter illa quattuor predicta.

¶ Est etiā febris quotidiana ppter pctm̄ supbie q̄ est
in oi pctō et p̄tinue. **¶ Vel p̄tinua est:** qz est valde pericu

lofa. Nam sicut febris continua aliquando aufert vitam temporalem vel corporalem: et conferit mortem corporalem: sic peccati infirmitas aufert vitam / non solum temporalem: sed et aliquando spiritualem quia conferit mortem infernalem vel eternalem.

Podagra pedum vel gutta est propter peccatum accidie

Paralysis manuum est propter peccatum inuidie vel imie.

Idropisis est propter peccatum auaricie.

Dolor viscerum / vel tortiones propter peccatum iracundie

Squinantia propter peccatum gulae.

Leprosus propter peccatum luxurie. et propter hec omnia dicitur et peccatore. ysa. l

Aplata pedis usque ad denticulam capitis non est in eo sanitas.

¶ De peccato in speciali. secundum capitulum.

Secundo nota de viciis in spali.

Et est sciendum quod septem sunt vicia principalia et capitalia. Quinque dicuntur spiritalia. scilicet

Superbia

Duo vero dicuntur carnalia. scilicet:

Inuidia

Luxuria **U**nde versus:

Auaricia

Concupiscentia **P**at septem vicia

Ira

In quibus scilicet

Accidia

sunt tot littere quot sunt vicia capitalia licet non sit in viciis et litteris idem ordo.

¶ De quolibet vicio nota precipue tria. scilicet.

Typum quem profert

¶ Primo enim ne tande sunt

Fetum quem profert:

adaptationes peccati in cordi.

Dammum quod infert.

¶ Et nota quod peccatum est sicut

putredo in pomo. sicut ei putredo aufert pomo decorum

valorum / colorum / odorem / et saporem: sic peccatum aufert anime

decorum vite / odorem fame / valorum gratie: et saporem glorie

¶ Unde dicitur Job. xiiii. Quasi putredo consumendus sum.

¶ Secundo peccatum est sicut vulnus in corpore humano. Nam recent

vulnerat pro mittit se tangi et vulnus pro mittit et investigari: sed

post tertiū diē nō sine magno dolore tangitur in vul-
 nere. sic pctm̄ ī suā recētia cito curat̄ ⁊ p^o tertiū diē est
 grauissim^o dolor vulnery. gen. xxxiii. die fctia qm̄ gra-
 uissim^o dolor vlnery erat accepit gladiis duofillū iacob
 symeō ⁊ leuifrēs diue. īgressi sūt vrbē ⁊ fidens: ⁊ emoz
 ⁊ sichē piter necaueft. qz. s. q̄sūt tollerabilis ē correctio
 v̄l sanatio pcti p^o tres dies Tres dies isti sūt: pcti ppe-
 tratio/peccā di ⁊ s̄uetudo ⁊ pcti obstinatio. Nā p^o istū
 tertiū diē pctōz nō p̄mittit se tāgi p̄ correctōez. puer.
 xviii. Pctōz cū ī p̄fūdū pctōz venerit: p̄tēnit. Dicunt
 ei illō ysa. xxx. Loqm̄i nobis placētia. videte nobiser-
 rozes excecavit ei eos malicia eoz. Nā ēt odio habue-
 ¶ Tercio pctm̄ ē (rūt corripierē ī porta. Amos. v:
 sicut falsitas in pāno. nā sicut mercator de falso pāno
 nō oñdit emptori mediū neqz finē: s; tñ caput: sic dya-
 bol^o q̄ ē mercator pcti/ōñdit fatuo p̄tōzi solū caput pā-
 ni. i. delectationē culpe. nō mediū. i. remozsū ⁊ scie. v;3
 finē. i. penā gehēne. De hac mercātia dicit ysa. xxiif
 Erat sicut emēs sic ille qui vēdit. qz. s. tā pctōz: q̄ dya-
 bolus in mercatura peccati est deceptus.
 ¶ Quarto pctm̄ ē sicut taberna dyaboli ī q̄ vēdit v̄l
 nū voluptat̄ ī mūdo p̄ p̄cio aie. ⁊ sicut tabernari^o po-
 nit tres taxillos ī taberna q̄b^o occupāt ribaldi sic dya-
 bol^o ī taberna pcti p̄ōit p̄ribaldis. i. p̄ amatorib^o vo-
 luptatis tres taxillos. i. tres cōcupiscētiaz mūdanas
 de q̄b^o hēt p̄rie io. ii. cōcupiscētiaz carnis/pcu. ocloz ⁊
 supbiā vite ¶ Quinto pctm̄ ē sic lud^o alleatoris/ q̄ vul-
 go bz lud^o corrigie Nā sic ille fals^o alleator. i. corrigia-
 tor p̄mittit illos hoīes ī p̄ncipio alt̄qd lucrari ⁊ finalr
 aufert ⁊ recupat totū qd amifatz cū hoc lucrat̄ ab eis
 qd qd hnt etiā qm̄qz vestes: sic dyabol^o tā q̄ fals^o allea-
 tor p̄mittit pctōzē ī aliq^o t̄pali. p̄spari: s; finalr aufert

t vitam
 pcti infr
 pūalem
 s accide
 pel imie.
 traci die
 fac. r̄st
 sanitas.
 p̄ali.
 r̄capita
 alia. scy
 vertus:
 p̄tem vi
 na scily
 vicia ca
 ordo.
 ā de sunt
 eti in coi.
 tū ē sicut
 io decoē
 ⁊ anime
 ē gl̄ioie
 na sum.
 tā recem-
 gari sed

aiam ⁊ corp⁹ / grām ⁊ glīam ⁊ t̄palem substantiā. Cōtra qđ sara glīabat: dicēs thobic. iiii. Nunq̄ cū ludētī bus miscui me. i. cū demonib⁹ siue alleatoribus.

¶ Sexto peccatū est sicut rete / ⁊ sicut x̄ga inuiscata nā sicut piscis in retib⁹ se agitādo se plus inuoluit: et auis pl⁹ ambulās per virgā inuiscatā forti⁹ se capit: sic pctōz magis elōgat a deo ⁊ stricti⁹ illa q̄atur a dya bolo. qz de tali d̄f Job. xviii. Tenebit̄ plāta ei⁹ laq̄o.

¶ Septimo pctm̄ est sicut vinculuꝝ quo ducit̄ porcus ad macellū / ⁊ bos ad victimā / ⁊ quo ligatur falco ad perticā / ⁊ synea ad truncū. Sicut enī carnifex ducēs porcū nō strigit nimis pedē ei⁹ ne clamer: sic dyabol⁹ non strigit nimis pctōzem per t̄palē aduersitatē / ne clamet per pfessionē vel ofonem. vt sic ducat eū liberius ad macellū infernale. Un̄ d̄f puer. vii. Ignorat qđ ad vincula stult⁹ trahitur. Itē sicut bos ligat⁹ non sentit se esse ligatū qñ ducitur ad macellū nisi qñ vult fugere. Itē sicut synea nō sentit se esse ligatā / nisi cū vult pilotaz a se remouere: nec falco / nisi cum vult de pertica volare: sic pctōz nō sentit vinculū peccati / duꝝ perpetrat ⁊ in pctō perseverat. sed t̄sic vincula sentit: cum anima infelix a corpore recedit.

¶ De superbia: tercium cap.

Superbia est libido dominādi

vel appetit⁹ pprie excellētie. Aug. De qua nota tria scz typū quē p̄fert / fetū quē p̄fert / ⁊ dānū quō infert.

¶ Supbia igit̄ que ē primū ⁊ principale ac capitale vicium habet multiplicem typum in natura et in scriptura: cui congrue comparatur.

¶ Cōparatur primovēto: pp̄ tria. qz vent⁹ extinguit lucē / ⁊ exicat rozē / ⁊ exufflat puluerē: sic supbia extinguit

*Comparatio
supbie*

guit lucē sapie/exicat rozē grē/exicat vel exufflat pul
uerē vanitatis mūdane. ⁊ iō cum hō sit puluis ex sua
cōditione: iuxta illud gen. iii. Puluis es ⁊ in puluerē
reuerteris: magis timēdus est ventus supbie i alto q̄
in basso. i. in statu plationis q̄ subiectōis. qz vētus sē
in alto puluerē inueniret: citi⁹ exufflaret. quia perflāt
altissima venti: vt dicit poeta.

¶ Secūdo cōparatur supbia fumo. qz sicut fumus ma
gis ascendēdo deficit: sic superbus plus exaltat⁹ pl⁹
euanescit. **Psal.** Vox vt honorificati fuerit ⁊ exalta
ti: deficientes quē admodum fumus deficient.

¶ Tertio pparat palee ppe leuitatē ⁊ inconstantiaz
⁊ defectum valoris. quia sicut torrēs trahit paleas/ ⁊
ista leuia ad oceanū: sic torrēs tentatiōis trahit secuz
vanos non humiles ad oceanum inferni.

¶ Quarto pparatur stille aquose q̄ inflatur ⁊ statim
adnichilatur ⁊ vesice q̄ mor deficit: dū tamē acu pun
gatur. sic superbus mox inflando deficit: et punctus
modica febre vel tribulatione adnichilatur.

¶ Quinto pparat aranee. qz sicut aranea se emiscerat
texēdo telā vt muscas capiat: sic supbus pdit aiaz vt
capiat laudē hūanā. **ysa. lix.** Telas aranee texerūt.

¶ Sexto pparat feretro. qz sicut feretrū tunc solū oz
natur cū mortu⁹ in eo ponit: sic viri ⁊ mulieres p̄cipue
tūc ornāt feretrū corpis sui per exterior⁹ vestiū para
turā: cū aia intus est mortua per superbiam.

¶ Septimo pparat supbus luctatori incauto. nā si i
lucta vn⁹ de luctatorib⁹ possit leuare pedez alterius:
deicit ipm. sic si demō possit leuare pedem. i. homis
affectionē per superbiā: deicit eū in dānationē eternā
Psalmista. Deicisti eos dum alleuarentur.

¶ Octauo pparatur galline. qz sicut gallina statim

cātat cum posuerit ouum: sic superbus statim vult videri cum fecerit aliquod opus bonum.

¶ **H**ono cōparat lupō. Dicit enī q̄ lup⁹ vno mēse vit ut de vento: sic supbus vno mēse. i. mēsurā vite sue vit ut vlt pascit v̄to gl'ie mūdane. **Osē. xii. Effraim pascit ventū. i. gl'iam mūdā. sequitur estū tota die. i. superbus semper est famelicus laudis humane.**

Damna supbie

¶ **D**āna x̄o q̄ supbia facit ī hoīe sunt spāliter q̄nqz.

¶ **P**rimo enī hoīez arefacit vt meli⁹ accēdat. i. sine humore gratie ⁊ sine p̄passione efficit. **Ecclesiastici. vi.**

Hō te extollas in cogitatōe aīe tue. ⁊ sequitur: vt nō de relinquareis vt lignū aridū in heremo. i. in iferno vbi cōcremabuntur arbores ifructuose. i. peccatores

¶ **S**c̄do hoīem consumit. i. oē bonū hoīs adnichilat ⁊ perdit. **Job. xviii. Consumit brachia ipsius. i. hominis supbi primogenita mors. s. superbia que ē primogenita filia peccati vel dyaboli.**

¶ **T**ertio homines infatuat ⁊ decipit. cuius signum est. quia supbus preciosa vilipēdit. i. grām ⁊ gloriā ⁊ vilia care emit. i. gloriā trāsitoriaz. **Hyemerie. xlix. Arrogantia et superbia cordis tui decipit te.**

¶ **Q**uarto: hominē precipitat. et ideo hominēz ad alta leuat: vt maior et grauior sit ruina. **Luce. xliii. Qui se exaltat: humiliabitur.**

*hec vicia
supbie solent
euenire.*

¶ **Q**uinto hoīem penit⁹ facit felicē. **S**upb⁹ enī ad co est infelix: qz de bono semine malā messem colligit. q̄ enī sunt bona alit̄s: in malum p̄uertit. de sanitate enī infirmatur / de vita moritur / de medicamie vulnerat / a victo vincitur / a mortuo superatur atqz occidit. **Dec oīa eueniūt supbo. qz de bono suo gl'iatur: ⁊ sic de bono efficitur malus. ⁊ de virtute efficit victosus. Psal. Contritio ⁊ infelicitas in vitiis eoz. i. superborum.**

¶ Filie vero superbie sunt septem scz. Presumptio.
¶ Hec autē pctā que a superbia Ambitio.
 nascitur: figurantur per septem Inobedientia.
 annos quib⁹ filii israel seruerūt Irreuerentia.
 cusanrasathaim regi mesopota/ Rubescētia bo
 mie. cusanrasathaim interpretat⁹ ni et irrisio bo
 tenebrosa iniquitas/per quā figus nox vel simpliciu
 ratur dyabol⁹ qui ex iniquitate/ Canagloria let
 nebrofus ē: q̄ bñ dñ rex mesopo= Jpocrisis.
 tamie/q̄ dñ eleuata per supbiā. qz ipse est rex sup om̄s
 filios superbie. vt dicitur iob. xli.

*Da 709 209 sup omnes
 filios superbie*

¶ De inuidia. quartum capi.

Inuidia est tristitia aliene felicitatis et in aduersitate leticia.

¶ De inuidia nota specialiter tria. s. Typū quē gerit.

Similitudo inuidie

¶ Inuidia enī habet multas Actum quē facit.

¶ Inuidia enī habet multas similitudines odiosas. est enī Fetum quē parit.
 sicut vermis in ligno/rubigo in ferro/stinea in vestie
 mento. Nam sicut ista rodunt proprium subiectum et
 consumunt illud prius q̄ alia: sic inuidia rodit inuidū
 et plus inuidus nocet sibi q̄ aliis.

¶ Secūdo est sicut dracho. quia sicut dracho insidiat⁹
 elephantis partui vt ipm pūgat et mordeat vel come
 dat: sic inuidus bono alieno insidiatur iudicio prae
 suspicionis. et postea mordet vel pungit aculeo mur
 murationis/et inficit venenō detractōis. **¶** An de inuido
 dñ iob. xxx. Frater fui drachonū et socius strucionum.

¶ Tertio similis est leproso/iude pditori/et dyabolo
¶ Lepros⁹ enī vellet q̄ null⁹ eēt san⁹/ et dyabol⁹ q̄ nul
 lus esset bonus. **¶** An dñ sap. ii. Inuidia dyaboli mors
 intrauit i orbē terraz Judas tristat⁹ fuit de effusione

m vult vi
 no mēse vi
 vite suavi
 Effraim pa
 a die. i. sus
 ne.
 iter q̄nog.
 dat. i. sine
 flastici vi.
 vr: vnō de
 terno vbi.
 atores
 adnichilat.
 is. i. homie
 ue ē primo
 nes signum
 e gloiam
 remio. xli.
 re.
 rominey ad
 Luce. xlii.
 s⁹ enī ad io
 n colligit. q̄
 anitate enī
 e vulnerat⁹
 occidit. Dec
 re sic de ho
 stis. p̄. al.
 bonū.

unguenti super xpm. **Mathei. xvi.** sic inuidus istar
leprosi et dyaboli dolet de bono primi etiam admodum
inde peccatoris tristatur de bona fama fratris et odore
virtutis Unde magna iniuriam faceret dñs inuido si
eum poneret in paradyso. moreretur enim pre dolore
vbi videret alios gaudere.

¶ Quarto similis est inuidus oculo menstruate. nam sicut
ille inficit speculum cum respicit eum: sic inuidus inficit
primum cum respicit eius bonum. quoniam omni studio laborat
ponere aliquam maculam primo. **¶ Unde dicit ecclesiastici. xi.**
Bona in mala uertit insidiator et in electis potest maculam

inuitas inuidie

¶ Quinto similis est inuidus noctue et igni greco. Noctua
enim de nocte videt et de die excecatur. et ignis grecus in aqua
fortis inardescit siue succeditur: sic inuidia in aqua gratia
fortis exardescit unde deberet extingui. et ad modum noctue
a luce excecatur unde deberet illumiari. sicut hely qui non poterat
videre lucernam donec extingueret ut dicitur **¶ Primi. reg. iii**

¶ Sexto inuidus similis est aqua et naui et cadele serpentina.
nam in aqua magna recta appetit tortuosa. Et in naui
existitibus cum ipsi fortiter descendent videtur quod mores cur
rant velociter. et ad lucem cadele serpentina omnes palee
videntur esse serpentes. Fit autem cadele serpentina de cera
temperata in aqua in qua serpens coctus est. et post cum candela
illa facta de tali cera ardet: videtur hominibus quod omnes palee
et omnes alie cadele que ibi ardent sunt serpentes: sic inuidus ad
modum aqua recta facit tortuosa: et istar existitibus in naui
que cum ipsi inuidi ad infernum descendent: videtur eis quod mon
tes. id est viri sancti et stabiles ad damnationem currant. et ad lus
cem candele serpentina. scilicet inuidie: innocentes et bonos
existimant serpentes. **¶ Dia** enim in malum uertunt: ut dicitur
ecclesiastici. xi. Bonum in malum conuertit insidiator
¶ Septimo comparat inuidus caym. de quo dicitur **¶ Gen. iiii.**

Quincūq; inuenerit me occidet me: sic inuidū iterfi-
cit omnis homo. quia aut videt bonum in homine: ⁊
tunc dolet. aut malum: ⁊ sic gaudet. ⁊ sic in omni ho-
mine peccat vel moritur per peccatum.

¶ Octauo inuidus ⁊ parat̃ acrisie sodomoy. i. cecitati
qua percussit dñs sodomitas. **Genef. xix.** Acrisia aut̃
est passio que aufert iudiciū. Et dicitur aba quod est
sine ⁊ crisis quod est iudicium. quia inuidus nō iudis-
cat illa que oportet videre ⁊ iudicare.

¶ Nono inuidus similis ē nichilo: pro eo q̃ dissimilis
est tā creatori q̃ oī creature/ siue bono creato creator
enī cōicat bona sua liberaliter ⁊ creatura similr. **Hā**
videm⁹ in sole q̃ lumē suū cōicat omniū⁹ creaturis ⁊
ignis calorē suū. ⁊ sic de aliis. sed inuidus nō solū non
cōicat bona sua: sed etiā q̃tū in se ē: adnichilat aliena
q̃ sibi valde displicēt ⁊ etiā cū solus inuid⁹ sit nichil:
ita vellet q̃ nichil nisi miseria esset.

¶ Damna inuidie sunt spectraliter quinq;.

¶ Prīmū est. qz claudit viā salutis ⁊ aditū paradysi
est enī blasphemīa in spiritū sanctū que non remittit̃ in
hoc seculo neq; in futuro. vt dicitur **Mathei. xii.**

¶ Sūt aut̃ sex petā in spū sanctū: quoz inuidia ē vnt̃. s.

Inuidia fraternalis gratie.

Impugnatio veritatis agnite

Presumptio de impunitate.

Obstinatio mentis.

Desperatio. et

Finalis impenitentia.

Dicitur enim
peccata in spir̃
tū sanctū scilz
qz ipugnāt gra-
tiā spū sancti.

¶ Secundum est q̃ implet hōiem oī malo. **Uñ** vt pleni⁹
dolitū vno qd̃ vulgo d̃r/ est pleni⁹ vsq; ad oculum: sic
inuidus. cui⁹ signū est. qz malicia iudi per oculū exit
Hā d̃r eccl̃iastici. xiiii. **Re q̃ ē ocul⁹ iudi. ⁊ Mat. xx.**

inuidus istar
ia admodu
aris ⁊ odore
dis inuidi si
m pe dolore
nate. nā scur
uidus inficit
udio laborat
eccl̃iastici. xi.
pōit maculā
reco. **Hioma**
us grec⁹ i aq̃
ia i adq; g̃ ap
i mod noctue
q̃ nō poterat
Primi. reg. iii
cādele serpēs
sta. Et in manu
q̃ mōtes cur
se om̃es pale
petina deerra
ost cū canōda
q̃ q̃ oēs pale
q̃ sic iud⁹ ad
stēnū inuui
tur eis q̃ mot
urāt. adlus
entes ⁊ bonos
uertunt. m̃
rit inuidi
no d̃r g̃ abū.

In oculis tuis neq̄ est: quia ego bonus sum.

Tertium est: q̄ spoliat hoīem oī bono. et causa est qz odit ⁊ ipugnat oē bonū. **A**lia nāqz vicia opponunt vni Xtuti. vt supbia huilitati/luxuria castitati/ auaricia largitati. ⁊ sic de aliis. inuidia vero vt dictū ē oppo nit oī bono. vñ nō tm̄ dī mala. s; pessima. **H**ec ē eīfe ra pessima que deuorauit ioseph. vñ dī gen. xxxvii.

Quartū est qz facit hoīem penit⁹ imbecor dē. sicut patet ī caym q̄ ex inuidia nō pepcit abel fratri suo īno centi. gen. iiii. Sicut patuit in filiis iacob q̄ inuidia stimulatē nō pepercerūt ioseph īnocenti. gen. xxxvii.

Sicut paruit etiā in iudeis q̄ nō pepercerūt xpo īnocēs tissimo imo īnocētie dño cui⁹ cā fuit inuidia vt pz Ma thei. xxvii. qz pylat⁹ sciebat q̄ p̄ inuidiā tradidisset eū

Quintū est qz facit hoīem penit⁹ infelicē. **I**nuid⁹ enī de bōis alioz affligit ⁊ de melioratiōe deteriorat **D**e profectu deficit. **E**t sicut diligentib⁹ des

De pinguedine marcescit oīa cooperatur ī bonū:

De sanitate infirmatur. ita inuido omnia coope

De vita moritur. rantur in malum.

Ipse amittere se putat **Q**uā q̄ dā pulcherrime
quod alii lucrantur. describēs inuidum: atr.

Pallor in ore sedet: macies in corpore toto.

Non recta facies/liuent rubigine dentes.

Pectora felle virēt/ligua ⁊ suffossa veneno.

Aersus. **I**psirifus abest: nisi quem fecere dolores.

Nec fruitur sōno: vigilātib⁹ excitat aures.

Ingratusqz videt: int abescitqz videndo.

Successus hoīm carpitqz ⁊ carpitur vna.

Suppliciuqz suū est: quādo felicia cernit.

Due sunt filie inuidie. s; **T**risticia in p̄sp̄is p̄rimū
⁊ **E**xultatio in aduersisq̄ p̄trarianē sp̄aliter caritati:

cuius officium est gaudere cum gaudētibus et flere cū
 flentib⁹. **Ro. xii.** **Ne** due filie gurantur per oola et
 ooliba. qđ interpretatur tabernaculū meū. qz in psona
 dyaboli dī q̄ assūpsit. vii. spūs nequiores se: r̄gressi
 habitāt ibi. s. iuido. **Mathei. xii.** **De** istis filiab⁹ dicit
 ezech. xxiii. **Due** mulieres filie vni⁹ matris fuerūt. s.
 iuidie i q̄ ipsas ex dyabolo cepit. **Ū** ille due filie pos
 sūt valde pprie dici dyabolice. imitātur enī dyabolū
 patrē suū / qui de bono dolet / et de malo gaudet. **Jo dī**
sa. ii. **In**uidia dyaboli mors intravit in orbē terrarū.
Imitantur autem illas qui sunt ex parte illius.

¶ De ira. quintū capl'm.

Ira est libido vel appetit⁹ vin

dicte. **¶ De ira** nota specialiter tria. scilicet.

Odiosam eius effigiem

Eius ruinosam perniciem

Eius viciosam ppaginem

¶ Ira plures hz ada

ptationes et figuras:

inter quas pmo ppā

igni. nā sicut ignis domū lignēā et oēs materiā aridā
 accēdit: sic ira accēdit p̄cipue aridos. i. hōes iracund⁹
 dos q̄ carēt humore gr̄e. **Ū** hō iracund⁹ est sicut hō
 habēs domū lignēā / qui mane est diues et in vespe ni
 chil hz. qz ignis ire p̄bit sibi domū. i. conscientiam
 et per consequens abstulit sibi quidquid habebat.

¶ Scđo iracūd⁹ est similis olle bulliēti: sicut ei olla
 bulliēdo emittit aquā et oīa alia: sic iracūdus ebulliē
 do per iram emittit stulticiā et verba iordinata. **Pro**
uerbioz. xv. **D**e setuoz ebullit stulticiam.

¶ Terto iracūdus similis est apro. nā sicut aper ex
 furore ipingit et currit contra gladiū: sic iracūdus currit
 ad pctm. s. ad cōtentionē / iniuriā: et homicidiū. **De** ta
 lib⁹ dī puer. i. **P**edes eoz ad malū currūt. **Grego. in**

pastorali **D**entē impellit furor: quo nō trahit desyre
riū. et agit icōmoda velut nesciēs: q̄ postea dolet sciēs
Quarto iracū^d similis ē isano v^t arrepticio q̄ pre
cipitat se in ignē vel aquā: sic iracū^d i quacūq; ma
licia. **U**n d^r **Nat. ix.** de illo arrepticio q̄ vbiūq; app
hēdit eū: allidit eū. sic ira iracū^d alidit p̄ ipatiētiā
molestādo/ et spūniat p̄ clamores et edēdo v^t et tēdo
et sridet dentib⁹ maliciā machinādo/ et arefcit odiū et
rācorē accipiēdo. **H**ec enī sūt signa ire et opa iracūdie.

Quinto iracū^d similis ē calculo emittēti ignē **H**ā
sicut calcul⁹ percussus malleo emittit scintillā: sic iracū
dus tact⁹ verbo oñdit ipatiētiā suā. et sicut calculus
nō emittit ignē nisi tāgatur aliquo duro: sic multi res
putātur patientes/ qui tamē exardescūt in iram tacti.
aliquo verbo cōtumelioso. **D**icitur enī iob. xxviii. q̄
lapis calore solut⁹ in es pueritiē. **L**apis anim⁹ dur⁹ et
lapide⁹ qui q̄ solut⁹ calore iracūdie: statim admodū
eris reddit sonum indignationis et contumelie.

Sexto iracū^d similis ē rāno. **R**am⁹ enī ē quidā
frater spinosissim⁹ hñs ita duras spinas: q̄ ad ipetū
vēti emittit scintillas: vt dicit ioseph⁹. sic irat⁹ p̄pter
ventū indignatōis emittit scintillas spinosissime con
tentionis. **U**n d^r **Judic. ix.** **E**grediat⁹ ignis de rāno
et deuoret cedros libani. i. supbos et potētes hui⁹ secu
li qui specialiter consueuerunt esse iracundi.

Septio iracund⁹ similis ē vasi vacuo posito iuxta
ignē **S**idem⁹ ei q̄ si vas vacuū et terreū ponat⁹ ad ignē
frāgit. si autē sit plēnū aq̄: in nullo ledit⁹ sic hō q̄ est de
sua p̄ditione terre/ si ponat⁹ ad ignē aduersitatis vel
tribulatōis: statim frāgit⁹ per ipatiētiā si sit gr̄a vacu⁹.
si autē sit gr̄a plēn⁹: nō ledit⁹. **E**t iō d^r ecclesiastici. xviii.
Vasa figuli p̄bat fornax aduersitatis vel tentatiōis

¶ Dāna ire sunt specialiter quinque.

¶ Primo enī excecatur rōis oculū. nā dī i psal. Turbatuſ est a furore oculū meus. s. rōis : ⁊ per ōsequēs non pōt videre iratū quid iustū vel iniustū. **¶** An dī Jacobi primo. Ita enī viri iustici ā dei nō opatur. **¶** Et seneca dicit q̄ duo īpediunt ōsiliū. s. festinantia ⁊ ira.

¶ Secūdo irafacit hōiem pronū ad q̄cūq; peccatū **¶** Vulgo nāq; dī de hōie valde irato vel accēso q̄ omnia faceret. **¶** Et iō dī puer. xxix. Qui ad īdignandū factus lis est: erit ad peccandū procliuor.

¶ Tertio reddit hōiem stultū ⁊ quasi rabi dū. **¶** An eo tpe quo hō est iratū. perit rō ⁊ hūanitas in hōie. et sic per ōsequens mutat hō ⁊ efficit bestia. **¶** Nā hō est aīal māsuētū natura: vt dicit phīs. De stulticia hōis irascundi dī Job. v. Airum stultū interficit iracundia.

¶ Quarto aufert hōi seip̄. sicut vulgo dī q̄ hō turbatus vel iratū nō ē in seip̄o. **¶** Satis autē dānificatur qui perdit seip̄m. De tali dāno dī puer. xix. Qui īpatiēs est: sustinebit dānū. s. sui ip̄ius. **¶** Sic ecōtrario patiētia seruat hōi seip̄m. **¶** Nam dī Luce. xxi. In patientia vestra possidebitis animas vestras.

¶ Quinto aufert hōi oēm mīam ⁊ passionē. ideo dī prouer. xxvii. Ira nō hz mīam: nec erūpēs furor. **¶** An hō iratū fugēdus est sicut carnis rabi dū ⁊ leo dicitur?

¶ Filie ire sunt sex. scilicet

¶ Odium.

¶ Ista sex figurātur eze. ix. Ecce

¶ Lis.

sex viri veniebāt devia porte supi

¶ Guerra.

ozis. i. de supbia q̄ ē porta ad irā

¶ Incendium.

q̄ respicit ad aq̄lonē. i. ad aduers

¶ Homicidii. et

sitatē q̄ gñat irā vī turbationē. et

¶ Rapina.

vnus cuiusq; vas iterū in manu ei⁹. q̄ isti filii et filie iracūdie sunt quasi sex vasa iterū vel mortis eterne

De auaricia Sextum capitulum.

Auaricia est imoderat⁹ amor

pecunie acq̄rēde vel retinēde. De q̄ nota sp̄alr tria. s. Typū ridiculosum.

Damnū periculosū rationes. Primo enim cōparatur auaricia mari mortuo

Partū perniciosū et inferno. Hā sicut mare nunq̄ redūdat: eccl̄iastes. i. sic auar⁹ nunq̄ redūdat dādo elemosynā v̄l faciēdo

restitutionē lz ad modū maris oēs fluuios mūdi bibant. i. absorbeāt oēs diuitias per cupiditatē. An̄ rōe

hui⁹ insatiabilitatis: parat⁹ mari: et eodē modo morti vel inferno. qz nunq̄ satiatur illa occidēdor ille deglu

tiendo. An̄ de auaro d̄r abacuch. ii. Dilatauit quasi infern⁹ aiā suā: et ipse quasi mors et nō adplebitur.

¶ Secūdo auar⁹ similis ē talpe i quattuor. Auar⁹ enī admodū talpe est niger per neq̄ciā/ cec⁹ p̄ ignorātiā

quot habet possessiones: tot habet tumulos in quib⁹ sepelit seipsū per continuam sollicitudinē. quiddā fodit: ponit supra se: qz de omnibus facit deum.

¶ Tertio paratur sterquilino. qz sicut sterquiliniuz congregatū corrupit et fetet: dispersuz vero facit agros

fructificare: sic diuitie auari q̄ diu sūt congregate/ aiāz corrupunt: sed disperse paupib⁹: ipos nutriūt et diuitiuz

pectā redimunt. Iuxta illud Luce. xvi. Facite vobis amicos de māmona iniquitatis. De hoc sterquilino d̄r

Ezechielis. vii. Aurū eoz in sterquilinum erit.

¶ Quarto auar⁹ similis est rote molēdini. q̄ t̄ncūqz enī et quotiēscūqz vertatur: semp̄ t̄n̄ i eodē loco inuenit

sic auar⁹ qui nud⁹ in mūdo venit q̄ t̄ncūqz laboret: nud⁹ t̄n̄ de mūdo recedit. An̄ d̄r iob. i. Hud⁹ egressus sum de vtero matris mee: et nudus reuertar illuc.

¶ Quinto auarus similis est porco. porcus enim nichil valet dum uiuit: sed quando moritur ualere incipit. sic auarus non valet aliquid in uita. quia uiuens non uult restituere/nec elemosinam dare: sed moriens quando incipit liberalis esse/de hoc quod non potest secum portare. quia deus aboli habent animam/ uermes corporum/ amici diuitias quia diuitie deserunt eum: non ipse diuitias. sicut canis sequens duos homines: in capite uiax ostendit quis sit dominus eius. quia tunc sequitur dominum suum proprium: et dimittit extraneum. sic diuitie in capite mortis sequuntur mundum/ et dimittit auarum. Nam dicit apostolus **Primo thimo. vi.** Nichil enim intulimus in hunc mundum/ nec dubium/ quia nec auferre quid possumus.

¶ Sexto similis est auarus piri diu pforate superius. que recipit pecuniam quam nunquam potest reddere/ nisi frangat sic auarus: et precipue usurarius pecunias et diuitias haurit et congregat: sed nunquam nisi morte frangat eas restituere curat. Ideo dicit de auaro. **ysa. xxx.** Comminuetur sicut conteritur lagena figuli: contritione perualida.

¶ Septimo auarus similis est trunco arboris nam sicut dominus qui habet truncum in orto potest inserere ramum cuiuscumque generis uoluerit: sic dyabolus quando potest in corde hominis inserere auariciam uel cupiditatem: omnia uicia inserit. quia iam habet omnium malorum radicem et principium. **Iuxta illud apostoli Prime thimo. vi.** Radix omnium malorum est cupiditas.

¶ Octauo auarus similis est galline. nam gallina naturaliter surda est in augusto uel estate. sic auarus in estate id est in statu meriti uel in tempore gratie quando debet colligere bonorum operum messem: ad modum galline surdus est quia non uult audire predicatores. Unde auarus dicitur in persona domini. **puer. i.** Vocauit: et renouistis.

¶ Nono auarus similis est apostemati quod est primum cordi/ et rei que ponitur immediate super pupillam oculi.

Apostema eni tunc est periculosum quando est iuxta cor: sic diuitie tunc sunt mortifere: quando diliguntur nimio amore. **U**nde dicit in psal. Diuitie si affluant nolite cor apponere. **P**er eandem etiam rationem comparatur rei que ponitur immediate super pupillam oculi. **N**unquam enim res bene potest videri que nimis est propinqua oculo. ideo auarus male videt diuitias. quia nimis prope apponit mentis oculi et nimis diligit eas. **ps.** Oculos suos statuerunt declinate in terram.

¶ Damna auaricie sunt precipue nouem.

¶ Primo enim facit hominem nudum. **U**nde dicit apocalipsis. iii. Dicitis quia diues sum et locupletatus et nihil mihi egeo: et nescis quia tu es miser et miserabilis et pauper et cecus et nudus.

¶ Nota hic quinque infortunia auaricie.

Est enim miser: quia diuitias cum labore acquirit.

Miserabilis: quia cum timore custodit.

Pauper: quia cum dolore perdit.

Cecus: quia nichil aliud respicit.

Nudus: quia nullum aliud bonum facit.

¶ Secundo auaricia facit hominem seruum. **N**am diuitie non sunt auarorum: sed auari sunt diuitiarum.

Ideo signanter dicit propheta in psal. **V**iri diuitiarum non virorum diuitie.

¶ Tertio auaricia facit hominem stultum. nam stultus non precatur periculo: quod tunc sit propinquum. sic auarus non fugit periculum inferni: cum sit etiam mortis propinquus. **I**deo dicitur auaro **Luce. xii.** Stulte hac nocte animam tuam repetent a te. scilicet demones. hec autem que parasti. id est congregasti: cuius erunt? quia thesaurizat impius: et ignorat cui congregat.

¶ Quarto auaricia facit hominem abominabilem.

Osee. ix. Facti sunt abominabiles sicut ea que dilexerunt. Non enim mirū est si deus abominat auarū: cum ipse tantus deum cōtemnat. quia plus diligit nūmum vel obolum q̄ deum. cuius signus est: quia pro obolo aliquando non veretur mentiri/nec vult dare obolus pauperi pro amore dei.

¶ Quinto facit insatiabilē. Unde auarus p̄paratur y dropico qui bibit: et nunq̄ satiatur. Unde dicit eccle siastes. v. Auarus non implebitur pecunia.

¶ Sexto facit hōiem infociabilem/vel solitariū. sicut aues rapaces volāt/nō congregatim sed solitarie. sic auarus semper est solitarius. quia nunq̄ vult socium ī pecunia. Unde de auaro dicitur ecclesiastes. iiii. **Un⁹** est/et secundum non habz. Et ideo sua est hec maledictio: que ibidem scribitur. **Be soli.**

¶ Septimo facit hōiem obliuiosum proprie salutis. Et in signū huius manasses et effraim fuerūt fratres: vt habetur gen. xli. Manasses interpretatur obliuio Effraim fructificans vel crescens. et figurat auarum qui est crescens effraim. i. in diuitiis. et est manasses: quia se obliuiscitur proprie salutis.

¶ Octauo facit hōiez āgustiosus. nā dī ecclesiastici. x. Labor stultoz affliget eos. ideo diuitie dicit spina lu ce. viii. qz cruciāt possidētes. sicut videm⁹ q̄ spina in pede nō sinit hōiem quiete dormire.

¶ Nono facit hōiem tēpestuosus. nūq̄ enī cupid⁹ vel auarus pōt habere nec in p̄sciētia nec in domo p̄pria pacē. Unde dicitur prouer. xv. Conturbat domū suaz qui sectatur auariciā. Est enī talis sicut canis qui duz rodit os irascitur omni appropinquātī sibi siue sit extraneus/siue notus. quia vulgo dicitur q̄ canis non vult socium in coquina.

ndo est iuxta
lo diliguntur
si affluant no
ationē compa
pillam oculi.
imis est p̄p
las. qz nūm
iligit eas qz
erram.
e nouem.
de dicit apca
letamē r̄nals
miserabilis et
uaricie.
e acquirit
a.
at.
rum. P̄m̄
ut diuitiarum.
i. Cū diuitie
ultum. nā sicut
n quum. sic au
sit etiam m̄
xii. Solue be
monee. h̄c d̄
qz thesauris
abominabilis.

C Filie autem auaricie sunt duodecim. scilicet.

Aura

Rapina

Latrociniū

Allie iniuste.

Fraus negociatorū

Deceptio aduocatorū

Deceptio munerū.

Symonia p̄ promō

tidē cōsanguineorū.

Pctā anachozitarū

id ē illoz q̄ p̄mouent̄

fauore ⁊ potētia prin

cipum.

Fraus mercatorū.

Auaricia scientie

Iniuitas luforū.

Student.

C **I**sta enī pctā que ḡnat auaricia figuratur per. xii. duces quos ysmael generauit.

ysmael enī erat ydolatra: et figurat auarū. **D**e quo dicitur **A**phef. v°. Auaricia est ydoloꝝ seruitus.

Filiū eius recte dicuntur duces: qz fere totus mundus regitur et ducit̄ istis duodecim pctis q̄ ex auaricia nascuntur.

Ram d̄r ysa. lvi. **D**ēs in viā suā declinauerunt vnusquisqz ad auariciā: a summo vsqz ad nouissimum.

Et **H**iere. dicitur qz a minorū vsqz ad maiorē oēs auaricie student.

C **D**e accidia. **S**eptimū cap.

Accidia est paruus amor boni

cū tedio ⁊ iordinata aī tristitia ⁊ ipaciētia rei diuine **D**e accidia nota specialit̄ tria. s. **T**ypū turpissimum.

Accidia h̄z multas figuras **D**ānū grauissimū. ⁊ et similitudines detestandas. **P**artum vilissimū.

C **P**rimo p̄parat̄ accidia salicib⁹ que sunt arbores infructuose: ⁊ solū faciunt vmbzā: sic accidiosi ⁊ ociosi nullū faciunt fructū. sed solū vmbzā dyabolo ⁊ refrigierum. **E**nde d̄r de dyabolo. **J**ob. xl. **C**ircūdant euz scz dyabolum salices infructuose.

C **S**ecūdo p̄paratur accidia febr̄i ethice ⁊ v̄l̄ thysice ⁊ vel lasse ⁊ vel paralisi. **F**eb̄is ethice ⁊ v̄l̄ thysice: fit ex p̄sumptiōe humoris naturalis: sic accidia fit. qz deficit hys

Handwritten note: *Accidia*

Handwritten notes:
Accidia febris
Accidia febris

mor diuine dilectionis et deuotionis. Similiter febris
 lassè comparat. **H**ā febris huiusmodi vix aut nunq̄ cura
 tur: sic piger vel ociosus / cū sit semimortuus: vix corri
 gitur. Est enī lāguor de quo dī ecclīastici. x. Lāguor
 prolixior grauat medicū. **C**ōparat etiā paralisi que
 facit mēbra arida et ipotētia: sic accidia facit pedes i
 potētes ad ābulandū / man⁹ ad opandū: et mēbra oīa
 ad laborē penitētie sustinēdū. **E**nī de talib⁹ dī i psal.
 Man⁹ hnt et nō palpabūt: pedes hnt et nō ambulabūt
Tertio comparatur adonibesech: de quo dī iudicū. i.
 q̄ āputauit man⁹ et pedes. lxx. regib⁹. Adonibesech
 enī interpretatur dñator egestatis: et sigāt accidiaz que
 facit subditos suos egentes et inopes. **H**ā dī puer. x.
 Egestatē opata est man⁹ remissa. i. pigra. **I**ste adoni
 besech amputat man⁹ et pedes regib⁹. qz ad litterā re
 ges et plati volūt viuere nūc ociosi. **E**l reges dicuntur
 viri religiosi: iuxta illud ecclīastici. xlviij. **Q**uī vngis
 reges ad penitentiā. **R**eligiosi qdē deberēt se et alios
 regere per vitā et doctrinā: s; aliqui habent manus et
 pedes amputatos per accidiam.

Quarto cōparat ociosus cani famelico. huiusmodi
 enī piger et ociosus ad modū canis esurit et oēs sensus
 vniuersalē famē patiūtur. iuxta illud psal. **F**amē pas
 tientur vt canes. os enī ei⁹ esurit cibaria delicata / lin
 guaverba vacua / man⁹ opa vilia / cor honores / auris
 rumores: et oculi vanitates. **I**deo dī puer. xxi. **D**esideria
 occidunt pigrum.

Quinto cōparatur ociosus vel piger ferro / et aque
 terre / vestis / scolari negligēti: hōi stāti et nō ambulātī
 istis enī sex eadez rōe adaptat. **F**errū qdem quod nō
 tractat: cito rubiginatur. terra q̄ nō colit: malas her
 bas generat. aqua q̄ non mouet: cito corrūpit. vestis

paralifis

vniuersalis herk

canis famelicus

ferro, aq̄, terra
vestis scolari
negligēti / hōi
stāti et nō ambulātī

que nō portatur: de facillia tineā corroditur. scolaris
negligēs q̄ nō ad discit: s̄ necessitate nichil scit. hō n̄ s̄as
q̄ nō vadit: facili⁹ cadit q̄ ille q̄ se icedit. sic accidios⁹
qz nō exercet se ī aliquo bono ope: iō succūbit vicis/
z viciū tentatōe. vñ dicit hiero. ad rusticū monachū
Semp aliqd boni facito: vt te dyabolus nō inueniat
ociosū. **F**acili⁹ enī dyabol⁹ occupat illos quos ī bono
ope nō inuenit occupatos. **N**ā īmūndus spūs cuz inuenit
domū vacatē. s. p̄ accidiā: assumit alios. vii. spūs neq̄
res se. i. vniuersa vicia: z īgressi hītant ibi. **M**ath. xii.
¶ **S**exto parat̄ ociosus z piger litargico q̄ moritur
dormiēdo. sic ysara: de quo dī **J**udicū. iiii. q̄ soporē
morti sociās defecit z mortu⁹ est. **E**t sicut vulgo dī q̄
nimis fortiter z pfunde dormit: q̄ culcitā sibi furari
permittit. sic piger nimis opp̄sus est sōno accidie: q̄
permittit sibi furari culcitā. i. quietē bone scēntie.

¶ **D**amna accidie sunt specialiter septem.

¶ **P**rimū ē paupertas q̄ facit hoīez egentē t̄a corpora
liter q̄ spūalī **P**rouer. x. **E**gestatē opata est manus
remissa. **E**t **M**at. xxv. dī de seruo pigro **N**ollite ab eo
talētum. qz vere talētūz gratie meretur amittere/qui
illud negligit multiplicare.

¶ **S**ecundū est vilitas facit enī accidia hoīem vilē.
vnde dī ecclīastici. xxi. **I**n lapide luteo lapidabitur
piger. **L**apis luteus potest dici peccatū imūndū: ad
quod accidia facit hoīem proum.

¶ **T**ertiū est timor v̄ pusillanimitas. facit enī hoīez
pauidū z pusillanimē ad modū leporis. **¶** **I**n dī puer.
xviii. **T**imor deicit pigi ā. s. de cacumine virtutis.

¶ **Q**uartū est spūalis corruptio. corrupit ei ad istar
aq̄ nō mote. **¶** **I**ō dī hīere. xviii. **M**oab nō ētrāffus⁹ de
vase ī vas. **M**oab iterptat̄ accidiosus q̄ de vase ī vas

non est trāffusus: qz in bonis opib⁹ nō est occupatus.

¶ Quintū ē victor̄ accumulatio. Replet enī accidia hoīez vniuersis victis. **Hā dē puer. xiiii.** Per agrū hoīs pigri transiui: et ecce totum repleuerant vrtice. **Vrtica** recte figurat accidiaz. nam vrtica habz molle folium: sed in folio habet aculeum pūgituum: sic ac/cidia ad modum vrtice: habet in mollicie remissiōis aculeum pungitiue tentationis. ⁊ sicut asin⁹ libenter pascitur huiusmodi pungitiuis id est car donibus: sic piger libenter pascitur huiusmodi pungitiuis. i. delectationibus peruersis / quasi aculeatis.

¶ Sextū ē exprobrabilis accusatio. facit enī accidia hoīez exprobratiōe dignū. **Unde dicitur puer. xiiii.** Usqzquo piger dormis? **At id adfusione sue negligētie mittit ociosus in scola formice ad discendū: Juxta illud qd scribit̄ puer. vi.** Vade ad formicā opiger. **Et satis ē hoī magna cōfusio qz oporteat eū adiscere a rā paruo ⁊ despecto magistro.** **¶ Et nota qz pigricia / v. negligētia est precipue reprehensibilis in decē casib⁹**
¶ Primo quando est magnum iter ⁊ tempus breue sic nos habemus magnuz iter scz vsqz ad celū. **Juxta quod dictum est helye. Tertii regū. xix.** Grandis enī restat tibi via / ⁊ tempus est valde breue. s. vita nostra que est quasi transitus vmbre. **v. dē sapie. v.**

¶ Secundo est reprehēnsibilis negligētia / quādo qd expectatur a magistris ⁊ pigritat venire. sic nos piculose pigritamus: qui expectamur ab āgelis ⁊ sāctis

¶ Tertio qn quis vocat̄ ad magna: sic nos pigritari est piculosū. qz vocamur ad magna. s. ad regnū celoz

¶ Quarto qn multa īpedimenta sunt in via: sic nos nullomodo debemus pigri esse. quia viam nostrā impediunt tentationes diuerse.

¶ Quinto quādo res impignozata nō redimitur in termino. sic nobis periculofuz est si negligam⁹ aīam redimere q̄ est ipignozata diabolo p̄ pctī delectatōez

¶ Sexto qñ p̄scriptio ē p̄pe terminū suū. sic nobis est valde piculofuz/cū dyabol⁹ p̄scripserit hoīem seu aīam per pctā multo t̄pē. si nō inq̄retetur ei⁹ p̄scriptio sez lachryma/cōfessione/et orōne. et hoc ante terminuz p̄scriptiōis. s. āte diē mortis. qz d̄r eccl̄iastici. xvii. **¶** In mortē p̄fitere **Et itez.** **¶** Alius et sanus p̄fiteberis.

¶ Septimo: qñ quis cecidit in turpē locū. turpis enī locus in quē cecidimus: esse peccatū qd̄ ē quid turpis simū. et iō non debem⁹ esse pigri ad surgendum.

¶ Octavo: quādo magnū donū offertur. **¶** Hoc donū est diuina gratia. et si illud negligim⁹ accipere: hec negligentia est valde periculosa.

¶ Nono: quādo quis est in magno piculo nisi ei succurratur/est valde piculofuz ei: sic negligentia valde periculosa est hoī pigro. nisi enī cito aīe sue succurrat que est in periculo infernalis precipitii.

¶ Decimo: qñ tēpus est plantādi arbores et nō plantantur putādi vineas et nō putant seminādi agros et nō seminant/metēdi messes et nō metit̄ur/ domandi aīalia et nō domant/curādi vulnera et nō curantur/la uandi vestes et nō lauātur/saliēdi carnes et nō saliant

¶ In oībus istis est valde piculosa pigri negligentia. et merito sunt reph̄sibiles: q̄ in istis specialit̄ sūt negligētes. **¶** Est enī mō t̄ps ad oīa p̄dicta spūalit̄ faciēda.

¶ Hūc enī est t̄ps plantādi per caritatis radicacionem putandi per pctōz p̄fessionē/serēdi per elemosynaruz largitionē metēdi per bonoz opoz accumulacionem **¶** Domandi aīalia per carnis mortificationē/curandi vulnera per penitētie medicationē/lauādi vestes per

lachrymarum effusionem salendi carnes per cōtinē
tie satisfactionem. **H**ec enī decē predicta sunt que opz
fieri cito. vt dicitur apocalipsis primo capitulo.

Filie accidie sunt quādecim. scilz. **T**epiditas.

Hec quādecim peccata que nas
scuntur ex accidia : figurantur
per quādecim cubitos. gen. .vii.
quibus ascendit aqua diluuii su/
per montes vniuersos. Sicut enī
aqua diluuii submersit mundum
sic accidia suffocat ociosum. r si
cut tunc quādecim cubitis sup
omnes montes effluxit aqua : sic
ex accidia quādecim generantur
peccata. **I**deo nota q̄ contra
predicta peccata summum reme
dium est diuersitas occupationū

- D**ollicies.
- S**omnolentia.
- O**ciositas.
- D**ilatio.
- T**arditas.
- N**egligentia.
- I**mpseuerātia.
- R**emissio.
- D**issolutio.
- I**gnauia.
- I**ndevotio.
- T**ristitia.
- T**ediū vite. et
- D**esperatio.

De gula. viii ca.

Gula est imoderatus appeti

tus edendi et potādi. ¶ De gula nota specialit̄ tria. s.

Typum reprobandum.

Damnum lamentandum.

Partum detestandum.

¶ Gula multis reb⁹ detestabilib⁹ sparat

¶ Primo ē quinātiesimilis. nā quinātia ē morb⁹
gutturis et cito suffocat hoīem. sic gula q̄ ad litterā ē
gutturis viciū: facit strāgulat hoīem per petiū. **¶ I**n
d̄r eccl̄iastici. xxxvii. **P**ropt̄ crapulā multi obierunt
morte q̄ duplici. s. morte nature/ culpe/ ifamie. r gehē
ne. **¶ S**ecūdo sparat morbo regio. nā ille morb⁹ red̄s
rit magnas expēsas r inde dicit̄ regius/ qz soli reges

o redimunt in
gligam? aliam
oci delectatio
ū fusi. sic vobis
ferit hoīem
ur et? p̄scripta
ante rermos
lascia. rui. sū
p̄reberia.
locū. turpē
sē quā turpē
rgendum.
rtur. **H**ec vni
accipere
p̄culo nisi elur
gligētia vālo
aiefue facere
tū.
rbores r nō p̄o
mūdi agri
ēntur/ bonū
r nō curāto
rnes r nō
grī negligētia
specialit̄
sp̄ialit̄
tio r ad
per d̄m
accumul
icatio
lauā d̄ d̄

etholes potētes p̄nt specialiter sufficere ad expēsas
tā grādes. sic gule vicium est tā magnaz expēsarū q̄
vix p̄t ei aliqd sufficere. **Hā d̄r** ecc̄l̄astes. vi. **Dis** la
bor hoīs est in ore suo. i. quidquid ex labore acquirit:
ore suo gulose consumit.

Tertio p̄parat̄ bolismo. nā bolismus est cauinus
appetitus q̄ interficit hoīem gulosū. qz nō p̄t satiari
sic gula maledicta ad modū appetit̄ canini ite r̄ficit
gulosum qui nunq̄ p̄t satiari. **Uñ d̄r** puer. xiii. **Uen**
ter impiorum insaturabilis.

Quarto p̄parat̄ gulosus sacco p̄tuso vel p̄forato in
fundo qui p̄tūcumqz ex vna pte acq̄rit: tm̄ ex altera
pte p̄dit talis saccus est gulosus hō qui ex vna pte h̄z
coquinā ad plendū ventrē: et ex altera latrinā ad eua
cuandū. **Et** satis est miser hō qui semp̄ est dedit̄ tam
vili officio. **Uñ d̄r**. Aggei. i. qui mercedes congrega
uit et misit eas in sacco p̄tuso.

Quinto gulos̄ p̄parat̄ porco. nā porc̄ ē aīa! deditū
gule. dyabol̄ aut̄ nutrit et ip̄i guat porcos et bachōes
suos. s. gulosos: vt postea ad fumum īferni ponat / vt
eos in eternū deuoret et pascat. **Uñ d̄r** **Mat. viii.** Si
eiicis nos hinc: mitte nos in porcos. i. in gulosos.

Sexto p̄parat̄ gula freno. nā sicut sessor ducit equū
quocūqz voluerit / postq̄ ip̄m īfrenauerit: sic gula du
cit gulosum ad oīne p̄nū. ex quo hō vicio gule īfrena
ri se p̄mittit. **I**deo de guloso d̄r in psal. **I**n chamo et
freno maxillas eorum constringe.

Septio gulosus p̄parat̄ esau q̄ p̄ cibo lētīcule v̄ē
didit p̄mogenita sua. sic gulosi p̄ gula vendūt p̄mia
eterna. **Hā d̄r** t̄renoz. i. **D**ederūt q̄qz p̄ciosa pro cibo

Octauo p̄paratur p̄fci et qui. nam sicut p̄fci per
guttur capitur cū h̄amo / et auis per collū cum laqueo

tenetur: sic gulofus per guttur ⁊ collum capitur gule vicio. Et precipue inter aues Gulofus fimilis ē auib⁹ pinguibus propter tria fpecialiter.

¶ Primo quippe quia autspinguis nō potest multū alte volare: sic gulofus nec celestia deſyderare.

¶ Itē auis pinguis: ſicut ſūt coturnices i vindemiis qñ ſūt bene pingues: de facili capiuntur ab accipitre ſic hoies dediti gule facile vincuntur a tentatione.

¶ Itē ſicut auis piguis .ſ. accipiter qñ eſt bene ſatur nō vult venire ad manū dñi qñ ſibi oñdantur carnes: ſic gulofifugiūt man⁹ dei: qñ ſibi oñdant eis carnes rubeas. ſ. bñdicte paſſiōis xp̄i. **Itē** deutro. xxi. dñ de gulofo. **In** crasſatus impinguatus/dilata⁹ tus: dereliquit deum factorē ſuū.

¶ Hono pparat gulofus canē q ducit cecū in lutum. Nam canis ducēs cecū/ ppter os qd videt in luto: ducit cecū in luti. ſic gula ducit gulofū in luti. ſ. i immū dicitā peccati. **Et** iō ſua det ſapiens. **Eccl̄iaſtici. xviii.**

Post concupiſcentias tuas non eas.

¶ Damna gule ſunt ſpecialiter ſex.

¶ Primū ē mēris brutalitas quātū ad rōis defectū. Nam dñ ſede petri. ii. **Di.** ſ. gulofifūt velut irrationabilia pecora: ⁊ etiā qñtū ad defectū ppaſſionis. Nulla enī ppaſſione mouet gulofus ad pauperē ⁊ afflictum ac ſi eſſet aīal brutū. **Un̄** dñ amos. vi. **Bibentes** vini in phiala/nichil cōpatiebantur ſuper contritione ioſep̄h. i. pauperis. **Exemplum** de diuite epulone. **Luce xvi.** qui non eſt cōpaſſus lazaro: cui tamen compatiēbantur canes/eius vlcerā lincendo.

¶ Scōz ē corpis iſirmitas. **Nā** dñ eccl̄iaſtici. xxxvii. **In** multis eſcis non deerit iſirmitas. ⁊ etiā moꝝ triplex ſc3 nature/culpe/ ⁊ gehenne.

re ad exp̄ſas
as exp̄ſas
tes. vi. dñ
bore acquir
as eſt canis
nō pōt ant
anū ſe r̄
uer. xiii. dñ
vel p̄ſoat
: tñ ex alia
i ex magis
larinā ad
eſt dedit
des congreg
eſt aīal
nos ⁊ bac
ferri ponat
F. dñ. xiii. dñ
ta gulofos
eſſos ducit
erit: ſic gulof
icio gule ſunt
il. **In** dñ
cibo lincē
La vendit
ſicula p̄
ſicula p̄
dñ. xiii. dñ

Tercium est oris loquacitas sicut patet de herode qui in iuuiuo temere pmisit: et iurauit saltatrici puelle se daturū quidquid peteret. et ad petitionē eius pcepit amputari caput iohannis baptiste. **Marci. vi.**

Quartū ē inopia rex. exēplū de filio pdigo q̄ disti paut oīa bona sua: quousq̄ fuit ita paup̄ q̄ cupiebat de siliquis porcorū satiari / q̄ idē sūt q̄ furfur scdm̄ alios quos / et scdm̄ alios cortices fabarum.

Quintū ē carnis luxuria. nā ex vicinitate mēbroz scz vētris et genitaliū: intelligit̄ pfederatio vicioz. iō dī. hie. v. Saturauit eos: et mechati sunt.

Sextū est: cordis stulticia. **Uñ dī. puer. xx.** Quis cūq̄ his delectatur: nō erit sapiēs. **Osee. iiii.** dicit q̄ vinū et ebrietas auferūt cor.

Filie gula sunt due scz **C**astrimargia. et **E**brietas.

Et dī a castro et mergo / gis: iō q̄ oīa mergit i castro vētris. **E**brietas est excessus in potu. et dī ebrietas quasi extra briā. nā briā dicebatur antiq̄tus calix vlciph⁹ qui erat mēsura pot⁹. nā vinū dabat̄ ad mēsura. **E**t iste due filie sunt ille filie de qb⁹ dī. puer. xxx. **S**anguisuga due sūt filie dicētes affer affer **S**anguisuga dī vēter. qz ad modū sanguisuge citius obruit q̄ satiat. vtdicit **B**erñ. **H**uiusmōi ergo sanguisuga. s. ventris due sunt filie. s. castrimargia et ebrietas dicētes affer affer. **H**ā castrimargia dicit affer cibū. ebrietas dicit affer potū. vna vult aliq̄tuluz comedere post potū: et alia aliq̄tulū bibere post cibuz et sic in infinitum.

De luxuria. ix. ca.

Luxuria est imoderatus appetitus scdm̄ tactū. **De luxuria nota specialit̄ tria. s. q̄ habet Typū odiosū. Pānum remorsuū. Partum**

perniciosum. **C** Luxuria habet multas figuras detestabiles et similitudines odiosas.

C Primo enim comparatur gehene. Nam in gehena sunt specialiter tria. scilicet ignis ardens / vermis rodens / sulfur fetens. sic in peccato luxurie est ignis concupiscentie / vermis seorsus / scientie et sulfur. scilicet fumus infamie. et ideo qui est in peccato luxurie: iam quodammodo est in supplicio gehene. **Uñ dñ Math. v. Expedi tibi. s. o luxuriose: vt pereat vnũ mēbrũ. s. illud vilissimũ et inominandũ q̄ totũ corpus tuũ mittatur in gehennam.**

C Secundo comparatur luxuriosus fatuo mercatori / q̄ rem preciosam dat p̄ vili p̄cio. sic luxuriosus aiam dat p̄ vili p̄cio. s. p̄ peccato. **Unde dñ puer. iiii. Precius scorti vix est vni⁹ denarii. Mulier aut̄ p̄ciosam aiaz viri rapit. et facit magnã iniuriã iste fatuo mercator xpo qui carissime emerat aiam ei⁹. Debuisset enim dixisse dyabolo qui emit aias ad tã vile precium nõ possũ tibi vendere aiam meã. qz alius. s. xps satis maiori p̄cio emit eam. Juxta illud qd̄ dñ Prime coz. vi. Empti ei estis precio magno. Iste enim fatuo mercator. s. luxuriosus qui ita magnũ forũ fecit de mercib⁹ suis: nõ est mirũ si cito amisit capitale suũ. et iõ inter oēs peccatores luxuriosus veniet ad iudiciũ paupimus. nã hoc veditit: et destruxit quiddã habebat. s. deũ et sanctos / aiam famam / gliam / substantiam / et gratiam.**

C Tertio comparatur luxuriosus coruo q̄ cadaueribus adhesit. vt dñ gen. viii. sic facit luxuriosus. qz dimissa archa continentie et castitatis: adheret cadauerib⁹. scilicet delectationibus immundis.

C Quarto luxuriosus comparatur fatuo bellatozi scilicet inermi qui vix cauet hostẽ suum qm̄ ipm̄ melius videt armatũ. **Arma nãqz dyaboli sũt mulieres ille enim sũt**

baliste dyaboli de longe infigentes. **T**ūc enī fatuus
est luxuriosus q̄ nō curat hostē suū fugere. sed attēdit
pulchritudinē baliste. **S**imilr mulier opta r pulchra
cū suis ornāmētis est gladi⁹ dyaboli bñ scindēs bene
limat⁹. **L**uxuriosus est tñ infatuat⁹ r attentus circa
pulchritudinē istius gladii q̄ nō curat fugere ictū iis
mici sui. **S**imiliter mulieres sūt castra i qb⁹ dyabol⁹
ponit vexilla. i. diuersa paramēta. **L**uxuriosus nimis
appropinquat ad castrū vbi videt arma dyaboli. et qz
nō cauet pcutit r iaculat. tñ tractus est pulchritudie
vexilloz. **U**nde bñ figurat luxuriosus p abimelech:
de quo d̄r. **J**udicū. ix. q̄ veniēs ad oppidū abimelech
appropinquauit ad turri/ r ecce vna mulier fragmen
mole desup caput ei⁹ iaciēs: r fregit caput ei⁹ cerebrū
qz effudit. **A**bimelech iste nimis appropinquās ad tur
rem: ē hō luxuriosus icāute appropinquās ad mulierē
Fragmē molle qd̄ p mulieriecit r abimelech iterficit
est tēratio q̄ a muliere pcedit r miser luxuriosum in
terficit. **Q**uito cōparat luxuria sagine nā sagine
offic gen⁹ pisciū capit/ nec facit aliquā d̄ram: s; qd̄qd̄
inuenit ap̄hendit. sic pctm luxurie fere totū mūdum
inuoluit. **N**ā d̄r de dyabolo qui piscatur cū hac sagine
na **A**bacuch. i. **T**otum in hamo suo leuauit/ totū tra
xit in sagine sua.

Sexto sparat luxuria igni greco **I**gnis enī grec⁹
horribiliter ardet/ r aquas oburit/ r vix pōt extingui
sic ignis luxurie: etiā in frigidis r mortificatis ardet
r fere oīa deuorat. **N**ā d̄r de luxuria. **J**ob. iiii. **I**gnis ē
vsqz ad cōsūptionē deuorās. **E**t iohel. i. **I**gnis. s. luxu
rie comedit speciosa desti. i. pulchros viros r mulie
res hui⁹ mūdi. **E**t nota q̄ ignis iste grec⁹ sūenit
extingui cū duob⁹. s. cum arena/ r cū aceto. qz luxuria

habet ista duo magna remedia. **Frenam**. i. cōsiderationem infructuositatis huius mundi. ⁊ acetū. i. acrimoniam ⁊ austeritatem penitentie.

¶ Septimo comparatur luxuriosus equo. nā equus nichil valet sine calcarib⁹. ⁊ freno sic hō nisi habeat frenum cōtinēt cū calcarib⁹ pnie: efficitur inutilis ad modū equi nō frenati. ppter luxurie lasciniā. **I**deo dī in psal. **N**olite fieri sicut equus ⁊ mulus. ⁊c.

¶ Octavo comparat luxuriosus nauī q̄ a naua sine vllō gubernatore ducit: sed solū aque fluxū sequi permittitur. **I**uxta illud qd̄ vulgo dī. **Q**ui vadit ad votū suū: vadit ad dolorem suum. **N**auis enī nunq̄ per se ad portū ducitur: nisi recte a naua ducatur vel regatur. **C**aro nostra est nauis ⁊ spūs est naua. s; nunq̄ caro veniet ad portum salutis: nisi a spūitu ducat gubernaculo virtutis. imo sequeretur luxum aque. i. impetum luxurie. ⁊ tandem precipitaret hominem ī mare oceanum damnatiōis eterne. **I**n figura huius dicit **Mathei. viii.** q̄ nauicula operiebatur fluctibus. q̄a vero caro nostra mergeretur fluctibus tētatiōis / nisi adesset auxilium diuine virtutis.

¶ Nono comparat luxuria stercozi ⁊ luto. ppter vilitatē nā sicut porcus fouet in luto ⁊ equus iacet in ppo simo: sic luxuriosi pseuerātes interdū moriuntur in proprio pctō. **E**t ideo dī **Iohel. i.** **C**ōputruerūt vt iumenta in stercore suo. **S**up quo dicit bñs gre. **I**umenta in stercore suo putrescere: est luxuriosū in fetore luxurie vitā finire. **¶** Damna luxurie sunt ser.

¶ Prō eo hoīez ducit ad maximā paupratē. aufert siqdē gliam ⁊ grām ⁊ ppriā substātiā. **U**n dī lu. xv. q̄ filius pdigus p quē luxuriosus figurat: dissipauit substantiam suā in meretricibus viuendo luxuriose.

¶ Secundo deicit in pessimam seruitutē facit ei q̄ turpior ⁊ vilior pars que est in homie dñatur ei. Nec seruit⁹ figuratur per seruitutē egypti q̄ erat seruitus luti ⁊ lateris. vt d̄ Exodi. i. per quā bene intelligitur luxuria: que est seruitus lutose delectationis.

¶ Tertio p̄icit hoīem in maximā vilitatē. qz hoīes qui similis est deo ⁊ angelis: facit esse parē brutis. An̄ d̄ in psal. Hō cū in honore esset non intellexit. s. q̄ ad ymaginē dei creat⁹ sit. p̄paratus est iumentis insipiē tibus: ⁊ similis factus est illis.

¶ Quarto luxuria p̄uat hoīem oī rōe / ⁊ sicut aīalia bruta turpiter infatuat. sicut patet in salomōe q̄ tātē fuit sapientie. ⁊ tamen de ipso dicitur. Tertii reg. xi. q̄ deprauatū est cor eius propter mulieres.

¶ Quinto hoīes acriter mortificat occidit enī triplici morte. s. morte culpe / morte ifamie / ⁊ morte gehenne ⁊ ideo d̄ eccl̄iastes. vii. Inuent amariozē morte mulierem. Mors enī nature simplex est ⁊ trāsitoria: sed mors luxurie multiplex est ⁊ sempiterna.

¶ Sexto hoīem fortis illa q̄at. An̄ d̄ eccl̄iastes. vii. de muliere. Laq̄us venatorū est. i. demonū / q̄ venant aīas pctōz / sagna cor eius / vincula sūt manus illi⁹.

¶ Et nota hic de muliere triplex gen⁹ capture. scilz Laqueum quo capiuntur volatilia.

Sagenam qua capiuntur natatilia.

Vincula quib⁹ capiuntur aīalia siluestria ⁊ terrestria

Luxuria hō capit volatilia. i. supbos natatilia. i. de liciosos / ⁊ aīalia terrestria. i. auaros. ⁊ sic fere nichil sibi euadit.

¶ Fille luxurie sunt quinqz. scz Fornicatio. que est cum muliere soluta.

Adulterium. quod fit cum coniugata.

Stuprum. quod est cum vīrgine vel religiosa.

Incestus. qui est cum affine vel consanguinea. et
Peccata contra naturam. ¶ De istis quinqz filiab⁹
habetur i figura Quarti regū. vi. vbi dī q̄ q̄rta pars
cabi stercozis colūbarum quinqz argēteis vēdebat
¶ Terc⁹ colūbe q̄ est anis luxuriosa: figurat imūdiā
luxurie. quinqz argētei quib⁹ delectatio luxurie pcrea
tur: sūt ista q̄nqz pctā quib⁹ delectatio luxurie pcrea
tur. Et hñ quarta pars stercozis emit quinqz argen
teis: qz cū quartuor sint i pctō luxurie. s. cogitatio/ des
lectatio/ p̄sensu/ r opatio: vnū solū de istis. s. delecta
tionē. i. quartā partē pcti precipue emit r pcurat luxu
riosus. Ab his oib⁹ vicis supradictis nos clementer
absoluat r potēter eripiat p̄r r fili⁹ r spūsc̄tūs. Amē.

¶ Sc̄da dicta de penitentia. ca. x.

Dost tractatum de vicis:
sequitur tractat⁹ de penitētia / q̄ est sc̄da dicta
salutis. s. a pctis ad penitentiam peruenire.

¶ Et nota primo de penitentia specialif tria. scilicet
Laudes multipharias.
Partes necessarias. et
Artes meritorias.

¶ Vel per alia verba
Laudes ei⁹ figurales
Ei⁹ partes integrales
Eius ptes virtuales.

Laudes ei⁹ mōstrat multiplex ei⁹ figura / r pparatio
Partes ei⁹ integrales sunt ¶ Partes ei⁹ vtuales sūt
Contritio.
Confessio.
Satisfactio.

¶ Ieiunium.
¶ Alimosyna
¶ Oratio.

¶ Habet igitur penitētia laudes multiplices sc̄bz di
uerfas ipsius figuras r pparatiōes. Cōparatur autez
primo specialif tribus. Est eni p̄nā sicut aqua calida
cōtra canes / sicut clamor p̄tra fures / sicut arma p̄tra

hostes. Est itaqz penitētia sicut aqua calida cōtra car-
nes: & maxime q̄tū ad cōtritiōnē. sicut ei cū aqua cal-
da euicit canis de coq̄na: sic cū aqua lachrymarū feruē-
tiū euicit dyabol⁹ et pctm̄ de aīa. In cui⁹ figura dicit
gen. xxxvi. **A**nā inuenit aquas calidas primo ī deserto
Anā q̄ interpretat donat⁹ vel sc̄tificat⁹ sigāt penitētes.
aque calide .i. lachryme mōstrāt penitētis cōtritiōnē
solitariā penitētis seu mūdificationē vl̄ meditationē
De q̄ ambro. Lachryme lauāt delictū qd̄ uoce pudor ē
cōfiteri. **I**ste ē anā qui inuenit aquā calidā cū pasces-
ret asinos patris sui sacerdotis.

Cōparat autē penitēs arbori/cui⁹ radix est cōtritio
frōdes p̄fessio/et flores sc̄tā deuotio.fruct⁹ bona opa-
humor:gratie diffusio. **N**el dñr penitētes radicari in
x̄po per hūilitatē/ertēsi per caritatē/ opti cortice p̄ au-
steritatē:dantes umbrā aliis p̄ bona exēpla et cōsilia.
Apoc. vii. **N**olite nocere terre & mari neqz arboribus.
De arbores sūt oliua/vitis/et ficus. oliua:actiui mise-
ricordes. ficus:contēplatiui claustrales:vitis:sancti
predicatores. **J**udicū. ix. **F**icus noluit regnare super
ligna siluay. i. sup hoīes infructuosos.

Est etiā penitētia sicut clamor cōtra fures/q̄tū ad
cōfessionē.nā sicut ad clamorē fugiūt fures: sic peni-
tētis clamosa cōfessio vel oīo fugat demones. **A**n ī fi-
gura hui⁹ d̄ **P**rimi machabeoz. iiii. q̄ timore inde
qui interpretatur cōfessio/repulsi sūt inimici eius.

Est isup p̄nā sicut arma cōtra hostes maxie q̄tū ad
satisfactōes.nā satisfactio penitētis sicut ieiuniū & ele-
mosyna sūt quedam penitētis arma. **N**am dicit apl's
sc̄de coz. x. **A**rma militie n̄re nō sūt carnalia. s̄ suple
carnē macerātia. **D**e eleōsyna d̄ eccl'astici xxix. **S**up

scutum potētis ⁊ super lanceam pugnabis aduersus inimicum tuum.

¶ Tēpnia ē turbatiua iſtar maris **¶** Et itaqz penitētia ſicut q̄s accenſiua inſtar ignis **¶** Concluſiua inſtar ſepis. **¶** daz maris tur-

batio. nā ſicut mare nō emittit imūdicias niſi ſit turbatio: ſic aīa nō emittit peccātū niſi i ſe habeat penitētie ⁊ cōtritionis p̄turbationē ⁊ motuz. **¶** An de penitēti d̄r **Trenoz. ii.** Magna eſt velut mare contritio tua.

¶ Et etiā pnia ſicut q̄dā ignis accēſio nā ſicut ignis p̄ducit fumū de viridib⁹ lignis: ſic virt⁹ paſie de peccōrib⁹ educit fumū p̄tritiōis. ⁊ ſicut ligna viridia redsunt aliq̄ue humorē per virtutē ignis: ſic peccōz oculi eructāt virtute pnie humorē lachrymoſe p̄ficiōis. **¶** Hā d̄r in pſal. **Exit⁹** aquaz deduxerūt oculi mei. **¶** Et ſicut ligna viridia q̄ ſūt bene accēſa forti⁹ ardēt v̄t caleſcūt ſic peccōres penitēs q̄ ſunt igne pnie vehementē accēſi forti⁹ diligunt. ſicut p̄z **Luce. vii.** Cui multū dimittit: multū diligit. **¶** Sz ſūt multi q̄ nō iueniūt ignē ſz aquā crasſaz: vt d̄r ſedi machab. i. tales ſunt q̄ cogitāt vitā ſuā preteritam/nō ad p̄tritiōnē: ſz ad delectationem.

¶ Et item penitentia ſicut quedam ſepis concluſio. **¶** Nam ſicut agricola cuz eiſdē ſpinis quas extrahit de vinea claudit vineam contra porcos ⁊ beſtias: ſic penitēs cogitando peccata ſua debz claudere ⁊ munire cor ſuū contra omnes tentationes beſtiales ⁊ imundas. **¶** Hec ē ſepis de qua dicit ſapiēs eccl̄i. iſtici. xxxvi. **¶** Ubi nō eſt ſepes: diripitur poſſeſſio. qz vere vbi non eſt ſepes penitentie: que aīam claudit cōtra recidiū: facile dirumpitur poſſeſſio virtutum.

¶ Item penitentia eſt diſcrete imponenda. **¶** Deuote allumenda. **¶** Perfecte adimplenda.

¶ Est enim penitētia discrete imponēda. nā sicut virus serpēti vitā conseruat: sed hōi mortē ppinat. et sicut ignis aurū pbat / et Xgulta scinerat. et sicut talpa moritur in luce / et sub terra uiuit. et sicut ignis quē cetera aīalia timēt / salsamā drā nutrit. et sicut hō sub aq̄ moritur vbi piscis delectatur: sic eadē pnia nō oibus est iponēda vel iungēda / nec ptra oīa pctā. sed diuersis diuersa. **¶** Nā sacer dos d̄z discernere inter pniā et pniā / culpaz et culpā. sicut ex lege d̄ni debebat sacer dos ex mandato d̄ni discernere inter leprā et leprā. vt dicitur **Leuitici. xlii. et ix.**

¶ Est etia pnia deuote assumēda. sicut enī miles nō recusat onus vel pōdus armoz: sic penitēs non debet recusare onus penitētiāz. et sicut auis nō recusat on⁹ pēnāz. nec peregrinis on⁹ baculi. nec equ⁹ onus qua drige: sic penitēs nō d̄z recusare onus pnie. **¶** Nī ille bonus penitēs dauid cōparat se iumēto: cū dicit in psal. **Et iumentum factus sum apud te.**

¶ Est insup pnia pfecte adimplēda. vt nō soluz penitens pctm̄ viter: sed pcti recidiuū et iportunitates oēs quasi quas dā radices et germia pctōz. Sicut enī herba falcata reuiuiscit: s̄z eradicata nō ita pctā de facili pululār: si nō fuerint radicit⁹ euulsa. **¶** Ideo dicit aug. **Pnia ē causas pctōz excidē: et eis aditū nō idulgere.** **¶** Itē bonus et pfectus penitēs fugit dyabolū / sed tur chrisum / spernit mundum / et appetit celum.

¶ Penitēs iatqz pfectus fugit dyabolū et currit ad latibulū pnie. sicut enī auicula ponit se iter spinas: vt possit accipitrē euadere. et eadē rōe / sicut liliū iter spinas crescit valde bene vt d̄r **Lāticoz. ii.** Sicut liliū inter spinas sic amica mea inter filias: spine si qdem quib⁹ liliū clauditur. phibēt ne liliū tangat: per hūc modū

spine penitentie custodiunt aiam instar auiculae a pda
li accipit: instar lili ab oi tactu delectatōis imūde.

¶ Bonus penitēs sequitur xpm ⁊ imitatur. nā certe
penitētia fuit via qua xps ambulauit. **¶** In post baptis
mū statim intrauit desertū. vt dī Luce. iiii. **¶** Penitētia
etiā fuit pma doctrina quā xps predicauit. vt habet
Math. iiii. Penitēs igit si est bon⁹ discipul⁹ libenter
intrat cū xpo penitētie desertū. cōtra simulators penitē
tes q ad modū vsurarij volunt esse discipuli xpi. sicut
enī vsurari⁹ vult esse illi⁹ socius cui mutuatur pecuniaz
in lucro ⁊ nō in damno: sic multi vellēt sequi xpm in
p̄spertis ⁊ nō in aduersis. vellēt cū xpo regnare ī celo
sicut filij zebedei. ⁊ nō cū ip̄o certare in stadio. **¶** Unde
dictū est eis illud **Mat. xx.** Rescitis quid petatis.

¶ Penitēs nichilo⁹ spnit mūdi p̄sperta ⁊ aliquos
q sunt q̄si symea/ q̄n inuenit nuces nouas ⁊ recentes/
p̄pter exterioris corticis amaritudinē iudicat nuces
esse amarā ⁊ spnit nucleuz interiorē. sic a multis re
pudiatur p̄tia: qz videt carni amara. **¶** **Jo dī hebr. xii.**
¶ His disciplina in p̄nti nō est gaudii: sed meroris.

¶ Penitēs isup appetit celi. ⁊ sicut puer rūpit vestes
veterē/ vt citi⁹ habeat nouā: sic bon⁹ penitēs lacerat
saccū carnis. vt citi⁹ aīe sue acquirat stolā felicitatis
eterne. **¶** Unde dī in psal. **Concidisti saccū meū: ⁊ circū
dedisti me leticia.**

¶ De contritione ca. xi.

Nota ptes penitētie itegrales

⁊ nota q p̄tia h̄ tres ptes ip̄az xtuarū itegrātes. scz
Contritionem cordis. **¶** Nota de penitencia
Confessionem oris. primo q̄tum ad contritio
Satisfactionem operis nem que est pars prima
penitētie. **¶** Nota q̄ p̄tritio de pctis specialit̄ debet esse

septifimo: mis. **H**ã dz esse morosa / r intëta: nõ pfũctoria

Et hec septẽ sunt in
verbo *Ysa. xxxviii.*

Recogitabo tibi oẽs
annos meos i ama
ritudie aie mee. **E**t

Solitaria: non publica.

Integra: non diminuta.

Ordinata: non confusa.

Propria: non aliena.

Gemebunda: non deliciosa

Iusta: non simulata.

iste versicul⁹ debet esse perpetue memorie illoꝝ septẽ
que vera contritio debet habere.

Primo enĩ vt dictũ est dz eẽ intëta: nõ perfũctoria
iõ dicit recogitabo: cõtra illos q̄ veniũt ad p̄fessionez
incogitari de pctis. qz nullãvl modicã vident habere
sollitudinẽ. cum tñ hec sint maiora debita r maiora
negocia que hõ h̄vũ habere possit i hac vita. **I**sta enĩ
debita sũt decẽ milia talẽtoꝝ. vt d̄r *Math. xviii.* **I**sta
enĩ sunt negocia p̄ qb⁹ fili⁹ dei mortu⁹ est / r p̄ qb⁹
p̄gregabit āgelos de celo r sc̄tõs etiã hoies de mũdo
r oẽs demones de inferno. vt d̄r *Math. xxv.* **E**cne aut̄
est fatu⁹ qui de his maximis debitis r negociis nũq̄
est sollicit⁹. vt dicit ille bon⁹ penitẽs dauid / cogitabo
p̄ pctõ meo. nõ dicit p̄ nũmo: vt auarus. nec de cibo:
vt gulosus. nec de luto / vt imũdus. nec de v̄to / vt sus
perb⁹. nec de m̄dacio / vt verbosus: sed de pctis meis
ero dolens r sollicitus. quia vulgo d̄r. **Q**uo dolor est
dantis: versatur lingua dolentis.

Sc̄do cõtritio dz esse solitaria: nõ publica. iõ dicit
tibi. qz debet esse soluz in p̄spectu dei. iuxta illud psal.
Meditatio cordis mei in p̄spectu tuo sp̄. **I**nfirm⁹ nõ
cõsuevit stare in platea: sed in camera clausa. r p̄silia
ardni negocii non tractãtur in publico: sed in loco se
creto. iõ d̄r *Math. vi.* **T**u aut̄ cum oraueris pro pctis
tuis: intra cubiculum sc̄z cordis tui.

De cōtritione fo. xxii.

Tercio debet esse integra nō dimidia. ideo dī oēs
Modicū ei de liquore corrupto iſiceret vas ſi remane
ret in illo. Ideo dī trenz. ii. Effūde ſicut aquam cor
tuū. Bñ aut dicit ſicut aquā: qz ali^q liquor vix pōt bñ
effūdi/quin ibi remaneat aliqd de colore vī de odore
vel de ſapore. Eīdem^o enī q post effuſionez lactis re
manet in vaſe color/ poſt effuſionē vini: odor/ poſt ef
fuſionem mellis: ſapor. Debet igitur penitens effun
dere: nō ſicut lac/ ne ſc̄ remaneat color priſtine cōuer
ſationis. nec ſicut vini/ ne remaneat odor praue yma
ginationis. nec ſicut mel/ ne remaneat ſapor imunde
delectatiōis. ſed ſicut aquā pfecte ⁊ integre p̄tritiōis.

Quarto debet eſſe contritio ordinata: non cōfuſa
ideo dicit annos. Annus nāqz diſtinguitur per quat
tuor tempora. ſcilicet hyemem/ ver/ eſtatem/ ⁊ autum
num. Debet igitur penitens annos/ vel circulum vite
ſue diſtinguere per tempora: vt ſua meli^o poſſit inue
nire peccata. ⁊ precipue debet inueſtigare peccator: ſi
in vita ſua inueniat hyemem ⁊ frigiditatez temporis
id eſt torporis ⁊ accidie. Ver autem id eſt humiditatē
corporalis laſciuie. ⁊ eſtatem id eſt caliditatem indī
gnationis ⁊ iracundie. ⁊ autunnum id eſt ſiccitatem
cupiditatis ⁊ auaricie. Hec ſunt tempora quibus di
ſtinguntur anni peccator. De quibus dicitur in pſal
mo. Anni noſtri ſicut aranea meditabūtur. Aranea
ſiquidem meditatatur ⁊ totum ſtudium ſuum ponit vt
ordinet telā vilem ⁊ fragilem ad capienduz muſcas.
talis eſt vita hominis fragilis ⁊ vilis ⁊ ſoluz muſcas
capit id eſt delectationes imundas. Unde dī pſa. lix.
Ipi telas aranee texuerunt.

Quinto debz eſſe p̄ſeſſio pp̄ria nō aliena. i. de pctis
pp̄riis nō alienis. pp̄ hoc dicit/ meos. Vix enī homo

prosperatur qui dimissis negociis ppriis sollicitus est
de alienis. **¶** An dicit saluator **Luce. xxiii.** Filie hierlm
nolite flere super me: sed sup vos ipas flete. Et sic vult
xps q nūq̄ fleamus vel plāgamus mortē suā benedi-
ctam: quousqz luxerim? culpā ppriā nichilo? tñ non
habet gratiā q nos iudicemus culpā alienā. sed sicut
vulgo dī. Quilibet plāgit talam suā. i. dānū pprium
Jurta illud apli gal. vi. Unusqz onus suū portabit
¶ Sexto d3 esse contritio gembūda. iō dicit in amari-
tudine nō in risu. **Risus** signū est mortis qñ infirmus
ridet feruore ifirmitatis / r maxime qñ egrotus affligi-
tur r anxiat / r viuaciter sentit egritudinē. sicut crism
r terminū subsequētes. **ysa. xxxviii.** Ecce i pace amari-
tudo mea amarissima **¶** Contritio nāqz amara p̄ cursu
diuine offēse. amarior / p dāno supne patrie amarissi-
ma: pro reatu pene eterne: facit infirmū q̄scere r cru-
ciatū terminare. r egrotā facit aiām criticare.

¶ Septimo r vltimo cōtritio d3 esse itima: non ficta
v̄ simulata. ideo dicit / aīe mee. **Emplastrū** ei d3 poni
sup locuz doloris infirmi. sicut colliriū ponitur super
oculū / nō in calcaneo. r iō qz pctm̄ est morbus aīe ipa
precipue d3 contritionē pcti sentire. vñ dī **Iohelis. ii.**
Scindite corda v̄ra r nō vestimēta vestra. p̄tra illos
quoz p̄nā est in vultu / nō in spū. in veste / nō in corde
cū ypocras n̄ medicus xps aiāz nostrarū doceat peni-
tentē faciē lauare / vestes p̄ponere / caput vngere r cor
pūgere. **Math. vi.** **¶ De confessione. ca. xii.**

Secūdo nota de penitētia q̄tū
ad cōfessionē que est scda pars eā virtualr integrans
¶ Et est sciendū q septem sunt in cōfessione attendenda
¶ Primo enī d3 eē festiua nō tarda. p̄tra aliquos q̄

De cōfessione fo. xxiii.

quanto plus possunt differūt confiteri nisi in infirmitate grauiſſima. ⁊ tales sūt similes latronib⁹ quoz cōfessio aculeo ⁊ q̄stionib⁹ extorq̄tur. qz taliū p̄fessionē retorquet de⁹ p̄ aculeū febris acute/vel grauis infirmitatis. cū tñ dicat pphā. **P**reoccupem⁹ faciē ei⁹ in cōfessione. sicut ille q̄ diffidit de iure suo d̄z an iudicium de pace ⁊ p̄positione tractare: ⁊ diem suum p̄uenire

C Secūdo p̄fessio d̄z esse huilis ⁊ verecūda: Juxta illd̄ apo. Ro. vi. **Q**uē fructū habuistis tñc in illis: in q̄b⁹ nūc erubescitis. **L**atrones enī demisso capite ⁊ rubore p̄fusi: scelera cōfētētur. cōtra aliquos quoz sūt horrenda facinora / qui nec timēt deū / nec hoīes verētur **L**atrones timēt patibulū: cū sit tñ breue supplicii / et trāsitorium. ⁊ tales nō timēt infernū ⁊ interminabile cruciatū. **L**atrones verecūdant / ⁊ tñ parū aut nichil prodest eoz verecūdia. isti aut̄ non erubescūt: cum tñ pars penitētie sit ipsa erubescētia. **D**e talibus dicitur hier. vi. **C**ōfusi sunt qui aboiationē deo fecerūt. qui post p̄fessionē nō sunt cōfusi / ⁊ erubescere nescierunt. qz tales habēt vtiqz erubescētie causam ⁊ meritū: et tñ habent vtiqz erubescētie signum.

Tertio p̄fessio debet esse apta non palliata. **E**t d̄r apta p̄fessio: in qua pctōr se accusat exprimēdo omēs pcti differētiās ⁊ p̄cipue aggrauātes circūstātiās. qz dicitur puer. xviii. **J**ustus prior est accusator sui. sic p̄fitebat̄ dauid q̄ dicebat. **D**ixi cōfitebor aduersū me iniusticiam meā dño. nō dicit pro me: se laudādo vel excusando / sicut faciebat phariseus: s̄z aduersum me se accusando. sicut faciebat publicanus. **Luce. xviii.**

Quarto d̄z esse p̄fessio vera / nō ficta. ⁊ d̄r vera cōfessio q̄ est cū p̄posito emēdendi. nō solū oris: s̄z etiā cordis. **D**e q̄ dicit dauid **C**ōfitebor tibi dñe i toto cor

de meo. cōtra aliquos quoz p̄fessio ē lupi. de quo nar
rat fabula q̄ semez p̄fitebat̄ iniquitates suas ⁊ interim
erat multū sollicit⁹: qz videbat oues recedētes vñ di
xit p̄fessori suo q̄ cito eū absolueret. vt se3 possēt sequi
oues. sic cōfītētur aliqui in quadragesima p̄ponētes
ad peccatum redire post pascha.

¶ Quarto d3 esse p̄fessio itēgra nō dimidiā. parū enī
valeret si ifirm⁹ medico febrē reuelaret ⁊ postē febris
celaret. ⁊ si nauta aliqua nauis foramia obstrueret ⁊
aliqua nō. Debet igit̄ penitēs deo integrā offerre cō
fessionē. de⁹ enī est rex nobilis ⁊ in mensa regia poni
debēt panes itēgri: nō fragmēta. deus enī nō p̄fucuit
dimidiare veniā: nō totū hōiem sanū facit ī sabbō. vt
dī **Joh. vii.** Et sicut magni mercatores in grosso non
obolatā nō denariatā vendūt: sicut paupes mercato
res. p̄e ceteris qz mercatura dei. s. grā ⁊ venia est res
indiuisibilis / cū ip̄e sit sūmus mercator. ista duo erūt
indiuisibilia: istar margarite v̄ alteri⁹ lapidis p̄ctosi
qui tor⁹ emif vel tor⁹ dimittit. Ip̄e autē ē negociator
margaritar: q̄ q̄rit bōas margaritas vt dī **Mat. xiii**

¶ Sexto cōfessio d3 esse flebilis ⁊ lachrymosa. sicut
petri ⁊ magdalene. qz mia ⁊ lachryme adinuicē sunt
valde amice. ⁊ iō vbi est lachryma: ibi est statī amica
sua / mia. Nec est ei aqua quā xp̄s valde sitit. ⁊ nullus
fons tātū eū delectat: q̄tū pute⁹ lachrymar. In cui⁹
figura queit iuxta puteū samarie: ⁊ petiit aquā sa
maritane. s. lachrymarus / a muliere samaritana. i. a
peccatrice anima. **Joh. iiii.**

¶ Septimo ⁊ vltio p̄fessio d3 esse obediēs ⁊ prompta
vt. s. penitēs studeat suscipere ⁊ obseruare sacerdoti mā
data. Infirmus qui nichil vult facere p̄ medico: vir
aut nunq̄ curatur a morbo. Unde obedire d3 penitēs

De cōfessione fo. xxiiii.

non contendere. sicut dauid qui dicebat. vt iumētum
fact' suz apud te. ad iumētū nāq; nō prinet sibi onera
taxare vel imponere: s; taxata z imposita portare.

¶ Nota q; triplex ē confessio. **¶** Prima ē confessio pcti.
de q; ps. Dixi cōfitebor a duersū me iusticiā meā dño.
In hoc aut' vbo tāgunt' sex q; dz vera confessio habere.
Primū est p̄meditatio. qd̄ notatur cū dicitur: dixi
Secundū est p̄punctio cordis et oris. vt. ore simul et
corde fiat / quod notatur per: cōfitebor.

¶ Tertiu' ē q; sit accusās nō excusās qd̄ nōt' p: adūsū me
Quartū q; sit de mal' nō de bonis qd̄ notat' p̄ iusticiā
Quintū q; sit propria. i. de peccatis p̄p̄tis nō alie
nis / quod notatur per: meam.

¶ Sextū q; sit ad honorē dei z honestatē sui qd̄ notat'
per: dño. z talis confessio est vtilis. **¶** Unde sequitur: z tu
remisisti impietatem peccati mei.

¶ Secūda est confessio laudis. de qua ecclesiastici vltimo
Cōfitebor tibi dñe rex z collaudabo **¶** An̄ de his duob'
dicit psal. Cōfitebimur tibi deus: cōfitebimur tibi.

¶ Tertia est confessio fidei. de q; Ro. x. Corde creditur
ad iusticiā. zc. **¶** Et nota q; confessio i qua sūt septē dī
tiones p̄dicte p̄parat' vīele: i qua sūt septē corde. **¶** An̄
viela confessiois q; h; istā septuplicē cordā reddit i au
rib' dei suauissimā z dulcissimā melodīā. nec ē aliq̄
organū musicū qd̄ ita libenter de' audiat: sicut verā
confessionē pctōz. z iō manus q; sic tāgit vielā cōfessio
nis corā deo: statim reportat salariū. i. veniā de oibus
pctis. **¶** Unde dī psal. xliii. **¶** Parra si qd̄ habes: vt iustifi
ceris. **¶** Et dauid psulit oib' nimis. i. pctōrib' penitētī
bus q; voluit in curia regis eterni introire: vt tāgāt eo
modo vielā confessiois. vt supra dictū est. **¶** Dicit ei ps.
Introite portas eius in confessione.

Corinth

Laudis

fidei

¶ De satisfactione. xliii. capitulum.

Tertio nota de penitētia q̄tū

ad satisfactionē. ⁊ sūt ꝑcipue septē notāda ad hoc necessaria: vt sit ꝑfecta penitētia ⁊ ꝑcti medicina.

¶ Primo enī ad satisfactionē requirit̄ abstinentia a ꝑctō. sicut enī ꝑma lex quā medic⁹ ponit i firmo ē abstinentia a cibo: ita primū qđ est necessariū penitēti est diēta. s. abstinentia a ꝑctō. Hāc legē iponebat ꝑocras noster x̄ps egrotis suis quos habebat i cura sicut ꝑt̄ in adultera. **Jo. viii.** **V**ade ⁊ amplius noli peccare.

¶ Secdo requiritur ad satisfactionē ꝑnie restitutio rei aliene. ⁊ hec est sicut quedā minutio / v̄ fleubotomia. Minuit enī sanguis substantiā: sed aufert febris materiā / et ꝑseruat vitā. sic qui aliena restituit pecuniā minuit. s. aufert cupiditatis ⁊ mortis eterne materiā ⁊ cōseruat gr̄am ⁊ aīe vitā. Et sicut sunt quedā infirmitates q̄ non pōt sine fleubotomia curari: sic quedā sunt ꝑctā a quib⁹ nō pōt quis sine restitutione curari aut iustificari. sicut furtū / vsura / symonia / rapina / et huiusmōi. qz nō dimittit̄ ꝑctm̄ nisi restituat ablatum vt dicit aug. hanc fleubotomiā faciebat sibi zache⁹: q̄ dicebat **Luce. xix.** Si quid aliquē defraudant: reddo quaduplū. sed vtinā vsurarii mō redderēt simplum.

¶ Tertio requirit̄ ad satisfactionē cinis humilitatis. Cinis enī ⁊ aqua calida faciūt bonū lixiuū. sic cinis vere huilitatis ⁊ aq̄ calida lachrymarū faciūt ꝑniām purgatiuā. ⁊ sicut aqua q̄tūcumqz calida nisi trāseāt ꝑ cinerē / nō bene purgat sordes vestrū: sic lachryme q̄tū calide / nisi trāseāt ꝑ cinerē huilitatis nō lauāt sordes vicioꝝ. **Jo** dicebat. **Job. xlii.** Ago ꝑniām i fauilla ⁊ cinere. i fauilla deuotionis ⁊ cinere huilitatis.

De satisfactiōe fo. xxv.

Quarto requiritur ad satisfactiōem penitētis cilii /
cilii mortificatiōis hoc est ppriū et speciale malagma
et emplastrum carnis repressiuū luxurie et carnalis la-
sciue. et sicut emplastrū tēperat et reprimat dolorē las-
teris: sic ciliciū mortificatiōis reprimat libidinē. hoc
emplastrū ponebat directe supra locū doloris iudith.
de qua dicit iudith. viii. q. hīs supra lūbos suos ciliciū:
ieiunabat cilicū cōtra luxuriā et ieiuniū p̄tra gulam

Quinto requiritur ad satisfactiōem penitētis ieiu-
num afflictiuū. qz ad litterā panis et aqua est cibus et
vita īfirmi et p̄cipue p̄hibet vinum infirmis. Et ille
bonus medicus paulus dicit ad ephē. v. Nolite iebriari
vino in quo est luxuria. Sed nota q. oīa conceduntur
infirmitatibus de quorū salute dubitatur et desperat. s. alius
de quibus habet spes q. curētur: subtrahuntur nociua
quātūctūq. delectabilia. vt dicit **Iohel. ii.** **C**ōuertimini
ad me in toto corde v̄ro in ieiunio / et fletu et planctu.
Et sequitur. quis scit si p̄uertatur: et ignoscat deus quasi
diceret. ex quo deus qui est sūm? medicus ieiunare nos
precipit: ne quāq. de nostra salute diffidit.

Sexto requiritur ad satisfactiōem penitētis elemo-
sina. et hoc est quasi salariū medici. Fidelius enī labo-
rat medicus qm̄ sperat bene se remunerari. Et nota q.
salariū est taxādum medico scdm̄ q. plus v̄l min? la-
borauit circa infirmū. et p̄ro a maiori et periculosiori
morbo liberauit egrotū. Bene est igitur remunerādus
medicus noster x̄ps qui tātū circa nos laborauit / imo
propter infirmitatē nostram aīam suā morti tradidit
psal. liii. et etiā qui a tam graui et multiplici infirmitate
nos liberauit. Ip̄e enī est q. sanat oēs infirmitates no-
stras: et redimit de iteritu vitā n̄ram. vt dicit in psal. **S**i
enī bene remuneretur iste medicus: ne quāq. de morte

timeat egrotus. Debet enim remunerari nō in se/ quia bonorū nostrorū nō eget. sed i hereditib⁹ suis. s. paupib⁹
Reputat enim sibi met factū qd fit paupib⁹ amore ipi⁹
An dicit **Mat. xxv.** Quidni ex minimis meis fecistis michi fecistis. De isto salario elemosyne dñi tho. iiii.
Elemosynas ab oī pctō ⁊ a morte liberat. ⁊ nō patiet animam ire in tenebras.

¶ Septimo ⁊ vltio requirē ad satisfactionē penitētis oīo deuota. sicut enim mater pro filio egroto facit can delam ⁊ emittit votū: cū nullū p̄siliū vel auxilium sup̄est medicorū sic qm̄ videmus spiritū nostrū periclitari graui morbo pcti debem⁹ deo facere cādelā hōe operatiōis. iuxta illud **Luce. xii.** Lucerne ardētes in manib⁹ vestris. ⁊ emittere votū deuote ofonis. ⁊ hoc genus demoniorū. s. pcti nō eiciet nisi in oīone ⁊ iesunio. **Mat. xvii.** Oīo nāqz pestes mētis curat: ⁊ leuium pestes corporis.

¶ De oratione. xiiii. ca.

Tertio nota partes penitētie virtuales que sunt tres. scilicet.

Oratio. **¶** Primo specialiter de oīone est

Ieiunium. et dicendū: quid est. **Oratio** est peti-

Elemosyna. tio decentium in deo vel adeo. **Vel**

Oratio est mentis eleuatio in deum. **Damasenus.**

¶ De oīone nota specialiter. v. scz. **Typus** decens.

¶ Habet igit oratio typum **Virtus** ingens

decentē/ et figurā elegantem **Modus** p̄petēs

Comparatur aut specialiter **Locus** p̄gruēs.

tribus. **Est** enim oratio: **Tēpus** pueniēs

Sicut incensum diuine miserationi offerendum

Sicut scutum diuine indignationi opponendum

Sicut tributum diuine dominationi persoluendum.

De oratione fo. xxvi.

¶ Ergo oratio primo similis thuri v[el] incenso / q[uo]d diuine misericordie debemus offerre. sicut eni th[ur] vel incensum sup carbones positu[m] spirat suauem & redolentem odorem vel fumum: sic oratio incensa sup carbones deuotionis multum fragrat in conspectu diuine maiestatis. & ideo dicitur in psal. **Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo.**

¶ Secundo est oratio similis scuto q[uo]d diuine indignationi debemus opponere. Nam sicut scutum prohibet ictum lancee vel sagitte: sic oratio seruat hominem a lancea vel a sagitta sententie & ire dei. **¶ An d[icitur] sap. xviii. de aaron. q[uo]d p[ro]ferens scutum ofon[is] restitit ire.**

¶ Terio oratio est similis tributo quod diuine dominationi debemus persoluere. sicut eni euphiteota v[el] feudatarius soluit tributum regi pro emphiteosi vel feudo quod tenet ab ipso: sic tributum laudis & orationis soluendum est deo p[ro] emphiteosi corporis & anime quam accepimus i feudo. **¶ Mathei. xxii. Reddite que sunt cesaris cesari & que sunt dei deo.**

¶ Item oratio triplicem figuram aliam valde pulchram. **Sicut ho[m]o regi portans encenium. Est eni vir oras Sicut a rege petens iudicium. Sicut a rege petens succursum.**

¶ Est itaq[ue] homo qui orat sicut ille qui presentat regi magnum encenium et nobile. vt homo magnus vel nobilis domicellus: sic oratio est encenium a deo nobile & magnum q[uo]d solum debet presentari deo p[ro] hominem magnum scilicet iustum. **Hoc est eni officium christi hominis & mediatoris nostri qui orationes nostras opera nostra presentat deo patri. q[uo]d figurat d[omi]n[u]m acon[em] in ecclesia vel in missa: cum offert thuribulum sacerdoti. Hoc est officium angeli qui nostras orationes**

remunerari non in
libere dicitur sine
i q[uo]d fit paup[er]i
ni ex minimis me
ario elemosine
a morte liberat
ad satisfaciend[um]
pro filio egrotat
nulli filium vel
lemus spiritu nos
sem deofacere
neo. xii. Accre
e vobis deuote
no ceteri nisi in
ly petes meis
De oratione
partes penit
elicit.
mo specialiter de
la: quid est. Oratio est
rentium in deo vel ab
tio in deum. Damian
liter. v. l. c. **Ep[isto]la**
em **Virgo**
tem **Modes**
liter **Acce**
Ep[isto]la
riferationi offerendum
agnationi opponitur
dominationi persequitur

similiter offert in aspectu dei sicut dixit angelus ad thomam. tho. xii. quoniam orabas cum lachrymis. et sequitur / ego ofonem tuam offerebam domino. Et sicut regi non offert qui sibi ministrat ferculum coopertum cum muscis: sic qui orat non debet regi regum offerre ferculum cum muscis. i. cogitationibus vanis et immundis.

¶ Est etiam homo qui orat sicut ille qui a rege petit iudicium sicut enim ille qui in iudicio loquitur debet habere testes de his que proponit alioquin non crederet sibi vel audiretur imo a iudice puniretur. sic oratio vocalis debet habere testimonium cordis. sed tamen cavendum est ne cor orantis sit falsus vel corruptus testis corruptione. scilicet iniquitatis. quod dicitur in psalmo. Iniquitatem si aspexi in corde meo. etc. si conscientia bona et testimonium fidele ferat orans: iudicium pro se reportat. **¶** Hanc dicit apostolus secundum corinthios. i. Gloria nostra hec est: testimonium conscientie nostre.

¶ Est insuper orans sicut ille qui a rege in obsidione querit vel petit succursum. nam sicut ille qui tenet castrum regis si obsideretur ab inimicis reputaretur infidelis: nisi castrum regi denunciarit obsessum vel peteret succursum / vel nisi expectaret a rege auxilium / vel si post auxilium redderet hostibus castrum: sic etiam hostes visibiles et invisibiles obsident animam temptationibus: statim debemus regi regum nostrum cum ofonis mittere / et obsidionem denunciare. sicut propheta qui dicebat in psalmo. Consilium malignatum obsedit me. **¶** **P**rimo enim non differret auxilium mittere. quod fidelis et statim faciet succursum: cum ad temptationem fuerit proveniunt. ut dicit apostolus. **¶** **P**rimo ad cor. x.

¶ Item qui orat debet clamare.

Sicut clamat puerus qui vult ubera **¶** **¶** Est itaque homo
Sicut clamat catulus cum sentit ubera qui orat: sicut
Sicut clamat populus cum videt periculum puerulus volens

De oratione fo. xxvii.

Vbera. Nam sicut paruulus clamat pro desiderio lactis: sic viri spirituales debent emittere ululatum orationis de uote per uerba consolationis diuine. iuxta illud quod dicitur in **Anticoz. i.** Meliora sunt uerba tua uino.

¶ Est etiam homo qui orat sicut catulus sentiens uerba. Nam sicut catulus sentiens uerba clamat plus cum plus percussus: sic plus debet clamare orando qui a domino tribulatiois uerbere castigatur. Nam dicitur in psal. Ad dominum cum tribulaberis.

¶ Est insuper homo qui orat sicut populus uidens pericula. sicut enim consuevit populus clamare precipue propter tria. scilicet contra aquam ignem et hostes: sic homo debet emittere clamorem contra triplex generatio tentationis. scilicet contra carnalem concupiscentiam que per ignem figuratur / contra concupiscentiam terrenam seu mundanam / que per aquam fluentem intelligitur contra dyabolicam guerram / que proprie hostis appellatur. **Hec** pericula timebat dauid quod dicebat Pericula inferni inuenerunt me.

¶ Item in oratione debemus os cordis aperire. Sicut reumaticus aeri.

Sicut pulliculus matri.

¶ Est itaque oratio sicut

Sicut infantulus nutrici. homo reumaticus qui nares habet strictas / necessaria est enim ad respirandum apertura oris. sic qui habet imperfectum odoratum. scilicet desiderium celestis debet aperire os / et emittere uocem orationis. Nam dicit propheta in psal. Os meum aperui / et attraxi spiritum.

¶ Est etiam os aperendum orationi sicut infans aperit os nutrici. sicut nutrix pascere infantem non posset: si puer os non aperit: sic si uolumus nutrimentum uite suscipere / orando appetamus os nostrum ad nutrimentum uite eterne scilicet gratie diuine. ut dicitur sapientia. xvi.

¶ Est insuper homo qui orat sicut pulliculus qui quando sentit

venire matrem / aperit rostrum versus celum: sic cum
frequenter visitet nos deus per inspirationem suam:
quasi semper debemus habere os apertum per oratio-
nem denotam. sicut dicit ap[osto]l[us] Prime ad thessal. v.
Sine intermissione orate. Et de viro iusto d[omi]ni ecclesiastici
xxxix. Aperiet os suum in oratione: et p[ro] delictis suis
deprecabitur.

¶ Item o[ra]tio est
Sicut armatura milit[is] ornans.
Sicut lucerna viam demonstrans.
Sicut columba oliuam portans

¶ Est itaq[ue] oratio sicut armatura. Nam sicut miles non
exit sine armis ad bellum: ita sine armis orationis nullo
modo debemus intrare terrarum conflictum. In cuius fi-
gura d[omi]ni Exodi. xvii. q[uo]d moyses eleuante manus ad ora-
tionem / vincebat israel. et cum remittebat manus supra
bat amalech. i. dyabolus.

¶ Est autem oratio sicut lucerna viam demonstrans. nam
sicut lucerna est necessaria in tenebris: sic oratio in rebus
dubiis. In cuius figura mulier illa euangelica. i. anima
deuota accedit lucernam / et inuenit dragmam. Luce. v.
Lucerna est orationis instantia / dragma vero est gratia di-
uina / quae si perditam fuerit: reperitur eius oratione deuota. Et
sicut lucerna dirigit gressum: sic oratio dirigit opus bonum
opus. Nam dicit hieronimus ad paulinum. In principio eius
iussit operis boni premitte signum crucis in fronte
cum oratione dominica.

¶ Est insuper oratio sicut columba quae reuersa est ad archam
cum oliua. gen. viii. Nam sicut illa denunciavit pacem / et
iam cessasse diluuium: sic oratio denunciat penitenti diuinam
reconciliationem et veniam peccatorum. et sicut columba illa porta-
uit ramum oliuae: sic oratio ramum diuinae gratiae / et sicut columba
habet duplicem alam: sic oratio habet duplices alas. scilicet ieiunium et ele-

De oratione fo. xxviii.

mosynā. Unde dicitur in psal. Quis dabit michi; i pen-
nas sicut colibe / r volabo : per orōem . r requiescam :
per deuotionem **¶ De ieiunio . xv . cap .**

De ieiunio nota specialit̄ tria

Quib⁹ ieiunium cōparatur. **¶** **Primo** enī cōpa-

Quid in ieiunio reprobatur. ratur ieiunium plu-

Quale ieiunium cōmendatur. ribus et specialiter

trib⁹ . **¶** **Est** enī **Sicut** parcitas ignis v^l lignoz sub olla

Sicut agilitas in nauicula. **¶** **Est** itaqz

Sicut cōcunitas in viella. ieiunium sicut

parcitas ignis v^l lignoz sub olla . sicut ei subtrahēdo

lignav^l ignē de sub olla / cessat ei⁹ bullitio : sic corpori

subtrahēdo cibaria / cessat tētatio carnis. **¶** **Un̄** d^{us} .

Luxuriat raro : nō bene passa caro. **¶** **Un̄** nota q^d ācilla

prouida tripliciter īpedit ebullitionē olle . s . ligna sub

trahendo / aquā infundēdo r q̄ sunt ī olla mouēdo : sic

aia penitēs instar ancille cōtra ebullitionez carnalis

cōcupiscētie dz ligna subtrahere parce comedēdo . **¶**

Subtrahē ligna foco : si vis extinguere flamam .

Debet aquā infūdere ad litterā : aquā bibēdo vīnum

bene limphatū . **¶** **Dz** ollā mouere : se vtiliter occupādo

Un̄ dicit ap^ls scēde cor . xi . **In** laborib⁹ / in ieiuniis / in

vigiliis . s . occupem⁹ nos **¶** **Hāc** caro n^{ra} ad flatū dyabo

li sicut carbo ignis accēdit : r sicut olle succēse atqz fer

uētes . **¶** **Un̄** d^r iob . xli . **Alit**us ei⁹ prunas ardere facit .

¶ **Est** etiam ieiunium sicut agilitas ī auicula . **¶** **Hāc** sicut

avis macillēta est agilis ad fugiendum accipitrē ad

volatū sublimem : sic mēs hominis ieiunātis r absti

nentis : est habilis ad fugiendus accipitrē . i . hostis

tentationē ad sublimē volatū contēplatiōis . **De** tali

dicitur in psal . **Volauit** super pēnas ventoz . volauit

strum verus celestis
per inspirationem
labere os apertus per
r ap^ls Prime ad
Et de vno illis d^r est
in oratione r p^rparat
cut armatura militis
cut lucerna via demō
cut columba oliuam p^r
armatura . **¶** **Aliter** mⁱ
ita sine armis oratio
tētatiois cōfictis q^d mⁱ
noyle eleuare manū ab
r cū remittebas manū
a .
lucerna viam demō
ria in tenebris sic p^r
nalter illa euāgelica
q^d inuenit dragmam
ria . **¶** **Dragmo** vero d^r q^d
regitur cū orōne d^r
est : sic oratio d^r g^r
ad paulino . **¶** **In** p^r
mitte signum crucis
a .
at coliba q^d reuerā
sicut illa demō
o^ro demōnat p^r
perō . r sicut coliba
ramū vīnū g^r r
duplices alas . **¶**

fugiendo tentationem. ⁊ volauit se eleuando ad con-
templationē. **C**ōtrario Xō est de aue graui ⁊ pingui
sicut de coturnice tpe videm⁹ az/ que nō pōt accipitrē
fugere/ nec alte volare. sic hoīes carni dediti / nec bñ
possunt tentationē dyaboli vitare/ nec bñ celestia pte
plari. **A**nde in figura istoꝝ helyas ieiunauit. xi. dieb⁹
⁊ xi. noctib⁹ vt scz persecutonē iezabel euaderet. ⁊ ad
montē dei oreb celeriter pueniret. vt legi⁹ terciū regū
xix. **H**elyas in figura sigāt alam hoīs abstinentis. pse
cutio iezabel: designat tērationē carnis. mōs dei oreb
significat sublimitatem contemplationis.

¶ Est etiā ieiuniū sicut cōcauitas in viella. **N**ā sicut
viella nisi esset cōcaua/ ⁊ corde supertense: nō esset so-
norosa. sic hō nisi sit vacu⁹ per abstinentiā/ ⁊ extensus
per rigidā pñiam: nō reddit sonoros⁹ diuine laudis
melodiā. **U**n in figura hui⁹ dixit dñs moy⁹. exo. xxvii
q̄ faceret altare cōcauū/ nō solidū: sed inane. **C**onca-
uum altare est cor penitētis. vbi d̄z simolari sacrificiū
cōtritionis/ ⁊ sacrificiū laudis. qd̄ quidē nō debet esse
solidum. i. deliciis plenū: sed inane ⁊ concauuz. i. peni-
tentia et ieiunio attenuatum.

Sūmū remediū ad expiandū morbum

Item ieiuniū est: **B**onū p̄siliū ad effugiendū lupum.

Certū ingenū ad ipugnandū castruz.

¶ Est itaqz ieiunium remediū valde sanū ad curādū
morbū. **N**ā sicut lex p̄ma medicōꝝ infirmātib⁹ corpo-
raliter est dieta: sic primū auriliū veratis febrib⁹ ten-
tationis/ est ieiuniū ⁊ abstinentia. **U**n ieiunium ponitur
p̄mo iter opa pñie que suadet sūmus ille ypocras. s.
deus in suis amphorismis. **I**ohel. ii. **C**ōuertimini iqt̄
ad me in toto corde vestro. in ieiunio. ⁊c.

¶ Est etiā ieiunium valde bonū p̄siliū a fuganduz

lupum. sicut enī vulgo dicitur **F**ames eicit lupum de nemore sic abstinētiaz ieiuniū fugat dyabolū ab hoīe
Unde dī **Parci. ix.** **H**oc gen^o demonioꝝ nō eicitur nisi in ieiunio ⁊ ofone. **H**ā ofo fugat pestes cordis/et ieiuniū pestes corpis vt dicit aug. **I**n figura etiā hui⁹ **J**udith ieiunās occidit holofernē. vt dī iudith. xlii. et ix. **J**udith que cōfitens interpretatur: sigāt penitentē/ qui pctā sua p̄fiteretur. **H**olofernes quē iudith ieiunās occidit: sigāt dyabolū q̄ cōfessione ⁊ abstinētia supat
Est insup ieiunium valde certū ingenium ad expugnandum castrū. sicut enī nō est adeo forte castrū qd nō possit expugnari si possent ei victualia subtrahi sic nō est adeo caro rebellis spūi quin subtrahendo cibaria nō valeat a spūi subiugari. **C**aro siquidē nostra/ castrū dyaboli ē q̄ sp̄i rebellat ⁊ tra spiritū. **D**e hoc castro dī **Luce. xi.** **C**ū fortis armat⁹ seꝝ custo dit atrium suū. **A**triu dyaboli est castrū corpis imūdi. tūc ī pace sunt oīa que possidet. hñs. s. turres supbie/ fossatū auaricie rupes iudie. hñs p̄ muro deffensionez culpe proprie. hñs etiā portas p̄uersationis īdiscipline/ habēs pacem p̄uersam ītrīsecus delectatōis imūde. sed tamē quatūcumqꝝ munitur: per ieiuniū vt dictū est subtrahendo cibaria expugnatur.

Item nota q̄ quattuor ī ieiunio reprobantur. seꝝ
Cum ieiunans vacat culpe. **E**st igit̄ reprobādū
Cum ieiunans inhiat fame. **C**um ieiunans parcit burse. **I**n ieiunio: cuz ieiunās vacat pctō. q̄ enī ieiunans nat a cibo/ ⁊ nō abstinet a pctō: similis ē dyabolo cui esca nō est/ ⁊ malicia sp̄i inest. vt dicit yfido. **D**e hoc ieiunio dī **ysa. lviit.** **H**oc est ieiuniū qd elegi. **D**issolue colligatōes īpteratis. solue fasciculos depmētes. **S**ꝝ

in eodem dñ **E**cce ad lites et contentiones ieiunatis.
¶ Est etiam in ieiunio reprobandum quando ieiunans querit ex hoc laudem humanam et glorie transitorie famam. Nam qui ieiunat propter humanam laudem, de hoc quod subtrahit uni hosti pascit duplices hostes. quod enim unico aduersario. scilicet carni subtrahitur per ieiunium: de hoc pascit alios duos. scilicet dyaboli et mundi. tale erat ieiunium phariseorum: de quo dicit **Mat. vi.** Cum ieiunatis nolite fieri sicut ypocrite tristes: exterminant enim facies suas ut appareant hominibus ieiunantes etc.

¶ Est tercio reprobandum valde in ieiunio quando ieiunans ideo ieiunat ut parcat burse. talis enim nichil aliud videt facere nisi quod subtrahit sibi: ponit in ore dyaboli id est in bursa que est os dyaboli. Unde auarum videtur multum diligere dyabolus: quando subtrahit ori proprio: unde pascat et impinguet ipsum. tale ieiunium reputat sapiens infelicissimum. **Ecclesiastes. vi.** dicens. Viri cui dederit deus diuitias / substantiam et honorem et nichil deest anime eius ex omnibus que desiderat / nec tribuit ei deus potestatem ut comedat ex eo: sed homo extraneus vorabit illud: hoc vanitas et magna miseria est.

¶ Est insuper reprobandum in ieiunio / quando ieiunans ideo ieiunat ut deo suo scilicet gula seruiat et ventri. quod fit precipue tribus modis. Quidam enim sunt qui ideo ieiunant ut postea melius comedant. tales nichil aliud faciunt nisi quod solennitatem dei sui scilicet veteris preueniunt vigilia ieiunii detestabilis. Sunt etiam alii qui tempore ieiunii querunt magis delicata cibaria et tunc volunt comedere splendidius et lautius et tantum una vice comedunt: quantum in duabus / quando non ieiunant. et tales talem gratiam solum faciunt deo scilicet quod duos obolos dant sibi pro uno denario. et eandem gra-

triciu

... in ieiunio
... de hoc quod
... subtrahit
... hosti pascit
... duplices hostes
... quod enim
... unico aduersario
... carni subtrahitur
... per ieiunium
... de hoc pascit
... alios duos
... scilicet dyaboli
... et mundi
... tale erat
... ieiunium
... phariseorum
... de quo dicit
... Mat. vi.
... Cum ieiunatis
... nolite fieri
... sicut ypocrite
... tristes
... exterminant
... enim facies
... suas
... ut appareant
... hominibus
... ieiunantes
... etc.
... ¶ Est tercio
... reprobandum
... valde in
... ieiunio
... quando
... ieiunans
... ideo
... ieiunat
... ut
... parcat
... burse.
... talis
... enim
... nichil
... aliud
... videt
... facere
... nisi
... quod
... subtrahit
... sibi
... ponit
... in
... ore
... dyaboli
... id
... est
... in
... bursa
... que
... est
... os
... dyaboli
... Unde
... auarum
... videtur
... multum
... diligere
... dyabolus
... quando
... subtrahit
... ori
... proprio
... unde
... pascat
... et
... impinguet
... ipsum.
... tale
... ieiunium
... reputat
... sapiens
... infelicissimum.
... Ecclesiastes. vi.
... dicens.
... Viri
... cui
... dederit
... deus
... diuitias
... substantiam
... et
... honorem
... et
... nichil
... deest
... anime
... eius
... ex
... omnibus
... que
... desiderat
... nec
... tribuit
... ei
... deus
... potestatem
... ut
... comedat
... ex
... eo
... sed
... homo
... extraneus
... vorabit
... illud
... hoc
... vanitas
... et
... magna
... miseria
... est.
... ¶ Est
... insuper
... reprobandum
... in
... ieiunio
... quando
... ieiunans
... ideo
... ieiunat
... ut
... deo
... suo
... scilicet
... gula
... seruiat
... et
... ventri.
... quod
... fit
... precipue
... tribus
... modis.
... Quidam
... enim
... sunt
... qui
... ideo
... ieiunant
... ut
... postea
... melius
... comedant.
... tales
... nichil
... aliud
... faciunt
... nisi
... quod
... solennitatem
... dei
... sui
... scilicet
... veteris
... preueniunt
... vigilia
... ieiunii
... detestabilis.
... Sunt
... etiam
... alii
... qui
... tempore
... ieiunii
... querunt
... magis
... delicata
... cibaria
... et
... tunc
... volunt
... comedere
... splendidius
... et
... lautius
... et
... tantum
... una
... vice
... comedunt
... quantum
... in
... duabus
... quando
... non
... ieiunant.
... et
... tales
... talem
... gratiam
... solum
... faciunt
... deo
... scilicet
... quod
... duos
... obolos
... dant
... sibi
... pro
... uno
... denario.
... et
... eandem
... gra-

tiam facerent iudeo vel saraceno.

¶ Sūt nichilominus aliqui qui tribus diebus plus manducāt pro vno miserrimo ieiunio quod ieiunant. Nam die precedenti dicūt/cras ieiunabimus. Die sequenti dicūt/hert ieiunauimus. Die ipsius ieiunii dicunt hodie ieiunamus. Et ita defraudāt deum. quia pro tribus obolis non soluunt nisi vnum denarium. De talibus conqueritur dominus **Osee. xi.** Circūuenit me in negociatiōe sua effraim. De tali ieiunio potest intelligi quod dicitur **Esay. lviii.** Nolite ieiunare sicut ad hanc diem.

¶ Item triplex ieiunium in sacro eloquio commendatur. scilicet Bonum.

Melius. et

Optimum.

¶ Bonū est qñ quis ieiunat pro satisfactiōe

peccati. Melius: quādo quis ieiunat ad honores dei.

Optimum: quādo qs ieiunat cuz exercitio boni opis

¶ Bonum igitur dicitur quando quis iam post mortem peccati pro contritionem ⁊ cōfessionem resurrexit ⁊ in charitate existit: ⁊ ieiunat pro peccatis q̄ fecit si autē caritatē non h̄: bonū amittit qđ habet. qz dicit **Præ cor. xiii.** Si tradidero corp⁹ meū ita vt ardeat caritatē autē nō habēā: nichil michi p̄dest. ⁊ offert qñi cadauer mortuū deo q̄ ieiunat in peccō mortali. cū des beamus deo offerre corpora nra hostiā uiuentē. vt dicit ap̄ls ad Romanos. xii.

¶ Meli⁹ ho ieiunū vocat qđ ad dei honorē ⁊ sc̄toꝝ suoz gratis ⁊ cū deuorōe celebrat. De quo itelligit qđ scribit **Mat. vi.** Tu autē cū ieiunas unge caput tuū sc̄z oleo vinctuose p̄passiōis. ⁊ faciē tuā laua aq̄ lachrimo se p̄tritōis. vt dicit glosa. Deo ieiunat: q̄ p̄ ei⁹ amore se macerat. ⁊ qđ sibi subtrahit: pauperib⁹ elargitur

¶ Optimum ieiunium dicitur quādo homo exterior
ieiunat / ⁊ hō interior orat. vt dicit yfido. ⁊ qñ quis iei-
unat ex vna parte ieiunādo macerat corp⁹ / ⁊ ex alte-
ra parte bona agere nō cessat. cōtra aliquos q̄ nichil
possunt facere cū ieiunāt imo tūc ludūt ad scacos / vt
ieiunium nō sentiāt. ⁊ sic ociando ociū vitant. contra
hoc qđ dicit boeci⁹: q̄ pro ocio vitādo / ocia sectari ri-
diculosum est. **Ieiuniū bonū sigatur p̄ ieiuniū moysi**
Ero. xxxii. Ieiuniū meli⁹ significat per ieiunium he-
lye. Tercii regū. xix. Ieiuniū optimum significatur
per ieiuniū xp̄i. Mat. iiii. ¶ De elemosyna. xvi. ca.

De elemosina quatuor sūt spe-

cialiter notanda scilicet. **¶ Typus elegans.**

¶ Motus stimulans.

¶ Habet ergo elemo-

¶ Modus regulans. et

¶ syna typum vel simili-

¶ Fructus abundans.

¶ tudinem elegantem / ⁊ specialiter triplicem.

¶ Sicut lumen radiosum.

¶ Est enī elemosyna.

¶ Sicut lumen copiosum.

¶ Sicut semen fructuosum.

¶ Est itaqz elemosyna sicut lumē radiosuz. Nā sicut
lumē serenat aerē: sic elemosyna serenat mentē. ⁊ sicut
lumē fugat oēm tenebrā: sic elemosyna fugat omnem
culpā. ⁊ sicut lumē dz portari / nō possit / sed ante hoiem
sic hō prudēs facit elemosinā in vita sua nō post mor-
tem. **¶ Qui agit elemosinā non facit in vita sua sed post**
mortez suā: similis est hōi qui post tergū vult portare
lumē. i. lucernā. Dicit ei sapiēs eccl̄iastici. xiiii. Ante
mortem benefac amico tuo. id ē anime tue. vñ christo
in suis membr̄is.

¶ Est etiā elemosyna sicut flumē. Nam sicut flumen

De elemosyna fo. xxxi.

manat ex influētia fontis: sic elemosyna ex influētia pietatis. ⁊ sicut fons vnde manat fluius per occultos meatus ꝑcedit a mari: sic pietas hoīs vñ manat elemosyna ꝑ occultam inspirationē venit ex gratia dei et sic elemosyna venit a deo ⁊ dat̄ deo. **Nā** dicit sap. eccliasles. i. **Ad** locū vnde exēit fluius reuertitur: vt iterū fluant. Et sicut flumē quāq; exiit extra ripas/nec est contētū ꝑ priis alueis: ita iterū elemosyna dāda est bonis idifferēter ⁊ malis: maxime tꝑe necessitatis. Sicut pater celestis qui solē suū oriri facit sup bonos ⁊ malos ⁊ pluit sup iustos ⁊ iniustos. vt d̄r **Math. v.** **Est** insup elemosyna sicut semē. Et nota q̄ ser sūt quibus elemosyna bene semini comparatur.

¶ Primo quia sicut semē d̄z abscondi: ita elemosyna debet occulte dari. **Nam** dicitur **Eccliaslici. xix.** **Cō** clude elemosynam in sinu pauperis.

¶ Secundo qz sicut semē videt̄ perditū cū potius renouetur: sic elemosyna videt̄ amitti cum datur/ q̄ tñ tunc optime seruetur ⁊ thesaurisatur in thesauro paradisi. **Et** d̄r eccliaslici. xix. **Perde** pecuniā ꝑpter fratrem. **¶** Tertio semē cū fenore surgit: sic q̄ dat elemosynā a deo cētuplū accipiet. qd̄ d̄r puer. xix. **Fenerat** dñs qui miseretur ꝑmo glosa: cētuplū accepturus.

¶ Quarto semen qd̄ est ꝑciosum sicut triticū in vno anno seritur ⁊ in alio metit̄. vile vero sicut ordeum ⁊ milium: in eodē anno metit̄ ⁊ seminat̄. sic elemosyna ꝑciosa est q̄ hic in āno gr̄e seritur/ sꝫ fructus eius in alio āno. s. gl̄ie expectat̄. **¶** Illis x̄o respectu huius videt̄ elemosyna illa q̄ in ꝑnti remunerat̄ qz dicit saluator **Math. vi.** **Amē** dico vobis receperit mercedē suā. **¶** ꝑciosa vero nō solum in ꝑnti ⁊ tꝑaliter: sed etiam remunerat̄ eternaliter. qz dicit apl̄s **Prime ad thim̄**

quarto q̄ pietas ad omnia vtilis est: p̄missionem ha-
bens vite que nunc est et future.

¶ Quinto semen gelu p̄pressum et retardatum p̄fert
vberiozem fructum: sic elemosyna quā quis facit duz
sustinet tribulationem: vberiozem est habitura repo-
sitionem seu fructum/vel remunerationem. Unde
dicit in psal. **R**entes ibāt ⁊ flebant mittentes semina
sua. **V**enientes autem. ⁊c.

¶ Sexto semen sustinet molestias multas sicut gelu
grandines ⁊ pluuias. sic homo qui libens elemosynā
dat: cum eoz habeat compassionē plenum/talis susti-
net omnes necessitates pauperum/ ⁊ miseras afflicto-
rum. **I**n cuius p̄sona dicit ap̄ls sc̄de cor. xi. **Q**uis in-
firmus ⁊ ego non infirmus?

¶ **T**ertio elemosynari⁹ est **S**icut arbor q̄ fructum facit
Sicut nutrix q̄ puerum nutrit.

¶ **E**st itaqz bon⁹ **S**icut mercator q̄ merces vedit
elemosynarius vt arbor. sicut enī arbor meli⁹ crescit
⁊ fructificat dum ab ea refecantur superflua: sic diui-
tes melius p̄ficiunt in gratia refecātes diuitias suas
sc̄z dando elemosynam q̄ est de superfluis danda vel
facienda. sicut dicitur. **L**uce. xi. **Q**uod superest date
elemosynam. **E**t sicut agricola tolerat in vinea aliq̄s
infructuosas arbores que sustinent vites: sic summus
agricola deus in vinea sua sc̄z in ecclesia tolerat mul-
tos diuites/qui cum eorum elemosyna sustētant pau-
peres. **U**nde dicitur **M**arci. xii. **V**ineā p̄stinauit ho-
mo. **I**n vinea siqui dez non solum sunt vites que frus-
tificant: imo ⁊ paxilliaridi. sic in ecclesia dei sūt pec-
catores ⁊ iniusti qui vites fructificantes id est iustos
suis elemosynis sustentant.

¶ **H**omo etiam elemosynari⁹ ē sicut nutrix q̄ lactat

De elemosyna fo: xxxii

puerum. Nam sicut nutrices cōsueuerūt impinguari
vt abundēt in lacte / et bene nutriāt filios: sic dñs ipin
guat diuites bonis temporalibus / vt abundēt i lacte
compassionis et nutriant filios. i. pauperes suos. **Quā**
dicitur in psal. Impinguasti in oleo caput meū. **Tūc**
enī dñs oleo caput hominis impinguat: qñ mentem
ad pauperes oleo cōpassionis humectat.

¶ Est i super homo elemosynarius sicut mercator in
dustrius. Nam sicut mercatores pecuniā suā non tra
dunt eis qui reddere nō possunt / vel eis qui ad nūdis
nas venturi nō sunt: sic homo prudens nō dat elemo
synam hystrionib⁹ qui nichil habēt. s. de gratia dei. et
qui vēturi nō sūt ad nūdinas para dyti. Ideo dicitur
Eccliasici. xii. Benefac humili: et ne dederis impto.
Hoc vero in duob⁹ casibus intelligitur. Unus quādo
datur hystrionib⁹ nō iuitu pietatis / sed ratione hy
strionar⁹. Ali⁹ est si credas q ppter elemosynaz tuā
impus negligat iusticiā. Et sicut pedagū nō petitur
ab illis qui trāseūt vacui: s; ab illis qui sunt onerati:
sic dñs pedagium elemosyne nō petit pauperib⁹ qui
sūt vacui reb⁹ trāstorziis. s; a diuitib⁹ qui sūt onerati
diuitiis / et pleni temporalib⁹ bonis. Unde dicit apłs
**Prime ad thimothesi. vi. Diuitibus huius seculi pre
cipe facile tribuere / cōmunicare / thesaurifare sibi fū
damētum in futurum. Et sicut dñs terrenus mercato
ribus qui furātur pedagū / aufert quandoq; totū ca
pitale: sic illis diuitib⁹ q pedagio elemosyne defrau
dant pauperē: aufert dñs nō solum grā / imo etiam
interdus tēpalem substantiam. De tali dī **Math. xv.
Tollite ab eo talentum: et date illi qui decē talēta h;.**
**Auro si quidē tollēda est tēpalis substantia: et dāda illi
qui miserando pauperibus implet mandata dñi.****

De elemosyna fo. xxxiii.

sine iniuria/gratus sine tristitia / pius sine superbia.

¶ Primo igit qui dat elemosynā dz h̄re modum in sum. vt. s. det suū ⁊ nō alicnū. Sicut enī aqua mūda lauat ⁊ imūda coinquinat: sic elemosyna mūda. q̄. s. est sine pctō vsure vel rapine/dantē mūdat pauperē lauat ⁊ deum placat. **¶** An̄ d̄r. puer. iiii. Honora dñm de tua substātia/nō de aliena. qz elemosyna de alieno vt de rapina / vsura / vel de furto: dantē inficit / primum ledit ⁊ deū offendit. **¶** An̄ in figura hui⁹ d̄r. Leuitici. ii. Omnis oblatio que offertur dño absqz fermento erit scilicet / vsure / furti / vel rapine / vel cuiuscunqz acq̄sitionis iniuste.

¶ Cdo qui dat elemosynā dz habere modū gratū. vt. s. ofidat paup̄i letū vultū / dulce verbū et prōptam manū. **¶** Hā de leto vultu dicit apl's scde cor. xi. **¶** Hyla rem ei datorē diligit de⁹. **¶** De dulci vbo d̄r. eccl'iaistici iiii. **¶** Respōde illi. s. paup̄i pacifice in māsuetudie. **¶** De prompta manu d̄r. puer. iiii. **¶** Ne dicas amico tuo vade ⁊ reuertere: cras dabo tibi. cum statim possis dare.

¶ Tertio q̄ dat elemosynā dz habere modū piū / et sine oī supbia vel psūptione. vt. s. dādo elemosynam laudē nō querat / pauperē nō despiciat / seipm sine elemosyna nō dimitrat. **¶** Qui ei dat elemosynā / laudē vitet humanā. **¶** Hā d̄r. **Mat. vi.** **¶** Ne aut faciēre elemosynam nesciat. **¶** zc. **¶** Debet etiā qui dat elemosynā / nō ppter hoc pauperē despiciere. qz d̄r. ysa. lviii. **¶** Et carnem tuā ne despereris. **¶** Nec dz seip̄s sine elemosyna dimittere: qui vult aliis misericors esse. **¶** Dicit ei eccl'iaistici xxx. **¶** Misere aīe tue placēs deo. **¶** Et aug. i eucheridiō **¶** Qui vult elemosynā ordinate dare: a seipō dzicipere **¶** Sicut ei nō deberet dici misericors q̄ extraneis faceret mīam ⁊ mfi pprie crudelis ⁊ im̄isericors esset: sic

multominus dicēda est mīa vel elemosyna quā quis
faceret aliis: aīa sua neglecta / r i pctō dimissa. **En̄ dñ**
Ecclesiastici. xiiii. Quid sibi neq̄ est. cui bon⁹? Et augu.
Quid est miserius misero non miserante sibi ipsi?

¶ De preceptis in cōi. xvii. ca. Tertia dicta.

Dostq̄ dictum est de peni⁹

Potentia: dicendū est de preceptis. quia hec est
tertia dicta salutis. s. a pñia venire ad p̄cep-
pta. **Et iō nota de p̄ceptis diuinis specialiter tria. scz**
qualiter sūt descripta **¶ Fuerūt eī descripta idēle**
qualiter distincta **biliter / distincta rōnabiliter**
qualiter edita. **edita vniuersaliter.**

¶ Circa p̄ceptorū descriptōez est notādū q̄ ad obser-
uandum p̄cepta diuina d3 nos monere p̄ceptorū scri-
ptura tripliciter. si attendamus quis scripsit.

¶ Primo enī si queris quis scri **vbi scripsit. et**
psit: dñ q̄ digitus dei. s. sp̄s sct̄s **quomō scripsit**
Scriptura enī magis ē autētica r pl⁹ obseruāda: qñ
per manū publici tabelliois est p̄fecta. **iste tabellio ē**
sp̄s sct̄s. s. qui ex nichilo fecit celū r terrā oīa ele-
menta / r corpus xp̄i formauit in virginali utero. r de
pulvere formauit corpora nostra.

¶ Itē idē scripsit decē p̄cepta. ille enī est notari⁹ pu-
blicus q̄ fecit istrumētū de matrimonio qd̄ dñi r dei
fili⁹ i vrgine ecclesia r i nra carne. r ip̄e scripsit testamē-
tum qd̄ d dicit xp̄s in cruce in quo legauit sp̄ritū deo
patri / matrē iohāni / r paradysus latroni. iste tabellio
scribet in die iudicis equitatē diuine sn̄ie. iste scribet
electos i libro vite. r breuī iste scribet omēs cartas r
scripturas r istrumēta diuina. **En̄ igit̄ obseruāda ē pre-**
ceptorū scriptura. En̄ dñ deus. ix. Deus dedit moyssi

De preceptis fo. xxxiiii.

tabulas scriptas utraq; digito dei viui.

¶ Scdo si q̄ras vbi scripsit: dico q̄ in trib⁹ locis. scz

In lapidibus marmoreis

De scriptura

In profundo pectoris. et

marmoris nota q̄

In p̄gameno humani cordis.

duo fuerūt paria

tabular. prime post scripturā fuerūt fracte: istar illaz

fuerūt alie renouate. Prime significāt inocētiā sc̄be

pniam. Et iō si p̄tingat tabulas inocētie frāgi: debēt

saltem precepta in tabulis pn̄ie trāscribi. Est eī mire

cautiū q̄ si istrumēta verustate v̄l aliquo casu cōsume

pta sūt: per manū notarii exēplāda/eadē auctoritate

cū originalib⁹ habitura. qz pn̄ia reducit in gradū pri

stinū ⁊ oēs defect⁹ reuocat ad p̄fectū. vt dicit aug. in

ypomilitō. **¶** An dicit dñs moyse. exo. xxxiiii. **¶** Precide

duas tabulas lapideas istar prior⁹ ⁊ scribam sup eas

que habuerunt tabule quas fregisti.

¶ De scriptura p̄ceptoz in corde/ nota q̄ in hac scri

ptura: scriptoz vt diximus est digi⁹ dei scribētis. cas

lamus: ligua predicātis. iuxta illud psal. **¶** Ligua mea

calamus scribe. ⁊ spiritus sanctus scribēs: p̄gamenum

est mūdicia cordis: nam in p̄gameno luroso vel imū

do/ littera nō bene format / nec apparet scriptura: im

mo opz q̄ sit albi ⁊ mandū. **¶** An dicebat p̄pheta. **¶** Cor

mūdū crea in me de⁹. **¶** Incausū hui⁹ scripture ē gras

tia spūsc̄ti. **¶** Rubrica om̄as totā scripturā est sanguis

christi. **¶** Cōtinētis scripture est dilectio dei ⁊ primi: qz

finis p̄cepti ē caritas vt dicit ap̄ls. **¶** P̄te thisi. i. **¶** Hec

scriptura/ qz tā cara fuit iō itima ⁊ secreta ē. **¶** Iō sicut

iocalia cara ⁊ p̄ciosa reponātur cū magno studio ī lo

co secreto ⁊ scrinio p̄cioso: iō ⁊c. ⁊ de hac scriptura cas

ra ⁊ intima d̄f̄hiere. xxxi. **¶** Dabo legē meā ī viscerib⁹

eorum: ⁊ in corde eorum scribam eam.

¶ De scriptura p̄ceptoꝝ in corde / nota q̄ in tripl̄ci
pte corp̄is nostri quodāmodo scripta sunt p̄cepta dei
quali p̄ sempiterno ⁊ continuo meōꝝali. Scripta eī sūt
in manib⁹ vbi sūt decē digiti. in pedib⁹ vbi sunt decē
articuli / ⁊ in quinq; sensib⁹ vbi sūt decē organa. sicut
duo oculi ad videndū due aures ad audiēdū / due na
res ad odorandū / due fauces ad gustādū / due man⁹
ad tangendū: per q̄d p̄ q̄ p̄cepta diuina debēt in no
bis dirigere gressus affectōis. iō sunt decē articuli pe
dū / quasi memoriale decē p̄ceptoꝝ. Debēt etiā regere
sensus affectōis / act⁹ opatiōis / pp̄t q̄d sūt decē digiti
manuū: ad designādū. x. p̄cepta seu p̄ceptoꝝ mādata
Debēt nichilomin⁹ moderari sensus n̄re p̄uersatiōis
pp̄ter hoc in sensib⁹ sūt decē organa ad designandū
decē p̄cepta. **¶** Sic est liber scriptus intus ⁊ foris. vt d̄r
Exe. ii. q̄ p̄cepta vt dictū est debēt esse scripta intus . s.
in corde p̄ dilectionē / ⁊ foris p̄ opationem. s. in corpe
¶ Tertio si q̄ras quō scripsit: dico īdebl̄l̄iter. Et no
ta q̄ tria sunt que consueuerūt delere scripturā. aqua
ign̄is. s. ⁊ vetustas: sic sp̄ūaliter aqua trāsitorie dele
ctationis / ign̄is afflictive persecutionis vetustas defe
ctive p̄uersatiōis. **¶** In qua significat tētatio carnis in
ficiētis. **¶** In igne tētatio hostis decipiētis ī vetustate
tētatio mūdi deficiētis. **¶** In quibusdā enī delet p̄cepta
aqua vel liquor carnalis delectatiōis. **¶** In quibusdā
ign̄is vel feruor hostilis p̄secutionis. **¶** In quibusdā
vetustas m̄dialis p̄uersatiōis. **¶** Et iō contra ista tria
deus voluit p̄cepta sua īdebl̄l̄iter in lapide scribere
vt nūq̄ delerēt nec carnali bestialitate / nec m̄diali
prosperitate / nec hostili aduersitate. **¶** En̄ Math. xliiii.
¶ Celi ⁊ terra transibūt: verba autē mea nō transibunt
¶ Item nota q̄ tres scripture sunt specialiter indele

De preceptis fo. xxxv:

biles et immobiles. scilz Leges imperatorum.

Donatio inter viuos. et

¶ Precepta aut dei Ultimum testamentum.
sunt leges impatoris sumi/ edite i pistorio trinitatis
que leguntur a doctorib⁹ p catholicā pdicationē/ repe
tuntur a scolariib⁹ p bonā opationem. En̄ dī baruch
iii. Sic ē liber mandatorū dei: r lex q̄ est in eternum.

¶ Sunt enī pcepta diuina eterna: sicut donatio iter
viuos/ r irrenocabilr donat vita eterna illis qui inter
viuos. i. i statu gr̄e obseruat mādata diuina. Ideo dī
Mat. xix. Si vis ad vitā ingredi: serua mādata. Bñ
aut dī donatio iter viuos/ r non inter mortuos: qz in
statu culpe nō pōt q̄s diuinā pcepta obseruare.

¶ Sūt nichilo⁹ pcepta diuina sicut vltimū testamētū
Nam primū testamētū fuit iudeorū qui pcepta obser
uabāt ex timore: r illud fuit reuocatū. Scdm testamē
tum fuit xp̄i. s. tpe gratie/ in quo obseruant pcepta ex
caritate/ r illud fuit i morte xp̄i pfirmatū. Unde xp̄s
dixit i suo vltio testamento. Hoc ē pceptū meū. io. xv.

¶ De preceptis prime tabule. xviii. ca.

¶ Circa pceptorū secūdā distin
ctionē/ notan dū est primo in gñali de oibus. Et nota
scdm iosephū q̄ fuit doctor hystoric⁹/ qz pcepta diuī
na fuerūt per equas partes i duas tabulas distincta.
qz quqz fuerūt in vna tabula r qnqz in alia. Sed fm
origenē r bñm augu. r alios doctores mysticos r mos
rales: prima tabula dī cōtinere tm̄ illa pcepta q̄ ordi
nant hoīem ad deū/ vel in vita p̄tēplatiua/ q̄ sunt tria
scz. Nō habebis deos alienos. zc. Scda aut tabula cō
tinet tm̄ illa pcepta q̄ ordināt hoīez ad primū/ q̄ sunt
septem. s. Honora patrem tuū r matrem tuā. zc. Et hec

breuiter fuerunt sicut iosephus narrat ad litterā. Et nota hic q̄ de⁹ hitati celo/ r est prim⁹ i mūdo. Peccator igit̄ qui nō obseruat p̄cepta prime tabule q̄ ordi nant ad deū: nō meretur hitare in celo vbi de⁹ est. r q̄ nō obseruat p̄cepta sece tabule q̄ ordināt ad primū: nō est dign⁹ hitare in terra vel i mūdo vbi est prim⁹. et sic per seque⁹ relinq̄tur q̄ hitet in inferno vbi est dyabol⁹. Juxta illud Mat. xxii. Ligatis manib⁹ r pedib⁹ p̄iicite eū in tenebras exteriores.

¶ Prima tabula dicit̄ tñi p̄tinere illa p̄cepta q̄ ordi nant hoīem ad deū/ vel ad vitā contemplatiuā.

¶ Secūda q̄ ordinat hoīem ad primū vel ad vitā actiuā.

¶ Secūdo notandū est i spāli q̄ i prima tabula sūt tria p̄cepta hoīem ad deū ordinātia i vitā contemplatiuā

¶ Primum est: Non habebis deos alienos.

¶ Secundū est: Non assumes nomē dei in vanum.

¶ Tercium est: Memēto vt diē sabbati sanctifices.

¶ Primum igit̄ p̄ceptū prime tabule est: Nō habebis deos alienos/ sed vnū solum. s. deū viuū et verū. iuxta illud deut. vi. Audi israel/ dñs deus vester de⁹ vn⁹ est. In hoc igitur p̄cepto phibetur oīs ydolatria et cōtra hoc faciūt non solū infideles r pagani r heretici: verū etiam oīs hō qui amorē precipuum quē debz ponere in deo/ ponit i quocūqz bono creato. sicut am diciosus qui sūme diligit honorē p̄p̄riū. et auar⁹ qui similē diligit nūmū: et gulosus qui sūme diligit ven trem suū. Et ideo nota q̄ triplex est ydolatria. s. paga noꝝ/ auaroꝝ/ r gulosoꝝ ydolatria paganorū est mala qz colūt aurum et argentū iuxta illud psal. Simulas cra gentiū argentū r aurum. ydolatria auaroꝝ est pe ior. qz quasi deū adorāt nūmū. Nā auaricia est ydo loꝝ seruitus. scdm apo. ad ephe. v. ydolatria gulosoꝝ

est pessima. quia gulosi colunt deum vilissimū. s. ventrem suū/qui est latrina et imundicia. quoz deus venter est: et gloria in confusione ipsorum. vt dicit apo. phil. iiii. Pagani parāt deū auro precioso/auari nāmo rubi gulofo/gulosi ventri ignominioso.

¶ Secundū preceptum est: Non assumes nomē dei in vanum. In quo prohibetur periurium et blasphemia et omne peccatum vel inordinato lingue: maxime cōtra deū. Et nota tria hic specialiter de periurio vel blasphemia. Primo quia periurū vel blasphemū pessime destruit aiām suā vel causā. Prouocat enim cōtra se tres psonas quarū fauor valde ē necessarius in iudicio ad sententiam obtinendam. scilicet.

¶ Iudicem. **¶** Qui enim false iurat per deū: h3 cōtra testes. et se iudicē. s. deū qui ē iustus. vt dicit in psal.

¶ Aduocatos. **¶** Qui iurat false per scōs: hab3 ptra se aduocatos. s. scōs q̄ sunt aduocati nostri. et specialiter qui iurat per virginē matrē dei. nā de illa cātat ecclesia. **¶** Ergo aduocata no. 2c. Sūmū aduocatum prouocat cōtra se q̄ false iurat per xp̄m/vel per corpus suū/vel altare sacrū. qz ip̄e ē precipuū aduocat⁹ noster **¶** Iuxta illud. i. io. ii. Aduocatū habet apud p̄fem iesū 2c.

¶ Qui deo false iurat p̄ sc̄tā dei euāgelia/vel fidē/vel consciām suā: h3 cōtra se testes. Nā sc̄tā dei euāgelia sūt t̄stid̄ia x̄itatis: et fides et p̄sc̄ia n̄ra sūt testes nostri iuxta illud. i. cor. i. Gl̄ia n̄ra hec est. 2c. Quō ergo blasphem⁹ vel piur⁹ faciet/q̄ x̄itātē/iudicē/aduocatū et testes ptra se h3. **¶** Per quā viā icedet ī extremo et iusto iudicio dei: vbi vix iust⁹ saluabit⁹: qz qm̄ credit p̄ se sentēciaz h̄re/h3 ptra se? **¶** De talib⁹ p̄querit dñs p̄ psa. lii. **¶** Iugiter dota die nomē meū blasphemā. **¶** Nō mireris ergo si piur⁹ et blasphem⁹ dāncitē: q̄ nomē dei gl̄iosus

assumunt in vanum virginem gloriosam/fidē suā et
consciā suā/sctā euāgelia/ et xpm et oēs sanctos et oē
bonū assumūt in vanū: et oīa vt videtur hñt p nichilo.
Nō erit in q̄ mirū si a deo et virgine et sctis oibus in iu
dicio illo tremendo procul repellantur.

Terciuū preceptū est: **M**emēto vt diē sabbati scti/
fices. **E**t nota q̄ trāsgressores hui⁹ p̄cepti vidētur spe
cialit̄ memoriā amisisse. **N**ī istis solū d̄r **M**emēto et.

Primo igitur tales vident̄ memoriā amisisse: qz
nō reminiscunt̄ eorū q̄ vidēt̄ in natura/nec eorū q̄ legūt
vel audiūt in scriptura. **V**idem⁹ enī in natura q̄ oīa
quietē appetūt post laborē. **H**erbe nāq; et plante sege
tes/et arbores fructificāt: et suo modo laborāt scilz in
vere/autumno/et estate. et quiescūt in hyeme/et quodā
modo somniāt. **L**egim⁹ autē in scriptura q̄ deus fecit
celū et terrā/et oīa q̄ in eis sunt in sex dieb⁹. tñ in die se
ptima requieuit. **A**p̄li et martyres et alii scti laborauerūt
in hoc mūdo: et tñ nunc requiescūt in celo. solus vero
dyabol⁹ nunq̄ quiescit/nec illi q̄ sunt in inferno. **T**rās
gressores ergo hui⁹ p̄cepti: sūt illi qui laborāt p̄ totā
septimanā/nec quiescūt nec cessant in dieb⁹ dñicis/nec
in aliis festis. **N**ō enī sūt vt pz similes deo: q̄ requieuit
septima die/nec creaturis q̄ requiescūt in hyeme: nec sctis
q̄ requiescūt in celo. sed sunt similes dyabolo et dā
natis/quia nunq̄ requiescūt sed semp laborāt et labo
rabunt in inferno. **N**am de dānato d̄r in psal. **L**abo
rabit in eternum: et viuet adhuc in finem.

Scdo tales vidētur memoriā amisisse: qz intētio
fuit dei vt in die festo vacarem⁹ diuino cultu/tales autē
faciūt totū contrariū. **N**am dieb⁹ festiuis vadunt ad
mercata/et nūdinas/et similia: et dimittūt sermones et
missas. et fugiūt a deo/et vacāt mūdo. et qd̄ pei⁹ ē p̄cto

De p̄cept. i. tabule fo. xxxvii.

Tales enim sunt similes canchro qui sempervadit et serpit ex transverso retro gradiendo.

Tertio tales vident̄ pdidisse memoriā: qz dñs mandat sc̄tificari sabb̄m. ⁊ illi polluunt sabb̄m ⁊ qđ peius est quasi sc̄tificant septimanā. **H**acāt enī ī septimana opib⁹ licitis: ⁊ ī sabbō/vel die festo ebrietant⁹ ⁊ imū dicitis/sozdib⁹ ⁊ pctis. per totā septimanā dāt corpus victui misero: ⁊ in die festo dāt aiām dyabolo. **D**e his conqueritur dñs **Ezechiel. xxii.** **S**āctuarīa mea spresuistis: et sabbata mea polluistis.

¶ De p̄ceptis secunde tabule. xix. ca.

De p̄ceptis secūde tabule est

notandum q̄ septem sunt in vniuerso.

Primū est **H**onora patrem tuum et matrem tuam.

Secūdum est **H**on occides.

Tercium est **H**on mechaberis.

Quartum **H**on furtum facies.

Quintum **H**on falsum testimonium dices.

Sextum **H**on concupisces rem proximi tui.

Septimum **H**on desiderabis vxorem proximi tui.

Et de istis septē primū est affirmatiuū: ⁊ alia sunt negatiua. **P**recepta aut̄ affirmatiua ligāt sp̄: s; nō ad sp̄ sed pro loco ⁊ t̄p̄e. negatiua vero ligāt sp̄ ⁊ p̄ semper.

¶ Primū ergo p̄ceptū sc̄de tabule est **H**onora p̄rem tuū ⁊ matrē tuā ⁊ est affirmatiuū. **E**t nota q̄ triplex est ratio quare honorādi sunt parentes. quia nos genuerunt/nutrierunt/et instruxerunt.

Quia p̄ ip̄os sum⁹ geniti: debem⁹ eis corpale obsequiū

Qz p̄ ip̄os nutriti: debe⁹ t̄p̄ale nutrimentū v̄l subsidiū

Qz per ip̄os sum⁹ instructi: debe⁹ eis imitatiois exēplū

¶ Prima ergo rō honorādi parētes ē: qz ip̄i nos ge

nuerunt. **A**nde dicitur ecclesiastici. vii. **H**onora psem
tuū ⁊ genuit⁹ matris tue ne obliuiscaris / meditādo qz
nisi per illos nō fuisses. ⁊ p⁹ hoc vt dictū est debem⁹
eis corpale obsequiū. s. corde debe⁹ eos diligere. ⁊ tra
illos q̄ eos ptemnūt ⁊ desiderāt mortē eoz : maxime
quādo senescūt. **L**ingua debem⁹ eis reuerēter loq̄ et
bñdicere. cōtra illos qui nō bñdicūt: sed maledicunt.
Aurib⁹ debem⁹ eis obedire. cōtra illos qui eoz p⁹ce
pta parulpendūt. **M**anib⁹ debem⁹ eis seruire: cōtra
illos qui eos percutiunt.

¶ **S**ecūdarō honorādi parētes est: qz ipi nos nutrie
rūt. ⁊ p⁹ hoc debe⁹ eis t⁹pale nutrimentū vl subsidii

¶ **T**ertiarō honorādi parētes est: qz ipi nos instrux
erūt. **A**nde debem⁹ eis imitatōis exēpluz. s. in bonū
qz d^r puer. i. **A**udi fili mi disciplinā p^ris tui / ⁊ ne dis
mitas legē matris tue. **E**n̄ vide salariū. **F**ili⁹ bonus
est bñdictio p^ris ⁊ matris. qz in eo bñdicūtur pater ⁊
mater. sicut vulgo d^r de bono filio. **B**ñdicatur pater
tu⁹ ⁊ mater tua. **S**icut illa bona mulier dixit saluato
ri nostro. **L**uce. xi. **B**ñs v⁹ter qui te portauit: ⁊ vbe
ra q̄ suxisti. **E**t ecōuerso p salario mali filii patris et
matris d^r de malo filio. **M**aledicat⁹ pater q̄ te genuit ⁊
mater q̄ te lactauit. **E**xēplū de linacio / de quo narrat
boecius in libro de disciplina scolarium.

¶ **I**tem nota qz triplex est pena eoz qui nō honorāt
parētes suos. **¶** **P**rima est filioꝝ suoz inobedientia
Nam eandē saluaz dabūt eis filii sui: quā ipi vederūt
parētib⁹. iuxta illud **L**uce. vii. **E**adē quippe mensura
qua mensi fueritis: remetietur vobis.

¶ **S**ecunda pena est infamia. **N**am secundum cano
nicas ⁊ legitimas sanctiōes maligni parentibus ifa
mes sunt ⁊ ex eozuz malignitate potest testamentum

Non occides fo. xxxviii.

et donatio reuocari / r possunt omni facultate hereditate priuari paterna. r vltra hoc tales frequēter mala morte moriuntur in hac vita: r inter dum horribiliter puniuntur vel perimuntur.

Tercia pena est breuis vita: sicut premium honorantium est vita longa. vt dicitur exodi. xx. Honora patrem tuum r matrem tuam: vt sis longeuus super terram. **N**ec est mirum si tales reputantur indigni vita eterna: qui etiam reputantur indigni vel iudicantur in hac vita miseria et transitoria / r istis vita subtrahatur: cum aliis peccatoribus conceditur ad penitentiam faciendam.

Secundū pceptū scde tabule est **N**ō occides. s. in iuste. **N**ā istis tribus modis v factu mortē iheredo / vel lingua vt mortē pcurado: vel corde primogenitudo: homicidii ppetrat. **P**e vltio enī de quo min⁹ videt dñs Prime io. iiii. **D**is q odit fratrem suum: homicida est.

Tertē nota spectat q tria sūt homicidarū gna. **S**ūt enī quidā q interficiūt seipos pro pctis. r scdm augustinū illi iter oēs sceleratissimi homicide sūt. de his dñs thobie. xii. q facit peccatū r iniquitatē: hostis est aīe sue. **S**ūt alii q spūaliter interficiūt. primū per scādālū r malū exēplū. qd figurat in morte primogenitorū egypti. exo. xii. **T**ūc enī moriūtur primogenita in egypto: quādo maiores prestāt minorib⁹ materiā pcti vel ruine: suo malo exēplo. **S**ūt etiā alii qui pcurāt aborsum. s. qñ bonū ppositū i se extingūt qd eis misericorditer inspiratur / ex quo p grām ipregnatur. sicut in psona ipoz dñs ysa. xxvi. **A** facie tua dñe pcepim⁹ r peperim⁹ spū salūtis. mali xō picipiūt: sed nō parturiūt: qz suffocāt conceptū. **D**e his dicitur ysa. xxv. **G**enerunt filii vsqz ad partum: et virtus non est paricndi.

¶ Item nota q̄ triplex est homicidii pena. scilicet
exiliū/patibulū/et irregularitatis impedimentū. Homici
ci de enī exulant/ q̄n autē p̄nt capi suspēduntur: sic qui
occidit se vel alios p̄ p̄ctm̄: exules sunt a gratia et pas
tria. Homicide autē suspēdunt: q̄n p̄nt tangi in patibu
lo iudicis: sic spūaliter homicide a suspēditur in patibu
lo inferni q̄n moritur. Homicide etiā nō p̄nt ad sacros
ordines pmoueri: sic aīe homicidaz nō pmouebunt
ad ordines angeloz. sed erūt in inferno: vbi null⁹ ordo
sed sempiternus horoz inhabitat. **Job. ix.**

¶ Tercium preceptū scde tabule est **Nō mechaberis**
vbi phibetur oīs cōcubit⁹ illicitus et actus carnis in
ordinatus tā cōtra ordinē nature q̄ cōtra ordinē scri
pture et gratie. Et notādum q̄ triplex est ratio quare
prohibetur mechia vel luxuria.

¶ Primo igit̄ mechia est huiusmōi mūdi quasi vilis
infirmetas. qz fere totus mūdis tabescit et egrotat/ v̄l
moritur isto pctō. et est morbus ita cōtagiosus: q̄ solo
aspectu ificit hoīem. **¶** Si saluator noster phibuit aspe
ctum illicitū. **Mat. v.** Qui viderit mulierē ad concu
piscendū eā: iā mechatur est in corde suo. **¶** Mulier nāqz
adultera sicut basilic⁹ solo aspectu iterficit hoīez. pp̄
q̄d nos nō debem⁹ nimis pp̄quare vel familiares eē
eis: sicut nec infirmis q̄ laborāt morbo cōtagioso. qz d̄
Eccl̄iastici. xlii. q̄ de vestimentis procedit tinea: et a
muliere iniquitas viri.

¶ Scdo qz mechia ē maior mercatura dyaboli. **¶** In
aliis enī pctis lucrat dyabol⁹ vni⁹ pctōrez p̄ vno pctō
sz in mechia vt vulgo d̄r lucrat p̄ vno pctō duos/ imo
tres: et interdū plures. s. adulterū et adulterā et vetulā
q̄ pcurat pctm̄. qz etiā dyabol⁹ i hoc magis multipli
cat vsuras suas: iō hūc mercature vel negocio plus

Nō furtū facies fo. xxxix

Intendit: imo nō curat dormire vel comedere tantum est intentio huic pessime mercature. **Dicitur ei Job. xxx.** Qui me comedūt. s. tentando: non dormiūt scz a tentatione cessando.

Tertio q̄a etiā mechia est cōior via iferni. hoc est strata publica magis lata q̄ plures ambulāt p̄ eam. **Alia** pctā vendicāt sibi specialia hoīs ḡna: s̄ luxuria nulli parcit / r̄ fere ad oē gen^o hoīm se extēdit. **Exemplū** de dyabolo qui sc̄d̄z fabulā habuit vxorē r̄ ex illa habuit septē filias: r̄ maritauit eas. **Supbiam** dedit mulierib^o que totum studiū suū ponūt in vanitate et in speculo / pectine / r̄ crinib^o / r̄ monilib^o / r̄ ornatu capitū. r̄. **Suram** dedit burgēsib^o. **Rapinā** mulitib^o et magnatib^o. **Symoniā** clericis r̄ platis. ypocrisim religiosis. **Et luxuriā** vniuersis. **De hac** via d̄r **Mathei vii.** Lata est porta r̄ spaciōsa via q̄ ducit ad pditionē r̄ multi sunt qui intrant per eam.

Quartū p̄ceptū sc̄de tabule est. **Nō furtum facies** In quo prohibetur furtum rapina / r̄ symonia / r̄ oīs illicita p̄tractatio rei aliene. **Et nota** q̄ furtū sc̄d̄ cū suis comitibus est contra triplicem legem.

Est enī primo p̄tra legē nature sc̄d̄z quā oīa debēt esse cōia. **Fures** autē et sui comites nō solū retinēt sua ppria: imo vsurpāt aliena. cōtra illud p̄ceptū nature qd̄ scriptū est tho. iiii. **Qd̄** ab alio oderis tibi fieri: vide ne tu alteri aliqñ facias.

Est p̄tra legē scripture. vt d̄r **exo. xx.** **Nō furtū facies** Est etiā p̄tra legē gratie. **Nā** caritas q̄ est p̄tra primū p̄ceptū legis gratie: nō querit sua: s̄ aliena. **Caritas** precepit dare. **Luce. vi.** Date r̄ dabit vobis / cōicād̄o **Hec** autē poti^o nititur auferre. **Caritas** autē coniuncta facit nos similes deo qui non solū sua r̄ eterna. s̄ etiā

seipm pro nobis dedit. ephē. v. Fures/raptores/volu-
rarii/ auferēdo aliis sūt similes morti ⁊ dyabolo. Nā
mors nititur furari ⁊ auferre corꝑꝰ/dyabolꝰ aūt aīaz.
De talibꝰ dī ysa: xxviii. **P**ercussimꝰ sedꝰ cū morte ⁊
cū inferno. i. dyabolo. fecimꝰ pactum. qui furat q̄iam
Et precipue vsurarii/fures vel raptores qui auferunt
sua paupibꝰ: sūt similes morti q̄ aufert paupibꝰ victū
suū necessariū ⁊ persequens vitā suā. Nā dī **Eccles**
stastici. xxiii. **P**anis egentis vita paupis ē. q̄ defrau-
dat illū: homo sanguinis est.

¶ Quintū p̄ceptū sc̄de tabule est. **N**ō falsū testiōm
dices. In quo phibetur oē pctm ⁊ oīs iordinatio lin-
gue: ⁊ specialitꝰ extra primū. **¶** Sūt aut sc̄dꝰ doctores
viginti duo pctā v̄l deordinatōes ligue. ⁊ oēs phibēt. s.

Blasphe mia

Murmur

Defensio peccati.

Periu rium

Mendacium

Detractio.

Accusatio.

Multiloquium.

Verbū ociosum

Scurrilitas: q̄ ad rem
non pertinet

Indiscretio.

Conuicium.

Contentio.

Bonoz derisio

Prauum consiliū

Seminare discordias

Maledictio.

Et nota q̄ falsus testis tri-
bus psonis est obnoxio. vt
dicit yfido. de sumo bono.

Est ei obnoxio deo quē p̄tē-
nit ⁊ iudici quē decipit ⁊ p-
rimo quem ledit.

Mēdax ē sicut denariꝰ fal-
sus v̄l potiꝰ sicut falsꝰ mōe-
tariꝰ q̄ fabricat flaz mone-
tā ⁊ t̄lis de iure punit mor-
te et̄na. iuxta ill d̄ psal. per-
des oēs q̄ loquūt mēdaciū

¶ **D**etractor filis est cani
q̄ labit i hoīe nō carnē suā
sed vlcera ⁊ saniem.

Murmurās aut filis ē
rote deteriori carri/q̄ plꝰ ē
q̄ alie garrulosa. qz. si nō ē

Nō falsū testimoniū dices fo: xl.

Adulatio.

vincta oleo: sic istis deficit

Peccatum bilinguis.

vinctio spiritus sancti.

Rumor.

Factās similis ē cuculo q̄

Iacrantia.

nescit nūciare nisi de seip̄o.

Secreti reuelatio spē alr **A**dulatores siles sūt cas-
nib⁹ q̄ cū obuiāt sibi iuicē: osculant se i loco imundo.

Bilinguis vel reportator x̄boꝝ similis ē serpenti q̄
h̄z linguā bifurcatā: sic tales loquūtur ad duas ptes.

Qui stulte p̄mittit: similis ē arbori q̄ h̄z lata folia
sicut vitis/ que cito folia desinit. vt dicit in psal.

Qui loq̄tur scurriliter: similis ē porco: qui vbiq̄q̄
ponit pedem non veretur ponere os.

Qui pct̄m̄ defēdit v̄l excusat: similis ē ade q̄ rector
sit culpā suā in defi: dicēs. Mulier quā dedisti michi
sociam dedit michi de ligno ⁊ comēd. ⁊c. Gen. iii.

Qui maledicit: similis est hystriōni vilioꝝ. imov̄i
lissimus est iter oēs. qui vulgo d̄r ioculator: sic de ma-
ledicente qui multis est odiosus.

Qui multū loq̄tur: est sicut fatu⁹ mercator q̄ sine
numero p̄dere ⁊ mēsurā vēdit merces suas. ⁊ iō non
est mirum si interdum defraudetur.

Qui i discrete p̄minat. similis ē cani q̄ pl⁹ latrat ⁊
min⁹ facit. nobilis ē canis sicut leporiari⁹ vix latrat

Qui puiciat: est sicut canis macelliv̄ qui semp̄ os
portat sanguinolentum.

Qui s̄ndit vel contētionē incipit: est sicut ille qui
a dyabolo mutuū recipit. qui in contentionē recōten-
dit: dyabolo v̄suras soluit.

Qui p̄raue p̄silit: est sicut serpens qui inficit q̄ de
quid lingua eius tangit.

Qui rumores multos narrat. similis ē lupō. q̄ (vt
dicitur) vno mense v̄iuit de vento.

dit. eph. v. furas rapen
sūt similes monti et vabo
r auferre corp⁹ ⁊ v̄bōlū
viii. Per cultum sc̄dō
lo fecim⁹ pactum quib⁹
i furas vel rapores op̄
ales monti q̄ asserit p̄p̄
dequens v̄nūm. s̄c̄dō
e gentiū v̄ta post q̄
unū est.
ēde tabule est. v̄bōlū
tur et p̄m̄: oleo lūm̄
remū. **Q**ui autē s̄c̄dō
rednationes ligat: v̄p̄
Et nota q̄ fallacit
bus p̄m̄s est v̄bōlū
v̄c̄t v̄c̄dō. v̄c̄dō
Et si d̄ bonū v̄c̄dō
n̄r ⁊ m̄dic̄ q̄ v̄c̄dō
rimo quem lūc̄
V̄c̄dō ē s̄c̄dō
s̄c̄dō v̄p̄m̄ s̄c̄dō
tarr⁹ q̄ v̄c̄dō
rā ⁊ v̄c̄dō de v̄c̄dō
te et̄m̄ v̄c̄dō
des oēs q̄ loq̄m̄
Per v̄c̄dō
q̄ lūc̄dō v̄c̄dō
sed v̄c̄dō
V̄c̄dō
v̄c̄dō v̄c̄dō
q̄ alio ḡm̄dō q̄

¶ Qui loquitur verba ociosa: est sicut vlmus et alie arbores que nullū fructū ferūt: sed folia tm̄.

¶ Qui bonos deridet: est sicut cec⁹ qui spuit ⁊ nescit vbi: sed spuit aliqñ sup vultū alicui⁹ qñ credit spuer e super terram vel lutum.

¶ Qui semiat discordias: est sicut serpēs ignominio sus. qz talis vomit ignē ⁊ incendit rancorem.

¶ Qui secreta reuelat: est sicut saccus sine fundo ⁊ sicut vas sine opertorio.

¶ De blasphemo ⁊ periuro dictum est supra.

Et propter hoc per talia que a lingua procedūt vocatur vniuersitas iniquitatum. zacharie. ii.

¶ Sextum preceptū secunde tabule est. Non concupisces rem proximi tui.

¶ Septimū preceptū est. Nō desiderabis vxorē eius

In primo phibetur ꝑcupiscētia oculorū: in scdo concupiscētia carnis. **¶** Et nota qz triplex ē rō quare specialius ista ꝑcupiscētia carnis duplex phibetur. tm̄ qz est quedā aīe labes q̄ cito maculat: ⁊ vix pōt tergi: tm̄ qz est quidā aīe ignis / qui subito iflamat: ⁊ vix potest extingui: tum qz est quedam aīe sitis q̄ semp cruciat: ⁊ vix potest satiari.

¶ Primo igit hec duplex ꝑcupiscētia est aīe labes q̄ vix pōt tergi. Ana istax. i. ꝑcupiscētia carnis ē sicut aqua: ꝑꝑ labilitatē trāsitorie delectatōis. Altera. s. cōcupiscētia oculorū / est sicut terra ꝑꝑ ariditatē frene affectōis. Sicut ergo ex aqua ⁊ terra fit lutū materiale: ita ex hac duplici ꝑcupiscētia fit lutū spūiale: quo aīa sordidatur. ⁊ per ꝑsequens fetet ⁊ displicet in ꝑspectu dei ad modū vilissimi luti. An̄ dñ in psal. Et lutum platearum delebo eos.

¶ Scdo ista duplex cōcupiscētia est aīe ignis: q̄ vix

De p̄ceptor̄ editōe fo. xli :

potest extingui. De quo dicitur **Job. xxxi.** Ignis est vsq; ad perditionē deuorans. **Inflamat enī aiām/et inflamādo: incinerat. et tūc tertia soroz eaz. .i. supbia vite q̄ est sicut ventus insufflat in aiām/ si redactā in cineres: et dispgit eā in ventū. et per consequens adnī chilat. Et iō dī in psal. q̄ impi⁹ est sicut puluis quem proicit ventus a facie terre.**

¶ Tertio ista duplex concupiscētia est aiē sitis: q̄ vix pōt satiari. cui⁹ due sūt sanguisuge filie dicētes affer affer. **puer. xxx. Concupiscētia oculoz dicit affer diuitias. cōcupiscētia carnis dicit affer delicias. Ana nō cessat p̄gregare/alta nō cessat effundere. **Uñ dicitur aggei. i.** Qui mercedes p̄gregauit: misit eas in saccū pertusum. **Homo mundanus diuitiaz et deliciaz suis bundus/saccus dī pertusus: et iō non est mirū si nunq̄ pōt satiari. qz nunq̄ pōt impleri ad modū sacci ptusi.****

¶ De p̄ceptor̄ editioe vel p̄mulgatiōe notandum q̄ sunt vtiliter edicta: et sub triplici pena. et primo sub pena corporis et aiē. **Lex enī ipatoris editur sub pena corporis tñi: s; lex creatoris sub pena aiē et corporis. vt dī **Mathei. x. Nolite timere eos qui occidūt corpus animam autem non possunt occidere.****

¶ Sc̄do p̄cepta diuina edicūtur vel mandant̄ sub pena bonoz mobilium **Bona mobilia dicūtur bona gratie. qz p̄nt perdi et recuperari. Bona imobilia dicūtur bona gl̄ie. qz semel habita nunq̄ possūt amitti. Trāsgressores ergo p̄ceptor̄ diuinor̄: bonis gratie et glorie priuant̄. Ideo obseruantibus datur gratia in presenti et gloria in futuro. iuxta illud psal. **Gratiā et gl̄iam dabit nobis dñs.****

¶ Tertio p̄cepta diuina edicūtur sub pena patibuli infernalis. trāsgressor ergo diuini p̄cepti iā est in via

fuit in grandine. et significat voracitatē et petri gule.
¶ Nonā plaga fuit palpabilis tenebra: et hoc significat
citacitatem ignorantie.

¶ Decima et vltima fuit mors primogenitorum. et hoc si-
gnificat scandalū/vel notā infamie. quā scz maiores
prebent occasionē peccādi vel materiam ruine. **¶** Decem
fuerunt plage egyptiorum ad litterā. et iste sunt mystice
plage peccatorum transgressionis decem preceptorum. **¶** Et
sicut egyptii post plagas istas fuerūt submersi in ma-
ri rubro. sic homines mundani post plagas istorum pec-
catorum/si non fuerint per penitentiam loti vel sanati:
submergetur in inferno cum pharaone/et suis curri-
bus/et cum dyabolo et angelis suis. **¶** Qui autē fuerit
transgressor diuini precepti: nō erit immunis a plagis
peccatorum/et a gutture tormentorum. quia dicit Eccl̄astes. viii.
¶ Qui custodit precepta: nō eripietur quicquid mali.

¶ Quarta dieta de consiliis. de religione. xx. ca.

Ost tractatū de preceptis

dicendū est de consiliis euāgeliorum. **¶** Hec est ei
quarta dieta salutis. s. de preceptis ad soli-
tia euāgelica sicut a min⁹ pfectis ad magis pfecta p-
uenire. et quā istā dietā ambulat vtri pfecti sicut religio
si id dicendū ē hic de religione in cōi. **¶** Et in noie dñi
de religione vel congregacione nota specialiter tria. s.
¶ Typū cui comparatur. **¶** Ergo religio typū multo
ortū vnde deriuat plicē q̄ ipaz reddit omēdabi-
lētū quo ligatur. **¶** Et nota q̄ tria omē-
danē in religōe vel religiosiis. s. **¶** Pōdus maturitatis
¶ Religiosus ergo debz habere **¶** Amor cōitatis et
pōdus maturitatis. sicut vero **¶** Fuga pprietatis
et pazeta vlt̄ campoz cognoscit meliores de p̄rios

ad parabolam inferni
que fuit latroni qui dicitur
tur/mamb⁹ ligat⁹ et vult
tur ad infernum vel in
vone opationis. **¶** Demādi
die ergo precepta decem
ena. **¶** Et in psal. **¶** Canō
ari numis.
g⁹ est dicit⁹ pcepta decem
logi qui figuratur p̄ vobis
mgnia/raua/iahuē/et vobis
grādo/et locū/et vobis
it p̄ ista decem plage egypti
āgressores decalogi
ppietatis plage peccatorum
n.
egypti fuit sanguis dñi
it in sanguinem et p̄cip
sem luxare.
a. tota et egypt⁹ bellu
arem et peccata impie.
vles scilicet oculi/gnara
pificat⁹ animum in
naica q̄ vultima et vobis
amire.
ha alaliū et hoc sig
cedit.
ica vrbes et dñi
eccanum in p̄rio
hoc ligat⁹ p̄cipue
māctur iura vobis
q̄ decemam dñi

ad pondus: sic absq; dubio in pōdere maturitatis co-
gnoscitur religiosus. Nam in psalmo dicitur. In po-
pulo graui laudabo te.

Religiosus dicitur amare cōitatē ⁊ hoc multiplīci exē-
plo. Videmus ei q̄ plures hoīes qm̄ sūt cōgregari īces-
dunt securi? / resistūt forti? / solaciant locū di? . An̄ dī
ecclesiastes .iiii. Meli? est duos esse simul q̄ vnū. Vide-
mus insup ecōtrario q̄ auis sola sinḡlaris vlt̄ ē rapax
vt accipiter / vel amīsit sociū vt turtur. sic religiosus
singularis vlt̄ est rapax detrahēdo vel iudicādo p̄rem
vel primū vel amīsit sociū. i. xp̄s. qz dī ecclesiastes .iiii.
Ne solt. Ideo in oblatione dñi in tēplo: fuit partur-
turum / nō sola turtur. vt dī Luce .ii. Videmus enī q̄
sola cādela per ventū extinguitur. sed nō ita defacili
qm̄ cā aliis ardet. sic plures cōgregati vīculo caritatis
iūcti meli? lucēt p̄ exēplum / vehementius ardēt p̄ de-
sideriū diuinū. An̄ dī in psal. Cōgregate illi sanctos
eius. Videm? enī p̄terea q̄ nō solus denarius: s; plu-
res faciūt thesaurū. nō vn? miles: sed plures faciunt
exercitū. non vn? scholaris: sed plures faciūt studium
non vnus bos: sed plures trahūt iugum. nō vnū mē-
brum: sed plura faciūt corpus vnū. non vna apis: sed
plures cōponunt fauū. nō vnū granum: sed plura fa-
ciūt aceruū. nō vna species: sed plures faciūt electua-
rium. sic cum plures sunt vniti per amoris vinculum
est in eis absq; dubio maior abundātia meritoꝝ. An̄
in figura hui? nō vn? solus discipulus: sed plures dis-
cipuli receperūt sp̄m̄ sctū. vt dī actū. ii.

Religiosus dicitur insup fugere ⁊ cauere pprietatē. sicut
enī vesptilio bibit oleū in ecclesia vbi laudant alii deū
sic religiosus pprietari? instar vesptilionis bibit ⁊ fu-
ratur bona monasterii / vbi alii vacāt laudibus ⁊ dei

hinc intradas q̄ solus ite
focul. vt dicitur Johanni
Cōtra. b. trāsitū reprobat
foculo. Rā relig
foculo. cryps v
foculo. inter? est
foculo. Item sicut p
foculo. vter inuentur vac
foculo. ineta fōrem. cūtur
foculo. Et ver talib? dicitur in
foculo.

Cōtra reprobatā relig
foculo. p̄fectione. Rā fe
foculo. meli? scim? religiosi
foculo. sicut monasteri
foculo. vni? p̄lamat in vlt
foculo. iudicā hoīes de re
foculo. p̄ p̄fectione quē
foculo. alios q̄ sumi in mo
foculo. in bono q̄ in malo
foculo. facti sumus

Cōtra in religio va
foculo. nō vni? vni? et
foculo. ite mox? per ci
foculo. carcer est: et solitudo
foculo. nota q̄ religiose
foculo. p̄fectione nō p̄rac
foculo. i bono p̄ficere
foculo.

foculo. sicut in religio. et
foculo. vni? alios v

De religione fo. xliiii.

seruitio sicut iudas q̄ solus iter apostolos pecuniam furatus est. vt dicitur Johannis. xii.

¶ Item no. q̄ tria sūt reprobata spāl̄ r̄ quol̄z religioso
Indeuotio. **Hā** religiosus ideuotus est sicut

Dissolutio. et **cyprus** v̄l iūcus aut mergus qui
Vagatio. interi⁹ est aridus: r̄ tñ fiat i aqua

vel loco aquoso. **Item** sicut piscis qui sp̄ bibit aquā: r̄
cū apitur v̄ter inuenitur vacu⁹. talis iuxta panē mo
ritur fame / iuxta fōtē moritur siti / iuxta a ignē moritur
frigoze. **Et** de talib⁹ dicitur in psal. **Diuites** egnerūt
et esurierunt.

¶ Est etiā reprobāda i religiōe dissolutio vite / r̄ iho /
nestas in ouersatione. **Hā** secularis ihoneste viuens:
solū infamat seipm̄: religiosus vero inhonest⁹ r̄ disso
lutus: ifamat totū monasteriū r̄ ordinem suum. **Hā**
sicut qñ viniū p̄clamat in villa / per viniū q̄ postatur
in ciphō iudicāt hoīes de toto vino q̄ est in dolio: sic
mūdus per ouersationē quā videt in vno religioso / iu
dicat oēs alios q̄ sunt in monasterio / vel i ordine suo
r̄ hoc tā in bono q̄ in malo. **Uñ** dicit ap̄ls. i. cor. iiii.
Spectaculum facti sumus mundo.

¶ Est insup in religioso valde reprobāda vagatio si
cut enī piscis nō diu viuit extra aquam: sic religiosus
vagabūd⁹ cito morit̄ per culpā. **Uñ** dicit hiero. **Ociū**
michi carcer est: et solitudo paradifus.

¶ Item nota q̄ religiosus debet.

Se castigare non interficere. **¶** Religios⁹ itaqz
Prelato obedire nō p̄tradicare debet corp⁹ ppriū
Semper i bono proficere non nō occidere: sed di
retrocedere. **sciplinare / et disci
plinā cū rōne regulare. r̄ iterdū disciplinā remittere.**
sicut adla retrahit alas / vt meli⁹ extēdat. r̄ balistari⁹

...dubio in p̄demonstrat
...Ham in psalmo dicitur
...are cōtate r̄ hōm
...lures hoīes qñ sūt
...fōtē / solacium iocū
...est duos effemū q̄
...q̄ aut solam q̄
...focū vt tunc sic
...e retrahēdo v̄t iudicā
...focū i. q̄ q̄
...tione dñi in tēpore
...vt d̄ **Luc. ii.** **Salu**
...erungunt se hōm
...lures q̄ gregariū
...plum / r̄ hōm
...in psal. **¶** **¶**
...ta q̄ nō solus
...i vñ / miles / sed
...aris / sed p̄
...res trahit
...corp⁹
...lō vñ
...ctes / sed
...ne vñ
...natio
...olus
...tū. vt d̄
...gere r̄
...in
...q̄
...i vñ

De obedientia fo. xliiii.

ad modū pueri in disciplina diligenter enutriti et edu-

cari. Unde nota q̄ d̄ h̄c **D**uas obstetrices in p̄cessu

¶ Debet igitur ha- **D**uas nutrices ī progressu.

bere duas obstetris **D**uas cōsiliatrices in profe-

ces. s. obediētiā q̄ li/ **D**uas cōsiliatrices in profe-

get sibi man⁹ et pedes et iuoluat eū ī p̄niculo paup̄ra-

tis et hūilitatē q̄ iclinet eū ī p̄scipio/ et ī cunabulo claus-

stri/ cū freno tēperatiōis/ et capistro cilicii. **I**ste sunt due

obstetrices hebreoz. i. religiosoz q̄ p̄suabāt mares. i.

p̄fectos religiosos et p̄fecte viuere volētes. vt h̄c exo. i.

¶ Debet etiā habere duas nutrices in progressu. scz

veritatē que doceat cum loquit. iuxta illud **P̄dic** petri

iiii. **S**is q̄s loq̄tur/ quasi sermones dei. et honestatem

que doceat eū ābulare. iuxta illud q̄ dicit apl's **P̄di**

me ad thessal. iiii. **P̄**recipimus vobis vt honeste am-

buletis ad eos qui foris sunt.

¶ Debet nichilo⁹ habere duas p̄siliatrices ī p̄fectōe

et statu. s. caritatez ad deū et ad primū. **N**ā dicit apl's

ad heb. xiii. **C**aritas fraternitatis maneat ī vobis. et

austeritatē ad seipm. iuxta illd̄ **P̄dic** cor. ix. **C**astigo

corpus meū: et in seruitutem redigo.

¶ Religiosus istar plātule d̄z nutriti ī disciplina v̄l ī

religione. **E**n notandū est q̄ ortolan⁹ fodit sepe circa

plātulas q̄ sūt in orto suo: q̄ spūaliter debēt fieri nouo

religioso. plātule x̄o de vno loco eradicātur/ et in alio

trāsp̄lantātur/ claudūtur/ riganē/ purgātur/ fodūtur

et colūtur. sic nouici⁹ d̄z in star plātule de mundo rad-

icitus euelli: et in religiōe trāsp̄lantari/ et in sc̄to p̄posito

radicari/ circūsp̄ctiōe claudi/ deuotiōe rigan/ confes-

sione purgari/ exercitio et occupatiōe fodi et excoli. et

tales sunt sicut nouelle plantatiōes in iuuentute sua:

vt dicitur in psalmo.

Religiosus in super sicur virgula in virgulto debet educari in disciplina. **¶** **¶** Nota q̄ agricola qm̄ habet virgulā vel furculū gnōse vel fructuose arboris: puis det ei in multis. s. q̄ habeat radicē sup̄itē/frōdes/r̄folia/flores r̄ fructus. sic virgula sp̄ialiter. s. neophitus vel nouici⁹ in x̄gulto religiōis d̄z habere ista sex. sc̄z radicē pfunde hūilitatis/sup̄itē recte it̄ētiōis/frōdes sincere dilectionis/folia honeste locutiōis/flores pulchre p̄uersatiōis: r̄ tandē sup̄ oīa fructus bone opatio nis. qz p̄ fruct⁹ eorū cognoscit eos de⁹. sicut dicit saluator. **Mat. vii. De talib⁹ virgulis gnōsis et fructuosiss d̄r i psal. Filii tui sicut nouelle oliuay: i circuitu mēse tue. i. religionis sancte.**

Habz etiā religio ortū primordiale valde laudabilem. **¶** Nota q̄ oīs religio r̄ oīs sp̄ialis cōgregatio vel fraternitas habuit primū ortū a samuele/ q̄ cōgregauit cuiēū p̄phetay. vt d̄r **Primi regū. x.** r̄ ita dicit ibidem magister hystoziarum.

Secūdo habuit ortū ab helyseo/cū quo habitauerūt filii prophetay. vt d̄r **Quarti regum. iiii.**

Tertio habuit ortū a iohāne baptista/ qui cōgregauit discipulos. vt dicitur **Iohannis primo.**

Quarto habuit ortum a christo qui cōgregauit discipulos r̄ apostolos. vt d̄r **Mathei quarto.**

Quinto habuit ortū ab aplis qb⁹ adhererūt mlti discipuli simul habitātes post missionē sp̄sscti sicut dicit **Actus. iiii.** **¶** Quia nemo qcq̄ eorū que possidebāt aliis quid suū esse dicebat: sed oīa illis erant cōia.

Sexto habuit ortū a marco euāgelista qui apud alexandriā discipulos vite mirabilis habuit. vt habet in ecclesiastica hystozia. libro. i. ca. xvi. **¶** Inde p̄cesserunt monachi/ quorū fuerūt tris gñā. s. cenobitay/ q̄ in cōi

Obedi

obedi dicitur qui vis
obedi r̄ canobis
que p̄terit p̄ter
homo habitus. vt e
Chorinthū relig
in quā iam fact v
obedi valde la
homo religiois o
p̄p̄tatis allenit
Edm̄s r̄ cocanti
t̄m̄ q̄r̄ r̄ q̄p̄tatis u
p̄p̄i voluntate r̄
Chorinthos aufer
obedi s̄ e malum
obedi vt. Radix oī
Chorinthos aufer h
fuit d̄ p̄p̄tatis iure
maḡ q̄ d̄m̄ se d̄ erū
p̄p̄tatis modo per oī
d̄m̄

Obedi

Chorinthos d̄m̄ e
Chorinthos quibus
Chorinthos quibus
Chorinthos. Eū d̄
Chorinthos. Eū d̄
Chorinthos. Eū d̄
Chorinthos. Eū d̄
Chorinthos. Eū d̄
Chorinthos. Eū d̄
Chorinthos. Eū d̄
Chorinthos. Eū d̄
Chorinthos. Eū d̄

viuebāt/ alioꝝ qui dicebātur remichi/ qui buni ⁊ trini habitabāt. ⁊ anachoritar/ qui soli in deserto viuebāt. quoz auctor fuit paul⁹ Iustrator. nichilo⁹ p̄iceps iohannes baptista. vt dicit hiero. in eplā. xlviii.

¶ Habet insup religio nodū regulatē valde notabilem qui ip̄am facit valde laudabilē. Est enī in ip̄a triplex nodus valde laudabilis. s.

¶ Homen religionis obedientie subiugantis.

¶ Paupertatis alleuantis. **¶** Obediētia aufert recastitatis decorantis.

¶ ligioso ppriā voluntatem: ⁊ per p̄sequens infernū. iuxta illud **Berni.** Tolle ppriā voluntatē: ⁊ infernus non erit tibi.

¶ Paupertas aufert ipsi terrenā cupiditatem. ⁊ per consequēs oē malum. Juxta illud verbū apli **Prime** ad thūm. vi. Radix oīm malozum est cupiditas.

¶ Castitas aufert hoi carnalē feditatē: ⁊ p̄sequens facit eū angelū. iuxta illud **Math. xxii.** Neqz nubent neqz nubētur: sed erūt sicut angeli dei in celo. De hoc triplici nodo per ordinē est dicendū. Et p̄mo de obedientia.

¶ De obedientia. xxi. ca.

De obediētia nota sp̄alit̄ tria

scz. **¶** Preconia quibus cōmēdatur

¶ Habet ergo

¶ Auxilia quibus adiuuatur.

obediētia mul

¶ Officia quibus occupatur.

ta preconia que

ipsam laudant. Unde nota q̄ obedientia est.

¶ Escola saluatoris. et

¶ Primo ergo obediētia est scola saluato-

¶ Mobile gen⁹ martyrii/

entia est scola saluato-

¶ ⁊ palma triumphalis: ⁊

ris. Unde nota q̄ saluatoꝝ exemplo suo do-

¶ Scala paradisi.

cuit obediētiā tripliciter. scilicet. Ad mundū veniēs

¶ In mundo manens. **¶** De mundo transiens.

insuper virgula tenem
plina. tñ nota q̄ apud
cūli gñole vāstrum
q̄ habeat radice hōm
me sic virgula sp̄itū
igulto religiois habet
vilitatis insup notā
is. folia bonē locū
⁊ tandē sup oīa fructū
q̄ cognoscit eos dō
et alib⁹ virgula gñole
sicut novelle olivz
sancte.
igo oīm p̄modū
ois religio ⁊ ois
habuit p̄mo viti
et ap. vt dī **¶**
rhythiarum.
si ab heliseo cū
dī **¶**
tū a iohāne baptista
tur **¶**
entum a christo qui dīp
e. vt dī **¶**
tū ab aplis dī
res post multā
a nemo dīp cur
bar: sed oīa illis
tū a marco cui
ve vite mirabilis
ia. libro i. ca. rvi. **¶**
ueritria gñā

Ad mundum veniens obediētiam docuit: vt dicit **Joh. vi.** Descendi de celo / non vt facerē voluntatē meam: sed voluntatem eius qui misit me patris.

Obedientiam docuit in mundo manens. vt dicit ad philip. ii. Factus est obediens vsqz ad mortem.

Obedientiā docuit in mundo trāsiliens. nā in passiōe dixit patri. **Hō** sicut ego volo: s; sicut tu. **Math. xxvi.**

Est etiā obediētia quoddā nobile gen⁹ martyrii & palma triūphalis. qz decollat hoīem & āputat ei ppe volūtatē caput. **De hoc martyrio dicit Primi reg. xv.**

Melior est obediētia q̄ victime.

Est autē obediētia scala paradisi: cuius septē sunt gradus / quos assignat bernardus.

Prim⁹ grad⁹ obediētie ē obedire libentē sine recalcitratōe exēplū d̄ paulo q̄ dicit act. ix. dñe qd̄ me vis facē

Scōds grad⁹ ē obedire simplr sine simulatiōe. exēplū de dauid q̄ dixit i psal. **Et** iumētum fact⁹ sum ap̄ te.

Tercius gradus est obedire hylariter sine murmuratione. exēplum de symone syreneo / qui portauit i angaria id est in dolore crucem christi. **Math. xxvii.**

Quartus grad⁹ est obedire velociter / sine recalcitratione. exēplum de petro & andrea qui ad vnā dñi vocē relictis retib⁹ oībus: secuti sunt eum. **Math. iiiii.**

Quintus gradus est obedire viriliter / sine estimatiōe exempluz de petro qui dixit **Dñe** paratus sum tecum in carcerem & in mortem ire. **Luce. xxii.**

Sext⁹ grad⁹ ē obedire hūiliter sine elatiōe. exēplū de discipulis qb⁹ dixit saluator **Dū** feceritis oīa q̄ p̄cepta sūt vobis: dicite qz serui iūtiles sumus **Luce. xvii.**

Septimus gradus ē obedire perseverāter sine discōtinuatione. exēplum de christo de quo dicit apostolus **Factus** est obediens vsqz ad mortē. **Philip. ii.**

Retiqui

... ad dñm er
... vult
... dicit
... angelica
... veta eb
... obedi

Est obediēt
... sicut
... dicit
... in
... vult
... dicit
... in
... dicit
... in

Est obediēt
... sicut
... dicit
... in
... vult
... dicit
... in

Est obediēt
... sicut
... dicit
... in
... vult
... dicit
... in

Est obediēt
... sicut
... dicit
... in
... vult
... dicit
... in

Est obediēt
... sicut
... dicit
... in
... vult
... dicit
... in

Est obediēt
... sicut
... dicit
... in
... vult
... dicit
... in

Est obediēt
... sicut
... dicit
... in
... vult
... dicit
... in

Est obediēt
... sicut
... dicit
... in
... vult
... dicit
... in

Est obediēt
... sicut
... dicit
... in
... vult
... dicit
... in

Est obediēt
... sicut
... dicit
... in
... vult
... dicit
... in

Est obediēt
... sicut
... dicit
... in
... vult
... dicit
... in

Isti septem gradus erant spūaliter in scala iacob. de qua habet gen. xviii. q̄ sigāt obediētā. tū qz āgeli de scēdebāt ⁊ ascēdebāt p̄ illaz/ p̄ qd̄ intelligit q̄ obediētia est vita angelica: tū qz scala ista tāgebat celos: in quo innuit q̄ vera obedientia est celestis vita.

Citē nota q̄ obediētia est **N**avis ad celū trāsiens. **C**laus celum aperiens.

Est itaqz obediētia **N**avis ad celū ascēdens sicut navis. **N**ā sicut qui est in navi semp̄ pcedit ⁊ tū ip̄e q̄scir: sic q̄ est i navi obediētie: sp̄ pficit in mūdo dormiēdo / vigilādo / comedēdo / abstinēdo / ābulādo quiescēdo. qz istar naute nō mouet motu pprio / s; ali / eno. **D**e hac navi habet puer. vltio. **F**acta est q̄si navis isitatoris. i. mercatoris. **P**er eādē rōnem obediēs pparatur equitāti. nā sicut eq̄tans quiescendo pcedit qz nō mouet motu pprio: sed equi: sic bonus obediēs quādo pausat meretur. qz non inicitur motui voluntatis sue: sed maioris sui. **U**nde d̄ **C**anticor. i. **E**quitatui meo assimilavi te: amica mea.

Est etiā obedientia sicut clavis paradisi. sicut enī inobedientia clausit paradysus **G**enesis tercio: sic obedientia paradysum aperuit. **E**t in figura huius chris̄i **N**ō dedit symoni / qui interpretatur obediens: claves regni celorum. **M**athei. xvi. **E**t sicut domin⁹ maledixit primo homini inobediētī: dicens / maledicta terra in opere tuo. **G**enesis tercio: sic benedixit obedientī symoni dominus: dicens. **B**eatus est symon bariona **M**athei decimosexto ca.

Est igit obediētia sicut avis ad celū ascēdens **N**ā sicut avis cū duab⁹ alis volat ad sublimia: sic obediens cū duab⁹ alis. s. cū ala paup̄tatis ⁊ cū ala castitatis scādit ad celestia. **H**oc ē quod d̄ apocali p̄lis. xii.

Date sunt mulieri due ale vt volaret in desertū locus
Multer ista pōt dici obediētia. Due ale pūr dici duo
illa vota simul p̄iuncta. s. castitatis ⁊ paupertatis vo
luntarie.

¶ Item nota q̄ obediētia est.
Sūma in merito. **¶** Est itaq̄ obediētia in merito
Vicina deo. **¶** Est itaq̄ obediētia in merito
Proxima celo x̄ps apl̄s preposuit symonem
obediētē. Sult enī creator: q̄ oīa obediāt obediēti
nec mix̄ si vult q̄ obediētī obediāt ceterē creature: q̄
etiam ipse deus voluit obediētī obedire. Exēplum de
Josue/de quo d̄r Josue. x. Non fuit ante ⁊ postea tam
longa dies obediēte domino voci hominis.

¶ Est etiā obediētia deo vicina. in cui⁹ figura dñs re
cubuit in domo symonis. Luce. vii. Et om̄s qui erant
in bethania diligebat Jo. xi. Bethania quippe dom⁹
obediētie dicitur.

¶ Est etiā obediētia scala celi ⁊ deo prima ⁊ t̄i figu
ra hui⁹ dñs ascēdit in celū de bethania. Luce. xxiii.

¶ Habet etiā obediētia auxilia que ip̄am iuuāt. **¶** Un̄
notandū est q̄ sex sunt que iuuant obediētiam. scilz

Humilitas flectens. **¶** Obediētia igitur iu
uat et facit hoīem obe
dientē ⁊ hūilitas reddit
hoīem flexibilem. sicut
Dilectio feruens. **¶** Enim gracilitas ⁊ subti
litas virge facit virgē
faciliter inclinare: sic gracilitas hūilitas facit hoīes
faciliter obedire. Ideo dicit apl̄s de x̄po Phil. ii. hu
milianit̄ semetip̄m: factus obediens vsq̄ ad mortem

¶ Gratia interi⁹ vngens. **¶** Quat
p̄lar⁹ modeste p̄cipiēs. **¶** Quat
faciliter inclinare: sic gracilitas hūilitas facit hoīes
faciliter obedire. Ideo dicit apl̄s de x̄po Phil. ii. hu
milianit̄ semetip̄m: factus obediens vsq̄ ad mortem
¶ Quat etiā obediētia p̄suetudo. Nam sicut equus
assuescit circūvolutionib⁹ vt sciat se ad oēm partē fle
ctere sic assuesfactio obediētie facit hoīes ad nutū obe

De obediētia fo. xlviij.

dire. De tali equo bene ductibili dñs puer. xxi. Equus paratur ad diem belli/dñs autem salutem tribuit

¶ **I**uat terciò obediētiā dilectio dei. Nā sicut ignis facit cerā mollem & tractabilē: sic amor dei ignit^o facit hōiem obedire. **¶** **A**n dñs **Luce. xii.** Ignē veni mittere in terram. i. aīam deuotam.

¶ **I**uat nichilomin^o obediētiā dñe p^o mūdi & separatio volūtatē ab oī re corpali. sicut ei pellis ē tractabilis a ligno sepata/ q̄ tñ est rigida q̄ diu ē ligno affixa: sic aīa cū instar pellis a terrenis seīgūtur: ad obediēdiū facile inclinatur. **¶** In cuius persona dicit psal. **P**aratus sum & non sum turbatus.

¶ **I**uat etiā obediētiā vnctio gr̄e interi^o. sicut ei coriū vnctū sit molle & tractabile/ q̄ o tñ āte vnctionē erat durū & rebelle: sic hō facilis est ad obediētiā q̄ aīa int^o ē vncta p̄ gr̄az. **¶** **H**ec ē vnctio de qua dñs. i. ioh. ii. Vnctionem quam accepistis maneat in vobis.

¶ **A**ndē iuat obediētiā modestia p̄cipiētis. exēplum de deo: qui vnū solū lignum p̄hibuit/ & oīa alia p̄cessit. gen. ii. dicens. **D**e oī ligno paradysi comedē: de ligno autē scientie boni & mali ne comedas.

¶ **H**abet etiā obediētiā officia que ip̄am occupāt. s. tria genera p̄ceptoz. **¶** **A**n nota q̄ debet quilibet obedire p̄ceptis iudicis p̄ naturā que scripta sunt. **¶** **Tho. iiii.** **N**ō ab alio oderis tibi fieri: vide ne tu aliqñ alfi facias. **¶** **Et Mat. vii.** **N**ia q̄cūq; vultis ne faciāt vobis hōies/ ea nolite facere eis. **¶** **¶** **D**ebem^o obedire p̄ceptis in iūctis p̄ scripturā que scripta sunt **¶** **Exo. xx.** vbi ponuntur decē precepta **¶** **N**on habebis deos alienos &c. **¶** **D**ebem^o etiā obedire p̄ceptis ispiratis p̄ gr̄am. vt de dilectōe dei & primi q̄ scripta sūt **¶** **Mat. xxii.** **N**oz expōem q̄re supra in materia de p̄ceptis & in materia

de caritate.

De paupertate. xlii. ca.

De paupertate nota speãr tria

scz: **P**auptas e celeste p̄ciũ: cũ quo paupes mercãt
Celeste prandiu / ad quod pauperes inuitantur.

Celeste solium / in quo pauperes locantur.

Primo igit paupertas est celeste p̄ciũ a quo paupe
ribus emitur celũ. sicut dicit aug. Regnũ inq̄t celozũ
paupertate emit. Et nota q̄ regnũ celozũ iure emptõis
suenit paupib⁹. qz ipsi pprie soluũt precisi qd̄ tarauit
x̄ps. Mat. xix. Dis q̄ reliq̄rit domum aut agros &c.

Scdo paupertas est celeste prãdiũ quo paupes refi
ciuntur. sicut eni videm⁹ q̄ qñ clamat ad elemosinã
vel prandium: soli paupes veniũt & accelerant: sic ad
prãdiũ celi ad qd̄ x̄ps inuitat / soli paupes intrant qd̄
figurat Luce. xiiii. vbi d̄r q̄ h̄o quidã fecit cenã ma
gnã. &c. Et nota q̄ tria ḡna hoĩm ad illã cenã venire
noluerũt: sed excusationes frinolas allegauerunt. scz
auari diuitiis / incrassati / imundi impinguati / supbi
delicati honoribus. iuxta illud Deut. xxxii. **I**ncrassa
tus / ipinguar⁹ / dilataratus / dereliquit deũ factozẽ suũ
Auari figurãtur p̄ illũ qui quinq; iuga boũ emerat
Imundi per illũ qui vxozẽ duxerat. **S**upbi / per illũ
qui villã oparauerat. & ideo oēs isti a cena illa pprie
sũt exclusi: & soli paupes itromissi. Hã d̄r ibidẽ. **V**oca
pauperes & debiles: & introduc. &c.

Tercio paupertas est celeste solium in quo paupe
res sedent. sicut dicitur Mathei. xix. **E**os qui reliqu
istis omnia / & secuti estis me. &c. & sequitur. sedebitis &
vos super sedes / iudicantes duodecim tribus israel.
Sed nota q̄ sicut qui esset supra celum / totam terraz
reputaret quasi centrum: sic pauperes totam terram

De pau
...tem minir
...le e e man
...ona eorum.
...p̄p̄tes. iii.
...nota q̄ pa
...securim a
...um qui esset
...dem nobilitim
...nota q̄ pa
...q̄ paupertã
...sũt omniã
...mãdũ sũnt
...p̄p̄tes. ca
...notã q̄ tẽ m
...mãnem au
...cõdã pa
...mãnem
...boni & de carum
...omniã tria tri
...sũnt ar
...sũnt ar
...quib⁹ d̄nt p
...omniã sũnt
...p̄p̄tes
...sũnt
...Cõdã pa
...omniã
...Cõdã q̄
...omniã
...Cõdã q̄
...omniã

De paupertate fo: xlviij:

reputant rem minimam et vilem. qz in celo vt dictum est habet sedē et mansionē suam. Nam dicit apostol⁹ in persona eorum. **N**ostra cōuersatio in cellis est. **A**d philippenses. iij.

¶ Item nota qz pauper habet tria bona. scz.

Vitam securissimam.

Mentem quietissimam.

Vestem nobilissimam

¶ Primo igit̃ pauperes sunt in vita securissima. scz curi: qz p paupertatē non mouent lites / non timentur fures / nō formidātur rerum tempestates. sed diuites huius mūdi sustinent omnes istas tribulationes. **U**ti in figura huius caym qui interpretatur possessio: habebat caput tremulum. et significat diuitum curam et sollicitudinem auarorum.

¶ Secundo pauperes mente sunt quieti / et a spinis diuitiarum minime lacerati / et ab earum pondere liberati / et ab earum iniquatione mūdi. **N**ā diuities faciunt ista tria mala. **B**ona siquidem temporalia possessa: onerant / amata inquinant / amissa: cruciant. vt dicit **Bernardus**. **U**nde in figura spiritualis quietis quam habent pauperes / et anxietates que comunicāt diuitias: israel a deo accepit sabbatū. i. quietē. et egyptii anxietates et curas. vt dicit greg. **P**ropter hoc dicit ad hebr. iij. **R**elinquitur sabbatismus populo dei.

¶ Tercio sunt pauperes veste decozi. id est honestate conspicui. ideo sapiēs iungit ista duo. **E**cclēastici. xi. **P**aupertas (inquit) honestas a deo sūt. qz in semitis pauperum relucet spiritualiter christi signum. **D**e quo dicitur **Luce. ii.** **E**t in signum: cui contradicetur. **¶** Et nota qz triplex fuit signum christi cui contradicetur a diuersis amatoribus mundi.

Primo fuit paupertas: cui contradicitur ab auaris.
Secundū fuit castitas: cui contradicitur ab imundis.
Terciu fuit humilitas: cui contradicitur a superbis.
¶ **T**ertio nota q̄ paupertas alia tria bōa h̄z. ē ei paupertas
sūme x̄po copulata. **¶** **P**rimo ergo paup-
tas est sūme x̄po copu-
lata habet enī de^o pau-
peres q̄si familiares ⁊ domesticos. ⁊ diuites q̄si igno-
tos ⁊ extraneos. **¶** **S**i in figura hui⁹ x̄ps i q̄tu suo pri⁹
vocant paupes q̄ diuites / piscatores q̄ mercatores
pastores q̄ reges / paupes de prope ⁊ diuites magos
ab oriente.

¶ **S**ecūdo paupertas est sūme coequata celo. ⁊ causa est
q̄ est sūme elōgata a mūdo. paup ei sūme celsi appro-
pinquat: q̄ oīa mūdana ꝑculcat. sicut videm⁹ q̄ ille
qui vult alte attingere scabellū ꝑsuevit sub pedib⁹ lo-
care: sic paup manu tāgit celuz. q̄a de oībus terrenis
contēnendo ⁊ conculcādo facit sibi quasi sub pedib⁹
scabellū. **J**uxta illud Deuteronomii. xi. **D**is loc⁹ quē
calcauerit pes vester: vester erit.

¶ **T**ercio paupertas est sūme cumulata oī bono. **O**pti-
me ei scit thesaurizare. ꝑpterea ei dimittit frā talpis
id est auaris. simū porcis. i. imūdis. puluerē serpētib⁹
id est supbis. **J**uxta illud ysa. lxxv. **S**erpēt puluis pa-
nis eius. **¶** **I**pa enī dedignat simū stabuli habere loco
thesauri. sim⁹ stabuli sūt diuitie huius mūdi. q̄ mun-
dus est stabulū. i. locus iumentoz ⁊ hoīm bestialium.
Ipsa ei bona imobilia retinet. i. celestia. ⁊ disp̄git bo-
na mobilia. i. oīa terrena. q̄ figuratur gen. xxv. vbi
dicitur q̄ abraham dedit ysaac oīa que possidebat
⁊ filiis concubinarum largitus est munera.

¶ De castitate. xxiij. capitulum.

De casti
De castita
castitas enī est su
libertati
manipulabile
tam operabile
¶ Primo ergo e
Castitas. Sicut
notat. Et nota
est quia aurei
republica. et se
¶ Primo ergo
notat q̄ p̄p̄dica
¶ Castitas solum
debetur. **A**ur
libertatis est
⁊ Libertas
p̄p̄tium
¶ Castitas solum
debetur q̄ ab
hōib⁹ facta e
manipulū cū
libertate. et
¶ Castitas solum
debetur q̄ ab
hōib⁹ facta e
manipulū cū
libertate. et
¶ Castitas solum
debetur q̄ ab
hōib⁹ facta e
manipulū cū
libertate. et

De castitate nota spēalit̄ tria

Castitas enī est florens sicut lilium inter spinas.

Habet precium inter gemmas.

Habet lilii Tenet solium super stellas.

incorruptibile. habet p̄ ecium imp̄ciabile. habet so-
lium insuperabile.

¶ Primo ergo castitas est flores sicut lilii. **Nā** dicit
Cānicor. ii. Sicut lilii iter spinas: sic amica mea in-
ter filias. **Et nota** q̄ in lilio sūt sex folia niuei coloris
et sex grana aurei coloris. sex folia niuea/ siḡant car-
nis pudiciā. et sex grana aurea siḡant mēt̄ mūdiciā

¶ Primo ergo in lilio sūt sex folia in quib⁹ figuran-
tur sex ad pudiciam necessaria.

¶ Primū foliū est cibi et potus sobrietas. **Uñ** dicit
hieronym⁹. Virgo fugiat vinū vt venenū. nā vinū in
adolescētia est duplex icēdiū voluptatis. **Uñ puer.**
xx. Luxuriosa res est vinū. **Et gen̄. xix.** d̄r: q̄ loth pro-
pter vinum perpetravit incestum.

¶ Scdm foliū est habitus asperitas. **Uñ** dicit **Ber.**
Memēto q̄ aspior cardo p̄nū facit leniorē. sicut asp̄
habit⁹ facit carnē castiorē. **Et per** J̄riū filii israel for-
nicati sunt cū mulierib⁹ moab: qz ornate erāt vestib⁹
delicatis. vt d̄r **Numeri. xxy.**

¶ Terciu foliū est laboris strenuitas. et per p̄trarium
ignavia et ocii sunt sūmū luxurie nutrimentū. qz vt d̄r
Ezech. xvi. Hec fuit sodome iniquitas sororis tue/ sup̄-
bia/ saturitas/ abūdātia panis/ et ocii. **David** i domo
ocians: p̄misit adulteriū. **Secū regum. xi.**

¶ Quartū foliū est custodia sensuū. et marie quo ad
visū et auditū. qz curiositas vidēdi et audiēdi: via ē ad
p̄ctū. cui⁹ exēplū p̄t̄ in dyna filia iacob/ q̄ ad vidēdū

mulieres regis illi⁹ egressa/ a chicē filio emor fuit
corrupta. vt dicitur Gen. xxiii.

¶ Quintū foliū est modestia verborū & maxie imuns
doz. qz maxime excitat luxuria p̄ verba dissoluta in
honestā. Hā dicit ap̄ls Prime cor. xv. Nolite seduci
inanib⁹ verbis. Corruptunt ei bonos mores: colloq̄a
p̄ua. Sic inq̄t hiero. Sermo x̄ginis prudēs/modē
sus/ & tard⁹ vel rarus. vt tā eloquētia p̄ciosus q̄ pus
dore. Itē sit i re noua grauitas imutabilis/ honestas
stupēda/ verecūda vita/pudicitia x̄ginalis/incessus
& vere prudētie habitus/sermo semp̄ modestus/solus
suo tempore p̄ferendus. Hec ille.

¶ Sextū foliū ē fuga occasionū & oportunitatū & ma
xie mulier. Dicit ei gen. xix. He stes i oi loco circa re
gionē. Aidem⁹ ei q̄ aīalia siluestria pulchriorē pellē
hūt q̄ domestica Legim⁹ ei sc̄di regū. xiii: q̄ thamar
ab amon fratre suo fuit corrupta: qz in thalamo fuit
sola cū solo. Unde Ber. dicit. Virgines q̄ vere virgī
nes sunt: semp̄ debēt eē pauide / & nunq̄ secure. vt cas
ueant timenda: securā etiā pertimescant.

¶ Sūt etiā in lilio sex grana aurea in qb⁹ figuratur
triplex modus diligēdi deū/ & triplex causa dilectōis
P̄rio ergo ē triplex mod⁹ dilectōis quē dz h̄fe aim⁹
cast⁹. ē ei diligēd⁹ de⁹ prudēter/ ne decepti ab amore
eius discedam⁹. dulciter/ ne elati ab amore ei⁹ absin
damur. fortiter/ ne opp̄ssi ab amore dei euellamur. vt
dicit Ber. Sūt aut̄ tres cause p̄cipue i quib⁹ debem⁹
deū diligere. Est enī diligēdus toto corde: qz creator
tota anima: quia redēptor. tota mente: qui remunē
rator. vt dicit Mathei. xxii.

¶ P̄do castitas h̄zigena p̄ciū sup̄ oēs gēmas. qz d̄f
Eccliaſtici. xxvi. Nō est digna p̄deratiō p̄tinētis aīe

Et nota q̄ castitas est thesaurus cuius valore caritatis
 iō summe amā dū s. **Et iō d̄r Mat. xiii.** Sile ē regnū
 celoz thesauro absco. **zc.** Est thesaur⁹ i vase fragilliss
 simo. **z iō summe s̄seruād⁹.** Nā dicit apls. ii. cor. iiii.
Habemus thesaur⁹ istū in vasīs fictilib⁹. Nā maioris
 virtutis est in carne corruptibili seruare castitatē. **Est**
 thesaurus cū malignissimo hoste. **z iō sume timēdus**
 sicut videmus q̄ valde est laudabile castrum debile
 defendere contra hostem fortissimum.

¶ Tercio castitas h̄z excellēs soliū sup omēs stellas
 q̄d figurat p̄ thronū de eboze grādē. vt d̄r **Eccl. reg. x.**

Et nota q̄ ebur ē frigidū z solidū z cādidū: frigidum
 p̄ra cupiscētīā / solidūz per firmā p̄euerantiā / can
 didū per merā inocētīā. **Itē nota** q̄ ebur si i pāno li
 neo mūdo iuoluat: suat pānū ne icēdat. i quo sigātur
 q̄ iōior castitas mēt̄ suat corp⁹ exti⁹ ab icēdio libidīs

¶ Itē nota q̄ castitas habet **Fructum vberimū**
Primo ergo castitas h̄z vberri **Aurum celerrimūz.**
 mū fructū. **Et nota** q̄ triplex **Sextū pulcherrimū**
 est fruct⁹ euāgelic⁹. s. tricesim⁹ quē habz castitas z iu
 galis / sexagesim⁹ quē habet castitas vidualis / ceteri
 mus quē h̄z castitas v̄ginalis. vt d̄r **Mathei. xiii.**

¶ Scōdo castitas h̄z celerrimū motū. **Castitas enim**
 conseq̄tur deū triplr. s. currendo / notādo / z volando.
 currit enī cast⁹ p̄ bonā op̄ationē / natat per internam
 deuotionē / volat per sapnā z rēplationē. z sic sequitur
 agnū quocūqz ierit. vt d̄r **apoca. xiiii.**

¶ Tercio castitas h̄z pulcherrimū fertū. nō enī soluz
 h̄z aureolā p̄mii accidentalis: s̄z etiam aureolā p̄e
 mii essentialis. **Et nota** q̄ triplex est aureola. s. **Vir
 ginum. Martyr. z Doctor. Virgīnū: florea. Marty
 rum: gemma. Doctozum: aurea.**

Aureola igitur virginum est florea. de qua dicit **Cā**
ticor. iiii. **V**eni de libano sponsa mea: veni coronaberis. i. aureola castitatis. qz in scriptura castitas flos dicitur: merito castis corona de floribus datur. **E**t nota qz castitas istar floris solo tactu marefcit. qz tactus ipudice delectationis: castitate oino corrumpit. sicut ei flos sole presente decorē suū ostēdit/ nā flos vt videm⁹ de nocte clauditur/ et oriēte sole rursū expāditur: sic hō vere cast⁹/ de castitate tm̄ corā deo non corā hoīb⁹ gloriatur dicente aplo **Secūdo cor. i.** Gloria nostra hec est testimoniū conscientie nostre.

Aureola xpo martyris est gēma. nā dicit in psal. **P**osuiisti sup caput eius coronam de lapide precioso.

Aureola doctorū ē aurea. **D**e qua dicit ecclesiastici. **xli.** Corona aurea super caput eius.

Item nota qz **C**astitas indiget studiosa clausura. **C**astitatem decet preciosa cinctura.

Primo ergo **C**astitas lucet speciosa pictura. castitas dicitur habere clausurā studiosā. **Nā dicit cāti. iiii.** Ortus clusus soror mea sponsa. **E**t nota qz i orto bene cluso nō pōt quis intrare/ nisi de alto: sic in hoīe casto qui hz clausurā continētie nullū desiderū debz intrare. nisi celeste tm̄. si tm̄ ortus clusus bestis esset plen⁹. clausura parū pfciret imo plus noceret q̄ prodesset. ita qm̄ bestiales mot⁹ libi dinis strepūt in mēte parū aut nichil valet clausura castitatis i carne. **E**t iō sponse dicit **Cāti. iiii.** nō solū ortus clusus: sed fons signatus. ort⁹ clusus/ p̄p̄ castitatē carnis: fōs signatus propter puritatem mentis.

Secūdo castitas dicitur habere cincturā preciosā. qz dicit **Luce. xii.** Sint libi vñi precincti: et lucerne ardentes in manibus vestris. **E**t nota qz daniel vidit virū accinctū

renibus auro obrizo / qd est aurū preciosum valde. vt
dī Danielis .x. Jolhēs in apoc. vidit filiū hoīs p̄cin-
ctus ad mamillas zona aurea. vt dī apoc. i. qd scz ad
duplicē castitatē refertur. Hā zona aurea vel cictura
renū / sigāt corpus castū. zona x̄o aurea inter mamil-
las significat cor mūdū. qz vt dicit ph̄s libzo de aīa
libus. Cor hoīs est inter mamillas aliquātū: lū decli-
nans ad partem sinistram.

¶ Tertio castitas d̄z habere picturā speciosam. sicut
eni candor mastialis vel albedo est caput ⁊ fundamē-
tum alioꝝ colorꝝ vt dicit ph̄s: sic castitas ē q̄si caput
⁊ fundamentū aliaꝝ virtutū ⁊ bonoꝝ opeꝝ. Unde di-
cit gregorius q̄ non est opus bonum sine castitate.

¶ De virtutibus in cōmuni. xxiij. cap.

D ost tractatū de p̄ceptis

et cōsiliis: dicendū est de virtutib⁹ / donis
beatitudinibus ⁊ fructibus. Ista q̄ttuor
sunt q̄dā sp̄alia incentiua ad opandū diuina p̄cepta
⁊ cōsilia euāgelica. Differūt aut̄ ista quattuor p̄ hūc
Virtutes faciunt operari recta. (modum qz
Donā faciūt operari fideliter ⁊ / aciliter expedire.
Beatitudines faciunt operari perfecte.

Fructus faciunt operari delectabiliter seu deliciose.
¶ Et nota q̄ virtutes sunt septē. s. quattuor cardina-
les ⁊ tres theologicę. **Cardinales sunt:**

Sūt aut̄ theologicę **¶** Prudētia **¶** Dr̄it autes
Fides **¶** Fortitudo **¶** qz theologī
Spes **¶** Tēperātia **¶** ce h̄nt deuz
Caritas **¶** Iusticia **¶** vel bonum
In creatū p̄ fine vel pro obiecto. Virtutes cardinales
habēt bonū creatū p̄ obiecto. Preterea virtutes theo

virginum est flosa h...
libano hōia meaz v...
tatis. qm in scriptura...
ona de flosib⁹ hā. d...
no ractu marcus op...
ut oino coarūpt. sicut
fedit / nāsus vt mēte
de rursus cepāte. d...
i corā deo non castib⁹
com. i. Gloria nōra v...
noīre
r̄p̄ est gēna nō v̄t...
cooanam de lapid...
ē aurea de qua v̄t...
caput eus
stias in d̄ger hōia
stiatem deoz par...
tita ē lacer specul...
autrā hōia. Hōia
mea spōsa. ¶ Et nō
na s̄t p̄re m̄te. ab...
i continentie m̄te
s̄t hōia totus hōia
p̄ficeret imo p̄re
e m̄te libidina hōia
clausura colūtae hōia
s̄t hōia totus hōia
p̄p̄ castitas carit...
n̄ mentis.
habere cōmunitatē
si p̄p̄onitū hōia
ca q̄ dicit v̄t...

logice respiciunt magis vitam contemplatiuam / ⁊ ordi-
nant hominem ad deum. **C**ardinales X o p̄tinēt ad vitam
actiuā / ⁊ ordināt hominem ad p̄sēs. et iō ille dñr theolo-
gice. i. diuine. a theos qđ ē deus: et logos qđ ē sermo
qz p̄ncipaliter sunt ad deū. **S**z cardinales dicuntur a
cardine in quo vertit ostiū. qz p̄ncipaliter respiciunt
vitā actiuā / q̄ tota est nobilis sup̄ cardinales virtutes
Unde tres virtutes theologice p̄tinēt ad mariā que
intēdit circa vnū. i. circa bonū increatū / qđ non aufer-
tur ab ea / nec mutat̄. **Q**uattuor vero cardinales per-
tinent ad marthā / q̄ intēdit circa ml̄ta ⁊ turbat erga
plurima. s. bona creata. **S**unt X loca scripture vbi
reperiuntur virtutes / dona / beatitudines / ⁊ fructus.

Virtutes theologice ponuntur **P**rimo cor. xiii. **H**ęc
autem manent fides / spes / caritas: tria hec.

Quattuor X o virtutes cardinales ponuntur sap. viii.
sobrietatē / pudētiaz / doctrinā / iusticiā / ⁊ fortitudinē:
quibus nichil vtilius est in hac vita hominibus.

Dona vero sp̄s sancti sunt septem: scilicet

Donum sapientie.

Donum intellectus.

Donum consilii.

Donum fortitudinis.

Donum pietatis.

Donum scientie: ⁊

Donum timoris

Ista autē dona ponun-
tur ysa. xi. **E**t requiescet
sup̄ euz spiritus sapientie
⁊ intellectus / sp̄s fortitu-
dinis ⁊ p̄siliū / sp̄s sciē ⁊
pietatis: ⁊ replebit eum
spiritus timoris dñi.

Beatitudines autē sunt. viii. s. **P**auptas. **V**irtitas
vel māsuertudo. **L**uctus. **E**suries. **M**isericordia. **M**ā-
dicia cordis. **P**ax. **I**usticia. **I**ste ponitur **M**ath. v.

Fruct⁹ sp̄s sancti sunt. xii. s. **C**aritas. **G**audiū. **P**ax
Sapia. **L**oganimitas. **B**onitas. **B**eignitas. **M**āsu-
ertudo. **F**ides. **M**odestia. **C**ontinētis. **C**astitas. **I**sti

De virtutib⁹ in cōi fo. lii.

ponuntur ad galathas quinto.

Virtus sic diffinitur in libro de spū r aīa. Virtus ē habitus mentis bene insitute.

De virtute in cōi nota specialiter tria: scilicet

Eius preciosam comparationem.

Cōparat ergo virtus tribus spālī: scz

Eius virtuosam opationem

Primo comparatur

Ligno fructuoso.

hō eī absqz virtute est sicut

Lapidi p̄cioso. et

Celesti paradiso.

arbor siluestris vel vinea q̄ pfert labruscas. i. delicta rōēs carnales v̄ glādes q̄ sūt cibaria porcor. i. hōīz immūdoz. **S**z si ramus virtutis tali arbori fuerit insertus totā arborē trahit ad naturā suam r̄ facit eaz ferre fructus optimos q̄ letificāt deū r̄ āgelos. **L**uce xv. **G**audium est angelis dei super vno peccatore r̄c. **H**ec est illa arbor pulcherrima cuius fructus nimis et esca vniuersoz in ea. **D**anielis. iiii.

Secūdo cōparat lapidi p̄cioso. sicut eī virtus que est in viro iusto facit eū p̄ualē multis pctōrib⁹. **1**ā d̄r ecclesiastici. xvi. **M**elior ē vn⁹ timēs deū q̄ mille filii impi.

De hoc lapide p̄cioso d̄r ecclesiastici. vi. **Q**uasi lapidis virtus pbatio erit in eis. s. opibus bonis. **I**n hodie multū vilipēdit̄ in tm̄ q̄ si cēt venalis: a paucis emetur. sicut gallus q̄ inuenit in sterq̄linio margaritā r̄ granū putrid: inspecta margarita eligit granū putdā sic hō mūdā⁹ s̄p̄ta virtute: appetit bonū t̄p̄ale r̄ trāsi toriū. et rō ē quare vilipēdit̄ virtus: qz nescit hō precii eius. vt d̄r **J**ob. xxviii. **E**t pp̄ hoc dicit saluator **M**athe. vii. **N**e mittatis margaritas añ porcos. i. hōīes imūdos r̄ mūdānos. qz plus volūt fuffur carnalis r̄ imūde delectatiōis: q̄ margaritas gr̄e vel virtutis

De virtutib⁹ in cōi fo. liii.

in benedictionibus. **E**cōuerso aīa pctoris non dicit paradisi: s; potius infernus. **H**z enī quattuor mala opposita bonis supradictis. **I**psa ei est hīratio uō dei sed demonū. **i**psa nāq; loco gaudiū hz remorsus pscie/ loco lucis hz tenebras ignorātie/ loco amoris ordīa ti habet ignē pcupiscētie. **E**nī de tali inferno dī ysa. xxxviii. **Q**uia nō infernus cōfitebitur tibi. .i. anima peccatoris: que est quasi locus infernalis.

Quē virtus vel grā compatur aliis tribus: scilicet signo vel characteri **V**irtus enī est signū vel precio vel pignori **C**aracter pdestinatōis: sicut oleo vel vnctioni **E**i pastor signat oues signo quo distinguit oues ppas ab extraneis: sic de⁹ q̄ est pastor aīaz nostraz. **Joh. x.** ponit in ouib⁹ suis signū gratie & virtutis quo distinguit oues ab hēdis. **D**e hoc signo dī **Ephe. i.** Nolite cōtristare spiritū sc̄m dei in quosignati estis in die redēptiōis. .s. gratie/ virtutis/ & veritatis. **E**t debemus considerare quattuor signa quibus electos suos signat deus.

Quē enī x̄tus pignus vel precīū saluatōis. sicut ei qui hz precīū: rem pōt emere. & sicut qui habet arram vel pignus sufficiēs/certus ē de solutione: sic q̄ habet x̄tutē vel grāz gratuitā: securus ē de eterna saluatōe **D**e hoc pignore habet **Ephe. i.** Signati estis spiritu pmissionis sc̄tō. .s. grē qui est pignus hereditatis nrē **Q**uē nichilo⁹ x̄⁹ gratuita/vnctio regal⁹ p̄motōis **S**icut ei reges q̄ p̄mouētur ad regna terrena vngū tur: sic de⁹ electos suos vngit vnctione gratie ad ob tinēda regna celestia & terrena. **D**e hac vnctiōe dī. i. io. ii. **V**nctionem hētis a sc̄tō & nostis oīa. **Q**uē nota q̄ electi qui hnt vnctiones x̄tutis vel grē: reges debēt triptici rōe. tū qz de⁹ regnat i eis p grāz/ tū qz futuri

ex incendio euasisset/interrogatus a tyrano quid amiserit:dixit. Nichil inquit perdidit. nam bona mea mecum sunt. Bona namque interiora sicut sunt virtutes vel gratia non possunt auferri. vt vulgo dicitur/nec ventus/nec gelu. Et ideo dicitur in psal. Dis glorie eius filie regis ab intus. Filia regis est anima fidelis cuius tota gloria est de interiori possessione virtutis.

¶ De caritate. xxv. capitulum.

Caritas est dilectio qua diligit

deus propter se: et primus propter deum vel in deo. Libro iii. sententiarum. Di. xxvii. ¶ De caritate nota spatium tria. s.

Eius typum figuralem

Eius actum virtualem

Eius fructum finalem

Auro probato.

Ferro ignito.

Vino condito.

¶ Circa primum sciendum quod multiplex est typus vel figura cui caritas comparatur. Primo enim comparatur

¶ Nam sicut aurum in valore excedit omnia metalla: sic caritas excedit omnes virtutes/ et omnia

bona opera. Prius ad cor. xiii. Maior autem horum est caritas. De hoc ait auro precioso dicitur apoc. iii. Suadeo tibi

ut emere aurum ignitum et probatum ut locuples fias.

¶ Caritas autem est sicut ferrum ignitum quod molle et ductile: frigidum vero durum et rebelle. sic anima sine caritate est dura et rebellis per malitiam: ignita vero caritate est ductilis per obedientiam/et mollis per misericordiam. Et caritas de corde lapideo facit cor carneum. i. dulce et primum. Ezechielis. xxxvi.

¶ Caritas nichilominus est sicut vinum conditum quod dicitur nectar. Nam vinum nectaricum vel conditum est dulce/acutum/et forte. In his tribus que habet vinum conditum: innuitur triplex modus diligendi deum.

Diligēdus est enī deus fortiter / prudēter / ⁊ p̄seueran-
ter. vt dicit **Berñ.** In hoc aut̄ excedit caritas vinum
q̄tūcunq; dulce vel p̄ditū. qz caritas est adeo dulcis
q̄ oē amarū dulcescit cū vino caritatis. Hoc est vinū
de quo d̄r **Canticor. viii.** Dabō tibi poculuz ex vino
cōdīto. **D**eus enī potat aiām cōditam vino caritatis
et inebriat eā nectare sui dulcis amoris.

Citez caritas comparatur aliis tribus: scilicet
Aui predam rapiēti. **C**aritas enī est sicut
Aui mare nauiganti. et auis generosa q̄ uiuit
Morti carnem perimentī de p̄da. sicut accipiter
⁊ falco / ⁊ aquila. iste nāq; aues nobiles vix v̄ nunq̄
tangūt terrā / nisi qñ rapiūt predā. sic hoies caritate
habētes bona ista trāsitoria nō tangūt vel terrena p̄
affectū / nisi q̄rēdo solū mōsi implicē victi. In quoz p̄-
sona dicit ap̄s **P̄rie thim. vi.** Hītes alimēta et q̄b̄
tegamur: his cōtentissimus. Sicut etiā aquillā nulla
auis effugit: sic caritatez nullū bonū op̄ euadit. Hec
est aqla grādis magnaz alarum. sicut d̄r **Eze. x.** Ale
eius sunt due. s. dilectio dei ⁊ proximi.

Caritas etiā est sicut nauis maris. Nā sicut illa nō
vadit nisi quo ducit eā flatus vēti: sic qui hz caritatē
nauigādo per mare hui⁹ mūdi solū ducit flatu spūs
sancti. sicut illa celestia aiālia / de q̄b̄ d̄r **Eze. i.** q̄ vbi
erat ipetus spūs: illuc gradiebātur. Hec est nauis de
qua dicitur p̄uer. vltimo. Facta est quasi nauis insti-
toris. i. mercatoris. vt dicit **Dapias.**

Caritas nichilo⁹ ē sicut mors. vt d̄r **Canticor. viii.**
Fortis est vt mors dilectio. Nā sicut mors p̄mit car-
nē. sic caritas carnalitātē. et sicut mors aufert sensuz
mortuo: sic caritas facit hoīem insensibilem mūdo. ⁊
sicut mors facit vt puluis. i. corpus reuertat̄ in terraz

suam / r spūs redeat ad dñm suum qui fecit illum . vt
dñ Eccl'i astes vltio: sic caritas facit cōsiderare pprie
carnis fragilitatē / r facit desiderare sempiternā spi-
ritus felicitatem.

Cū nota q caritas trib' aliis opat. Est ei caritas
Sicut funis bene tortus. Caritas enī oparat

Sicut canis bene doctus. funi bñ torto. nam sicut
Sicut later bene coctus. funis bene tortus ē val

de fortis : sic caritas est indissolubilis. qz dicit aplūs
Ro. viii. Qui nos sepabit a caritate dei? quasi dicat
nichil. r hec caritas fortior est oī fune. Nā ē enī aliq̄s
alius funis / quē non valeat rūpere ignis vel gladius
caritas aut nūq̄ pōt rūpi / nec igne tribulatiōis nec
gladio mortis. Itē funis caritatis idissolubilis opo-
nitur ex trib' funiculis. s. de corde puro / r conscientia
bona / r fide nō ficta. vt dñ. i. thim. i. Et hic est enī ille
funicul' triplex q̄ difficile rūpiť. vt dñ eccl'iastici. iiii.

Caritas etiā oparat cani bene docto ad venatio-
nem. sicut enī canis sequēs predā / non sentit spinā: sic
qui caritatē hz̄t sentit odorē paradysi: quasi nō sentit
spinā. i. tribulationē hui' mūdi In psona talis potest
dici qđ scribitur puer. xlii. Vulnerauerūt me sed nō
dolui. traxerunt me r ego non sensi.

Cōpat nichilomin' lateri bñ cocto. sicut enī later
bñ coct' facit solidū fūdāmētū / r si male sit coct' fa-
cit ruinosū: sic hō bñ coct' p caritatis icenditū hz̄ opti-
mum r virtuosum fundamentuz. De quo dicit aplūs
Ephē. iiii. In caritate radicati r fūdati. S; later ma-
le coctus. i. hō tepidus r caritatis modice: cito dissol-
uitur r uertit in lutū carnalis d̄cupiscēte. Tales la-
teres male cocti sunt lateres egipti qui sola palea di-
cuntur esse cocti. vt legitur **Exodi. v.**

fester / p...
x. ad...
rū-q...
i. v...
i. p...
aiam...
i. v...
ratur...
C...
et...
ri...
qz...
p...
te...
nō...
r...
mas...
r...
qz...
dei...
r...
flam...
q̄...
ca...
rad...
no...
r...
car...
er...
p...

Item caritas aliis tribus comparatur. scilicet:
Arbori vel ligno. **C**aritas enī est sicut arbor
Oneri vel iugo. vel lignus fructuosum / in quo
Glutino vel cemēto. pendent fructus pietatis / flores
honestatis / folia veritatis. et sicut de arbore refecatur
ramusculi: vt arbor melius crescat et proficiat. sic refecā
di sunt amores iordinati: vt amor dei fortius iualescat
Un bonus agricola vel hortolanus purgat palmitē ferē
tem fructū: vt fructū plus afferat. **Iohannis. xv.**

Caritas enī est sicut onus leue et iugum suauē. est
enim onus leue et alleuiās sicut in quibus ala. et sicut
in equis quadriga. Nam sicut auis cum onere alarū
auis volat velocius / et equus cum onere quadrigę por
tat duplum facilius: sic onus penitentię et tribulatio
nis facilius et per duplum portatur cum alleuiatur
in onere caritatis. Ipsa enim est iugū suauē. Et caus
sa huius suauitatis est quia christus in cruce subit il
lud iugum / et adhuc sub eo vult esse nobiscum. Unde
iste portat quasi totum pondus vel maiorem partem
ponderis. et ideo nō est mirum si iugum caritatis est
suauē. propter quod dicitur **Mathei. xi.** Iugum enim
meum suauē est: et onus meum leue.

Caritas nichilominus est sicut glutinū vel cemē
tum. Nam sicut glutino iunguntur asseres / vel cemē
to lapides: sic caritate vniuntur fideles. Hoc glutino
vel bitumine linita sunt specia il archa noe. **gesi. vi.**
Unde si archa ecclesie nō vniiretur virtute huius glus
tini: esset in periculo submergendi. Hoc enim virtuos
so cemento vniuntur lapides viuī in spiritali edifi
cio. et cum isto cemento fit murus ecclesie fortissimus
sine quo: esset ecclesia quasi acerius lapidum ruine
propinquus. sicut dicitur **Ieremie. xxvi.** Hierusalem

in acerum lapidum erit.

Quē caritas elegāter ⁊ pprie trib⁹ aliis pparat. s.

Fonti naturali.

Vesti nuptiali.

Igni virtuali.

Caritas quidem est sicut fons naturalis. Sicut enim aqua fon-

tis naturalis in hyeme est calida: sic caritas seruet in tribulatione. ⁊ sicut aqua fontis est frigida vel frige-

scit interius / cum calor inualefcit exterius: sic enim in terius tepescit amor dei / cum inualefcit exteri⁹ amor mundi.

De hac aqua fontis mfidani dicitur. **Johans** quarto. Omnis qui biberit ex aqua hac: sitiet itez quia vt vulgo dicitur talis aqua inflat / et non satiat.

Sed de aqua fontis diuini dicitur ibidē **A**qua quam ego dabo fiet in eo fons aq salientis in vitam eternā

Caritas enim est sicut vestis nuptialis. **D**e qua ha betur **Mathei. xxii.** q. ille qui ea caruit fuit eiec⁹ de nuptiis. sic qui non habet caritatis tunicam / nō venit

ad cenā eternam. **E**t nota q caritas dicit vestis nup tialis: qz tegit turpitudinem peccatorum / quia pro-

tegit a frigore tētationum / quia ornat munere dono rum. **P**salmista. **A**stitit regina a dextris tuis i ve. ⁊c.

quia in malicia satiati sunt: vidit homines id est totū cetum maloz / non vestitum veste nuptiali. i. fidē non habentem / siue caritatem.

Et nota q vestis caritatis a quattuor precipue cō mēdat / a quib⁹ puenit cōmēdari vestis nuptialis scz

Ab artificio. **C**ōmendatur ergo vestis cari tatis ab artificio. qd magno stu-

Amateria. **d**iq componitur a deo iuxta illud

Acolore. **p**sal. **A**nnunciate iter gentes stu dia eius. **H**ec enī sunt studia diuina: vt pponat in nō

Afragrantia. **b**is caritatis indumenta.

non comparatur
Caritas est electa
eliguntur in
endocritus
as i licet
crecat: p
u: ut amor
retolant
a affectu
emus
as sicut
m sicut
quis
sone
um
em
pa
eo
vondus
tur
us
m
fpeti
vener
vnde
la
quasi

Com mendatur etiaꝫ hec vestis a materia. nā alie vestes sunt vel velleribꝫ aialium / vt vestis lanca vel de corticibꝫ herbarꝫ / vt vestis linea. vñ de visceribꝫ ver mium / vt vestis serica : vestis autē caritatis fit ex grā spūsciti / r de visceribꝫ xp̄i. **Ant.** signāter dicit apl̄s ad **Ro. xiii.** **I**nduimini dñm iesum xp̄m.

Com mendat autē hec vestis a colore. ē autē duplex color huiꝫ vestis. s. byssinꝫ r purpureus. et sicut rubeus color optime sedet sup byssinū vel cādīdū: sic caritas optime stat super hoiem castum. **puer. xxxi.** **B**issus r purpura indumentum eius.

Com mendatur autē hec vestis a fragrātia. **Anti. iiii.** **O**dor vestimētoꝝ tuorꝫ sicut odor thuris. r iō qui portat hāc vestē meretur bñdictionē: sicut **Jacob** genesis **xxvii.** **S**tati vt ysaac sensit vestimētoꝝ eius fragrantiam: bñdicens ait **Ecce** odor fīii mei sicut odor agri pleni. **C**aritas patiens est / benigna est / nō emulat: non agit perperā / nō inflat / nō est ambitiosa / nō q̄rit que sua sunt / nō irritat / nō cogitat malū / nō gaudet super iniq̄tate / cōgaudet autē veritati / oīa suffert / oīa credit oīa sperat / oīa sustinet: caritas nunq̄ excidit.

Ite vestis caritatis hꝫ duas pecias / quattuor sagittas / r sexdecim fimbrias vel crepas. **E**st enī ptita sicut tunica nobilis domicelli. due pecie eiꝫ sūt dilectio dei r primi. **I**n pte dextra est pecia dilectōis dei in parte sinistra est pecia dilectōis primi. vna est de bisso / alia de purpura. **I**n idumēto eiꝫ quattuor sagitte ponūtur. **Luce. x.** **D**iliges dñm deū. r. ex tot. cor. **zc.** **S**exdecim fimbrie vel crepe ponuntur. sicut supradictū est: caritas patiens est. **zc.** **P**rimo ad cor. **xiii.**

Caritas pparatur igni in decē. **N**ā pmo ignis est virtuosior oībꝫ elemētis: sic inter oēs virtutes effica

cior est virtus caritatis. **Luce. xii.** Ignem veni mittere i terrā. In hoc autē caritas excellit ignē. qz aqua extinguit ignē naturalē: sed aque multe non poterūt extinguere caritatem. vt dī **Lanticox. viii.**

Secūdo ignis ardet et lucet: sic caritas in hoīe ardet p affectū / et lucet p exēplū. sicut iohānes bap: de quo dī **Jo. v.** Ille enī erat lucerna ardens et lucens.

Tercio ignis frigidū ferrū accēdit / et etiam carbonē extinctū: sic icēdiū caritatis expellit ab hoīe gelu auaricie / et etiā mortē culpe. et facit viuere sicut carbonez extinctū. vt dī **Prime ioh. iii.** Trāslati sum⁹ de morte ad vitam: qm̄ diligimus fratres.

Quarto ignis icinerat: sic v̄tus et icēdiū caritatis redigit hoīez in cinerē humilitatis. Vñ dicebat abrahā gen. xviii. Loquar ad deū meū cū sim puluis et cinis.

Quinto ignis semp tēdit sursuz: sic caritas facit ascēdere sursum / v̄l ad celū p desideriū. Vñ dicebat apls **Philippeñ. i.** Cupio dissolui. et esse cum: xpo.

Sexto ignis semp ē in motu: sic caritas semp ē in aliquo bono actu. Nā sicut dicit **greg.** Amor dei nunq̄ est ociosus: operat̄ ei magna si est. si autē opari renuerit: amor non est.

Septimo ignis aufert rubiginem a ferro: sic caritas tollit rubiginē pctī. Vñ dī deus. iiii. **Deus** autē noster ignis est vsq; ad cōsumptionē deuorās. s. pctī rubiginem per suam ignitā dilectionem.

Octauo ignis scintillas emitit: sic caritas mētem de uotam scintillas celestium desiderioz emittere facit. sicut legit **Danielis. x.** Vir desiderioz es.

Nono ignis facit ollā feruere / et olle feruētī non incidunt musce. sic mēs q̄ per caritatē feruet: muscas tentationis nō timet. **Dyabol⁹** autē p̄p̄t̄ ifestationē tēta

h

tionum/inter alia nomina sua vocatur beelzebub qui
interpretatur deus vel pater muscarum. **Luce. xi.**

C Decimo ignis sicut lampades a mare. mus namque
cum lapidem extinctam respicit: mox bibit oleum. sicut spiritum
non audet sugere quod dicit respicit lampadem ardere sic chari-
tas ardens in animo/oleum gratie custodit a spiritu maligno.

Hoc oleum voluit prudenter virgines in suis lampadibus
habere: ut cum sposo valeant ad nuptias intrare. **Mat-
thaei. xxv. C** Defide. **xxvi. capitulum.**

Fides est virtus que ea que ad

fundamentum religionis pertinent: firmiter creduntur.

Libro. iiii. sententiarum. C Defide nota specialiter tria. scilicet.

Eius typus speciosum.

Eius actus virtuosum.

Eius fructus generosum.

C Primo dico quod fides huius
typus speciosum vel figuram

Arche testamenti.

Stelle firmamenti. et

Petre fundamenti.

typus speciosum vel figuram
multiplicem / cui eleganter
vel strenue vel agerit comparat. Et primo comparat tribus. scilicet:

C Fides quod dicitur sicut archa

testamenti. **Nam dicitur Exo. xxv.**

Propiciatorium non excedit

archam: sicut archa propiciatorium. sic profide / et nunquam sine fide
habetur propiciatorium peccatorum.

C Fides etiam est sicut stella firmamenti et precipue de stel-

la maris: quoniam nauticis ostendit portum gratie sive salutis.

Dicitur etiam stella matutinalis quoniam pervenit solis iusticie

Dicitur nichilominus stella orientalis: quoniam ducit reges

spirituales / et facit eos christum adorare. sicut illa de qua

scribitur **Matthaei. li.**

C Fides etiam est sicut petra fundamenti. **Nam** sicut edi-

ficiis est solidum quod est supra petram fundatum vel locatum

sic structura virtutum et omnium spirituale edificium: optime lo-

catur supra fidelium fundamentum. Unde dicit dominus petro

Defide

Debet. r. Sophan

Castiles alia tribu

peritiam speculati

perverit oculis et

perose avolum-

tus enim sic maie

colore glentat. **N**

eritur Sapient

Chetia: parat

tu sol de natura

luciscere alia qm

quoniam huius capi

na amittit oculis

ergo huius sic null

vere adfertur si

habet. **En** naas d

phocia vobis

phocia vobis

phocia vobis

phocia vobis

phocia vobis

phocia vobis

phocia vobis

phocia vobis

phocia vobis

phocia vobis

phocia vobis

phocia vobis

Mathei. xvi. Sup hanc petra edificabo eccle. meam

¶ Fides alius tribus bñ agrue parat. Figuraf ei
Per mūdum speculum.

¶ Fides nāqz paratur
Per dextrū oculū. et speculo mūdo. q̄a sicut
Per sponse anulum. turris magna in modico

speculo cernit. sic maiestas ⁊ magnitudo diuina ī spe
culo fidei respēnat. Bene ip̄a est speculū sine macu
la. vt dicitur Sapientie. vii.

¶ Fides etiā parat oculo dextro. sinister ocul⁹ est
ratio q̄ solū de naturalib⁹ iudicat. dexter vō ē fides q̄
oīa tā naturalia q̄ miracula determinat ⁊ intellectū in
obsequiū xp̄i captiuat. vt dicit apl's scde coz. x. Et si
cut qui amisit oculū dextrū inutilis ē ad bella. qz scutū

opit sinistrū ⁊ sic nullū hz oculū quo videat ferire vel
cauere aduersariū: sic q̄ nō hz fidē: inutilis ē ad pugna
spūalem. An naas dicit hoib⁹ vel viris iabez galaad.

In hoc feriā vobiscū fed⁹: vt eruā oīm oculos dextros

¶ Primi reg. xi. Naas interpretatur serpēs vel coluber.
⁊ signat serpētem ātiquū. i. dyabolū qui nitif erueret
oculū dextrū. i. fidē. vt ad bellū spūale hoīem reddat
inutilē. Ipe enī est coru⁹ infernalis/qui cū cadauer a
inuenit: primo oculum inuadit.

¶ Fides insup parat anulo. qz sicut in subarratiōe
spōse anul⁹ in digito ponit ad ornatōē: sic fides or
nat rōem/q̄ per digitū intelligit: qz discernit ⁊ sic aīa

a deo spūaliter desponsat. Nā dī **¶** Osee. ii. Sponsabo
te michi ī fide. Anul⁹ iste argente⁹ pōt dici i eo q̄ fia
des istar argēti luceat p verā cognitionē ⁊ resonat p
perfectā pfessionē. Qz dī ad **Ro. x.** Corde credit ad
iusticiam/ ore aut confessio fit ad salutem.

¶ Item fides paratur aliis tribus. s. **¶** Signo vexillari
Scuto militari. ⁊ radio solari.

Handwritten marginal note on the right side of the page.

Fragmentary text from the adjacent page on the left edge.

Fides enī efficut vexillū regis. Nam sicut vexil-
lum regis mōstrat q̄ rex ē p̄ns in acie / maxie vt frēā
tur hostes: sic fides est signū q̄ rex regū. s. deus pres-
sens est in pugna vel tētatiōe: vt fugiāt demones. Et
iō d̄r **Prime petri. v. Qui resistite fortes i fide.** Sicut
enī vexillū regis in signū d̄ni ponitur in arcē vrbis:
sic fides locatur in arce mētis. i. in eminētia rōis. De
hoc vexillari signo d̄r ysa. xi. **Leuabit d̄ns signum in
nationes. i. fidem super credentes.**

Fides etiā est sicut militare scutū Nam sicut scutū
ponit ad sinistrā partē: sic fides p̄cipue armat hōiem
cōtra aduersitatē. et sicut scutū portat a parte cordis
q̄d est in sinistra pte hōis: sic fides est armatura mēs-
tis. et sicut scutū est triangulū: ita fides credit deū tri-
num et vnū. De hoc scuto dicit apl̄s **Ephē. vi. In om-
nibus sumentes scutum fidei.**

Fides nichilomin⁹ ē sicut sol v̄p̄ solis radi⁹. Nā si
cut sol videt solū p̄p̄riis radiis / nō torchiis vel cāde-
lis: sic de⁹ videt solū radio fidei / q̄ solum inittitur luci
p̄ime v̄itatis / nō torchiis. i. luie naturalis rōnis. Tñ
dicit ambro. In his q̄ fidei sūt / piscatorib⁹ credit / nō
dyaleticis. De hoc luie vel radio fidei pōt itelligi q̄d
d̄r **Ecclesiastes. xi. Dulce lumē et delectabile est oculis
videre solē.** Tñ nota q̄ sol non videtur in p̄p̄ria rota
nisi ab aq̄la. sic de⁹ non videtur in p̄p̄ria essentia nisi
ab aīa valde deuota / et p̄nis contēplationis eleuata.
**Itē cecus nō videt solē / s̄z tñ credit videntī. non videt
viā: et tñ credit canī ducētī. nec videt locū p̄sum dum:
et tñ credit baculo tangētī / et tētanti. ita simplices qui
per se sacramēta nō vidēt: vidētib⁹. i. prelatiis et pasto-
ribus suis se committere debēt. sicut cecus committit se du-
ctori / et sicut ouis committit se pastorī. Amen summum**

periculū est qñ ipsi pastores vel ductores ceci sunt et ignorātes. qz dicit veritas Math. xv. Si cecus ceco ducatum prestet: ambo in foueam cadunt.

¶ Item fides tribus aliis comparatur: scilicet

Colūne sacramentali

Aurore spūali. et

Luci primordiali.

¶ Fides nāqz ē sicut colūna

na illa q̄ precedebat pplm

isrl̄ i exitu de egipto. Nam

illa ex parte isrl̄ erat lucida: et ex pte egiptioꝝ tenebrosa. sic fides credētib⁹ lucet: ⁊ ifidelibus ē obscura qz ipsi sunt rebelles lumini. vt dī Job. xliiii.

¶ Fides etiā est sicut auroꝝ. Nam sicut illa est exosa latronibus: sic fides odiosa ē demonib⁹ / q̄ sunt latrones aīay. De ipsis enī dī Job. xliiii. Si subito appa- ruerit auroꝝ: arbitratur vmbꝝa mortis.

¶ Fides aut̄ nichilo⁹ est sicut lux p̄io creatā. Nam sicut illa p̄imū opus in maiori mūdo: sic fides p̄ma x̄tus in mīori mūdo. hoc ē in corde hūano. ⁊ iō cū sit p̄mogenita: speālī b̄ndici mercē / sicut antiq̄ primogenita b̄ndicebāt. An dī de talib⁹. Qui ex fide sunt: benedicētur cū fideli abrahā. Ad gal. iiii.

¶ Item nota q̄ fides ad hoc q̄ sit p̄medabilis: d̄z h̄re veridicā confessionem. (tria. s.)

Magnificā deuotionē.

Catholicā p̄batiōem.

¶ Primo ergo fides

d̄z h̄re veridicā p̄fessi-

onem. s. vt vez dicat / ne aliud dicat: aliō credat / aliē viuat. vt sc̄z fides sit viua / non mortua. Na non ficta. res ei mortua p̄pe nō est res / nisi eq̄noce. sicut homo mortu⁹ non ē hō. res: etiā ficta non ē p̄pe dicēda res sicut leo pict⁹ non ē leo ver⁹. nec denari⁹ falsus / sicut ille q̄ est de auricalco: q̄ d̄z esse de auro / non est verus denarius. tales sunt falsi ⁊ ficti xp̄iani. De qb⁹ dī ad Tytum. i. Cōfiteētur se nosse deum: factis aut̄ negant

Tales sunt sicut chimera que est res in ficta: et tamen
nichil est in reru natura. Fides veridica est que ver
dicit sic viuendo: sicut credit/sic credendo sicut dicit.
Talis est moneta vera ad emendum paradisum. et
vera arbor et generosa: ad pducendum frondes diuine
dilectionis/solia salutifere pfectionis/flores honeste
conuersationis/et fructus bone operationis.

¶ Scdo debet habere deuotionez magnificā. Et est
notandum q fides ostēditur eē magnifica in tribus
¶ Primo vt in solo deo cōfidat: etiā si naturatis rō
pstradicat. Talē fidem habuit abraham/qui vetulus
de vetula et sterili p oēm rōem credidit deo pmitterē
q hēret semen: in quo bfidicerent oēs gētes. vt dicit
Gen. xv. Credidit abraham deo: et reputatū est ei ad
iusticiā. Talē fidem nō habuit thomas q noluit cre
dere q xps resurrexisset a mortuis: nisi oculū videret
et manibus ptractaret. Tales sunt illi q nolunt crede
re vlt mutare nisi sub bono pignore. De tali modica
fide dicit Gregorius. Fides non habet meritum: cui
humana ratio pebet experimentum.

¶ Scdo si fides est magna si in aduersitate non desit
at: s; tunc plus inualecat. De qua dicit saluator Ma
th. xvii. Si habueritis fidem sicut granum sinapis
et. Granum sinapis quāto plus teritur: tanto fortius
viget. talis fuit fides martyrum: qui per fidem vice
runt regna/ludibria/verbera/insupervincula/et car
ceres. De hac fide dicit Prime iohānis qnto. Hec ē
victoria que vincit mundum: fides vestra. Talē fidez
non habuit petrus q videns ventū validū/timuit: et
statiz veritus fuit. cui dixit saluator Math. xiiii. Mo
dice fidei quare dubitasti? Sic multi isti deles ventuz
validū tribulatiōis vidētes: statim titubāt et mergunt

in mari tentationis vel desperationis: quod est mare
mortuum/in quo nichil potest viuere.

Tertio fides est magna: si homo propter dilationes
petere non desistat: quousque obtineat. **T**alē fidē habuit
mulier chanaanica/ que quocumque fuisse a christo repulsa
non quieuit a prece quousque fuit exaudita. **U**n dicit sal.
Math. xv. Mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut
petisti. quia ut vulgo dicitur. **Q**uod differtur: non auferitur.

Item fides debet habere professionem catholicam
Et notandum quod catholica professio christiana continet
duodecim articulos fidei: qui in simbolo apostolico
continetur. **S**unt autem duodecim ar
ticuli: quod duodecim sunt apostoli. quilibet autem duodecim
apostolorum posuit in simbolo suum articulum.

Petrus autem dixit **C**redo in deum patrem etc. **I**ste ar
ticulus pertinet ad patrem. **E**t est sciendum quod aliud est cre
dere in deum/ et aliud credere deo. **C**redere deo: est cre
dere quod haec sunt quae dicuntur de deo. et sic possumus crede
re/ et credemus petro et paulo. **S**ed credere in deum
ut dicit augustinus: est credendo amare/ credendo in eum
per amorem ire/ et in eum vel eius membris incorporari
Nota de isto articulo cum dicitur patrem omnipotentem/ quia ipse
est deus pater: non deest sibi bona voluntas. quia omnipotens
non deest sibi potestas implendi quod permittit. quia dicitur
in psalmo. **O**mnia quaecumque voluit fecit.

Andreas dixit **E**t in iesum christum filium eius unicum
dominum etc. **I**ste articulus pertinet ad diuinitatem filii
Et nota quod specialiter christus dicitur dominus noster: quia propter
dominatur nobis duplici iure. scilicet iure creatiois: quia nos
creauit/ et fecit. et iure redemptionis. quia nos magno
pretio scilicet sanguine suo redemit. ut ait apostolus **P**ri
cor. vi. **E**mpti enim estis pretio magno.

¶ Jacobus maior dixit. Qui conceptus est de spiritu sancto / natus ex maria / xgine. **I**ste articulus est primus qui pertinet ad humanitatem. **E**t nota quod maria mater dei caruit in conceptione culpa. et ideo dicitur Christus de spiritu sancto conceptus / quod sine culpa fuit quod spiritus sanctus fecit in natiuitate filii. **C**aruit etiam pena. et ideo dicitur Christus de xgine natus: quod nullam penam sensit / nec dandum sustinuit. quod Christus peperit: et post partum Christus permansit. et in hoc Christus dedit exemplum filiis omnibus ut nullum dandum nutricibus vel pgenitoribus suis inferrent.

¶ Johannes dixit Passus sub potio pilato / crucifixus mortuus et sepultus. **I**ste articulus pertinet ad humanitatem. **E**t nota quattuor in hoc articulo per quibus et in quibus non solum grati esse debemus redemptori nostro: sed etiam specialiter in his quattuor ipsum imitari. **C**hristus enim est passus: ut nos patiamur. scilicet habendo patientiam in aduersitatibus et tribulationibus nostris. **C**hristus etiam crucifixus est: ut nos per penitentiam crucifigamus carnem nostram cum viciis et concupiscentiis. **C**hristus etiam mortuus est scilicet in cruce: ut cruce penitentie usque ad mortem perseueremus.

Christus nichilominus sepultus est: ut nos terram nostre mortalitatis ad modum carnis salte: supbiam condiamus. quod carnes cito putrescunt et corrumpuntur / nisi sale condiantur.

¶ Thomas dixit. Descendit ad inferna. **I**ste enim articulus et tertius pertinet ad humanitatem. descendit autem Christus ad inferos secundum aias: ut extraheret suos de limbo. **N**ota etiam magnam puerilitatem nostram. quod nos vix volumus sequi Christum ad celum / quod tunc quod sciamus quod Christus secutus est hominem usque ad infernum. scilicet ad eum liberandum.

¶ Jacobus minor dixit. Tertia die resurrexit a morte

tuis. **I**ste ē quartus articulus pertinens ad humanitatem. **E**t nota q̄ x̄p̄s resurrexit tertia die: vt nos a peccato resurgamus in tertia die. s. penitentie: scilicet confessione/contritione/et satisfactione.

¶ Philipp⁹ dixit: Ascēdit ad celos. sedet ad dexteram dei p̄ris oīporēt: in v̄tur⁹ iudicare viuos et mortuos. **I**ste articulus est quintus prinēs ad humanitatem. **E**t nota q̄ hec duo q̄ sunt in isto articulo. s. ascēsus x̄pi ad celos/et aduēt⁹ ad iudiciū: magnaz fiduciā nobis ingerit/q̄n scimus q̄ cām nr̄am frater nr̄ iudicabit.

¶ Bartholomeus dixit: Credo in sp̄m sc̄m̄. sanctam ecclesiā. i. credo q̄ sp̄s sc̄t̄s est in se et in electis suis et q̄ non solū est sc̄t̄s: s; etiā ecclesiā facit sc̄t̄am. **E**t iste est primus articulus qui p̄tinet ad sp̄m. et sunt tria in p̄nti p̄tineria ad sp̄m sc̄m̄: et duo in futuro. **¶** Prim⁹ q̄ ad ip̄m pertinet in p̄nti: est sc̄t̄ificatio. **¶** R̄a primus eius articulus (vt diximus) **C**redo in sp̄m sc̄m̄. sanctam ecclesiā. **C**redo q̄ sp̄s sc̄t̄s qui in se sanctus est: ipse sanctificat ecclesiā per gratiā et bonitatem suam: quia ipse bonitas est.

¶ Matheus dixit: Sc̄t̄oz cōionem. **I**ste articulus p̄tinet in p̄nti ad sp̄m sc̄m̄. q̄ ad sp̄m sc̄m̄ p̄tinet in sc̄t̄oz cōionē. i. vnionē mēbroz in corpe ecclē ad caput sc̄z ad x̄p̄z. et ad alia mēbra in corpe naturali. i. fideliz ad inuicē. sicut sp̄s bonus vnit mēbra in corpe naturali: sic sp̄s sc̄t̄s vnit mēbra sp̄alia. s. fideles in corpe mystico/q̄d ē ecclē. **¶** In sensus hui⁹ articuli est. **C**redo sc̄t̄oz cōionē. i. credo q̄ sc̄t̄i. i. fideles/tāq̄ vnū corp̄is ecclē mēbra cōicant. i. vnūt̄ur sibi et capiti suo. et hoc p̄ sp̄m sc̄m̄. **¶** **E**t nota q̄ triplex est cōio quā fideles debent habere ad inuicē. s. **C**ōionē vnus corp̄is. q̄ faciunt vnū corpus. **¶** **C**ōionē societatis

ex qua societate venit q̄ quilibet q̄ est de corpe eccle
sie partem habet in oībus bonis que fiunt in ecclesia
Tertia cōio est mutue supportatiōis. qz vnus dz sup
portare onus alterius: scz mala per patientiam / r bo
na cōicare p elemosinaz largitiōem. **E**nde dicit ad
galathas. vi. **A**lter alterius onerare portate.

Symon dixit. Remissionē pctōz. i. credo. **I**ste est
tertius articulus ptinēs ad spm̄ sc̄m̄. **P**er spm̄ sc̄m̄
enī q̄ est benignitas ip̄a / in baptismo r in penitētia
remittit pctā. **E**t nota qz pctā remittunt / lauantur r
tollūtur. remittunt q̄rtum ad culpam / lauat̄ur q̄rtum
ad maculam / tollūt̄ur q̄rtum ad penam.

Judas thadeus dixit Carnis resurrectioez. **I**ste ē
q̄rtus articulus ptinēs ad spm̄ sc̄m̄ i futuro / q̄rtū ad
remuneratiōez corp̄is. **E**t nota qz in seruitio regis q̄
potest reddere vel restituere equū / si p̄tingat eū mori
in bello: pōt miles secure exponere eum p ip̄o rege r
duce suo. sic nos equū nostrū. i. corpus prop̄riū: secure
possumus exponere p̄ christo: qz ip̄e potest equū red
dere. i. corpus restituere. i. resuscitare.

Mathias dixit Vitā eternā amen. **I**ste ei ē q̄nt̄
r vltimus articulus ptinēs ad spiritum sc̄m̄ in futuro
q̄rtum ad remuneratiōem laie vel etiā vtriusqz. **E**t no
ta qz si sollicitus est hō ad p̄uidēdū huic misere vite
trāsitorie: multo magis debet eē sollicitus ad p̄uidē
dum illi vite q̄ nunq̄ poterit finem h̄re. **E**nde sciēdū
est qz tribus mōis. p̄uidēt huic t̄pali vite. i. mēdicādo
laborādo / mutuū accipiēdo. **I**bi ei non ē locus mēdi
cādi. sicut patet de diuite epulone. q̄ voluit mēdicare
guttā aque: r nō potuit obtinere. **Luce. xvi.** **I**bi etiā
non ē loc⁹ laborādi. **I**deo dicitur **Joh. ix.** Venit nox
quando nemo potest operari. **I**bi nichilominus non

est locus mutuū accipiendi vel emendi. vt patet de
 fatuis X. g. inibus / q̄ voluerūt mutuo habere vñ emere
 oleū: r nō potuerūt habere. Et ita q̄ nō vult hic pui
 dere p bona opa: egestatē eternā patietur i illa vita
 eterna. Ideo dicit saluator. **Math. vi. 19.** Priz q̄rite re
 gnum dei r iusticiā ei⁹: r hec oīa adiucent vobis rē.

¶ De spe. xxvii. capitulum.

Spes ē future bñitudis certa

expectatio ex dei grā r ex meritis pueniens. Libro
 tertio sententiar. **¶ De spe nota p̄cipue tria: scz**

Typum comparationis.

¶ Fetum generationis.

¶ Fructum operatiōis.

**¶ Primo ergo spes p̄pa
 tur tribus. Spes cui⁹ est**

Sicut columna domum firmans.

Sicut galea caput armans

Sicut anchoza nauē seruans.

**¶ Spes itaqz ē
 domum sustentat. Nā collūna dz eē solida / r de forti
 ligno: nō fragil' r vacua / vt arūdo. sic spes q̄ est i deo
 qz ē solida / est q̄si de forti ligno / r facit edificiū solidū
 sz spes q̄ est i mūdo: est fragilis r vacua / r q̄si de arū
 dine. r iō facit edificiū ruinosū. Nā dñ puer. xi. Qui
 p̄fidit i diuitiis suis: corruet. Sic supnacua r fragilis
 spes ē fiducia amorū amīcorū. qz dñ **Diere. xvii.** **Ma**
ledictus homo qui p̄fidit in hoīe. r ponit carnē suam
id ē carnalem hoīem brachiū suū. i. fiduciā vel auxi
lium: quod est in solo deo collocandum.**

¶ Spes etiā est sicut galea. Nā sicut galea est muni
mētum capitis: sic spes est armatura intēriōis. Unde
dicit ap̄ls. i. tessā. v. Induite galeam spem salutis.
¶ Spes nichilo⁹ ē sicut anchoza. Nā sicut ancho
za seruat nauem contra procellas fluctuum: sic spes

mentem extra tentationis impulsus. Et ideo dicitur ad heb. vi. Refugiamus ad tenendam propositam spem quam sicut anchoram anime habemus tutam et firmam.

¶ Item spes tribus aliis comparatur. Est enim sicut arbor fructuosa.

Sicut gemma preciosa.

Sicut mola virtuosa.

¶ Spes ergo est sicut arbor fructuosa. Nam sicut arbor profert vberes fructus que hinc irriguuntur aquarum viuendum: sic spes profert fructus bonorum operum: que sita est et plantata iuxta irriguum aquarum. **¶** An dicitur in psal. Ego autem sicut oliua fructifera in domo dei: speravi in misericordia dei mei.

¶ Spes enim est sicut margarita vel gemma. Nam sicut gemma est grata: sic spes est deo placita. sicut gemma hinc valet lozem magnam: sic spes facit hominem preciosum. et sicut gemma est plucida: sic spes est quodammodo dyaphana. quia per eam videtur et sperantur loca celestia. De ipsa dicitur puer. xvii. Gemma gratissima expectatio postulantis.

¶ Spes nichilo est sicut molla. Et nota quod due sunt molles spirituales. scilicet. Timor supplicii et Spes omnium. Timor est molla superior quam premitur animam ne euanescat per elationem. Spes est molla inferior quam animam sustinet ne deficiat per desperationem. Istas duas molles debet penitentem coniungere. sicut dicitur quod dicebat in psal. Ab altitudine diei scilicet a die iudicii timebo. Ecce molla superior: ego homo in te sperabo. ecce molla inferior. **¶** An vna sine altera non valet. Et ideo in figura huius dicitur deus. xxiii. Homo accipies loco pignoris inferiori et superiori mollem. id est spes et timor non subtrahas peccatori. Et in istas duas molles fit optima mollitura tritici. id est perfecta contritio peccati.

¶ De prudentia. xxviii. cap.

Prudentia est appetendum rerum

De prudentia fo. lxxiii.

fugiendarumq; scientia. **T**ullius in libro de officiis

¶ De prudentia nota specialiter tria. scz.

Typum decentissimum.

Actum utilissimum.

Partum nobilissimum.

Plicē z elegātem. **C**ōparatur autē specialiter tria. scz.

Assessori iudicis.

Quattuor etiā minimis. et

Astutie serpentis.

Iudicando dirigit iudicē vel regē: sic prudētia rōnem

z sicut assessore absente / iter dū puertif iudiciū regis:

sic cū abest prudentia puertif iudiciū rōnis. **U**n̄ dicit

Prouerbior. xxviii. **D**ux idigēs prudentia multos

oppimet per calūniam.

¶ Prudētia etiā pparatur quattuor minimis terre

¶ De quibus dicitur puer. xxx. **Q**uattuor sunt minima

terre / z ipsa sunt sapientiora sapientibus. scz.

Formica.

Lepusculus.

Stellio vel lacertus. et

Vocusta.

¶ Et nota q; formica habz

decem laudabilia: z a viris prudentibus imitanda.

Formica ē aīal puū vl̄ modicū / i quo laudat̄ hūilitas

Grano pascitur: in quo docetur honestas.

Socios adiuvat: in quo laudatur charitas.

Sollicita est: in quo laudatur industria.

Prouida est: in quo laudatur prudentia.

Hunq; est ociosa: in quo commendatur occupatio.

Grana detruncat ne germinēt vel putrescant: in quo

monstratur carnis afflictio.

Tē ymbz grana absōdit: i quo docet̄ fuga tēra

tiōis. **T**ē sereno granū soli exponit: i quo laudatur

De tēperātia fo. lxxiii.

net apostolus ad Ephesios. liii. Deponite vos scōm
pistinā cōuersationē veterem hōiem: qui corrūptur
secundum desideria erroris.

Tertia astutia serpentis: est delusio incantatoris.
Deludit enī incātatorē / obturando vnam aurē cum
terra / et aliā cum cauda. vt dicitur in psal. Sicut aspi
dis surde: et obturātis aures suas. sic viri sancti et pru
dentes deludunt incantatorem id est tentationē dy a
boli. quia vnam aurē obturāt cauda / id est memoria
mortis Ecclesiastici. vii. Memorare nouissima tua: et
in eternū non peccabis. et aliam obturāt terra. i. cōsi
deratione proprie fragilitatis. Sch. liii. Puluis es / et
in puluerem reuerteris est.

Quarta astutia serpētis est insidiatio pedis insidia
tur enī calcaneo. nō capiti. sic viri sancti superāt desi
deria carnis / attēdentes quis finis delectatiōis. scz.
mors immortalis vel ifernalis. Iuxta illud ad Ro. vi.
Finis illorum mors.

Quinta astutia serpentis ē fuga mulieris. Nā sicut
propter inimicicias eius fugit et latitat sub spinis: sic
etiā viri sancti ppter inimicicias fouicariōis fugiunt
dsortium mulier / et latitāt sub spinis penitentie scōm
consiliū apli Prime cor. vi. Fugite fornicationem.
Adimitādas istas spētis astutias dicit saluator Ma
thei. ix. Estote prudentes sicut serpētes: quas hñt cum
mulierem fugiūt / et latitāt. Et ne serpētis astutia fiat
virulēta: reperat eā simplicitas colūbina. vñ addit et
simplices sicut colūbe. ¶ De tēperantia. xxix. ca.

Tēperātia est nichil appetere
vnde sit penitendum / in nullo modo dum vñ legem exce
dere / sub iugo rōis cupiditatem domare. Macrobi.

¶ De temperantia nota specialiter tria. scilicet.

Eius typum nobilem.

Eius partum fertilem.

Eius actum utilem.

¶ Habet autē temperantia typum multiplicem vel figuram.

¶ Comparatur autē temperantia specialiter tribus. scilicet.

Freno quo equus regitur

Bisso quo caro tegitur. et

Muro quo castrum cingitur.

¶ Est itaqz temperantia sicut frenum equū regens. Nam

sicut a fessore mediante freno ducit equus: sic caro a spū freno tēperantie gubernat. Maxime enī frenādus est equus iuxta aquā / iuxta ignē / iuxta precipitiū. sic frenum tēperantie necessariū est carni contra aquā trāsitorie delectatōis / contra ignē concupiscētie carnalis / contra precipitiū eterne dānationis. De hoc freno dicit apłs **Ad tytū. ii.** Sobrie et iuste et pie viuam⁹ in hoc seculo Nam quilibet vult viuere sobrie et iuste ad seipm. iuste quantum ad primū: pie quantum ad deum.

¶ Est etiā temperantia sicut bissus carnē tegēs. Nam bissus (vt dicit papias) est genus lini candidissimi quod crescit in egypto: et inde fit tela quae vulgo dicitur serica. De hac tela bissina fit camisia nobilis et delicata: per quam figuratur castitas et temperantia. et sicut ista camisia nobilis est immediate carni et iuncta: sic castitas et temperantia est carni precipue necessaria et ei inseparabiliter coniungenda. Et tō dicitur puer. xxxi. de muliere fortis. Bissus et purpura idumentū eius. In bisso figuratur castitas / que est precipuum ornamentū / mētis. in purpura figuratur tēperantia / que est sicut aurifrigium vesti appositum ad decorem.

¶ Est nichilomin⁹ tēperantia sicut mur⁹ castrū cingēs Nam sicut castrū muratur precipue ab ea parte quae magis est infirma: sic tēperantia munit castrū hoies ex parte

¶ Fortitudo

¶ Habet autē temperantia typum multiplicem vel figuram.

¶ Comparatur autē temperantia specialiter tribus. scilicet.

Freno quo equus regitur

Bisso quo caro tegitur. et

Muro quo castrum cingitur.

¶ Est itaqz temperantia sicut frenum equū regens. Nam

sicut a fessore mediante freno ducit equus: sic caro a spū freno tēperantie gubernat. Maxime enī frenādus est equus iuxta aquā / iuxta ignē / iuxta precipitiū. sic frenum tēperantie necessariū est carni contra aquā trāsitorie delectatōis / contra ignē concupiscētie carnalis / contra precipitiū eterne dānationis. De hoc freno dicit apłs **Ad tytū. ii.** Sobrie et iuste et pie viuam⁹ in hoc seculo Nam quilibet vult viuere sobrie et iuste ad seipm. iuste quantum ad primū: pie quantum ad deum.

¶ Est etiā temperantia sicut bissus carnē tegēs. Nam

bissus (vt dicit papias) est genus lini candidissimi quod crescit in egypto: et inde fit tela quae vulgo dicitur serica. De hac tela bissina fit camisia nobilis et delicata: per quam figuratur castitas et temperantia. et sicut ista camisia nobilis est immediate carni et iuncta: sic castitas et temperantia est carni precipue necessaria et ei inseparabiliter coniungenda. Et tō dicitur puer. xxxi. de muliere fortis. Bissus et purpura idumentū eius. In bisso figuratur castitas / que est precipuum ornamentū / mētis. in purpura figuratur tēperantia / que est sicut aurifrigium vesti appositum ad decorem.

¶ Est nichilomin⁹ tēperantia sicut mur⁹ castrū cingēs

Nam sicut castrū muratur precipue ab ea parte quae magis est infirma: sic tēperantia munit castrū hoies ex parte

¶ Fortitudo

¶ Habet autē temperantia typum multiplicem vel figuram.

¶ Comparatur autē temperantia specialiter tribus. scilicet.

Freno quo equus regitur

Bisso quo caro tegitur. et

Muro quo castrum cingitur.

¶ Est itaqz temperantia sicut frenum equū regens. Nam

sicut a fessore mediante freno ducit equus: sic caro a spū freno tēperantie gubernat. Maxime enī frenādus est equus iuxta aquā / iuxta ignē / iuxta precipitiū. sic frenum tēperantie necessariū est carni contra aquā trāsitorie delectatōis / contra ignē concupiscētie carnalis / contra precipitiū eterne dānationis. De hoc freno dicit apłs **Ad tytū. ii.** Sobrie et iuste et pie viuam⁹ in hoc seculo Nam quilibet vult viuere sobrie et iuste ad seipm. iuste quantum ad primū: pie quantum ad deum.

¶ Est etiā temperantia sicut bissus carnē tegēs. Nam

bissus (vt dicit papias) est genus lini candidissimi quod crescit in egypto: et inde fit tela quae vulgo dicitur serica. De hac tela bissina fit camisia nobilis et delicata: per quam figuratur castitas et temperantia. et sicut ista camisia nobilis est immediate carni et iuncta: sic castitas et temperantia est carni precipue necessaria et ei inseparabiliter coniungenda. Et tō dicitur puer. xxxi. de muliere fortis. Bissus et purpura idumentū eius. In bisso figuratur castitas / que est precipuum ornamentū / mētis. in purpura figuratur tēperantia / que est sicut aurifrigium vesti appositum ad decorem.

¶ Est nichilomin⁹ tēperantia sicut mur⁹ castrū cingēs

De fortitudine fo. lxxv.

magis infirma. scz ex pte corporis. Dicitur eni **Ma**
thei. xxvi. Spūs quidē prompt⁹ est: caro autē infirma.
¶ **Tē**perantia est. Quidā honor deo assimilans.

Quidā valor mētē magnificās
¶ **E**st eni temperantia dolor hostē mortificās
Quidā dolor hostē mortificās
rancia honor quidā deo assimilās **D**eus eni est spūs
vt dī **Job. iiii.** tēperantia vero ē quasi nutritrix spūalis
que ablactat filios dei / r facit de carnalib⁹ spūales. r
sic assimilat deo: vt dī **Sapientie. vi.** **I**ncorruptio fa
cit proximum deo.

Est enim temperantia valor quidā mentē magnificās
Hācicut valor magnificat aurū: sic tēperantia magnū
r impciabilē facit hoīem tēperatū r castū. qz dī **ecce**
siastici. xxvi. **N**ō est digna pōderatio aie continentis

Est igit tēperantia dolor quidā hostem mortificans
Dyabol⁹ eni libēter quiescit r dormit i locis humētib⁹
id est in voluptuosis hoīb⁹. vt dī **Job. xl.** **T**ēperantia
vero ponit ipm in arido pnie: vbi non inuenit requiē
r sic interficit vel fugat hostē. qz dī **Mat. xii.** **C**ū imun
dns spūs exierit ab homie ambulat p loca arida que
rens requiē: r nō inuenit. **L**oca arida sūt hoīes sobrii
in quib⁹ requiē nō inuenit: qz in talib⁹ nō sternit lectū
voluptuosum pcti. **¶** **D**e fortitudine. xxx. ca.

Fortitudo est firmitas animi

contra molestias seculi. **G**losa super **Math. ix.**

De fortitudine nota specialiter tria. s. typū valde pul
chrum / partū valde dignum / fructum valde bonum.

¶ **P**rimo igit dī fortitudis hz typū multiplicē r si
militudinē elegātē. **L**ōpa **F**ornaci que pbat aurū.
raē aut spēalr trib⁹. scz **R**adici q̄ portat lignū. et
Lorice que vetat ictum.

¶ Est itaqz fortitudo sicut fornax aurū pbās. Nam sicut fornax reddit aurū lucidū: sic fortitudinis x̄tus facit hominem honestum ⁊ decorūz. Nam de talibus dicitur **Proverbiorū xxxi.** Fortitudo ⁊ decorū idumēs tū eius. Et sicut fornax quedā metalla reddit solida ⁊ quedam liquida: sic virtus fortitudinis corda facit nunc solida contra tentationē / nunc liquida p̄ p̄passionem / nunc rozida per deuotionem. Nam dicit. **Eccl̄ticorū v.** Anima mea liquefacta est vt dilect^o me^o locutus est. Et sicut in fornace est magnus flar^o folliuz ⁊ magnum ignis incēdiuz: sic ignis fortitudinis solū est in illis in quibus est flatus diuine inspirationis ⁊ vehemens incēdii caritatis. Et in figura huius aduentus spū sancti super apostolos vbi fuit eis dat^o ad robur spūalis x̄tutis fuit tanq̄ adueniētis spūs vehementis. vt dicitur. **Actuum. ii.**

Est etiam fortitudo sicut radix lignum vel arbozem portans. Nam sicut radix portat p̄dus arboris ⁊ frondes ⁊ flores ⁊ fructus ⁊ folia: sic virtus fortitudinis sustinet oīa bona opa ⁊ merita n̄ra. **¶** **Vñ dicit^r Josue. i.** Confortare ⁊ esto robustus.

¶ Est nichilominus fortitudo sicut thozax vel lorica ictum vetans. Nam sicut thozax vel lorica seruat corpus ab ictu gladii: sic virtus fortitudinis custodit animam a tentatiōe dyaboli ⁊ cuiuscūqz aduersarii. Totus enim mundus non vinceret vnuz hoīem: in quo est fortitudo dei: sicut p̄t̄ qz puelle x̄gines puta. Katharina / Cecilia / Agnes Lucia / Agatha / Barbara / beata / Clare ⁊ cetera x̄gines reges ⁊ tyrannos ⁊ oīa tormentorum genera superabāt. Nec mirum: quia fortitudo illa nō hoīs: sed dei erat. **¶** **Vñ dicitur Primi machabeorū. iiii.** De celo fortitudo est.

Deus

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

Item fortitudo tribus aliis comparatur. scilicet. Virge que non incuruatur.

Ferro qđ non superatur. et

Petre que nō pforatur:

¶ Est itaqz fortitudo

similis Xge inflexibili et talis Xga vel bacul⁹ est valde necessari⁹ ābulātib⁹ et certātib⁹ / et laborātib⁹: sic fortitudo ē qđ baculus et Xga inflexibilis / q̄ valde ē necessaria. qz loc⁹ i quo sumus ē loc⁹ certamīs / loc⁹ itieris / et loc⁹ laboris. **¶** Et hec tria hoīs gñā idigēt specialr baculo vř Xga. **¶** **I**ō dñ in psal. Virga tua et bacul⁹ tuus. ip̄a me consolata sunt.

¶ Est etiam fortitudo similis ferro idomabili. **¶** **H**ā sicut ferrū nō domat / s; omittit et domat oīa metallavř dñ dñ. u. sic viri fortes mori pñt: vinci dō non pñt: imo ip̄i oīa aduersa et pspera vincūt. et qđ plus ē: regnū celoz violēter rapiunt. **¶** **H**am violēti rapiunt illud. vt dicitur **Mathei. xii.**

¶ Est nichilomin⁹ fortitudo silis petre isfrangibili q̄lis est adamas. **¶** **H**ā sicut qui adamantē percutit / ip̄e magis pcutitur. sic qui virū fortē molestat: magis ledit q̄ ledat: et sicut adamas nonfrangitur violentia: ita vir fortis nullafrangitur impatiētia. et sicut adamas scindit sanguine hyrci: sic vir fortis memoria passionis christi. **¶** Propter ista de viro forti dicitur **Eze. iii.** **¶** Et adamantem / et vt silicem dedi faciem tuam.

¶ De iusticia. xxxi. capitulum.

Iusticia ē vřtus / sua vnicuiqz

tribus **A**ug. de libero arbitrio. **I**usticia est rectitudo volūtatis / ppter se fuata **A**nselmus. **¶ De iusticia nota specialiter tria. scz**

- T**ypifigurālis elegātiā
- P**art⁹ filialis abūdantiā
- A**ctus virtualis efficacitā.

Primo ergo iusticia typū habet multiplicē ⁊ figuram valde elegantē. **C**omparatur etiā tribus specialiter
Est autem iusticia. **S**icut recta semita.
Sicut recta regula.

Est ergo iusticia sicut recta linea. **N**ā sicut illa est rectissima via ꝛ sic per viā iusticie citius puenit ad brauiū sempiternū imo oīs alia via ē deuiū. Nam dñs in psal. Errare fecit eos in inuio: ⁊ nō in via. **E**nī dñs de iustis in psal. **P**eduxit eos in viā rectā: vt irēt in ciuitatē habitacionis. **D**e iniustis dñs dñs alibi in psal. **I**n circuitu ipiū ambulant
Est etiam iusticia sicut recta regula. **N**ā sicut recta regula ē rectissima mēsurā: sic iusticia est optia mēsura rarū ⁊ certissima mēsurā ad bonū opandū. **H**ec ē enī regula diuina q̄ dirigit opa nostra. **E**nī in psal. **D**ñs dirigit iustos. **E**t **P**rouerbioꝝ. xvi. **Q**ui sequitur iusticiam: diligitur a dño.

Est nichilomin⁹ iusticia sicut recta linea. **S**icut ei recta linea ē pulcherrīa lineāꝝ vt dicit phīs: sic iusticie rectitudo facit hoiem in intētiōe ⁊ conuersatione pulcherrimum ⁊ decorū. **N**ā sicut statura humani corpis est pulchrior iter oēs: qz ē recta ad celū / sic statura cordis ē pulcherrima: cū p iusticiā est recta ad deū. **E**nī sponse dñs **A**nticoꝝ. vii. **S**tatura tua assimilata est palme. **D**e hac rectitudīe dñs **E**cclēstices. vii. **S**olumō hoc inueni qz deus fecit hoiem rectum.

Item iusticia multū proprie tribus aliis comparatur
Nota qz triplex est iusticia.

Shālis / q̄ dirigit hoiēꝝ ī oī bono: a q̄ dñs hō fact⁹ bon⁹
Judicialis / que corrigiit vel coarceit ab oīmi malo. et ista corrigiit de licia propria vel aliena.

Cardinalis vel moralis: q̄ reddit vniciqz ppū bonū

Quæ itaq; iusticia: Sicut gemma in sexto aureo.
Sicut stella in polo artico.

Quæ igit iusticia Sicut dea in nostro microcosmo sicut gēma in seruo aureo. Nam sicut gēma ferti aurei ē ornamentū; qz totū fertū ornat ⁊ facit p̄ciosus; sic etiā fertum aureū d̄r gratia; eo q̄ in illa ⁊ p̄ illā coronant̄ opa nostra bona. Nam etiā opa bona que fierēt extra gr̄as; nunq̄ coronā mererētur. In hac corona aurea vel seruo aureo inserte sunt quattuor gēme valde p̄ciose/vel quattuor virtutes principales. scz prudentia/temperantia/fortitudo/ ⁊ iusticia.

Gemma prudentie ponitur in anteriori parte corone qz ad prudentiam pertinet non solū presentia dispo- nere: immo ⁊ futura preuidere.

Gemma temperantie locatur a dextris. qz tēperantia facit hoīem iustū/sobriū: in dextera prosperitatis.

Gemma fortitudinis inseritur a sinistris. qz fortitudo facit hoīem robustum: in sinistra aduersitatis.

Gēma d̄o iusticie incastratur in posteriori pte: sicut ep̄s in fine p̄fessionis: sicut rex in fine aciei/sicut nau- tavel gubernator in cauda navis: sicut sentētia iusta p̄fertur in fine cause: sicut etiā post laborē certaminis dat̄ victori corona triūphalis. An̄ ab ista tanq̄ a p̄n- cipali gēma denotat̄ corona. Dicit enī ap̄ls. ii. thiū. quarto. Reposita ē michi corona iusticie. Aurifer in cutus aurificina fabricat̄ hec p̄ciosa corona: est sapia increata. De qua d̄r sapie. viii. Sobrietatē ⁊ pruden- tiam docet ⁊ iusticiam ⁊ virtutē. i. fortitudinem/ quib⁹ nichil vtilius est in vita hoībus. Iste quattuor virtutes vt dictū est sunt tanq̄ quattuor gēme p̄ciose in aureo seruo gratie incastrate.

Quæ etiā iusticia sicut stella artici poli. Nam circa

ipsam voluitur celum: ipsa vero non mutat locum. sic
volubilitas vite nostre miravolubilitate Xtitur: iusti-
cia vero nullo accidente mutat. siquidē vita nostra tota
est volubilis sicut rota. nūc enī hoīem eleuat honore
quem paulo post humādo occultat. Juxta illud psal.
Ascēdunt vsqz ad celos etc. Interdū ecōuerso hoīem
hūilitate de pmit: quez postea ad honores attollit. qz
dī in psal. Suscitās a terra inopē: et de stercore etc. qm
qz hoīem a leua mutat in dexterā. s. ab aduersis in p-
spera interdū a dextris in leuā. i. a pspersis ī aduersa
Juxta illd qd abrahā dixit ad loth. gen. xiii. Si ad si-
nistrā ieris: ego dexterā tenebo. si tu dexterā elegeris
ego ad sinistrā pgam. S; vir iustus ī oibus his semp
manet immobilis. Nam ipm hūilitas nō de pmit ipm
honor non ambit/ ipm aduersitas non frāgit. Unde
psal. Qui facit hec: non mouebitur in eternum.

¶ Est nichilo iusticia sicut dea nfi microcosmi. i. mi-
noris et inferioris mūdi. sicut ei deus in suo megacos-
mo uel maiori mūdo disposuit oīa in numero/ pōdere
et mēsurā. ut dī sap. xi. sic iusticia in suo microcosmo
presidēs/ tanq̄ deus facit ut in oib⁹ meritis et opibus
nostris sit numerus bone operationis/ pondus sacre
affectionis/ et mensura recte intentionis. Uñ isti deo
nobilissime sacrificiuz iusticie debemus offerre. sicut
dicitur in psal. Sacrificabo sacrificium iusticie.

¶ De donis spūs scī. xxxii. capitulum.

Dost tractatū de v̄tutib⁹
sequit de donis spūs sancti. et hec est sexta
dieta salutis. s. a Xtutibus ad dona spūs
scī puenire. quia sicut diximus Xtutes docent recte
operari: sed dona expedit. Cum aut̄ sint septē dona

De donis spūs sancti fo. lxxviii.

spūs sancti: que scz enumerātur ysa. xi. scz spūs sapiē-
tie / intellectus / cōsiliū / et fortitudinis / sciē / et pietatis
et timoris dñi. a sapia aut nō pueniē ad timorē dñi: sz
potius a timore ad sapiam / tanq̄ ab inferiori gradu ad
superiōrē. iuxta illd qd dicit in psal. Inuitū sapiētie timor
dñi. Ideo de timore dñi nota specialiter tria: scz

Quā multipliciter figurat.

¶ Primo ergo timor dñi hz mltipli

Quā virtualiter operatur.

Quā ratiōabiliter mercatur.

¶ Est enim timor domini

Sicut hostiarius custodiens ingressum.

Sicut iusticiarius puniens maleficum.

Sicut terrarius vel speculator euigilans exercitum

¶ Primo ergo timor dñi ē sicut bon⁹ hostiarius. q̄

diligēter custodit hostiū cordis: ne intret inimicus. i.

dyabolus. et sicut hostiarius tenet baculū vel gladiū

ad timorem intrātium. sic timor dei / ne permittam⁹

dyabolū ad cor intrare: portat clauem pene eterne /

gladiū ex vtraqz parte acutum: scz equitatem diuine

sentēcie que condēnabit improbos in aīa et corpore.

Unde dicit Math. x. Tene te euz qui potest corpus

raīam perdere in gehēnam.

¶ Secdo timor dñi est sicut bonus iusticiarius q̄ peri-

mit maleficos et suspēdit. Nam sicut illi qui tenent iu-

sticiam ponūt in mōtibz et locis parētibus patibulū

vel furcas ad expauētaculū latronum: ita timor dñi

ponitur in corde hominis propter expauētaculum

peccatorū. et sicut iste iusticiarius crucifigit latronē:

sic timor dñi nititur crucifigere carnē / tanq̄ pessimū

aīe latronem. Unde dicitur in psal. Confige timore

tuos carnes meas.

Tertio timor dñi est sicut bonus terrarius vel speculator q̄ euigilat exercitū. **N**ā sicut speculator tpe belli maxie nō sinit dormire milites: sic timor dñi/cū sit modo tps belli ⁊ guerre mortalis ⁊ carnem/nundum ⁊ dyabolū: nō p̄mittit dormire sp̄m̄ per delectationem vel p̄sensum. **U**n̄ d̄r. puer. xxviii. **B**ilis est hō qui sp̄ est pauidus. **N**ō solum aut̄ tpe belli dz hō esse pauidus /imo etiā tpe pacis dz eē timorosus. sicut videmus q̄ magni reges ⁊ sapiētes /quis actu non sit guerra: muniūt tñ ⁊ custodiūt castra sua. **D**e icautis dicit apl's. i. thessal. v. **C**ū dixerit pax ⁊ securitas: tūc repētīnus supueniet interitus. **E**t ecclesiastes. vii. dicitur **Q**ui timet deū: nichil negligit. qz nec bonū: nec malū. qz p̄ timorē dñi malū euitat: tanq̄ nociū. ⁊ bonum formidat: ⁊ nescit si est gratū. **U**n̄ **J**ob. ix. **V**erebar oīa opa mea: sciens qz nō parces delinquenti /maxime aut̄ tpe guerre. **I**te vigil vel speculator mādat custodiri portas sensū: qz ibi ē quasi totū periculum sicut ad litterā illi q̄ sunt in munitōe /sūme custodiūt portas: cū vident castrū ab hostibus obsessū: sic sp̄iales viri q̄ habent timorē dei: custodiūt portas. s. qnqz sensū ne intrēt inimici: timentes qd̄ dicit **H**ieremie ix. **A**scendit mors per fenestras nostras.

Tē timor dñi altis tribus p̄pat. **E**st enī timor dñi sicut medicina infirmorum.

Sicut disciplina puerorū.

Primo igi timor

Sicut officina religiosorū.

dñi est sicut infirmorū

medicia. **N**ā sicut medicina bñ tēperata repellit oēs morbos nociuos ⁊ oēs nociuos hūores: sic timor dei om̄e pctm̄ ⁊ oēs pctī occasiones expellit. sanguinē luxurie /fleuma accidie /melancoliā ire / ⁊ colerā supbie **U**n̄ dicit ecclesiastici. i. **T**imor dñi expellit pctm̄.

Tertio timor dñi est sicut bonus terrarius vel speculator q̄ euigilat exercitū. **N**ā sicut speculator tpe belli maxie nō sinit dormire milites: sic timor dñi/cū sit modo tps belli ⁊ guerre mortalis ⁊ carnem/nundum ⁊ dyabolū: nō p̄mittit dormire sp̄m̄ per delectationem vel p̄sensum. **U**n̄ d̄r. puer. xxviii. **B**ilis est hō qui sp̄ est pauidus. **N**ō solum aut̄ tpe belli dz hō esse pauidus /imo etiā tpe pacis dz eē timorosus. sicut videmus q̄ magni reges ⁊ sapiētes /quis actu non sit guerra: muniūt tñ ⁊ custodiūt castra sua. **D**e icautis dicit apl's. i. thessal. v. **C**ū dixerit pax ⁊ securitas: tūc repētīnus supueniet interitus. **E**t ecclesiastes. vii. dicitur **Q**ui timet deū: nichil negligit. qz nec bonū: nec malū. qz p̄ timorē dñi malū euitat: tanq̄ nociū. ⁊ bonum formidat: ⁊ nescit si est gratū. **U**n̄ **J**ob. ix. **V**erebar oīa opa mea: sciens qz nō parces delinquenti /maxime aut̄ tpe guerre. **I**te vigil vel speculator mādat custodiri portas sensū: qz ibi ē quasi totū periculum sicut ad litterā illi q̄ sunt in munitōe /sūme custodiūt portas: cū vident castrū ab hostibus obsessū: sic sp̄iales viri q̄ habent timorē dei: custodiūt portas. s. qnqz sensū ne intrēt inimici: timentes qd̄ dicit **H**ieremie ix. **A**scendit mors per fenestras nostras.

De timore dñi fo. lxxix.

¶ Secdo timor dñi est sicut puerorū disciplina. Nam sicut x̄ga discipline castigat puer/instruitur/et infor-
mat: sic p̄ timorē dñi oīs motus sensualis et puerilis
sub isto pedagogo ad rōez reducitur/et puerilis extirpa-
tur. iuxta illd̄ qd̄ dicit sap̄. puer. xxii. Stulticia colligata ē in corde puert: sed x̄ga discipline fugabit eā.

Et nota q̄ fm̄ bedā q̄ttuor mala sūt pp̄ p̄ctm̄ nobis
iflicta et nobis colligata/q̄ sūt oīs mali p̄cti matia. s.

Impotentia. **¶** In quidā peccāt ex ipotētia/et
illi pax peccāt/et maxiam habent

Ignorantia. **¶** illi pax peccāt/et maxiam habent
excusationē. nisi illa ipotentia per

Cōcupiscētia. **¶** excusationē. nisi illa ipotentia per
culpam eorū sit introducta.

Malicia. **¶** Alii peccāt ex ignorātia. et illi pl̄ peccāt/et minores
h̄nt excusatiōem. qz ex ignorātia nō excusat a toto: s; a tanto. maxie si sit ignorātia affectata/q̄ nō excusat
sed peccatum aggrauat et augmentat. Unde de hoc
dicit ambrosius. Si ignoras: grauisime peccas.

Alii sunt q̄ peccāt ex cōcupiscētia/et illi plus peccāt: et
quasi nullā h̄nt excusationē: maxie si sit deliberata.

Alii sūt q̄ peccāt ex malicia/et certa scia. et illi maxie
peccāt/et nullā h̄nt excusatiōem: imo tales dicūt pec-
care in spiritu sc̄m̄. qz sp̄i sc̄tō bonitas q̄ est malicie
p̄traria appropriat. **¶** Sciendū est aut̄ vel notā
dum diligēter q̄ sex sunt peccata ī spiritum sc̄m̄: scz

Impugnatio veritatis agnite.

Inuidētia fratne gratie. **¶** Et iste sunt sex blasphe-
mie in sp̄m̄ sc̄m̄: q̄ nō
remittūtur in hoc sc̄lo

Presumptio de impunitate **¶** nec in futuro. vt dicit̄

Obstinatio. **¶** nec in futuro. vt dicit̄

Desperatio. et **¶** nec in futuro. vt dicit̄

Finalis impenitentia: **¶** **Mathei. xii.**

¶ Tertio timor dñi est sicut officina religiosorū/ma-
xime est sicut qd̄dā capitulū: qd̄ est factū precipue ad

culparum correctionem. Nam sicut in capitulo increpa-
tur et recognoscitur et puniuntur culpa: ita in hoc capitulo
timoris dei corriguntur peccata. quod videtur per uerbum. viii. Timor
domini odium malorum. Et sicut religio nulla esset / si correctio
capitulorum deficeret: ita si timor in capitulo cordis non esset
totum vitium edificium deperiret. quod dicitur in Ecclesiastico. xxviii.
Si non in timore domini tenueris te instans: cito subuertetur
domus tua. ¶ Et nota quod in dei capitulo culpabilis
quatuor facit. Primo genuflectit / secundo culpam recognoscit
scit / tertio spoliatur se et vestem deponit / quarto disciplinam
accipit. Sic timor domini facit primo hominem penitentem hu-
mili genuflectere. quod dicitur per ysa. xlv. Michi curuabit omne
genus. Secundo facit humiliter culpam propriam recognoscere
sicut dicitur quod dicebat. Quis iniquitatem meam agnosco.
Tertio facit hominem veterem sicut vestem turpem spoliare.
sicut dicit apostolus ad corinthios. iii. Expoliantes vos veterem
hominem cum actibus suis / veterem conversationem cum vitiis et
concupiscentiis. Quarto facit hominem disciplinam accipere.
id est carnem lasciuam macerare et castigare. sicut apostolus
faciebat quod dicebat. i. cor. ix. Castigo corpus meum: et in
seruitutem redigo. ¶ Item timor domini est:
Speciosus sicut ortus.
Virtuosus sicut ventus. ¶ Primo timor domini est
Preciosus sicut thesaurus. valde speciosus: istar ortu
paradisus. Habet enim amenitatem sicut paradisus / dul-
cedinem et delectationem. Unde in psal. Quam magna mul-
tudo dulcedinis tue domine: quare abscondisti timoribus tuis?
Habes fertilitatem et ubertatem sicut paradisus. psal. Non
est inopia timoribus eius. Hinc nihilominus securitatem sicut
paradisus. Unde dicitur in Ecclesiastico. xxxiii. Qui timet deum
nihil trepidabit. Et phylus. Qui timet deum: omnia timet
eum. qui vero non timet deum: timet omnia. Unde cayn

pperrato homicidio fratris: statim habuit caput tremulum: et ait. **V**is q̄ viderit me: occidet me. gen. iiii. Igitur timor dñi p̄t amentatē/ vbertatē/ et securitatē est sicut ortus celus. **C**ān. iiii. et etiā sicut para disus. vt d̄r ecclesiastici. xl. **T**ior dñi sicut paradisus bñdictiōis. **Q**uōd timor dñi ē sicut ventus x̄tuosus. et sp̄aliter sicut vētus aq̄lonaris. **N**ā sicut vētus aq̄lonaris pluuias dissipat/ nubes fugat/ aerē serenat/ reptilia exteriat/ et aquā cōgelat: ita timor dñi dissipat pluuias carnaliū delectationū/ fugat nubes carnaliū ymaginationū/ serenat mētem p̄ amorē puritatis/ exteriat reptilia. i. mortificat vicia carnis: cōgelat aquas id ē restringit: fluxum mūdane prosperitatis: ita vt possit homo timens deū ambulare super aquā sicut petrus **M**athei. xiiii. **I**ste est ventus de quo d̄r **D**anielis. iiii. **A**ngelus domini fecit mediū fornacis quasi ventum rois flātem. q̄z fornax oīm desideriorū carnaliū temperatur et refrigeratur per deī timorem.

Tertio timor dei est p̄ciosus sicut thesaurus. **M**ax sicut thesaurus qui est res p̄ciosa facit hoīem semper sollicitū de custodia: sic timor dei de se et x̄tutibus sp̄ est sollicitus et de gratia cū habetur. de perditā vt recuperetur/ et de recuperatā: vt a recidiuo p̄seruetur. **U**n dicit **B**ernardus sup cāntica. **C**um adest gratia: time ne idigne operis ex ea. amplius time subtracta gratia q̄ reliquat te custodia tua. si redierit gratia: nullo t̄pore timēdum ne forte cōtingat pati reciduum. **R**ecidiuare ei q̄ cadere: peius est. quia d̄r **J**ohānis v. **E**cce iam sanus factus es: noli amplius peccare: ne deterius aliqd tibi contingat. **I**ste igitur thesaurus est p̄ciosus: et ideo summe custodiēdus. **U**n dicitur **ysa. xxxiii.** **T**imor dñi ipse thesaurus eius.

¶ Secundo timor dñi vltualiter opatur. Unde nota q timor dñi habet septem nobiles effectus.

¶ Primo nãqz timor dñi curat hoïem a culpa ppe trata. Est enĩ sufficiens medicina p̄ oia pctã. Et nota q sicut medicus sapiẽs volẽs purgare egrotũ: primo dat siropũ p̄paratũ/postea potionẽ vel atidotũ purgatiũũ: sic timor dñi instar siropi p̄parat peccatores gñando attritionẽ. iuxta illd̄ eccl̄astici. li. Qui timet deũ: preparent corda sua. Secdo instar antidoti purgat om̄s pct̄ifeces: gñando pfectã p̄tritionẽ. qz dicit **Eccl̄astici. i.** Timor dñi expellit pct̄m. Et ẽ differẽtia inter p̄tritionẽ ⁊ attritioẽz. qz attritio ẽ dolor de pct̄o non tñ pfect⁹. qz adhuc ẽ i. p̄posito peccãdi de futuro

¶ Secdo timor dei custodit hoïem a culpa sua. sicut enĩ sapiẽs medicus ifirmo quẽ hz in cura nõ solũ dat atidotũ ad expellendũ morbũ: s; etiã mistrat curato aliqđ electuarium p̄ recidiũũ. sic timor dei instar electuarii p̄seruatiui custodit hoïem ab oi pct̄i recidiuo. **Uñ dicit Exo. xx.** Et probaret vos venit dñs ⁊ vt timor illius esset in vobis ⁊ non peccaretis.

¶ Tertio timor dñi abicit t̄p̄alia vel terrena q̄ sunt sepe peccãdi maĩa. sicut ei videm⁹ q naute vidẽtes naufragiũ iminere: merces q̄ sunt in nauĩ piiciũt in mari vt euadãt periculũ naufragii: sic timor dñi bõã t̄p̄alia facit abicere/vt possit ab eterno naufragio liberare. Et p̄p̄ea dicebat **Job. xxi.** Sẽp̄ q̄ situmens sup me fluct⁹ timui deũ ⁊ p̄d⁹ ei⁹ ferre nõ potui

¶ Quarto timor dñi p̄tẽnit ⁊ sustinet t̄p̄alia mala: vt euadat etna. Nã sicut ifirm⁹ sustinet cauteriũ ⁊ adustionẽ: vt pessit euadẽ mortẽ: ita timor dñi facit sustinere cauteriũ t̄p̄alis vite: vt possit homo euadẽ mortẽ vel suppliciu; mortis eterne. **Uñ eccl̄astici. xxxiii.**

Timenti deum/non occurrent mala.

Quito timor dñi grām ⁊ bona opa itro ducit. sicut enī cera itro ducit filū: sic timor dñi grām et oē bonū. iurta illud psal. **I**nitiū sapientie timor dñi.

Sexto timor dñi sup oīa facit fugere ⁊ eua dē sup plicū gehēne. **V**adit enī ad ifernū/ī dimidio dieꝝ: vt nō vadat in fine dieꝝ. sicut **E**zechias qui dicebat ysa. xxxviii. **E**go dixi in dimidio dieꝝ meoꝝ: vadā ad portas inferi. **F**acit etiā alas ad meli⁹ fugendū: vt dicit poeta. **P**edib⁹ timor addidit alas. **S**icut videm⁹ q̄ lep⁹ fugiēs leporariū/pre timore videt volare ⁊ alas habere. **T**imor etiā facit hoīem mōtes ⁊ colles trāsire: vt possit dyabolū fugere/ ⁊ iferni p̄cipitiū cauere qz dñ ysa. xxxv. **T**ūc saliet sicut ceruus claudus.

Septio timor dñi meret stipendiū vite eterne hoī minē nāqz huiliat. ⁊ sic scōꝝ regulā saluatoris ad gloriā exaltat. qz **Q**ui se huiliat exaltabit. **L**uce. xiiii. **E**t iō dñ puer. xxix. **H**umilē spū: suscipiet gloria.

Timor dñi multipliciter variat. **U**n nota q̄ sunt sex species timoris. **E**st enim.

- T**imor naturalis. **P**rim⁹ igitur timor ē naturalis. scz qñ hō naturaliter timet mortē/ ⁊ om̄e quod est sibi nocium. iste timor nature non est meritorius nec demeritori⁹
- T**imor mūdānus.
- T**imor humanus.
- T**imor seruilis.
- T**imor initialis.
- T**imor filialis.

Hoc timore xp̄s timuit mori. sicut dñ **M**arci. xiiii. **C**epit iesus pauere ⁊ tedere.

Secūdu timor dñ mūdānus. s. qñ aliquis nimis timet de reb⁹ trāsitoriiis/ vel de reb⁹ mūdānis/ vt t̄pa lib⁹ pdēdis. **N**ō timore timuerūt iudei q̄ occiderūt xp̄m: ne perderēt locū suum. vt dñ **J**oh. xi. **S**i dimit

De donis spūſſctī fo. lxxii

hoc timore xecū die nichil rectū esse potest/nichil honestum. vt dicit **Tullius**. De hoc timore xecūdo dicit **Bernardus** mirabilia sup cātica. **Timor** inq̄t xecūdus ⁊ cast⁹ est oīm etatū ornatius s; in iuuenili etate ampli⁹ enitescit. **Quid** enī amabilius verecūdo adoleſcente? q̄ pulchra hec est splēdida gēma mox iuultu adoleſcētis q̄ vera ⁊ minime dubia bona nuncia spei bone indolis iudex foroz conscie ⁊ nullū eque manis festum signum columbine simplicitatis testis innocētie/lampas pudice mentis / specialis gloria cōsciētie fame custos/vite decus/sedes virtutis / p̄ mutie nature satis isigne totius honestatis. **Merito** igi iste timor castus dicitur: quia qui timorē istum habet / istar virginis marie ante partum suorum operū ⁊ post partū semper manet incorruptus. ⁊ sicut mater dei est xgo ⁊ decoz virginum: sic timor iste castus decoz est ⁊ virgo virtutum anime.

Item post donū timoris dicendū esset de dono pietatis: s; qz pietas idē est vel quasi idem cū miā: ideo infra cū dicemus de beatudinibus in materia de misericordia: de pietate dicemus.

Item post donum pietatis esset dicendum de dono scientie. sed quia scientia ad prudētiam potest reduci ideo illa que in materia de virtutibus supradicta sunt de prudētia / applicari possunt ad ea que de dono sciētiefant dicenda.

Et post donum scientie esset dicendum de fortitudine. sed quia fortitudo non tantum est donum / sed virtus: ideo de fortitudine sufficiant que dicta sunt in capitulo de virtute. ⁊ specialiter in materia de fortitudine et virtute.

¶ De dono consilii. xxxlii. capitulum.

¶ Secdo videndū est que sunt in cōsilio laudabilia.
Et nota q̄ in consilio quattuor sunt laudabilia scilz.
Gratia consilii um requirendi.

Gratia cōsiliū elegendi.

Gratia cōsiliū exhibēdi.

Gratia cōsiliū acquirēdi.

¶ Primo igit̄ est vale
de laudabile. s. consiliū
in oib⁹ libēter req̄rere

¶ Ideo d̄r **Thobie. iiii.** Cōsiliū semp a sapiētib⁹ req̄re.

¶ Secdo in consilio est laudabile consiliariū bonuz eli
gere. **¶** Tñ nota q̄ scdm̄ doctrinam sacre scripture/de⁹
consiliariū est eligēdus pre omnibus. **¶** Nā in consi
lio ⁊ pre consilio requirēdo. **¶** Primo eligēdus est de⁹
nō dyabolus. **¶** Nā d̄r **Thobie. iiii.** Omnia cōsilia tus
in ipso scz in deo maneant.

¶ Secdo eligēdus est iust⁹ nō impius. **¶** Unde d̄r eccl̄iastici
xxvi. Mor boni cōsiliū statue rectū. qz d̄r puer. **xii.** Cō
silia iptoꝝ fraudulēta. qz vix scit aliis consiliū dare: q̄
sibi nescit accipere. **¶** Et iō d̄r gen̄. **xlj.** In consilio eoz. s.
impioꝝ non veniat anima mea.

¶ Tercio eligēdus est sapiēs consiliariū nō fatuus. iō
dictū est. **Thobie. iiii.** Cōsiliū semp a sapiēte require:
nō a fatuo. qz d̄r eccl̄iastici. **viii.** Cū fatuis nō habeas
consiliū non enī p̄nt diligere nisi que eis placent.

¶ Quarto eligēdus ē senex ⁊ exptus. vt dicit̄ eccl̄iastici
xxv. Quā speciosa veteranis sapiētia ⁊ gl̄iosis itelle
ctus ⁊ cōsiliū. **¶** Nō est pro cōsilio eligēdus iuuenis lasci
uus. iō roboā pro magna pte amisit regnū suū. qz reli
cto consilio senioꝝ/ adhesit consilio iuuenū. vt dicitur
Tercii regum. xii.

¶ Tercio videndum est q̄ sit cōsilioꝝ differētia. **¶** Et nota
q̄ sicut sp̄sūs localia cōsuevit portare sp̄sē cum que
de nouo ⁊ traxit: ita x̄ps qui tā q̄ sponsus de thalamo
pcedens noue sp̄sē sue eccl̄ie cuz qua naturā nostrā

cum sua vnitando in vnitate persone matrimonium sacramentale contraxit: noua localia. i. tria euāgelica consilia apportauit.

¶ Primum cōsiliū est castitas cōtra dēcupiscētā carnis. De hoc cōsilio habet **Mat. xix.** Non oēs capiunt uerbū istud: sed quib⁹ datū est. Tales enī sūt eunuchi qui se castrant ppter regnū celoz.

¶ Secundū cōsiliū est uolūtariē paupertatis / cōtra concupiscētā oculoꝝ. De quo cōsilio habet **Mat. xix.** Si uis pfect⁹ esse: uade uēde oīa q̄ habes: ⁊ da paupib⁹. Et seneca dicit q̄ quietissime uiuerēt hoīes: si hec duo pronōia tollerētur de mundo. s. meum ⁊ tuum.

¶ Tertiū cōsiliū est obediētie ⁊ humilitatis / cōtra superbiam uite. De quo dicit **Mat. xvi.** Qui uult uenire post me / abneget semetip̄m ⁊ tollat crucē suā ⁊ sequatur me. Semetip̄m abnegare: est p̄p̄iā uolūtātē relinquere. Optimū cōsiliū. An dicit **Her.** Tolle p̄p̄iā uolūtātē ⁊ infern⁹ nō erit. Exēplū de fratre ozāte ⁊ dyabolo insultante. Et q̄ sup̄ius in tractatu de cōsiliis plene dictus est de his trib⁹ cōsiliis: iō q̄ dicta sūt de dono cōsiliū mō sufficiant.

¶ De dono intellectus. xxxiii. ca.

Post donū cōsiliū dicēda sunt

pauca de dono intellectus ⁊ dono sapiētie. qz hic p̄nt dici fere oīa que dicta sunt sup̄a in tractatu de x̄tute ⁊ prudētia. Unde notandū q̄ uirtus prudentie ⁊ donum consilii differūt a dono intellectus ⁊ sapientie. qz cōsiliū ⁊ prudētia p̄tinet ad uitā actiuā. ⁊ sunt de actiuis: intellectus ⁊ sapiētia p̄tinent ad uitā p̄tēplatiuā ⁊ sunt de contemplatiuis.

Differunt autem intellectus et sapientia. quia intellectus est cognitio speculatiua / ⁊ q̄si cognitio p̄ uisus

A magnitudine speciei et creature cognoscibilis potest
eorum creator videri. **N**unc intellectum non habuerunt philo-
sophi quia intellectus eorum nesciunt ascendere a magnitudine
creature ad magnitudinem dei. et id fuerunt siles pueris
qui cum legunt litteras pulchras deauratas attente respi-
ciunt: sed quid littere signant non intendunt.

Item notandum diligenter quod creatura duplex est. scilicet. natu-
ralis et artificialis: et sic omnis creatura signat suum crea-
torum dupli-
In creatura est signum naturale et positivum

Signum naturale dicitur in creaturis quas habuit per se di-
uina sapientia. signum positivum dicitur in fabricis et operibus
sacralibus/que constituit ecclesia: ut sunt forme ecclesiarum/et
vestes et ornatum ministrorum/que omnia sunt instituta ut intelli-
ganus deum. quia in altitudine ecclesiarum/sublimitate. in ma-
gnitudine/immensitate/et infinitate. in quadratura soli-
ditate. in longitudine eternitate. et similiter de aliis.

In ministris similiter et ornamentis eorum intelligo deum. ut in
veste candida/mundicia et puritate. in veste rubea dei cle-
mentiam et caritatem. in veste aurea/dei sapientiam et clarita-
tem. et sic de aliis. **I**ste intellectus proprie vocatur donum dei
ut dicit apostolus **S**ecundo ad timotheum. ii. **D**abit tibi dominus
in omnibus intellectum.

Secundo debemus intelligere quae sunt iuxta nos. scilicet. primum
Iuxta illud quod dicitur ecclesiastici. xxi. **I**ntellige quae sunt pro-
mi tui: ex tempore **N**am in frigore meo debeo intelligere pau-
peris nuditatem. **I**n fame et siti: pauperis sitim et esuriam
et in dolore meo: pauperis infirmitatem. et sic de aliis. **E**t
sicut homines bene intelligentes consueverunt ad honores et
dignitates promoueri: ita qui intelligunt necessitatem primi
promouetur et quasi episcopatur ad beatitudinem paradisi.
Ende dicitur in psalmo. **B**eatus qui intelligit super egenum
et pauperem.

De dono sapiētie fo. lxxv.

¶ Tertio debemus intelligere q̄ sunt ifra nos. sicut aiā n̄ am ⁊ corpus n̄ m. sicut enī oculus noster dirigit manū in ope ⁊ motu ext̄iori: sic intellectus regulat affectū in oī ope ⁊ motu inf̄iori. **¶** In intellectu d̄f interi or lectus. qz aiā informat/ aiā tranqlat ⁊ quietat sicut corpus in lecto pausat. **¶** Dicit̄ etiā interior locus qz sicut locus p̄inet ⁊ p̄seruat locatū: sic intellectus stabilit ⁊ p̄seruat libez arbitriū ⁊ oēm interiorē motū. **¶** Ideo d̄f in psal. **I**n intellectu bonus oibus faciētib⁹ eū. qz si hō non faciat qd̄ intellectus ⁊ p̄scia dicūt: nec deus nec āgelus/ nec hō) qz ista tria h̄nt intellectū) dici me retur: sed potius iumēto cōpat̄. **¶** Unde dicitur in psal. **H**omo cū in honore eēt non intellexit/ creatorē suum sed iumētis compatur: et similis factus est illis.

¶ De dono sapientie. xxxv. capitulum.

Post donū intellectus pauca

hēm⁹ dicere de dono sapie. qz multū p̄uenit cū Xtute prudētie ⁊ aliis Xtutib⁹ seu donis q̄ informant cognitiuā. tñ qz sapia non tm̄ informat cognitiuā: sed etiā affectiuā: iō dicēda sunt de sapia pauca. s. tm̄ trla. **¶** In notandū qz sapia est **D**onū splēdidissimū istar lucis.

Donū sapidissimū istar mellis.

¶ Pr̄io ergo do **D**onū p̄fūdidissimū istar maris. num sapie ē donū splēdidissimū. nō solū sicut sol: sed etiā plus q̄ sol. sol. ei iste non oñdit nobis nisi q̄ sūt supra terram ⁊ ifra celū: sapia aut̄ dei facit nos cognoscere oīa. s. infernū/ vt timeamus. mūdum/ vt cōtemnamus. celū/ vt appetam⁹. deū/ vt laudem⁹. et istū ē vltimū libri sapie. et ab isto donatur. s. cognitio diuini nozū. vt dicit augu. et p̄p̄ea d̄f sapie. vii. **H**ec scz sapientia est speciosior sole: ⁊ sup oēm dispositionē stel-

larum luci compata / r iuenit p̄lor. qz p̄ lucem: visibil
li videtur tm̄: p̄ sapiam̄. Nō etiā iuisibilia cognoscū
¶ Secūdo sapia ē donū sapiidissimū instar mellis. non
solū sicut mel: s; etiā plus q̄ mel. **¶** In dicit sapia eccl̄ia
stici. xxiiii. **¶** Sp̄s me⁹ sup̄ mel dulcis: r hēditas mea
sup̄ mel r fauū. **¶** Mel nanq; vnū hz sapore: r illo gusta
to d̄spisit alia etiā meliora. sicut vinū qd̄ post mellis
gustū nō appetit sapiidū. sed sapia d̄na oēm hz sapore
qz sibi sapiūt oīa vt debent. s. tā mala q̄ bona t̄palia /
vt vilia r īspida. bona sp̄alia / vt cara. bona et̄na vt
fructuosa r sūme nobilia. **¶** In d̄r eccl̄astici. vi. **¶** Sapia
s̄m nomen suū est. s. sapi da scia: r nō multis ē manife
sta. **¶** Ideo dicit b̄n̄ **¶** Ber. **¶** Inuenisti plene sapiam: si p̄i
ozis vite pct̄ā defleas. **¶** Si huius seculi desideria pui
pēdis si eternā b̄itudinē toto desiderio cōcupiscas:
inuenisti sapiam / si tibi singula hoz sapiant p̄t sūt.
¶ Tertio sapia ē donū pfundissimū instar maris. nō
solū sicut mare: s; etiā plus q̄ mare. qz mare hz fundū
sapia diuina nullū hz fundū. qz vt d̄r **¶** Job. xi. **¶** Lōgior
ē fra mēsurā eius / r latior mari. **¶** Et p̄p̄ea dicit apl̄s
¶ Ro. xi. **¶** **¶** Altitudo. i. pfunditas diuinitas sapie r scie
dei q̄ incōprehēdibilia sunt iudicia ei⁹ / r iuestigabi
les vie eius: qz nimis lōge sūt sapie d̄ne iudicio qd̄
disposuit oīa iuestigabilia q̄ gutte maris valeāt nūe
rari. **¶** Exēplū de p̄re r filio volētib⁹ haurire totū mare
cū cocleari puo: vt narrat hiero. **¶** Ideo dicitur donū qz
nunq; p̄ studiū acq̄riē: nisi p̄ inspirationē diuinā ha
beatur. **¶** Et id̄ d̄r **¶** Jacobi. i. **¶** Si q̄s vestrū indiget sapia
postulet a deo q̄ dat oībus affluēt / r nō improbat: r
dabit ei. **¶** Et sap. ix. **¶** Pa michi d̄ne seditū tuarū assistri
cem sapientiam / vt mecū sit r mecū laboret: vt sciā
quid acceptum sit corā te omni tempore. **¶** Amen.

De beatitudinib⁹ fo. lxxvi!

Septima dieta de humilitate. xxxvi. ca.

715 **D**ost tractatum de donis

Pspūs sc̄ti: dicendum est de beatitudinibus. hec est septima dieta salutis. s. a dono spūs sancti/ad beatitudinem peruenire.

Que hūilitate enī quattuor sunt ꝑcipue notāda: scz
Typum figuratiuum. **H**abet ergo hūi-

Notum incitatiuum litas ī sacra scriptura

Signum demōstratiuum. typum multiplicem ⁊

Gradum distributiuum. figuram.

Nota igit̄ q̄ hūilitas est: Breuis scala deuotiōis.
Breuis schola ꝑfectionis. Breuis via saluationis.
Breuis scala si vis ascendere/breuis schola si vis ad
discere/breuis via si vis incedere.

Est igit̄ hūilitas breuis scala. Et nota tria ī scala
hūilitatis. scz scale extremū/ymū ⁊ supmū. scale lafa
dextrū ⁊ sinistrū. scale spacia. s. triplicē gradū. H̄z enī
scala hūilitatis duo extrema: ymū ⁊ supmū. ymū vel
pes hui⁹ scale ē tior supplicii/supmū x̄o ē amor ꝑmū
An̄ psal. Si ascēdero ī celū tu illuc es: si descēdero ad
inf. ⁊c. Itē h̄z scala duo lafa. s. dextꝝ ⁊ sinistrū. dextrū
est: tēpantia ī ꝑspis/sinistrū paciētia ī aduersis. An̄
apl's sc̄be cor. vi. Per arma iusticie a dextris a sinī
stris. Itē hec scala h̄z tria spacia vel tres gradus/inf
quos ꝑm⁹ est tēptus mūdi/sc̄bs ē hūilis abiectio sui
terti⁹ ē hūil' amor dei. Hec ē scala iacob. gen. xxviii.

Itē est hūilitas breuis schola. est ei ꝑpēdiū totius
iusticie. vñ ip̄a d̄r oīs iusticia. Math. iii. Sic ei docet
nos implere oēm iusticiā. glo. i. hūilitatē. Itē saluator ⁊
mag⁹ optimus ī sua schola ꝑlixitatē toti⁹ legis redu
xit ad quādā summā. i. ad methodū hūilitatis: dicēs
Math. xi. Discite a me qz mitis sum ⁊ humilis corde

Humilitas autē sic describit̃. **H**ūilitas est ex intuitu
pprie ditiōis vel ditiōe volūtaria mētis incliatio
¶ Est isup hūilitas sicut breuis via. qz cū humilitas
petat centrū: p se quēs vetat circulū ⁊ spacialē circui
tum ⁊ facit dyamet̃ ⁊ dyametraliter ptrāsit spaciū
⁊ ita rectissime venit ad terminū. ysa. xxx. **H**ec est via
ambulare in ea. **¶** **I**tem humilitas

Se attenuat vt ametur a sponso.

Se adnichilat vt creetur de nouo.

Se euacuat vt impleatur a deo.

¶ Humilitas
itaqz se atten
nuat ⁊ sic facit seipam gracilez ad domicelle modū.
¶ Hūilitas ⁊ gracilitas spōse que spōsum incitat ad
eius amorē. **E**t cā hui⁹ est: qz gracilitas sigāt vel at
testat̃ incorruptionē. sicut ecōtrario tumor sigāt cors
ruptā eē mulierē ⁊ hgnātē. **¶** Hū nota qz quidā tumēt ⁊
inflant̃ de gñe ⁊ nobilitate: ⁊ tales impgnant̃ a ppo
pfe sicut filie loth. gen. xix. **¶** Quidā inflant̃ de subdi
toz multitudie ⁊ ptate: ⁊ tales impgnant̃ a toto pplō
sicut dauid q̄ fecit numerare pplm. scdo regū. xxiiii.
¶ Quidā etiā tumēt ⁊ inflant̃ de incorruptione corpis
et p se quēs qd est detestabile impregnant̃ a xgini
tate. sicut fatue virgines. **Mathei. xxv.**

¶ **I**tem humilitas se adnichilat: vt de nouo creetur
Ipsa enī est illud nichilū super qd deus fundauit ter
ram. **Job. xxvi.** **¶** Qui appendit terrā super nichilū. i.
aiam super humilitatis fundamentum.

¶ Humilitas insup se vacuat: vt impleat̃. i. vacuā et
inanem se reputat. **¶** Hū figurat̃ per altare tabernacu
li. **Exodi. xxxviii.** qd erat ita scauū vt posset recipere
ignem / ligna ⁊ victimas. sic humilitas est vacua / vt
capiat ista tria: scz ignem dilectiōis / ligna ppassiōis
et victima deuotionis.

¶ Item nota q̄ humilitas est

Quidquid in valore est ꝑciosius.

Quidquid in odore ē deliciosius.

Quidquid in decore ē gratiosius

summe ꝑciosa. et ꝑꝑ hoc ꝑparat̄ auro ⁊ balsamo: q̄

sūt duovalde ꝑciosa. balsamū sup oēs liquores/aurū

sup oīa metalla. et sicut ista duo sunt valde rara ⁊ iō

ꝑciosa: sic rarissima ē hūilitas ⁊ a/ ⁊ iō sūme cara. et

sicut aurū est valde ꝑderosum ⁊ naturalit̄ petit cen-

trum/ balsamū sꝑ petit funduz: sic ⁊ a hūilitas istar

auri ⁊ balsami sꝑ appetit inferiorē locum. Et ꝑpter

ea devalore humilitatis dicit̄ sap. vii. Omne aurum

in comparatione illius: arena est exigua.

¶ Est etiā hūilitas in odore multū deliciosa. et ꝑꝑ

hoc ꝑparat̄ in scriptura trib⁹ q̄ sūt valde odorifera. s.

Thuri qd̄ est granū modicū: est tñ fragrantissimū: iō

dī ecclīastici. l. Quasi thus redolēs ī diebus estatis.

¶ Cōparat̄ etiā nardo/ q̄ est arbor pua ⁊ valde odorifera

Uñ dī Canticor. i. Hardus mea dedit odorem suū.

¶ Cōparatur etiā cynamomo qd̄ ē cinerei coloris/ ⁊ cū

frangit̄: spirat̄ quēdā visibilē ⁊ fragrantissimū odorem

id ē vaporem ad modū cineris. sic verus hūilis qz ci-

nerem se reputat. emittit spiramīa fragrantissime ⁊ tu-

tis. Et iō dicit̄ Ecclīastici. xxiii. Sicut cynamomū

⁊ balsamum aromatizans odorem dedit.

¶ Est insup hūilitas in decore mētis valde speciosa

et ꝑꝑ hoc cōparat̄ virozi ⁊ colorzi viridi/ qui sup oēs

colores est ꝑportioabilis oculis/ ⁊ delectabilis ad vi-

densum. Unde dī Ecclīastici. xl. S̄ram ⁊ spēm desi-

derabit oculus/ ⁊ sup oēs virides sationes v̄l segetes

satioz viridiorqz est virtus humilitatis.

¶ Item nota q̄ humilitas se humiliat vt ascendat.

¶ Primo igit

dico q̄ humili

tas in valore ē

summe ꝑciosa. et ꝑꝑ hoc ꝑparat̄ auro ⁊ balsamo: q̄

sūt duovalde ꝑciosa. balsamū sup oēs liquores/aurū

sup oīa metalla. et sicut ista duo sunt valde rara ⁊ iō

ꝑciosa: sic rarissima ē hūilitas ⁊ a/ ⁊ iō sūme cara. et

sicut aurū est valde ꝑderosum ⁊ naturalit̄ petit cen-

trum/ balsamū sꝑ petit funduz: sic ⁊ a hūilitas istar

auri ⁊ balsami sꝑ appetit inferiorē locum. Et ꝑpter

ea devalore humilitatis dicit̄ sap. vii. Omne aurum

in comparatione illius: arena est exigua.

¶ Est etiā hūilitas in odore multū deliciosa. et ꝑꝑ

hoc ꝑparat̄ in scriptura trib⁹ q̄ sūt valde odorifera. s.

Thuri qd̄ est granū modicū: est tñ fragrantissimū: iō

dī ecclīastici. l. Quasi thus redolēs ī diebus estatis.

¶ Cōparat̄ etiā nardo/ q̄ est arbor pua ⁊ valde odorifera

Uñ dī Canticor. i. Hardus mea dedit odorem suū.

¶ Cōparatur etiā cynamomo qd̄ ē cinerei coloris/ ⁊ cū

frangit̄: spirat̄ quēdā visibilē ⁊ fragrantissimū odorem

id ē vaporem ad modū cineris. sic verus hūilis qz ci-

nerem se reputat. emittit spiramīa fragrantissime ⁊ tu-

tis. Et iō dicit̄ Ecclīastici. xxiii. Sicut cynamomū

⁊ balsamum aromatizans odorem dedit.

¶ Est insup hūilitas in decore mētis valde speciosa

et ꝑꝑ hoc cōparat̄ virozi ⁊ colorzi viridi/ qui sup oēs

colores est ꝑportioabilis oculis/ ⁊ delectabilis ad vi-

densum. Unde dī Ecclīastici. xl. S̄ram ⁊ spēm desi-

derabit oculus/ ⁊ sup oēs virides sationes v̄l segetes

satioz viridiorqz est virtus humilitatis.

¶ Item nota q̄ humilitas se humiliat vt ascendat.

Se inclinat vt redoleat. **S**e mortificat vt resurgat
Quātilitas itaq; se hūiliat ⁊ sp̄ inclinat. **S**icut enī
ramus i quo p̄det fructus ⁊ sicut spica plena grano
respicit ⁊ declinat versus terrā: sic aīa hūilis q̄ instar
rami q̄ ē onusta fructibus bonorū op̄erū ⁊ ad modum
spice granate: ē plena granis virtutū/respicit terrā. i.
ppriā fragilitatem ⁊ carnis vel corpis conditionez
terrenam. **E**cōtrario ramus erectus mōstrat q̄ in eo
est nullus fructus ⁊ spica erecta q̄ est grans vacua.
Ita homo per sup̄biam erectus est ad modum rami
sterilis ⁊ infructuosi. **E**t ido dicit saluator **Mat̄. vii**
A fructibus eorū: cognoscetis eos.

Quātilitas etiā se incinerat ⁊ puluerifat: ⁊ sic sua
uius fragrat. sicut herbe ⁊ species aromaticę plus re
dolent quāto sunt minutius trite ⁊ puluerifate. **U**nd
dicitur **L**aticorū tertio. **Q**ue est ista que ascēdit per
desertum/sicut virgula fumi ex aromatibus mirre ⁊
thuris ⁊ vniuersi pulueris pigmentarii.

Et notādum q̄ omnis homo debet se puluerem ⁊
cinerem reputare ex pte carnis/de qua certus est q̄
efficiet puluis. **Gen̄sis. iiii.** Puluis es ⁊ in puluerem
reuerteris. **E**x parte aīe debet se quilibet puluerem ⁊
cinerem reputare: precipue ppter tria. scilicet

Quātilitas ppter vilitatē. **S**icut enī cinis ē vilis q̄ tūcun
q̄ fuerit de p̄ciosa materia: sic aīa valde vilis est ex
culpa q̄ quis sit valde nobilis ex natura. **psal̄m.** **A**d n̄
chilum deductus est in conspectu eius malignus.

Secūdo ppter resistēdi difficultatē: quia sicut cutis
statim disp̄gitur ⁊ non potest resistere modico flatu
sic homo nō potest resistere modice tentatiōi: imo fre
quenter cadit ad sibilum modici **X**bi. **U**nde dicit in
psal̄. **N**on sic impii non sic: sed tanq̄ puluis ⁊c.

Tertio ppter resurgendi impossibilitatem. Nam sicut cinis nō potest redire ad statum sue materie: sic homo peccōr nō potest redire ad statū gratie/nisi sola dei viute. qz dī **Ecclesiastes. vii.** Nemo pōt corrigere quem deus desperit. **Et in psal.** Nisi dñs edifica. **re.**

Humilitas insup se mortificat vt resurgat. qz humilis quasi semp considerat mortem ppiam: vt resurgat ad vitam. **Et nota q memoria mortis facit in homine precipue sex bona.**

Priofacit pctā vel vicia fugere. **Nā** sicut latrōes timent ⁊ fugiūt faciē iudicis: sic vicia meōria mortis. ⁊ sicut iumētum cū cauda se defendit a muscis: sic hō a tentatōe vicioꝝ ex p̄sideratiōe mortis. **Nā** de pctōre dī **Tren. i.** **Sordes eius in pedibus. i.** in affectiōibus **Et** subdit cām: qz non est recordatus finis sui.

Secdo facit mundū p̄tēnere. **Nā** dicit hiero. **Faci-**le p̄tēnit oia: q se sp cogitat moritur. **Nā** p̄cupiscētia oculoz p̄tēnit: qñ quis cogitat se in terraz reuersurū. **Ad** p̄cupiscētia carnis de p̄mit: qñ q̄s cogitat q corpus in deliciis nutritū/erit cibus x̄miū. **S**upbia vite cōtēnitur: qñ quis cogitat q ille qui vult eē supra alios ponetur sub terra/que est infimum elementorum.

Tertio facit seipm despiciere/ ⁊ ppter resolutiōem ad terrā in suis ipsius cognitionem venire: qui modus cognoscēdi s̄m philosophū/est certissimus inter oēs. p̄p̄ca dī i psal. **Sciāt gētes qm hoies sūt. i.** o humo

Quarto facit vitaz p̄sentē recte regere. sicut el gu bernator nauis se ponit i cauda/ vt rectius gubernet nauem: sic qui in mari huius mūdi vult recte ⁊ secure navigare: nouissima sua debet cogitare v̄l recordari **Nā** dicitur **Ecclesiastici. vii.** **Memorare nouissima ⁊ in eternum non peccabis.**

Quotofacit recte temperare presentem leticiã sicut
enifatua est esca sine sale: sic pñs leticia ē inepta sine
mortis pñsideratiõe. istar salis / dulcedinē leticie tñpal
miscet cū amaritudine mortis. **Uñ dñ eccl'iastici. xli.**
Mors q̄ amara est memoria tua homini inlusto.
Sexto facit recte diuidere pñtem ⁊ futurã vitã. **Q**ui
enī ponit se in articulo mortis ⁊ eã diligēter pñsiderat
quasi in medio pñtis ⁊ future vite se collocat. et ideo
recte videt quid spñere: ⁊ qd eligere debeat. **I**deo dñ
Eccl'iastici. xi. In die bonor: ne imemor sis malor.
Item hūilitas est **G**ratiosa instar floris speciosi.

Luminosa instar sideris radiosi
Est itaq; hys **V**irtuosa instar lapidis pñciosi.
militas gratiosa instar floris speciosi. **C**omparatur autē
inter flores pñcipue viole / q̄ est flos modicus ⁊ valde
pñciosus. **E**t nota q̄ viola ē forata instar auicule pue.
Habet enī quoddã rostrū parū / ⁊ quasdam puulas
alas / ⁊ quãdãz caudã parūlã: ita hūilitas habet ad
modū viole ista tria diminutiua per pñriã reputati
onem. habet nanq; rostrū ad laudãdum deum. habz
etiã alulas vel pēnas ad pñteplandū celū. hz caudam
ad cogitandum finem pñriū. **H**ec est viola pñciosa de
qua dicit **Canticor. ii.** Ego flos campi ⁊c.

Est etiã hūilitas luicosa instar sideris radiosi. **H**ã
sicut sidus vel stella ē modica i appentia / cū tñ sidus
in x̄itate (vt tradit mathematici) sit maior tota fra:
sic hūilis cū sit puus / in x̄itate est ap̄s deū maximus
⁊ sua tñ ⁊ hoim reputatiõe vult eē quasi nullus. iō dñ
Eccl'iastici. xxxiii. Quãto magn'es: hūilla teipm in
oib'. **I**p̄a enī est instar lune. nã sicut lune ē lunare qd
minuitur ex pñsummatiõe: vt dñ eccl'iastici. xliii. sic hu
milis se minorare nitit / cñ a deo per gr̄am pñsummat

De humilitate fo. lxxix.

Sicut virgo maria **Luce. i.** Et reputauit se acillam humilē / cū saluaretur venerabiliter p archāgelū gabrielem / et a filio dei eligeretur in matrem.

Est etiam huilitas istar lapidis p̄ciosi xtuosa. Nam lapides p̄ciosi sunt vt plurimū quāritate modici et virtute magni. Et nota q̄ huilitas p̄parat specialr et proprie quinq; lapidibus p̄ciosis.

Primo amesitio qui reprimat ebrietatē. sic huilitas supbiā / que se febrizat p̄ ab̄ittonē. Vñ supbia est ebrīa et nō a vino. vt d̄r **Johelis. i.** Expergiscimini ebrīi / et non a vino: sed a vento. s. superbie.

Secundo iaspidi q̄ fugat fātasmatas sic huilitas honores trāsitorios q̄ sunt quasi fantasie / vel fōnia. Et d̄r de superbo **Eccl̄iastici. xxiii.** Cor tuū fantasias parit.

Tercio humilitas est sicut saphirus. Nam sicut saphirus reprimat humores seu tumores corporales: ita humilitas superbas et ampulosas inflationes. Ipsa enī non inflatur / non est ab̄iciosa: sicut de charitate dicit ap̄l's **Prime ad corinthios. xiii.**

Quarto humilitas est sicut onichinus. Nā sicut onichinus d̄r hoīem reddere inuictum: sic huilitas reddit inuictū hoīem et facit de hostib⁹ triūphare. In cui⁹ figura d̄r q̄ dauid qui d̄r huilis: cū lapidib⁹ funde goliath interfecit. vt dicitur **Prime regum. xvii.**

Quinto huilitas ē sicut dyamas. Nā sicut dyamas ē lapis q̄ reddit hoīem gratiosū: sic huilitas hoīez deo et hoīb⁹ facit esse placētē et gratū. Vñ d̄r de huilitate **Deuter. xxiii.** Sit placens fratrib⁹ suis. Et sicut corā deo et hoīb⁹ est superbia odiosa vt d̄r **Eccl̄iastici. x.** ita huilitas est deo ex hominibus gratiosa.

Item humilitas cum deo quasi de pari cōtendit cum diuina liberalitate eius gratiam semper recipiendo

Supbiam circumuenit et despicit: meliorem partem eligendo
Dyabolum despicit: eius laqueos euadendo.

Humilitas igitur quasi de pari contredit cum diuina liberalitate. quod quanto diuina liberalitas aie plura tribuit tanto ipsa ad recipiendum fit capacior. et hoc triplici arte. scilicet
Se dilatando per gratiarum actionem.

Incuruando per deuotam orationem **¶** Primum enim hu
Euacuando per modicam suam reputationem multas cum recipit
dei beneficia gratias agendo se dilatat: et sic recipiendo
patet semper locum ut deus amplius infundat. **¶** Si ipsa uas admi
rabile operum excellentium. ut dicitur ecclesiastici. xliii. **¶** Et bene humi
litas uas admirabile dicitur. quia dum impletur: de impletione
capacior efficitur.

¶ Secundo humilitas per orationem se incuruat: et sic ad magis
hauriendum se preparat. nam sicut ydria curuat ut hauriat
aquam: sic humilitas se incuruat ut hauriat / et hoc orando
gratiam diuinam. et quanto deus amplius donat: tanto ipsa amplius
postulat imo nunquam petere cessat. et ideo in ea impletur quod
dicitur ecclesiastici. xviii. **¶** Cum summauerit homo: tunc incipit.

¶ Tertio humilitas per propriam reputationem se euacuat
et quodammodo se exiavit et per consequens ad recipiendum ca
pacior fit. et hoc triplici arte existit: quod dum gratiam dei in
plenitudine recipit: se ipsum tam uacuum recognoscit. ideo
in persona dei dicitur de humilibus ecclesiastici. xlii.

Qui bibunt me: adhuc sitient.

Item humilitas etiam superbiam circumuenit: meliorem partem
eligendo **¶** Et nota specialiter decem in quibus humilitas respectu
superbie eligit meliorem partem. **¶** Superbia enim eligit quod est ex
tra: humilitas quod est intra. **¶** De primo dicitur **Mat. xxiii. Via**
opa sua facit ut videatur ab hominibus. De humilibus. Non dicit
apostolus. ii. cor. i. Gloria nostra haec est: testimonium conscientiae. Ne
Superbia eligit sarpillas: humilitas tortillas.

Superbia eligit corticem humilitas nucleum.
Superbia eligit paleam: humilitas granum.
Superbia eligit flores: humilitas fructum. iuxta illud
Canticor. ii. Fructus eius dulcis gutturi meo.
Supbia eligit mōtes: huilitas valles. **E**t nota q̄ in
montibus sunt quattuor mala. scz ariditas i deuotōis
duricies incōpassionis / sterilitas opationis: ⁊ ꝑcipi-
cium damnatiōis. **H**uilitas vero eligit valles in qb̄
sunt quattuor bona: illis malis opposita. **N**am sicut
valles contra ariditatem sunt irrigue / cōtra duriciā
sunt molles / contra sterilitatem sunt fructifere / cōtra
precipitiū sunt secure: sic huiles ad modū vallis sunt
irrigui per deuotionē ⁊ molles per passionem fru-
ctiferi per bonā operationem / securi per diuinā prote-
ctionem. quia. in īfimo nō oportet timere precipitiū.
Superbia eligit pulchrum: humilitas bonum.
Superbia eligit ymaginem: humilitas veritatem.
Supbia eligit conuentionem. i. locū supiorem: pro quo
contendunt ambiciosi: huilitas pacem. s. locū inferio-
rem / pro quo nullus contēdit. **I**ō dicit saluator **L**uce
xiiii. **R**ecumbe in nouissimo loco. **E**t sic in pace fact⁹
est locus eius: vt dicitur in psalmo.
Superbia eligit esse in ore holim. ⁊ ideo non est mirū
si sentit aliqñ morsus detractōis: huilitas vero eligit
esse in iudicio dei / q̄ quē solū vult iudicari. sicut dicit
apls ad cor. iiii. **Q**ui aut̄ iudicat me: dñs est.
Huilitas insup despicit ⁊ paruipēdit dyabolum: eius
scz laq̄os euadēdo. **N**ā sicut pisciculi euadūt saganā:
sic huiles rete. i. tentatōes dyabolicas. **I**n cui⁹ figura
rex caldeoꝝ trāstulit in babiloniā ⁊ captiuauit nobi-
les ⁊ potētes: ⁊ dimisit paupes. i. agricolas ⁊ viuito-
res. vt dī quarto **R**egum. xiiii.

Humilitas in super habet motum incitatus. i. cau-
sas multas q̄ hoīem mouere debēt ad se humiliandū
Unde nota q̄ sunt quinqz cause precipue / ex quaz cō-
sideratione debet homo se ip̄m humilīare. s. si cōsideret

Que sunt infra.

Que sunt intra.

Que sunt iuxta.

Que sunt contra.

Que sunt supra.

Prima igit causa humili-
tatis est consideratio creature
corpalis q̄ in homie est. Debet
igit creaturas corporales dili-
genter cōsiderare: et ex illis huilitatē haurire. si enī cō-
sideret terrā: videt p̄p̄riū sepulcrū. si attēdat ignē sup
terrā: videt supplicīū pctōz. si cōsideret quadripedia
videt ea fortioza. si volatilia videt ea leuioza et agilio-
ra. si terre nascētia: videt melioza / sicut fruct⁹ et pul-
chrioz: sicut flozes. **U**ltio si cōsideret p̄p̄riū subiectū
videt q̄ in principio est semē imundū / in medio sacc⁹
stercoz: et in fine cibus v̄mū. vt dicit **Ber.** Et iterum
vide vñ veneris / et erubescē vbi es. et igemisce quo va-
dis et p̄remisce. Et ita cū hō diligēter cōsiderat p̄p̄as
vilitates / tunc huilitas resumit vires. Sicut enī mus-
cus in locis ferētibus recuperat odorem. sic huilitas
fragrātioz efficitur: cū quis considerat p̄p̄riā vilitatē
Et iō dicebat abrahā **Gen. xviii.** Loquar ad dñm
meum: cum sim puluis et cinis.

Secūda causa huilitas est cōsideratio status īterio-
ris. **P**is autē hō aut scit se esse pctōrem / aut iustū. si sci-
at se eē pctōrem: multū d̄ humiliari. qz q̄tū ad hoc dete-
rior est cane / vel buffone. qz pctōz est debitor t̄p̄alis et
eterne mortis: illa x̄o solū t̄p̄alis et i illis soluz ē mise-
ria pene in pctōrib⁹ x̄o pene et culpe et i hoc sunt filies
dyabolo. Si autē fuerit pctōz aliqui: nescit vix iustifica-
tus ē a pctō. qz d̄ **Accl. i. ii.** Nescit hō vix amore

De humilitate fo. lxxxi.

an odio dignus sit. sed omnia in futuro seruantur in
certa. Si autē sciat aliq̄s se esse i gratia: tñ se huiliare
d̄z ppter quattuor q̄ iter dū etiā uirius iustus et pfectis
nocēt. s. negligētis. p̄ficiendi/difficultas stādi uel p̄se
uerādi/facilitas cadēdi. etiā ad sibilū vni? modi x̄bi
difficultas uel impossibilitas resurgendi. **H**ō enī potest
perse ire ad culpā: sed per se nō potest redire ad gra
tiam: quia d̄r in psal. **S**pūs vadens ⁊ non rediens.

Tercia cā humilitatis ē p̄siderare se de primis no
stris. **V**idem⁹ enī multos de fratribus ⁊ primis nr̄is
in scia ⁊ virtutib⁹ p̄fecisse. et nos in pctō uel ignoran
tia remāsisse. vñ debem⁹ erubescere. **V**idem⁹ etiā mul
tos fratres ⁊ p̄rimos cecos mendicos ⁊ diuersis mi
seris afflictos. ⁊ iō debem⁹ cōpati timere ⁊ deo grati
⁊ huiles esse ⁊ laudare eū: qui nos potuit et pōt simi
lia ex sua eq̄tate i fligere ⁊ ex sua pietate custodire. **E**t
ppter hanc cām huilitatis d̄r **Job. vi.** **V**isitans speciē
tuā nō peccabis. **V**isitās speciē tuā. i. p̄ximū q̄ est spe
cies tuā/vel species vna tecum.

Quarta cā huilitatis ē p̄sideratio hostis aduersā
tis: cū sine dei adiutorio nō possum⁹ resistere. imo si
pparati fuerim⁹ ei/ipse quasi gygas ⁊ nos q̄si locuste
vt d̄r **numer. xiii.** cui⁹ etiā tāta ē crudelitas/q̄ nos
oī hora trās glutiret: nisi etiā diuina p̄tectio nos custo
diret. qz d̄r **Trenor. ii.** **D**ie dñi qz nō sum⁹ p̄sumpti
cui debemus totam virtutem ascribere.

Quinta cā huilitatis ē p̄sideratio diuine magnitu
dinis/cui tenemur humiliter subesse. p̄p̄ bñficiū crea
tionis iuxta illud psal. **I**psē fecit nos. ⁊ non ipsi nos.
⁊ p̄p̄ bñficiū redēptōis. iuxta illud **Ecclesiastici. xxix.**
Sīam fidei iussoris tui. ne obliuiscaris. **H**uiliare etiā
debem⁹ nos deo/cui⁹ potentiā euadere nō possumus

De huilitate fo. lxxxii.

maledicat michi. ii. Re. xvi. Et exemplo apostolorum de quibus dicit Act. v. quod ibant gaudentes a conspectu consilii. quoniam digni haberi sunt pro nomine iesu contumeliam pati. Jo dicit de humilitate 1. Petri. iii. Saturabitur opprobriis.

¶ Quartum signum est vilis officia non recusare. exemplo abigail quam cum dauid vellet ducere in uxorem respondit. Ecce famula tua sit in ancilla. ut lauet pedes seruatorum domini mei. ut habetur 1. Regum. xv.

¶ Quintum signum est libenter obedire. exemplo christi qui humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem. ut ait apostolus ad philippenses. ii.

Habet etiam humilitas multiplicem gradum distinctum. **¶** Nota quod tres sunt gradus humilitatis sicut dicit glosa Mathei. iii.

¶ Primus est subesse maioribus nec proferre se equali et hoc est sufficiens et necessaria.

¶ Secundus gradus est subesse paribus nec se proferre minoribus nec non velle proferri: et hoc est humilitas copiosa.

¶ Tertius gradus est subesse minoribus et nemini velle preferri. et hoc est humilitas excellens et perfecta. Et ideo humilitas cum his gradibus suis eleganter figuratur per altare tabernaculi quod habebat tres cubitos in altitudine. ut dicitur Exodi. xxvii.

Item secundum alios gradus humilitatis sunt quattuor

Primus est spernere mundum.

Secundus spernere nullum.

Tercius est spernere seipsum.

¶ Quartus est contemneret se semper vel non curare sui contemptum. Ideo humilitas per istum quadruplicem gradum figuratur satis apte per rationale in quo erant quattuor versus vel ordines gemmarum. ut habetur Exodi. xxviii.

De mansuetudine vel mititate. xxxvii. cap.

De māfuetudine vel mititate

que est secūda beatitudo / specialiter sunt tria notāda

Māfuetudo nāq3 Habet pacē ⁊ societate cū primo
vel mititas.

H3 gr̄ am et familiaritatē cū deo

Habet regnū ⁊ hereditatē in celo

Habet enī hō mitis ⁊ māfuet⁹ cū primo pacē et socie
tatem: ⁊ cū his qui oderūt pacē scit esse pacificus.

Sicut enī tra lapidē machine opponit aliqd molle
per qd frāgitur ipetus violētie sue: sic ⁊ vir mitis frā
git irā ⁊ ipetū idignatiōis opponēdo mollitē respō
sionis. qz dī puer. xv. Respōsio mollis frangit iram.

Habet etiam hō mitis cū deo familiaritatē. Et nota
q signū triplex est q hō mitis deo sit familiaris.

¶ Primū est q deus mites libēter exaudit sicut vi
demus q a rege obtinent qd volūt qui ei familiares
erisūt. **Unde dī Judith. ix. Humiliū ⁊ māfuetoz** ti
bi semper placuit deprecatio.

¶ Scōm signū ē q deus in aīa miti libēter pausat ⁊
dormit. **Māfuetudo ei est** sicut culcitra mollis ī lecto
floride dīcie. **De quo dī cātī. i. Aectulus nī floridus**

¶ Tertiu signū est q de⁹ ad videndū ⁊ loquendū se
ōndit miti vel exhibet sicut videm⁹ q illi q sunt faml
liares platis / qñ volūt ad eos intrant ⁊ loquuntur pro
volūtate cū eis. sic hō mitis loqitur cū deo. vt legī de
moysē **Exo. xxxiii. qui loqbaī cū deo. ad faciē. si**
cut solet loq amicus ad amicū suum causa iter alias
erat: qz hō mitissimus erat. vt dī numeri. xii.

Habet ī sup hō mitis hereditatē in celo. vt dī Mat. v.
Beat imites. qm̄ ipi possidebūt terrā. s. viuentiū. Et
nota q triplex est rō quare mites possident celum

¶ Prima est qz ipi possidētur a deo: ⁊ iō lege vicissitū

De māfuetudine fo. lxxxiii.

dinis possidebūt deum in celo. qz dicit aug. Nullius erit dei possessio nisi eius quem ipse prius possederit. Scda rō est: qz mites possident corda sua ⁊ dñantur sibi ipsi. qđ nō faciūt iracūdi imo ira dñatur eis. **3o** dicit sap. **Prouerbtioꝝ. xvi.** Melior ē qui dñatur aīo suo: expugnatoꝝ vrbium.

¶ Tertia rō est. qz mites possidēt hic bona sua. **Mites** autē sciūt hic bōa spūalia optie possidere. qz nulla aduersitas pōt eis ip̄a auferre. qđ iracūdifacere nesciūt: imo bona spūalia (si q̄ hñt) p̄ impatientiā pdūt. vt dī. puer. **xix.** Qui impatiens est: sustinebit dānum scz non solum boni exterioris qđ perdit in via: s; etiā boni interioris qđ ipse effundit.

¶ Mites etiam bona t̄palia possidere sciunt: qz sibi nō pmittūt dñari. qđ nesciūt facere auari ⁊ cupidi. qz diuitiaz suaz nesciūt esse dñi / s; potius serui. qz dicit in psal. **Viri diuitiaz:** nō diuitie viroz. Quia igit mites vt dictū est: se ⁊ sua possidere sciunt: merito terraz viuētū possidebūt. **¶ Et nota qz** mititatem vel māfuetudinē **hominis natura ministrat.**

Corporis figura demōstrat **¶ Mititas** **Canonis scriptura p̄medat.** igit a nata ministrat ⁊ cū hoīe a natura copulat vel p̄creat. **Itā** dicit phūs qz hō est aīal natura māfuetū. sicut leoni a natura test crudelitas: sic hoī māfuetudo vel mititas **Māfuetus** enī dī quasi manu assuetus. et ideo homo qui relicta māfuetudie regitur crudelitē nō est homo sed bestia siluestris.

¶ Mititas etiā figura humana demōstrat. **Figura** enī hoīs exterior quādā dulcedinē ⁊ affabilitatem de mōstrat mititatē interiorē. **In** oī si qđ aīalis specie figura corpis exterioris signū ē nature interior. sicut

eni videm⁹ q^o vngues magis fortes ⁊ acuti ⁊ magna
⁊ āpla labia signū rabiē ⁊ crudelitātē leonis ⁊ canis:
sic naturalit^r homo hñs faciē venustā ⁊ carnē mollem
⁊ cutē leuē ⁊ vngues breues ⁊ modicitatē oris ⁊ g^oaz
in oculis tñ mānētudinē signū. et mltā alia testionia
mititatis q̄ possent dari. Et ecōuerso videm⁹ q^o hō ira
tus hz tortā ⁊ hirsutā faciē ⁊ exiit hūanā naturā ⁊ in
duit furiā: ⁊ quodā mō exīor effigies monstrat q^o hō
iratus iā non est hō. sed incipit eē bestia. iuxta illud
psal. Cōpatus ē iumētis ⁊c. Mānētudo isup vl^o miti
tas in scriptura valde p̄mendat. D^o fī ei de mediatore
n^o Die. xi. Ego sicut agnus mānētus q̄ portatore
ad victiāz. Et iterū dicit psal. P̄op^o dicitatē ⁊ mānē
tudine ⁊ iusticiā ⁊c. An̄ no. tria q̄ recte hōies deducit
q̄ sunt mānētudo cordis/veritas oris/iusticia opis.

C De fletu. xxxviii. cap.

De fletu q̄ ē tertia beatitudo

nota specialit^r tria. s. q̄ est. Fletus p̄pūctionis. et est
Fletus compassionis. et

C Prim⁹ fletus. s. p̄pūcti Fletus deuotionis.
onis est sicut colliriū medicatiuū. An̄ apoc. iiii. Col
lirio inunge oculos tuos. Sicut ei colliriū purgādo
oculos turbat visum ⁊ in turbādo purificat. sic fletus
p̄pūctōis aīam turbat p̄ p̄niam s; mediat per g^oaz.
De hoc fletu d^o in psal. Exi^o aquaz deduxerit o ⁊c.

C Scd⁹ fletus est cōpassiōis: ⁊ est sicut vnguentū le
nificatiuū. Nā sicut vnguentū vngēdo sanat mēbra
palitica: sic humor p̄passiōis sanat cupidos a palisi
.i. ab auaricia. Et nota q^o ad vngēduz ⁊ sanandū mē
bra infirma/p̄cipue tria s. ut necia. s. ignis/vnguentuz
⁊ p̄fricatio manuū: sic ad opus mīe req̄rit^r ignis dile

Fletu

et inquit opaffion
fletu hō. xxx. S
et: ⁊ comparat
Compassio. s. de
non est iā in qua su
trouat^r lacrimie
p̄pūcti. s. q̄c. q̄
p̄pūcti non mīe
Compassio q̄ fletu
p̄pūcti a et f
Compassio inu
Compassio recog
Compassio de d
Compassio in colat
Compassio in colat
Compassio in mōg
Compassio in nocte. i. i
Compassio est reco
Compassio lacrimis
Compassio est co
Compassio fletu
Compassio est fletu
Compassio est calidū
Compassio moderat
Compassio vñ f
Compassio p̄pūcti lac
Compassio est iā
Compassio videt
Compassio iā mō
Compassio. s. ar
Compassio hñs
Compassio iā

onis / vnguētum p̄ passionis / ⁊ manus subuētiōis. De hoc fletu d̄r **Joh. xxx.** Flebam quōdaz sup eo q̄ afflic-
tus erat / ⁊ compatiebatur aīa mea pauperi.

Tercius fletus .s. deuotiōis ē sicut balneū delecta-
tuum. **Uñ** aīa in qua sunt lachryme deuotiōis natat
in deuotiōe ⁊ lachrimis / sicut piscis in flumie. **Ham**
dicit puer. **xliii.** **Tor** q̄ nouit amaritudinē aīe sue: in
gaudio illius non miscebit extraneus.

Item nota q̄ sex sunt fletus incitamenta / ⁊ sex fle-
tus impedimenta / et sex fletus emolumenta.

Fletus igitur incitamenta sunt sex.

Primū est recognitio p̄prie culpe. **Hā** d̄r in psal.
Exitus aquarū deduxerūt oculi mei: q̄ nō custo. l. r.

Secū est incolatus p̄sentis vite. vt d̄r s̄r in psal.
heu michi q̄ incolatus meus plongatus est.

Tercius ē timor gehēne. **Hā** d̄r frenoz. i. **Plorās**
plorauit in nocte. i. in peccato.

Quartū est recordatio passionis dñice. psal. **Sue**
runt michi lachryme mee panes die ac nocte.

Quintum est compassio humane miserie. vt dicit̄
ad Ro. xii. **Flere** cum flentibus.

Sextū ē desiderū celestis patrie. psal. **Sup** fluita
babilōis. i. calcādo delectationē trāsitoriā: sedim⁹ p̄
quietā meditationē / ⁊ fleuimus p̄pter celestis patrie
delectationē. vñ sequit̄: dū recordaremur syō. **Sicut**
in dū pegrin⁹ lachrimari cogit̄: cū sue p̄rie recordat̄

Sex sunt etiā fletus impedimēta. **Primū** ē supbie
elatio: sicut videmus q̄ mōtes ⁊ alta loca cōsueuerūt
ēē arida: sic mōs elatōis ⁊ supbie ē arid⁹. **Uñ** d̄r **Jo**
sue. xv. **Terrā** arentē dedisti michi: tūger irriguā. sic
ecōuerso hūiles alūdāt lachrimis. sicut videm⁹ q̄ val-
les abundant aq̄s. **Hā** hūilitas est vallis lachrimarū

De fletu folio. lxxxv.

sedat/orando efficaciter imperat.

¶ Primo ergo lachryma spm̄i p̄tritū lauat. **¶** In figurat p̄ mare eneū. iiii. Reg. vii. in quo ingressuri tabernaculum lauabāt manus et pedes. i. opa et affectiōes.

¶ Secūdo leuat aīam deuotā. s. p̄ p̄templationez. **¶** Quō figurat per diluuiū Gen. vii. Multiplicate sunt aque et eleuauerūt archam in sublime a terra. i. p̄sciētiam ad sublimia contemplationis.

¶ Tertio spm̄i malignū lachryma necat. qđ figurat p̄ mare rubrū. **¶** Exo. xiiii. vbi submersus est pharao et exercitus eius. i. diabolus et oīs malignus spūs. **¶** Hāc d̄ in psal. **¶** Tribulasti capita draconū in aquis: id ē tentationes demonum in fletibus lachrymosis.

¶ Quarto lachryma terrā cordis irrigat et fecūdat. qđ figurat p̄ fontē paradisi. gen. ii. Fons ascēdebat de tra. s. irriguū lachrymarū irrigās vniuersā sup̄ficiē terre ad p̄ceduz fructū bonoz operū. **¶** Hāc d̄ in psal. **¶** Qui seminant in lachrymis in exultatione metent.

¶ Quinto lachryma sitim et ardorē concupiscētie sedat. sicut p̄tra sitim currit ad fontē: et cōtra ignē currit ad ad aquā. sic p̄ concupiscētie ignē et incēdium: currit ad fontē lachrymarū. **¶** In dicit gregoriū morali bus qđ flāmā suggestiōis extinguit citi⁹ aq̄ lachrymarū.

¶ Sexto lachryma efficacit orādo impetrat. **¶** Et nota qđ de hoc sunt nouem exempla p̄cipua in scriptura. **¶** Primū Anne. de qua d̄ **¶** Primi reg. i. qđ cū eēt aīa amaro aīo/orauit ad dñm flens largit. qđ a deo exaudita est. **¶** Secūdo ezechie. cui dictū est ysa. xxxviii. **¶** Vidi lachrymam tuam et ecce sanauit te. **¶** Tertium est thobie **¶** Quartū ē sarre. **¶** De his duob⁹ s̄z thob. xii. qđ orauit thobias cū lachrymis: et sarra similit. et exaudite sunt p̄ces amboꝝ. **¶** Quintū est iudith qđ dixit. **¶** Iudith. viii.

Christus p nobis aiā suam posuit: et nos debemus p fratribus aiāz ponere. Et sicut dolor passionis xpi non habuit parem: ita dolor compassionis nō habuit similem. **Trenoz. i.** **V**os oēs qui trāsitis per viam attendite et videte etc.

¶ Secō mīa ē sūma xpi lectio. vt dicit ābrosius. In signū huius xps in hac lectione p ceteris examiabit scholares suos in die districti iudicii dicēs. **Esuriunt et nō dedisti michi māducare etc. Math. xxv.** **P**ischoli qui nesciūt hui⁹ lectionis s. mie versiculū in eternum sentient sine pietate flagellum. **Quia dī Jacobi. ii.** **J**udicium sine mīa fiet illi qui non fecit mīam.

¶ Tercio mīa est optia xpi vnctio. Nā cū sit triplex vnguetūz. s. oritionis/ deuotiōis/ et passiois. vnguetūz passiois optimū est. vt dicit **Ber.** Bonū est in qd vnguetū qd de recordatiōe pctōz nascit: melius qd ex deuotione cōficitur. porro vtrūqz vincit passio caritatis vel pietatis. **Et nota q** isto vnguetō deberent tria pungi. s. caput. i. intētiō/ pedes. i. affectio/ man⁹ idē opatio. qz in his tribus sez intētiōne/ affectiōe/ et opatiōe: dīz p̄cipue relucere. **De vnctiōe capitis dicit Math. vi.** **A**nge caput tuū. **De vnctiōe pedum dicit Luce. vii.** q maria vnxit pedes iesu. **De vnctiōe manuum dī Anti. v.** **M**anus mee stillauerūt mirrhā et digiti mei pleni mirrhā probatissima.

¶ Item nota q mīa **D**ecenter conuersatur.

Prudenter negociatur.

¶ Primo mīa facit **A**bundanter remuneratur hoīem decenter conuersari. **N**am vīr pius et misericors bñdicitur a deo/ placet primo/ et natat i oleo bñ dicitur a deo per gratie effusionem. placet primo p sustā puerlationē. natat in oleo p internā deuotiōem

Particeps ego sum oim timētisū te. **zc.** Misericordia facit aliena mala sua: iuxta illud. ii. cor. i. Sicut socii estis passionū. ita ⁊ solationū. **Hec** est enī lex fidelisū mercator. s. sicut sūt socii in dāno. ita sūt socii i lucro.

Trem nota q̄ misericordia est.

Virtus que cunctas superat

Modus qui reum liberat

Clanis que celū referat

¶ Primo igitur mi

sericordia est virtus

ceteras virtutes supe

rans ⁊ specialit̄ excedit tres virtutes iter alias excel
lenter. s. p̄niam. q̄ penitētia imolat corpus: m̄ia vero
aiam. **I**deo dicit ap̄ls. i. thi. iiii. Corpalis exercitatio
id est p̄nia / ad modicū vtilis ē. s. respectiue pietas aūt
ad oia valet: p̄missionē h̄ns vite que n̄sc̄ est ⁊ future

Mia etiā sup̄at caritatē / in eo q̄ caritas ē flui⁹ d̄ne
pietatis / ⁊ currit cum alueis suis / et non exit extra
rippas. q̄ solū bonū diligit et sua cōicat pietas vero
⁊ m̄ia extra rippas iundat ⁊ sua bonis ⁊ malis cōicat
⁊ id non solū bona p̄rimoz: sed etiā mala libētissime
portat. **J**uxta ap̄m. ii. cor. xi. **Q**uis infirmatur ⁊ ego
non infirmoz: q̄s scandalizatur. ⁊ ego non vroz?

Mia nichilomin⁹ sup̄at iusticiā ⁊ in signū hui⁹ de cu
ria iusticie. si ē a pctōre suspecta / s̄ ad p̄stozziū m̄ie ap
pellare. vt dicit **Ger.** **N**ā dicit iacob⁹ **M**ia superaltat
iudiciū. **E**t de hac excellētia m̄ie respectu aliaz x̄tus
tum d̄r in psal. **M**iserationes eius: sup̄ oia opa eius.

¶ **S**ecūdo m̄ia est modus absolutōis optim⁹ liberans
reū ⁊ deū obligās reum itaq̄ liberat a delicto vel de
bito decē miliū talētoz. **E**t nota q̄ hō misericors / de
remissōe pctōz suoz habet specialiter tria paria litte
rarū / id est tria testimonia euāgelica / q̄ hō pio deuū
ciāt pctā remissa **¶** **P**rimū ē **Mat. v.** **B**ti misericordes
qm̄ ip̄i m̄iam consequēter. **S**cōm est **Mathei. vi.** **S**i

dimiseritis hoibus peccata eoz: et pater vester celestis peccata vestra dimittet. **Terciu est. Luce. vi. Dimitte et dimittemini. Et non solu mia a delicto liberat: verficiam ad saluadum hoiem: deu obligat. Na vicij puer. xix. Fenerat dño: qui miseret primo.**

¶ Tercio mia est clavis celu referans. An in figura huius dr q xps ascēdit i celu de mōre oliueti. Act. i. qui figurat eminētiā mie. Christus qui dr vnctus est homo misericors vnctus vnctione pietatis: talis ascēdit in celu. qz homini pio referat aula celestis glorie.

¶ Et nota q duo ostia facit pietas in celo: cū homo misericors intus ppatit / r primo extra subuenit. qd optime figurat. **Terciu Reg. vi. vbi dr q salomon fecit in ingressu oraculi duo ostiola de oliuis / que qdez sunt duplex mia scilz corporalis r spūalis. corporalis subueniendo / spiritualis compatiendo.**

¶ Secūdo notāde sunt meditationes / in quibus adiuuatur mia / r homo misericors ad miserāduz mouetur. An nota q tria sunt q mouēt hoiem ad miām.

¶ Primū est nature cōformitas. Dēs eni vnum habemus principuz / ex vno patre sumus geniti / r omnis sumus filii d. i. r ideo debemus inuicē cōpati: sicut si essem⁹ fratres germani. **Unde dr Math. xxiii. Dēs eni vos fratres estis. Et i deo dr ysa. lviii. Cū videris nudum operi eum: r carnem tuam ne despereris.**

¶ Secūdum motiuū mie est ppria indigētia vel necessitas. quia homo qui bene considerat ppriā miseriam: facili⁹ r libētius releuat alienā. Nam dr Ecclesiastici. xxi. **Et teipso intellige que sunt proximi tui.**

¶ Terciuū motiuū pietatis est christi r mēbroz suoz scilicet pauperum amor r vnitas a deo nanqz christus afficitur ad amorem paupēz. q qdquid fit eis: repu-

¶ Tercūda

liberati. Quia vici

minima mis fecit

¶ Quoniam de sic

accipere. Et no

quis / et ipse spiritus

sanctum pater

¶ Quoniam potare.

¶ Quoniam videre.

¶ Quoniam colligere.

¶ Quoniam vitare.

¶ Quoniam liberare.

¶ Quoniam sepelire.

¶ Quoniam spiritus

sanctus.

¶ Quoniam dimittere

¶ Quoniam corrigere

¶ Quoniam ex ar

¶ Quoniam in iudic

¶ Quoniam cōsolari

¶ Quoniam

¶ Quoniam cōlo

¶ Quoniam pater et

¶ Quoniam afflictoe

¶ Quoniam in b

¶ Quoniam que sunt in

¶ Quoniam de m

¶ Quoniam

¶ Quoniam

¶ Quoniam

¶ Quoniam

¶ Quoniam

¶ Quoniam

¶ Quoniam

¶ Quoniam

¶ Quoniam

¶ Quoniam

¶ Quoniam

¶ Quoniam

¶ Quoniam

¶ Quoniam

¶ Quoniam

¶ Quoniam

¶ Quoniam

¶ Quoniam

¶ Quoniam

De mūdicia cordis. f. lxxxviii.

tat sibi factū. Quia dicitur Mathei. xxv. Quod vni
ex minimis meis fecistis: michi fecistis.

¶ Tertio notande sunt opationes quibus misericor
dia occupatur. Et notandū q̄ septē sunt opa mie coz
poralia / ⁊ septē spiritualia. Corporalia sunt ista scilz.
Esurientem pascere.

Sitientem potare.

Nudum vestire.

Hospitem colligere.

Infirmum visitare.

Ainctum liberare.

Mortuum sepelire

¶ Septem spiritualia
sunt ista scz.

Peccata dimittere

Peccantem corrigere

Pro peccate orare

Ignorantē instruere

Hesitantē cōsulere vel
confirmare.

Ugentibus cōsolatio
nem prebere. et

Ad oēs afflictos cordis
compassionem habere

Nelle que sunt in dextera / sunt septes opa mie spūalia
in cordis hemisperio lucentia tanq̄ sidera radiosa.

¶ De mundicia cordis. lx. capitulum.

De mūdicia cordis que ē sexta

beatitudo: est notandū q̄
tria sunt q̄ cordis mūdici
am faciunt scz.

¶ Lectio scripturarum.

¶ Largitio elemosynarū

¶ Effusio lachrymarum

C Prmo lectio scripturarum efficit cor mundū. qz dicitur Joh. xiii. Jam vos mundi estis pp̄ sermone quē locutus sum vobis. Quod figuratur elegāter per lauatozium tabernaculi Exo. xxxviii. Et nota qz duo erāt in lauatorio. s. speculū ⁊ aqua mūda ⁊ hoc duo sunt miscei sacra pagina est ei speculū: qz pcti maculas ostendit. ⁊ est aqua: qz maculas tergit.

C Secō facit cor mundū effusio lachrymarum. qz dicitur in psal. Lauabo per singulas noctes lectiū meū. s. cōfite Et nota qz lachryma ad hoc qz cor sit bñ mundū debet habere tria. s. qz esse calida p̄ deuotionē / amara p̄ cōtritionē / cinerea p̄ mortis recōrdationē sicut enim Aqua trāsies p̄ cineres facit lixiuū qd̄ optie sordidius est mūdaturū: sic talis lachryma est cordis mūdaturū.

C Tercio fit cor mundū per elemosynarum largitionē qz dicitur Luce. xi. Date elemosynā ⁊ ecce oīa mūda sunt vobis. Videtur enī qz ad sanandū vel purgandū vuln̄ non solū adhibetur cauteria immo apponitur emplastrū. cauterium est correctio iusticie. emplastrum est elargitio elemosine.

Item nota qz sunt alia tria que ad cordis mūdiciam disponunt. scz Scoba confessionis.

Una correctōis **C** Prmo igit̄ facit mūdiciam

Scobas affectōis **C** Prmo igit̄ facit mūdiciam Scoba cōfessōis. i. frequēter cōfiteri. qz dicitur quarto Reg. v. Lauare septies in iordane. Lauat aut̄ septies / qui septē vicia mortalia vel capitalia humiliter cōfiteretur. qz tūc cor mundat ⁊ sanctificatur. Nā dicitur in psal. Facta ē iudea sanctificatio eius. iudea iterp̄tatur cōfessio. ip̄a enim est cordis sanctificatio. Et nota qz in sacro eloq̄o valde sepe adūgitur decōr ⁊ pulchritudo. Et in figura hui⁹ qz scoba cōfessionis sūme disponit ad mūdiciā cordis

Mūdicie cordis fo. lxxxix.

dicitur in psal. Confessionem ⁊ decorum induisti. Et iterum. Confessio ⁊ pulchritudo in conspectu eius. Et sic de aliis

¶ Scđo multū disponit ad mūdiciā cordis lima correctionis. Nā sicut lima mundat ferrū a rubigine: sic correctio cor a labe. **¶** In grego. Ille sol⁹ amic⁹ erit q̄ in aduēſū districti iudicis maculas sue mentis tergit. Sed nota q̄ quidā sunt adeo miseri q̄ vnde deberēt mundari sordidant. De talibus dicit in psal. Destruisti eum ab emundatione.

¶ Tertio mūdiciā cordis facit fornax tribulationis. Nā sicut fornax reddit aurū purū: sic tribulatio facit cordis mūdiciā. **¶** In dñ Hier. xii. Probasti cor meuz tecū. Sed sunt quidā qui ab igne tribulatiōis nō mūdantur: sed vritur / tales nō sunt aurū: sed scorzia. non granū: sed palea. non oleū: sed amurca. vnde multuz pnt formidare de illo x̄bo euangelii **¶** Mat. iii. Paleas autē cōburet: igne inertigibili. **¶** Sicut ei videm⁹ q̄ fricatio pāni asperi facit et cōseruat mūdiciā cipi: tribulatio ⁊ carnis maceratio facit mūdiciam animi. **¶** Exēplū de iohāne baptista qui habebat vestimentuz de pilis cameloz. **¶** Mathei. iii. Sciebat enī q̄ aspera faciebant cor mundum.

¶ Item nota q̄ cor efficitur mundū ab oī pccō specialr ⁊ p̄cipue triplici baptismo. s. fluminis / flamis / et sanguinis. **¶** Baptismo fluis mūdatur israh⁹ / baptismo flaminis mūdantur penitētes / baptismo sanguis mūdantur martyres / qñ scz sacramentū volūt ⁊ non pnt habere. **¶** Et iste triplex mod⁹ mūdandi figurat p̄ illa tria quib⁹ fiebat mūdicia in veteri lege. **¶** Fiebat enī p̄ tria. s. per aquā expiatiōis. vt dñ **¶** Exodi. xxix. per effusionē sanguis. vt dñ ad hebre. ix. p̄ vnguentū vinctōis

calamus vt dicit glofa **Exo. xxx.** arbor aromatica cre
scens in libano / cui⁹ cortex facit quendam sonu^m: et ligat^{ur}
in clericis et religiosis officiu^m ecclesiasticu^m / qd^o instar ca
lami d^o esse aromaticu^m per deuotione^m / sonoru^m q^{ue} diuine
laudis expressionem.

Quinta species illi⁹ vnguēti erat oleu^m oliuari^{um} / et
figat^{ur} dulcedine^m passionis que d^o abudare in clericis
et religiosis. q^{uonia} sicut ocul⁹ ē lachrymabilior et tenerior
et passibilior ceteris mēbris: sic prelati et clerici et relig
iosi qui sūt oculi ecclesie / debēt esse pre ceteris teneri
in passione / lachrymabiles pietate. **De hoc habem⁹**
exēplum in xpō qui valde p^{ro}nu^s erat ad lachrymā dū
et quē mīa traxit de celis iⁿ mūdu^m. **Uñ d^r in psal.** Pro
pterea vnxit te deus oleo leticie pre consortibus tuis

¶ De pace. xli. capitulum.

De pace que est septia bñtudo

notanda sunt tria. scilz **Que sunt pacis preconia.**

Que sunt pacis subsidia.

¶ Prio notāda sunt **Que sunt pacis contraria**
pacis p^{re}conia. **Uñ nota q^{ue} tria sūt p^{re}conia pacis. **Nā** pax ē**

Celi linguagium. **Estigit^{ur} pax celi linguagiu^m**

Christi encenium. et cui⁹ signū ē triplex. q^{uonia} xp̄s

Dei vestigium. illō ydioma loq^uat^{ur}. q^{uonia} ve
nit de celo. **Dixit enī ap^{osto}lis **¶ Pax vobis. **Iohānis. xx.******

post resurrectionē quando erat imortalis. **Tale lin**

guagium etiam locuti sunt angeli / qui sunt celi ciues

Dixerunt enī in ortu christi **Luce secundo. **Gloria****

in excelsis deo et in terra pax. **Tale etiam ydioma lo**

quebātur discipuli. quia dictum erat eis a christo **Ma**

thei. x. et **Luce. x. **In quacumq^{ue} domum intraueritis****

dicite / pax huic domui.

Secundo pax est encenium christi et prectiosius inter oia alia iocalia. **Qui** cā est. qz istd̄ p̄ciosū locale lega ut xps aplis i morte. **A**mici nāq; amicis dāt ⁊ legāt magis p̄ciosā in fine. **E**t nota qz xps dedit pacē discipulis suis ⁊ amicis triplici iure. scz iure donatiōs iter viuos iure vltimi testamēti/iure codicilloꝝ. **I**ure donatiōis ⁊ testamēti dedit pacē qñ dixit **Jo. xiiii.** **P**acē meā do vobis: pacē relinquo vobis. **I**ure codicilloꝝ quando post resurrectionē quasi firmādo testamētū dixit **Johannis. xx.** **P**ax vobis.

Tercio pax ē vestigium dei ⁊ certissima ⁊ breuissima semita. **D**e qua d̄r puer. iii. **D**ēs semite illi⁹ pacifice. **E**t nota qz hmōi vie diuine sunt tres diete vel semite. s.

Pax interna: que dicitur pax pectoris.

Pax externa: que dicitur pax temporis.

Pax superna: que dicitur pax eternitatis.

De dieta pacis iterne dicit̄ ad colloseñ. iii. **P**ax christi exultet in cordibus vestris.

De dieta pacis externe d̄r ad Ro. xii. **S**i fieri pōt q̄t̄ ex vobis est cum omnibus pacem habentes.

De dieta pacis superne dicitur ysa. xxii. **S**edebit populus meus in pulchritudine pacis.

Unde nota tria pacis subsidia et ad pacē ducētia vel inducētia. s. **C**ōformitas.

Cōformitas cū deo/hu

Humilitas militas cuz pximo/trā

Trāquillitas. quillitas in seipso.

Primo ergo iuuat ad pacē habēdam cōformitas vobilitatis nostre ad volūtātē diuinā. sicut enī semp est in guerra qui nitit̄ regi resistere cui nō pōt aliq̄tenus preualere: sic p̄tinna pace gaudet/ q̄ volūtātē suā vobilitati diuine cōformare studet/ cui nichil valet resistere. **I**deo d̄r **Job. ix.** **Q**uis resistit ei/ ⁊ pacem habuit?

quasi diceret/nullus.

¶ Secdo iuuat ad pacem habendam/cū quis hz verā hūilitatem. **Hā** vulgo dī: duo gressi in vno sacco nō pnt bñ capi. et p strariū hūilitas facit mētes modicas r graciles: r p se qns ad iuce capaces. **Uñ** dicit apostolus **Ephē. iiii.** Solliciti seruare vnitates spūs in vinculo pacis.

¶ Tertio iuuat bonū pacis trāquillitas mētis. sicut in lecto spinoso nullus possz bñ pausare: sic cor inquit etum non pōt verā pacē hñe. **Et** ecōuerso/sicut homo bñ pausat in molli culcitra: sic deus quiescit i mente tranqilla. **Uñ** dī in psal. **In** pace i idtōm dormiā r re quiescā. **Et** ibidē. **In** pacē factus ē locus ei⁹. **Et** itēz **Mā** sūeti hēditabūt terrā. **Et** ibidē in multis locis p

¶ Tertio notanda sunt pacis contraria. **Unde** nota q triplex est pax. **Est** pax mala q ē de paci straria: scz

- Pax** inquinata
 - Pax** simulata
 - Pax** inordinata
- ¶** Primo ergo ē de paci straria qñ corda sunt ad malū r cordātia. talē pacem habuit pilatus cū herode. **Uñ** eēt ante inimici: facti sunt i morte xpī amici vt dī **Luce. xxiii.** **De** tali pace dicit psal. zelau super iniquos pacem peccatorum videns.

¶ Secdo est vere paci aduersa pax simulata/qualis fuit simulatoris iude q osculatus est xpī in signum pacis: r tradidit ipz iudeis. vt dī **Mat. xxvi.** **De** tali pace dicit psal. **Qui** loquūtur pacem cum pximo suo mala autem in cordibus eoz.

¶ Tertio r vltio est pax inordinata/qñ maior obedie miori: vt plat⁹ inferiori/ vel rō sensualitati. talis pax ē deterior q guerra. **Talē** pacē habuit adam cū eua vxore sua/q obediu vxori sue q erat sibi poti⁹ ad o

bedendū z ad regendū om̄issa. **H**oluit enī stristere
delicias suas. vt dicit magister h̄istoriar. **D**e tali pa
ce dicit salua. **Mat. x.** **H**ō veni pacē mittē in terrā: s;̄
gladiū. **I**tē nota q̄ quadruplex bellū in scriptura di
stinguit: qd̄ paci aduersatur / z per pacem sedatur.

Bellū enī est inf̄ carnē z sp̄m. qd̄ pacificat penitētia.
Bellum est inter hoīem z deum: qd̄ pacificat iusticia
Bellum etiam fuit inter hoīem z angelum: qd̄ pacifi
cauit filii incarnatio benedicta.

Bellum est inf̄ hoīem z pxim suū / qd̄ pacificat patie
tia. et qz̄ par est ita fructuosa z necessaria: iō ad eam
obtinendam docet nos ozare. pphet̄a dicens in psal.

Rogate que ad pacem sunt hierusalem zc.

¶ De patientia. xlii. capitulum.

De patientia que est octaua z

ultima beatitudo: notāda sunt specialiter quattuor. s.

Patiētie testimonia. **¶** **P**atiētie igit̄ testimonia

Patiētie bñficia. z laudes eius p̄mo sūt tria

Patiētie exercitia. notāda. s. qz̄ est prudētissima

Patiētie adiutoria. ma / strenuissima / z nobilis

sima. **P**rudētissima ad regendū. **S**trenuissima ad

bellandum. **M**obilissima ad regnandum.

¶ **P**rimo igit̄ patiētia ē ad regendū prudētissima.

Et nota q̄ in tribus patet hoīs patientis prudētia. s.

Acquirendo. **¶** **P**rudēs eī scit soluere oīa debis

Conseruādo. et ta sua de his q̄ nichil videntur vas

Multiplicādo. lere: scz̄ de malis pene q̄ sustinet: vt

de⁹ remittat sibi debitū culpe. et soluēdo nichil expē

dit de suo: imo de his q̄ accepit ab iimico: sicut de op

probriis z p̄tueliis soluit q̄cumqz̄ z qd̄qd̄ dz̄ deo. et cū

alienis se redimēdo: scit acq̄rere gr̄am ī p̄nti z gl̄ias

De patientia fo. xcii.

in futuro. Et ideo dicitur Job. xxxvii. Ab aquilone aurum
veniet. quod patiens acquirit in tribulatione.

¶ Item patientis prudentia patet in conversando. quia cum
perdit bona temporalia: retinet et claudit bona spiritualia. et con-
trario facit quod patientiam non habet. qui autem amittit bona
exteriora: effundit eterna et bona interiora. et sic auget ca-
pitale diaboli: respondendo ad verba: et ad contumelias inimici
et associat hostem suum: ne forte vadat solus in infernum.
Vale igitur qui impatientes est custodit divitias suas: qui
autem aliquid perdit: etiam residuum effundit. Ideo dicitur puer.
xix. Qui impatiens est: sustinebit damnum.

¶ Prudentia etiam patientis patet in multiplicando. quia
sputa opprobria scit mutare in aurum: et argentum: et la-
pides preciosos. ipse enim ad modum versis verberibus impingua-
tur: et instar salamandre igne tribulationis fouetur. et
sicut asinus pugnitiuus pascitur: sicut strucio comedit
ferrum et omnia dura. sicut piscis marinus crescit in aqua
falsa et amara. id est tribulationibus et passionibus. et tantum
scit in negotio habere industriam ut per hostes suos
faciat sibi fabricare coronam. ut dicitur in psalmo. Supra dor-
sum meum fabricaverunt pettores. Magna est igitur pru-
dentia patientis: quia tam prudenter scit acquirere: et con-
servare: et multiplicare bona sua.

¶ Secundo patientia est ad bellandum strenuissima. quia
dicitur puer. xvi. Melior est patientes viro forti. Et nota quod
strenuitas patientis patet in tribus: scilicet si attendas

¶ Pugnantis animum.

¶ Pugnandi modum.

¶ Pugnandi scutum.

¶ Primo ergo patientes
habet animam valde strenuam
quod plus vult pugnare quam pausare. Gloriosius et gene-
rosius est militi stare in bello quam in balneo. esse in campo
cum rege: quam in lecto cum muliere. certari in pugna: quam

delectari in mēsa. et portate arma regis / ꝫ fimbrias
mulieris. **¶** An̄ dicit apl's ad gal. vi. Ego enī stigmatus
dñi iesu in corpore meo porto.

¶ Secūdo patiens h̄z in pugnādo modū valde strenuū
Ipe enī sine fuga euadit / sine ictu teli recedit / sine re
pcussione vincit. et adeo est ī pugnādo strenuus: q̄ d̄
hostē nō leuat festucā de terra. **¶** An̄ d̄r in psal. Cōfres
git potētias / arcum / scutum / gladium ꝫ bellum.

¶ Tertio patiens in pugna h̄z nobilissimū scutū. Et
nota q̄ scutū paciētie d̄z eē triangulū. In inferiori ei
angulo d̄z eē timor supplicii ī dextro amoz primi in
sinistro passio x̄pi. Juxta illud **Trenoz. iii.** Dabo eis
scutū cordis laborem tuū. Et. i. petri. iiii. X̄po igitur
in carne passio: ꝫ vos ead cogitatioe armamitu. ꝫ hoc
scutū sustinet oīa tela / ꝫ specialr tria. s. dānum rerum
molestias corporū / ꝫ cōtumelias h̄boz. Cū hoc scuto
dñi / correctiōes ei⁹ sustinēdo vincit diabolū eius tēs
tationes euadendo: sc̄tificat semetip̄z / carnis afflictio
nes ꝫ passiones corporis tollerādo. **De strenuitate**
paciētis dicit apl's ad heb. xii. **¶** Per paciētiaz curra
mus ad propositum nobis terminum.

¶ Tertio paciētia est ad regnādum nobilissima. qz
d̄r **Math. v.** Beati qui persecutionez patiūtur p̄pter
iusticiā: qm̄ ip̄oz est regnum celoz.

Et nota q̄ hō pacific⁹ p̄t dici rex ꝫt̄pue. p̄t̄ tria. s.
Quia regali domino omnibus dominatur.

Quia ad regale prandii inuitat **¶** Prio enī hō
Quia sibi regale ferculū misirat paciēs rex dicit
qz h̄z regale dñium ī oībus. **¶** Rā paciēti seruiūt oīa / q̄
aliis sūt nociua: vt sterilitas agroꝝ / implet sibi cellari
um. hostes / fabricāt sibi coronā. febres / parāt ꝫ medi
cinam. mors / apit sibi carcerē ad enadendū miserā.

De patientia fo. rⁱⁱⁱⁱ

ignis q̄ domos incēdit aliis: sibi p̄fert pabulū / vel cō
stituit i celis palaciū. et sic d̄ificat x̄bū apli **Ro. viii.**
Scimus qm̄ diligētibus des̄: oīa cooperant in bonū
Scdo patiens inuitat a deo ad regale prandiu. et nō
solus inuitat: sed etiā trahitur. nec solū trahitur: imo
vestis ei⁹ vt veniat laceratur. **En̄** nota q̄ triplex est
signū q̄ inuitās / ex corde inuitet amicu. s. trahendo /
vocādo / rūpendo. **M**agnū signū est qm̄ efficaciter eū
inuitat siue vocat p̄ p̄dicatoris x̄bū. alios per tactus
inspiratiōis. sed patiens quos summe diligit: p̄ rup
turam tribulatiōis. **En̄** d̄r **Luce. xiiii.** **C**ōpelle eos in
trare: scz patientes vocādo / trahendo / et rumpendo.
Tertio patenti ministratur regale p̄andiu vel fercu
lum. **A**lia nāqz fercula gustauit x̄ps q̄ est rex regū:
scz tribulatiōes / p̄secutiōes / penurias / paup̄tates / do
lores / passiōē / et mortē. **En̄** dixit fili⁹ zebedei. **Mat.**
xx. Potestis bibere calicē quē ego bibitur⁹ sū et c. **E**t
sicut magna icurialitas reputat q̄ respuit ciphū quez
rex mittit sibi ad bibēdū post ip̄m: sic magna ingrati
tudo ē calicē tribulatiōis respuere: quē amore nostri
christus voluit primo gustare. imo sicut vinū q̄ de se
ē forte et durū: trāsiedo p̄ gariophilos et sp̄s aromati
cas / efficiit nectar d̄cissimū: sic tribulatiōes mūdi dul
cescūt / si p̄ mediā passiōis x̄pi trāsēāt. **En̄** d̄cir sp̄sa
cātic. viii. Dabo tibi poculū ex vino d̄dito. **Unū** d̄di
tum ad l̄am d̄r nectar: et sigāt vinū mūdane tribula
tionis d̄ditū dulcē / dulci mediā passionis x̄pi. q̄ nō
bis p̄cedat ip̄e dei filius q̄ est b̄ndict⁹ in sc̄la. **Amen.**

Octava dieta de fructibus sp̄s.

Dost tractatū de beatitu
dinibus: sequit̄ tractatus de fructib⁹ sp̄s et

De fructu gaudii fo. xciiii.

cōsciētie / r sollicitudine cruciāte. Remorsus p̄sciētie est sicut infirmitas que d̄r regius morbus / que rodit carnem: r est magnarū expensarū. **U**n̄ dicit regius: q̄a oportet q̄ ex gallinis r aliis delicatis carnibus morbus ille pascatur: que super locum morbi ponitur ne caro totaliter cōsumatur. **Q**ūcunq; t̄n̄ caro pascatur tamē plus confun̄itur a morbo: q̄ sustentetur a omēto. **I**ta in gaudio mundi plus cruciat remorsus cōsciētie: q̄ delectet dulcedo iocūditatis transitorie r mundane. **S**c̄d̄m̄ gaudium mundanum est mixtum cum sollicitudine cruciante. **S**ollicitudo enī auget cruciatum. quia vt dicit **Bernardus** Diuitie mundane cum labore acquiruntur / cum timore possidentur cum dolore amittuntur. **U**nde versus.

Dives diuitias non congregat: absq; labore.

Non tenet absq; metu / non desinit absq; dolore.

Sc̄d̄m̄ **Secūda** differentia spūalis gaudii / est cōtinuitas r discōtinuitas. **S**pūale gaudiū est cōtinuū r securū **U**nde dicit puer. xv. **S**ecura mēs quasi iuge iuuuū **G**audium vero mundanum est breue r transitorium quia vt dicitur **Job. xx.** **G**audiū hypocrite: instar puncti. **H**ypocrita dicit iste mundus. quia hypocrita licet interius sit corruptus: exterius tamē apparet bonus ita mūdus in veritate malus r fetidus interius / exterius tamen est floridus r venustus. et ideo gaudium eius est solum quasi punctus / instar puncti nō habēs lōgitudinem p̄seuerantie / nec latitudinem amicitie nec profunditatem bone cōsciētie. sicut p̄ctus qui caret lōgitudine quā habet linea / r latitudine quam habet superficies / r p̄funditate quā habet corpus. **T**ertia differentia spūalis gaudii r mūdani est dignitas r indignitas. **G**audiū enī spūale est de rebus

valde dignis. qz de deo ꝑcipue / r de reb⁹ diuinis. **¶** **A**n dicit apls **Phil. iiii.** **G**audete i dño semp re. **G**audii x^o mñdi est de rebus indignis / r precipue sicut de voluptate carnis. de qua dicit seneca. **V**oluptas est mē broz villū r turpiū nūstratio: veniēs ex exitu fetido. **E**t aug. dicit qꝫ seculi leticia est impugnita nequitia videly luxuriari / i spectaculū vagari / ebriofitate ipin guari / turpitudine fetere: r mali nichil pati. **D**e quo gaudio turpissimo dñ. puer. iiii. **S**ultoz exultatio ignominia. **¶** **Q**uarta dñna spūalis gaudii r mūdani: ē salubritas r noxietas. **G**audii enī spūale ē salubre r studiosum triplr. qz facit carnē despicere. **S**ustato ei spū: desipit oīs caro: vt ait aug. **S**cōdo facit diaboluz vincere. qz vt dicebat sc̄tus anthonius **U**nica rō vincendi diabolū ē leticia spūalis. **T**ertio facit munduz contēnere. qz nemo potest duobus dñis seruire. **I**deo qui gaudet de deo: tristatur de mundo.

¶ **T**ertio spūale gaudii ē a celesti gaudio deriuatū id ē a donis celestibus. **A**n notāduz ē qꝫ qnqz sunt bona celestia / a qbus est spūale gaudii deriuatum: scz

S pūalis puritas.	P rimū a quo causatur spūa
S pūalis trāquillitas	l e gaudium: est spūalis puri
S pūalis sanitas	t as. A nimus enī generosus
S pūalis libertas	l ibentius q̄scit in lecto ōscie
S pūalis cōformitas	q̄ n̄ est mundus / q̄ q̄ n̄ est imo

mūdus. **H**am naturaliter homo appetit mundiciam: r abhorret imūdiā. **P**rop̄tea dicit sponsa in cantiprimo ca. **L**ectulus noster floridus

Scōm a quo causatur spūale gaudii ē spūalis sanitas. sicut videm⁹ qꝫ naturalit̄ non ē gaudii si corpus est infirmū. **A**n dñ. puer. xvi. **D**ulcedo aīe est sanitas ossium. i. viriū aīe. **E**t **E**ccl̄iastici. xxx. **N**ō est census

De fructu gaudii fo. xcv.

super censum salutis corporis. non est oblectamentum
super cordis gaudium.

Tercium a quo dirinatur spūale gaudium / est spūalis
libertas. Peccator ei est sicut hō captus ⁊ ligat⁹: ad
bene opandū ineptus. **Uñ** dñ. puer. v. **Iniquitates** sue:
capiūt impiū. sed adueniente spūscō / libertas causat⁹
in anima. **Iuxta** illud apłi scđe ad cor. iii. **Ubi** spirit⁹
domini: ibi libertas.

Quartum a quo spūale gaudium causatur est spūalis
tranquillitas. Itaq; in hoc mūdano gaudium sunt diuer
sari cogitationū tumultus / ⁊ diuersarū affectionū cru
ciatus: consciē remorsus. **Quidā** vero cruciātur cupi
ditate in acq̄rēdo / quidā timore in custodiēdo / quidā
dolore in amittēdo. **Isto** gaudio hūano quidā cruciā
tur ira / quidā inuidia. sed anim⁹ spūali gaudio plen⁹
quiet⁹ est ⁊ iocūd⁹ / ⁊ quasi quidā lect⁹ molissim⁹. **Uñ**
demus ei q̄ in lecto molli ⁊ quieto / libētius hō q̄scit
q̄ in lecto spinoso. **Iste** est lect⁹ florid⁹ in quo quiescit
spōsus ⁊ spōsa i cāticis. **De** ista quiete gaudii spūalis
dicit gre. **Scī** q̄ nichil hui⁹ mūdi appetūt: nullis cor
de tumultib⁹ p̄primūtur. **Et** augustin⁹ dicit q̄ q̄ bibe
rit de fluuē paradyſi cui⁹ vna gutta est maior oceano
restat q̄ in eo sitis huius mūdi extinctus sit.

Quintum a quo causatur spūale gaudium / est spūalis
p̄formitas. s. cū volūtate dei. qz cuz volūtas humana
volūtati diuine p̄formatur: nichil ei repugnat. ⁊ sic vol
luntas dei in oīb⁹ impletur. **Iuxta** illd̄ psal. **Dia** q̄cūq;
voluit dñs fecit. **Hec** autē maior dilectio ⁊ mai⁹ gaudium
est qd̄ possit esse: oīa ad nutū habere / ⁊ nichil ei repug
nare. **Et** iā ignis gehēne facilis esset: si volūtas illi
acceptaret. **Qui** igit̄ sūt volūtati diuine p̄formes: sūt
q̄si dñs / sue volūtatis oīpotētes. **Exēplū** de quodā scđo

patre qui sciebat flere quandocunq; volebat.

Tercio ⁊ vltio spūale gaudiū est a celesti gaudio pigmētatum: ꝑficitur enī istar nectaris speciebus celestibus ⁊ gariophilis. Unde notandum est deuote ⁊ diligenter q; triplex est genus nectaris. scz.

Nectar dñice passionis.

Primum est

Nectar x̄tuoſe operationis.

Nectar dñice pas-

Nectar et̄ne fruitiōis v̄l felicitatis dulcissimū ⁊ aīe deuote iebziatiū. Et notandū q; in hoc nectare bñdicto quattuor apponūtur. s. vinū illud myrratū quo x̄ps fuit potatus / Pro gariophilis sūt clauī positi quibus x̄ps fuit cōfossus. Pro cynamomo fuit lignū crucis / in quo fuit suspēsus. Pro zucara est ibi dulcissima caritas ⁊ mīa / qui pro nobis tract⁹ fuit passus ⁊ mortuus. De isto nectare dicit sp̄sa in canticis. **D**abo tibi poculum ex vino condito.

Secundum nectar est virtuose operatiōis. Habet pro vino caritatem dei ⁊ proximi / ⁊ ꝑ gariophilis clauos ꝑgitiuos ꝑfessionis ꝑcti. Pro cynamomo plantus ostēsiū⁹ recognitiōis ꝑcti. pro zucara habet dulcedinē pietatis ⁊ boni opis. De isto nectare dicit sp̄sa in canticis. **B**ibi vinū meū cū lacte meo. **A**num est dulce / ⁊ lac ē mundū. qz bona volūtas habet ista duo scz dulcedinē veritatis vel pietatis ⁊ gratie: ⁊ mundiciam cōsciētie. De isto gaudio d̄r ecclesiastici. xxx. **N**ō est oblectamentum super cordis gaudium.

Terciuū ē nectar eterne fruitiōis vel felicitatis. qd̄ angelicū ⁊ iocūdisissimum est. ⁊ iō facit beatos ꝑtinue cātare sanct⁹ sc̄tus / sc̄tus dñs deus sabaoth. ⁊c. **S**icut videm⁹ q; nectar in zuiuis facit cōiuuas choreas ducere ⁊ cātare: sic ⁊c. **I**stud nectar ꝑficitur ex quattuor. Habet enī ꝑ vino puritatē diuine visionis. pro gario

Longanimitatis fo. xcvi.

phillis habet venustatem dñice passionis. p cynamo
mo: habet firmitatē eterne donationis vel fruitionis
pro zucar a vel pro melle/ habet dulcedinem vel suavi
tatem eterne fruitionis. De isto nectare dicit in can-
ticia. **Bibite z inebriamini amici mei carissimi.** Istū
est spirituale gaudium a celesti gaudio pigmētatum
de quo dñs in **Matheo.** Intra in gaudium dñi tui. 7c.

Tertius fruct⁹ est fruct⁹ pacis

Sed qz de isto fructu tractatum est in beatitudinib⁹
in septima beatitudine: ideo de ipō nichil ampli⁹ est
hic dicendum.

Quartus fruct⁹ est paciētia de

qua similiter dicitum est in tractatu de beatitudinib⁹
cum dicebatur de octava beatitudine.

De longanimitate. xliiij. ca.

Quintus fruct⁹ est longanimi

tas vel perseverātia/ de qua etiam notanda sunt tria

Primum est q̄ laudabiliter commendatur.

Secundum est q̄ efficaciter operatur.

Tercium est q̄ singulariter coronatur.

Primo igitur commēdatur perseverātia: qz deus
perseveravit quousqz fecit opus sue creatiōis. **Juxta**
illud **Genesis. ii.** **Completit** deus die septimo opus
quod fecerat. **Christus** perseveravit quousqz perfecit
opus nostre redēptiōis. qz dñs **Joh. xvii.** **Opus** sum-
maui/ qđ dedisti michi ut faciā. **Sancti** p̄seueraverūt
quousqz perfecerunt opus sue perfectionis. **In** quoz
persona dicit apl's sede thi. iiii. **Bonū** certamē certa-
ui/ cursum consummavi/ fidem seruaui.

¶ Secundo pſeuerantia operatur efficaciter. Unde notandū q̄ triplex eſt pſeuerantie affect⁹. nā pſeuerantia perficit inchoata. **¶** Primo igit pſeuerantia impetrat poſtulata. **¶** perficit inchoata / ⁊ nichil imperfectū relinquit: etiam ſi robur deficit. ſicut videm⁹ q̄ muliercule q̄tūctiq; ſentis etatis / laborādo ⁊ pſeuerādo ⁊ p̄tinuādo : p̄ficiūt laborē ſue peregrinatiois. ⁊ ſicut videmus q̄ natura p̄tinue opando / ex modica radice vel nuce: facit arborē mire celſitudis. ⁊ ſicut videm⁹ q̄ gutta aq̄ quīſ ſit res valde mollis / p̄tinue cadēdo: cauat lapides robuſte ſoliditatis. **Et iō d̄r Judicium. xviii. Nolite negligere / nolite ceſſare.**

¶ Sc̄do pſeuerantia impetrat poſtulata. ſicut maria magdalena perſeuerādo vidit reſurrectionē xp̄i ſicut ap̄l̄i perſeuerādo in orōne: acceperūt donū ſp̄ſſci v̄i d̄r Actū. ii. **Et p̄pterea d̄r Luce. xi. Si pſeuerauerit pulſans: ⁊ ſi nō dabit ei eo q̄ amic⁹ eius ſit: p̄p̄ ip̄robitatē t̄n̄ ei⁹ ſurget ⁊ dabit ei quotquot h̄z neceſſarios**

¶ Tertio perſeuerantia ſeruat acq̄ſita. ſicut videm⁹ q̄ ignis q̄ ſeruat p̄tinue miſtrādo ligna. **Et p̄p̄ea dicit aug. Perſeuerantia ē magnū donū dei q̄ dona d̄ſuāſt**

¶ Quarto pſeuerantia coronatur ſingulariter. **¶** Si aut Bern. q̄ alie virtutes coronā merētur: ſed ſola perſeuerantia coronatur. **Et notandū q̄ in ſcriptura quaduplex inuenitur ⁊ laudatur corona.**

¶ Eſt ei corona pudicitie x̄gialis / ⁊ hec eſt florea / ⁊ debet virginib⁹. **¶** Si pſalmiſta **Gloria ⁊ honore coronasti euz** dicitur de ſponſo virginum.

¶ Sec̄da corona ē ſapiētie mḡſalis. ⁊ hec aurea ē q̄ debetur doctorib⁹. **¶** Ecce. xlv. **Corona aurea ſup̄ mitrā ei⁹**

¶ Tercia corona eſt perſeuerantia triſup̄phalis. ⁊ hec eſt

Benignitatis fo. xcviij

gemma que debetur martyribus ⁊ omnibus pſeuerantib⁹ pſal. Poſuiſti dñe in capite ei⁹: coronā de la pide p̄cioſo. Et ap̄ls Prime cor. ix. Vis ei q̄i agone contēdit: ab oib⁹ ſe abſtinet. ⁊ illi q̄dē ⁊ corruptibiles coronā accipiāt: nos autem incorruptum.

Quarta corona eſt gl̄ie imortalis/et hec eſt ſtelles q̄ debetur felicib⁹ Apo. xii. In capite ei⁹ corona duodecim ſtellarū. Corona ſtelles: ē felicitas eſna. de quib⁹ dicitur iſra in vltia dieta: vbi t̄aget de gl̄ia paradifi. Hac corona coronant pſeuerātes. qz vt dicit ſaluator Qui perſeuerauerit vſqz in finem: ſaluus erit.

Sextus fructus eſt fruct⁹ boni

tatis. De iſto fructu actū eſt i tractatu de b̄itudinib⁹ in capitulo de m̄ia: ⁊ iō de ip̄o nichil eſt dicendū. niſi q̄ quattuor ſūt de quib⁹ bonitas p̄dicatur. Eſt enim bonitas nature cōgregantis/fortune adornātis/gratie reformātis gl̄ie quietantis. De qb⁹ d̄r Beñ. i. Uidit de⁹ cūcta q̄ fecerat. ſ. bona nature/bona fortune/bona gratie/bona gl̄ie. ⁊ erant valde bona.

De benignitate. xlv. capitulum.

Septim⁹ fructus eſt fruct⁹ be-

nignitatis. De iſto fructu ſimiliter dictū eſt i tractatu de b̄itudinibus i capitulo de m̄ia. ⁊ iō nichil ad p̄ſ dicendū eſt de ip̄o niſi q̄ quattuor ſunt q̄ ad benignitatem nos inducūt. ſ. Preceptū qd̄ inducit v̄l ip̄oniē

Exemplum quod proponitur

¶ Primo d̄z nos **Supplicium** qd̄ euaditur.
mouere ad benis **Stipendū** vel premiū qd̄ acq̄rit
gnitatē preceptū qd̄ a chriſto inducitur vel imponit
An dicitur **Luce. vi. Eſtote miſericordes: ſicut pater**

uester misericors est.

¶ Secundo debet nos mouere exēplum quod ab ipso proponitur de samaritano.

¶ Tercio debet nos mouere supplicium inferni / quod euadit. **¶** Quod iudicium sine misericordia fiet illi qui non fecerit misericordiam.

¶ Quarto mouet nos promissio quod in celo acquiritur. **¶** In **Matheo. v. Beati misericordes. quoniam. &c.**

¶ De mansuetudine. xlii. ca.

Octauus fructus est fructus mansuetudinis.

de quo supra dictum est tractatu de beatitudine in capitulo de mititate. id est de ipsa pars est hic dicendum. Et breuiter est notandum quod mansueti.

¶ Rarius informantur.

¶ Rarius impugnantur.

¶ Altius eleuantur.

¶ Amplius venerantur

dine: suscipite in situm verbum.

¶ Secundo mansueti rarius impugnantur. Sicut enim videmus cōiter quod non impugnantur nisi castra alta et altius eleuata: sic etiam videmus quod leo et canis non inuadunt hominem / si inuentant ipsum iacentem vel sedentem supra terram. **¶** In psal. Mansueti hereditabunt terram: et delectabuntur in multitudine pacis:

¶ Tercio altius eleuantur. sic patet de christo qui venit ad nos mansuetus **Matheo. xxi.** sicut patet de beata virgine et multis aliis. **¶** In psal. Exurgit in iudicio deus: ut saluet omnes mansuetos terre.

¶ Quarto mansueti amplius honorantur. Exēplum habemus a christo de recumbere in nouissimo loco.

¶ In psal. Suscipiet dominus mansuetos.

¶ De fide. xlii. capitulum.

De fructu fidei fo. xcviij.

Nonus fructus est fides: de quo

dictum est in tractatu de virtutibus in capitulo de fide
et ideo nichil aliud est hic dicendum nisi quod fides est.

Sicut fundamentum ad sustinendum. **¶** Primo igitur

Sicut argumentum ad concludendum. **¶** Sicut instrumentum ad ascendendum.

enim videmus quod natura quam vult producere plantam primo ponit radicem. sicut quod edificator facit domum: primo ponit fundamentum. Similiter in moralibus si aliquis vellet edificare

bona opera debet subponere fidem: quod est ut petra durissima et totum spirituales edificium fundamentum.

¶ Et ideo dixit dominus per Mat. xvi. Super hanc petram edificabo ecclesiam meam. Et nota quod dicitur super hanc: quod fundamentum aliud nemo potest ponere nisi illud quod positum est quod est Christus Iesus. i. cor. iii. Et ideo si quis edificat super istud fundamentum edificet. quod ait apostolus. Sine fide impossibile est placere deo.

¶ Sed fides est armamentum ad euadendum. est enim sicut scutum militare. scutum autem militare habet superficiem et tres angulos. et portatur a parte sinistra contra aduersarium et a parte cordis ad protegendum ipsum: et ratione signi habet representare deum. sic reuera fides catholica est ad repellendum aduersarium cum tribus ceteris

ad protegendum animam cum tribus poterit ad confitendum deum in tribus personis. **¶** In ait apostolus Ephe. vi.

In omnibus sumetes scutum fidei etc.

¶ Tertio fides est sicut argumentum ad concludendum non sicut argumentum dyalecticum quod procedit ex probabilibus: aut sicut argumentum tentatiuum quod procedit ex his que videtur probabilia et non sunt. sed est argumentum apotheticum. i. faciens scire. **¶** Nunquam enim aliquis sapiens

per suam scientiam potuit peruenire ad tantam scientiam de deo et creaturis: ad quanta venit simplex pescator petrus: cum dixit. Tu es christus filius dei uiui. Unde per istud argumentum probatur unitas diuine essentie/trinitas personarum/unitas prime cause/ et multiplicitas creaturarum/pietas matris/multiplicitas gratiarum/et multa alia que christus et eius discipuli per istud argumentum demonstrabant. Nam per istud argumentum probatur demonstratiue illuatio cecorum/ambulatio claudorum/auditus surdorum locutio mutorum/erectio siue extensio aridorum suscitatio mortuorum. Et ideo dicebat christus in Mat. Si opera non fecisset in eis que nemo alius fecit: peccatum non haberet. Et ideo uolens apostolus diffinire fidem ait. Fides est substantia rerum sperandarum argumentum non apparentium. Hebre. xi.

¶ Quarto fides est sicut instrumentum ad scandendum. Et demus ei que naturaliter omnes res habent locum proprium ad que naturaliter tendit per suam naturam. sicut grauium habent locum deorsum ad que per naturam grauitatis naturaliter descendunt. Leuia autem habent locum sursum ad que per naturam leuitatis naturaliter ascendunt. Homo cum sit omnium creaturarum corporalium nobilior: habet locum super omnia corpora/ ad que locum ante peccatum poterat per gratiam ascendere/ quous non posset per naturam totaliter: sed propter peccatum: gratia fuit sibi ablata/ et natura totaliter sauciata. et ideo ad hoc que possit ad locum proprium remeare: indiget instrumento quodam quod instrumentum nullius per suam sapientiam vel uiam potuit fabricare propter christum: qui fabricatus est aurore et sole. ideo omnes qui saluati sunt per ministerium ipsius christi scilicet per fidem saluati sunt/ que quidem est uelut una scala per quam ad celum ascendit: continens duodecim gradus. i. duodecim articulos per apostolos declaratos. iuxta numerum. xii. celorum incipiendo ex aere qui celum dicitur usque ad celum empi-

De gñali iudicio fo. xcix:

reum: i quo dnodenarius nñerus teriat. Latera aut
istius scale sunt diuinitas z hñanitas. Ista aut scala
fuit per xpm deñ z hoiem fabricata: sed nobis fuit p
duodecim apostolos reuelata. Ista ẽ scala quã vidit
iacob patriarcha / cui⁹ cacumẽ p̄gebat ad celũ: cui
etiã dñs erat inxrus / p̄ quã ascẽdebãt angeli z descẽ
debãt. De ista scala dicit aug. in sermone a scẽsionis
Ascẽdamus interim corde. i. fide vt cũ dies pm̄issus
aduenerit: sequamur in corpe. ¶ De modestia.

Decimus fructus ẽ modestia.

De isto fructu i tractatu de tẽperãtia dictũ est: z ideo
ad pñs nichil est dicẽdum. ¶ De p̄tinẽtia.

Undecim⁹ fructus ẽ p̄tinẽtia.

De isto fructu in tractatu de consiliis / in capitulo de
castitate sil̄iter dictum est. ¶ De castitate.

Duodecim⁹ fructus ẽ castitas

De isto fructu sil̄iter i tractatu de p̄siliis dictũ est / in
capitulo de castitate. Et iõ de eo nõ est apli⁹ dicẽdũ.

¶ De generali iudicio. xlviii. capitulum.

¶ Post tractatũ de fructib⁹

Psp̄s sc̄i. de gñali z ultimo iudicio est dicẽ
dum. Ista est nona dicta. s. a fructibus bo
norum opex: venire ad iudicium extremũ. De gñali
iudicio quattuor specialiter sunt notanda. scilz

Signa que premittentur.

Scripta que aperientur.

Verba que dicentur

Facta que sequentur

¶ Signa que premitte
tur erũt sicut quedã per
emptioz a citatio.

¶ Scripta. s. libri q̄ ap̄ietur: erũt sicut quedã acta et

processus recitatio / ⁊ testium publicatio.

¶ Verba que dicuntur: erunt sicut quedam sententię promulgatio.

¶ Facta que sequentur erunt sicut que dam late et promulgate sententię executio.

¶ Prius igitur pcedent illud iudiciũ (vt dicitur **¶** **Marci. xiiii**) signa sicut quedam citatio perreptoria que signa dicit Hieronimus se reperisse in hystoria hebreorũ.

¶ Prima die exigitur mare quindecim cubitis super altitudinem motuum: stans in loco suo quasi murus.

¶ Secunda die descendet: ita qd vix poterit videri.

¶ Tertia die pisces ⁊ marine belue apparentes super mare: dabunt mugitus vsqz ad celum.

¶ Quarta die ardebit mare ⁊ aqua.

¶ Quinta die herbe ⁊ arbores dabunt rorem sanguineũ

¶ Sexta die ruent edificia.

¶ Septima die petre ad inuicẽ collident ⁊ i octo ptes scindẽtur ⁊ vnaqueqz pars collidet aliam ⁊ nõ sciet hominum illum: sed tantum deus.

¶ Octaua die fiet gñalis terremotus / qui tantus erit vt dicitur / qd nullus homo vel animal aliquod stare poterit: ⁊ ad terram omnia prosternentur.

¶ Nona die equabitur tota terra ⁊ oēs mōtes ⁊ colles in puluerem redigentur.

¶ Decia die eribunt homines de cauernis terre ⁊ ibũt velut amentes / nec poterunt sibi mutuo loqui.

¶ Undecima die resurgent oĩa ossa mortuorum: ⁊ stabunt super sepulchra. oĩa enim sepulchra aperientur vt mortui exire valeant.

¶ Duodecima die cadẽt stelle de celo. **¶** In hac enĩ duodecima die dicitur qd aialia cuncta venient ad campos mugientia / non gustantia / nec bibentia.

De gñali iudicio fo. c.

Tercia decima die morientur homines viuentes: vñ cum mortuis resurgant.

Quarta decia die ardebit celum ⁊ terra ⁊ superficies terre ⁊ aeris.

Quinta decima die fiet celum nouum ⁊ terra noua ⁊ resurgent mortui: sñ virtutes ⁊ merita ⁊ demerita recepturi. **I**sta enī signa erunt (sicut dictum est) quedā pemptoria citatio ⁊ terribilis cñ executione sentētie sine omī excusatione ad iudicium vocatio ⁊ pconizatio. **U**nde dicit aplūs **P**rie tessal. iiii. **I**pse dominus in iussu ⁊ in voce archangeli ⁊ in tuba dei descendet de celo. **D**e ista terribili citatione dicit **H**ieronymus **S**ive comedam ⁊ sive bibam ⁊ sive aliquid aliud faciā: sp̄ videtur sonare illa terribilis tuba ī auribus meis **S**urgite mortui: venite ad iudiciū. **E**t **J**ob. xxxviii. **Q**uid faciā cum resurgam ad iudicium?

Secūdo in illo iudicio tremendo aperientur scripta sicut quedam acta. **E**t nota q̄ ibi aperietur tria scripta solennia ⁊ autentica ⁊ sine omni calūnia. s. **L**iber passiōis dñice. **P**rio ap̄tēnt quasi q̄daz acta. s. liber passiōis dñice ⁊ **L**iber vīte. quo sunt. s. crux ⁊ clauis ⁊ lācea corona spinea ⁊ ī carne xpi cicatrices ⁊ xpi vulnera vt dicit crisostomus. et non erit tunc necessitas accusationis: cum viderit quilibet crucem ⁊ ipm̄ christi habentē in corpore suo testiona passionis. **U**n̄ dicit **M**ath. xxiii. **T**ūc apparebit signū filii hoīs in celo. **S**ecūdo ap̄tēnt libri p̄scie. **E**t nota q̄ liber p̄scietiaz continebit tria capitula. s. cogitationes. qz vt dī sap. i. **I**n cogitationibus impiū infrogatio erit. ⁊ tēbit etiaz vba ⁊ locutiōes ociosas. vt dī **M**at. xii. **D**e oī verbo ocioso qd̄ locutus fuerit hō: reddet rōez in die iudicii.

Continebit etiã liber ille facta & operationes. & dicitur
Eccliasles vltio. Quæta q̄ fiunt adducet dñs in iudicio
p̄ omni errato: siue bonum/ siue malū sit. bonum
seç omissum/ & malum commissum.

Tertio apertur liber vite. i. xps/ cuius virtute mani
festabũtur secreta p̄scientiarũ vnus ad alterũ. sicut di
cit aplũs Prime coz. iiii. Holite ante tps iudicare:
quousq; veniat dies dñi &c. De istis libris dicit apo
calipsis. xix. Judicati sũt mortui ex his q̄ scripta sũt
in libro fm̄ opera ipsorum.

Tertio in illo tremẽdo iudicio xba iudicis p̄mul
gabũtur: sicut sentẽtia diffinitiuã. Unde nota in ista
sententia specialiter tria.

Primo cause magnitudinẽ siue immẽsitatem/ de
qua erit illa sententia: qz nõ erit pecunie vel possessi
onis terrene. sed dãnatiõis vel saluatiõis eterne. illi
x̄o qui obrinebũt: mutabũtur ad possessionem heres
ditatis eterne. qz dñ Mathei. xxv. Et ibunt hi in sup
plicium eternum: illi vero in vitam eternam.

Secdo nota i illo iudicio auditorũ multitudinẽ vel
curie solẽnitatẽ in cuius p̄spectu reprobi cõfundẽtur.
totus enĩ mũdus p̄gregabit/ oẽs angeli de celo/ oẽs
hoĩes v̄ mũdo/ oẽs diaboli de iferno. vt dñ Mat. xxv.
Congregabũtur añ eũ oẽs gẽtes. Et iõẽ bonũ p̄siliũ
cũ hoĩe qui de iure suo diffidit añ diem sentẽrie picu
lose coram sacerdote de p̄positiõẽ tractare. Uñ dicit
sapitẽs Eccliaslici. xviii. Ante iudiciũ: para iusticiã.

Tercio in illo iudicio tã tremẽdo vel sentẽtia tre
mẽda iudicis nota seueritatẽ v̄ inflexibilitatẽ. Uñ dñ
Malachie. iiii. Et quis poterit cogitare diẽ aduẽtus
eius/ aut quis stabit ad videndũ eũ? Tãta nãq; erit
tũc iudicis seueritas & inflexibilitas: q̄ si beata x̄go

...iudicio
...genus
...mors
...angelus
...in car
...eternum
...nota
...via ad euad
...p̄positiõẽ
...intermi
...infinita
...p̄sentia
...p̄spectu
...mactem
...reuerentiã
...qui tim
...concupis
...Ego
...p̄sentia
...mactem
...quod dñ
...Sicut en
...eternum
...iudic

De gñali iudicio fo. ci.

et oēs angeli et sancti et sancte genua flecterēt et cū lachrymis orarēt. p aliquo qui eēt in mortali pctō: iudex nō exaudiret eos. qz dicit. puer. vi. zelus et furor viri non parceret in die iudicii nec acquiescet cuiuscūqz p̄cibus nec suscipiet p̄ redēptione dona plurima.

Quarto et vltio in isto tremēdo iudicio facta statim executioni dabūt. De executione illius sentētie nota specialiter tria.

Primo multitudinē et potentiā ministrorū q̄ parati erūt ad x̄bū iudicis exequēdum. qz d̄r **Math. xii.** In summatione seculi exhibūt angeli et separabūt malos de medio iustorū et mittēt eos in caminum ignis: ibi erit fletus et stridor dentium.

Secūdo in ista executione nota impotentiā et angustia reprobōz. qz nulla erit via ad euadēd. **In** dicit aug. q̄ āguste erit vniqz reprobōz vie: supius erit tūc iude iratus / iſerius chaos inferni horrēdū / a dextris accusantia pctā / a sinistris infinita demonia ad supplicium trahentia. intus p̄sciētia vr̄s / foris mūdus ardēs. miser pctōz sic dephensus: quo effugiet / latere erit impossibile / appere intolerabile. **Et** iō d̄r apoc. ix. q̄ desiderabunt hoies mortem: et fugiet mors ab eis

Tercio nota in ista executione defectum et carētia om̄ auxiliōz. tunc enī x̄ps qui tm̄ misericors est q̄ p pctōibz tradidit semetipm: ridebit in dānatione eoz. **In** cuius p̄sona d̄r puer. i. **Ego** quoqz in interitu v̄o ridebo. **Sācti** etiā qui se p salute om̄ mortu expofuerunt / nō opatent tūc miserie reprobōz s̄z potius gaudebunt in dānatione eoz. qz d̄r in psal. **Verabit** iustus cū viderit vindictā te. **Sicut** enī nūc est t̄ps clemētie sic erit tunc t̄ps vltiōis et vindicte. sicut d̄r in psal. **Cū** accepero t̄ps: ego iusticias iudicabo. **Et** hec de iudi-

cio vltimo dicta sufficiant.

De penis inferni. xlix. capitulum.

D **O** **S** **T** **t** **r** **a** **c** **t** **a** **t** **u** **m** **q** **u** **a** **l** **i** **s** **i** **n** **/**

P **d** **i** **c** **i** **u** **l** **e** **q** **u** **e** **s** **e** **q** **u** **e** **r** **e** **v** **i** **d** **e** **r** **e** **d** **e** **p** **e** **n** **i** **s** **i** **n** **f** **e** **r** **n** **i** **e** **g** **l** **o** **r** **i** **a** **p** **a** **r** **a** **d** **i** **s** **i**. **I** **s** **t** **a** **e** **n** **i** **e** **s** **t** **v** **i** **t** **i** **a** **d** **i** **e** **t** **a**. **s**. **a** **i** **u** **d** **i** **c** **i** **o** **a** **d** **i** **n** **f** **e** **r** **n** **u** **m** **v** **e** **l** **a** **d** **c** **e** **l** **s** **u**. **R** **e** **p** **r** **o** **b** **i** **f** **a** **c** **i** **t** **p** **e** **s** **s** **i** **m** **a** **m** **d** **i** **e** **t** **a**: **d** **e** **i** **u** **d** **i** **c** **i** **o** **a** **d** **e** **t** **e** **r** **n** **u** **m** **s** **u** **p** **p** **l** **i** **c** **i** **u**. **I** **u** **s** **t** **i** **n** **o** **f** **a** **c** **i** **t** **o** **p** **t** **i** **m** **a** **m** **d** **i** **e** **t** **a** **m** **/** **a** **i** **u** **d** **i** **c** **i** **o** **a** **d** **r** **e** **g** **n** **u** **m** **e** **t** **e** **r** **n** **u** **m**.

P **r** **i** **m** **o** **i** **g** **i** **t** **d** **i** **c** **e** **n** **d** **u** **m** **e** **s** **t** **d** **e** **p** **e** **n** **i** **s** **r** **e** **s** **p** **e** **n** **d** **i** **c** **i** **u** **m** **r** **e** **p** **r** **o** **b** **o** **r** **u** **m**: **d** **e** **q** **u** **i** **b** **u** **s** **n** **o** **r** **a** **n** **d** **a** **s** **u** **n** **t** **q** **u** **i** **n** **q** **u** **e**.

P **r** **i** **m** **o** **p** **e** **n** **a** **r** **u** **m** **a** **c** **e** **r** **b** **i** **t** **a** **s**. **P** **r** **i** **m** **o** **i** **g** **i** **t** **p** **e** **n** **e** **r** **e** **s** **p** **r** **o** **b** **o** **r** **u** **m** **e** **r** **u** **n** **t** **a** **c** **e** **r** **b** **i** **s** **i** **s** **e**.

S **e** **c** **u** **n** **d** **o** **p** **e** **n** **a** **r** **u** **m** **d** **i** **u** **e** **r** **s** **i** **t** **a** **t** **e** **r** **e** **r** **e** **s** **p** **r** **o** **b** **o** **r** **u** **m** **r** **e** **i** **n** **t** **o** **l** **e** **r** **a** **b** **i** **l** **e**.

T **e** **r** **c** **i** **o** **p** **e** **n** **a** **r** **u** **m** **d** **i** **u** **r** **n** **i** **t** **a** **t** **e** **r** **e** **r** **e** **s** **p** **r** **o** **b** **o** **r** **u** **m** **v** **i** **s** **s** **i** **m** **a** **e** **n** **i** **m** **p** **e** **n** **a** **q** **u** **e** **i** **n** **h** **o** **c** **m** **u** **n** **d** **o** **p** **o** **t** **e** **s** **t** **t** **o** **l** **e** **r** **a** **r** **i**.

Q **u** **a** **r** **t** **o** **p** **e** **n** **a** **r** **u** **m** **v** **n** **i** **u** **e** **r** **s** **i** **t** **a** **t** **e** **r** **e** **s** **p** **r** **o** **b** **o** **r** **u** **m** **i** **n** **h** **o** **c** **m** **u** **n** **d** **o** **p** **o** **t** **e** **s** **t** **t** **o** **l** **e** **r** **a** **r** **i** **m** **i** **o** **r** **e** **s** **t** **p** **e** **n** **a** **p** **u** **r** **g** **a** **t** **o** **r** **i** **u**. **v** **t** **d** **i** **c** **i** **t** **a** **u** **g** **u** **s** **t** **i** **n** **u** **s** **t** **i** **n** **u** **s** **t** **i** **n** **q** **u** **o** **d** **a** **m** **s** **e** **r** **m** **o** **n** **e**: **q** **u** **a** **n** **t** **o** **m** **e** **g** **i** **s** **p** **e** **n** **a** **i** **n** **f** **e** **r** **n** **i**. **I** **n** **s** **i** **g** **n** **u** **m** **h** **u** **i** **u** **s** **v** **e** **h** **e** **m** **e** **n** **t** **i** **s** **d** **o** **l** **o** **r** **i** **s** **d** **i** **c** **i** **t** **s** **a** **l** **u** **a** **t** **o** **r** **i** **n** **e** **u** **a** **g** **e** **l** **i** **o**: **I** **b** **i** **e** **r** **i** **t** **f** **l** **e** **n** **t** **u** **m** **r** **e** **t** **s** **t** **r** **i** **d** **o** **r** **d** **e** **n** **t** **i** **u** **m**.

S **e** **c** **u** **n** **d** **o** **p** **e** **n** **e** **i** **n** **f** **e** **r** **n** **i** **e** **r** **u** **n** **t** **d** **i** **u** **e** **r** **s** **e**. **U** **n** **d** **e** **n** **o** **t** **a** **q** **u** **e** **i** **n** **s** **a** **c** **r** **a** **s** **e** **r** **i** **p** **t** **u** **r** **a** **i** **n** **u** **e** **n** **i** **u** **n** **t** **u** **r** **e** **n** **e** **p** **e** **n** **e**.

P **r** **i** **m** **a** **e** **s** **t** **p** **e** **n** **a** **i** **g** **n** **i** **s**.

S **e** **c** **u** **n** **d** **a** **p** **e** **n** **a** **e** **s** **t** **v** **e** **r** **m** **i** **s**. **I** **g** **n** **i** **s** **a** **r** **d** **e** **b** **i** **t** **c** **a** **r** **n** **e**: **v** **e** **r** **m** **i** **s** **a** **r** **d** **e** **b** **i** **t** **m** **e** **n** **t** **e** **m**. **D** **e** **i** **s** **t** **i** **s** **t** **u** **a** **b** **u** **s** **s** **i** **n** **d** **i** **c** **i** **t** **p** **s** **a** **v** **l** **t** **i** **m** **o**.

V **e** **r** **m** **i** **s** **c** **o** **r** **u** **m** **n** **o** **n** **m** **o** **r** **i** **e** **t** **u** **r**: **r** **e** **t** **i** **g** **n** **i** **s** **n** **o** **n** **e** **x** **t** **i** **n** **g** **u** **e** **t** **u** **r**.

T **e** **r** **c** **i** **a** **p** **e** **n** **a** **e** **s** **t** **f** **e** **t** **o** **r**. **v** **t** **d** **i** **c** **i** **t** **p** **s** **a** **l**. **I** **g** **n** **i** **s** **/** **s** **u** **l** **p** **h** **u** **r** **r** **e** **t** **s** **p** **i** **r** **i** **t** **u** **m** **p** **e** **l** **l** **a** **r** **u** **m** **p** **a** **r** **s** **c** **a** **l** **i** **c** **i** **s** **c** **o** **r** **u** **m**. **s**. **i** **p** **e** **n** **e** **c** **o** **r** **u** **m**.

Q **u** **a** **r** **t** **a** **p** **e** **n** **a** **e** **s** **t** **f** **r** **i** **g** **i** **d** **u** **m**. **q** **u** **e** **r** **e** **d** **i** **c** **i** **t** **p** **s** **a** **l**. **T** **r** **a** **s** **t** **u** **n** **t** **a** **b** **a** **q** **u** **i** **s** **n** **i** **m** **i** **u** **m**: **a** **d** **c** **a** **l** **o** **r** **e** **m** **n** **i** **m** **i** **u** **m**. **q** **u** **i** **a** **e** **r** **i** **t** **m** **a** **x** **i** **m** **a** **p** **e** **n** **a** **m** **u** **t** **a** **t** **i** **o** **n** **e** **s** **t**. **q** **u** **e** **n** **a** **t** **u** **r** **a** **n** **a** **t** **u** **r** **a** **n** **u** **t** **a** **t** **i** **o** **n** **e** **s** **t** **n** **o** **n** **p** **a** **t** **i** **t** **u** **r** **r** **e** **p** **e** **n** **t** **i** **n** **a** **s**. **v** **t** **d** **i** **c** **i** **t** **p** **s** **a** **l**.

De penis inferni fo. cii.

Quinta pena erit fames maxima. **Iuxta** illud ysa. lxx. **Servi** mei comedent: et vos esurietis. **Ibi** namq; est tanta inopia: q; neq; guttam aque poterūt habere. vt legitur **Luce. xvi.** de diuite epulone: sepulto i inferno **Unde Gregorius.** Gutta aque petit: qui in cā panis lazaro negauit. **Varia** pena erit fames / q̄ ibi erit: et magis mortalis est carētia uisionis diuine. **Unde** dicit **Gregorius.** Immortalis ibi fames iterficat: qz faciem suam saluator eis abscondit.

Sexta pena est tortor vel potius tortozes. quia dicit **Mathei. xviii.** Tradidit eū tortozibus / donec redderet uniuersum debitum.

Septima pena est horror. **Unde Job. ix.** Ubi nullus ordo: sed sempiternus horror inhabitat. et ista erit maxima pena. qz uidemus si nūc appareret vnus solus diabolus: magnus horror: et quasi intolerabilis eēt. quid ergo erit tūc: cū tot horribiles apparebūt?

Octaua pena erit tenebra / in qua incarcerationib; et ligabitur reprob; qz dicitur **Mathei. xxii.** Ligatis manibus et pedibus eius: p̄icite eū in tenebras exteriores. **Et Gregorius** dicit in moralibus. Ignis infernalis concremationem habet: et non lucem.

Nonā pena et quasi principalis erit dolor. qz in illis penis non solum erit acerbitas: sed cōtrarietas. **Uñ** vt dicit **Gregorius** in moralibus libro. ix. **Horrendū** enī erit reprobis ibi dolor cuius formidine flāma cum obscuritate / mors sine morte / finis sine fine / defectus sine defectu. qz et mors uiuit / et finis semper incipit: et defectus deficere nescit. **Mors** perimit et nō extinguit et dolor cruciat / et pauorem non purgat. **Et ratio** est: quia cum peccator et diabolus in culpa consentiant: in illū est vt creature in reproborum pena conuentus

Et notandum q̄ a diuersis causis ipsis reprobis inest dolor. Sunt aut̄ quattuor cause doloris.

¶ Prima est quia amiserunt bona tēporalia huius mundi. Unde psalmi. Cum interierit homo nō sumet omnia/nec descendet cum eo gloria eius.

¶ Secūda cā est: qz tps pdiderūt. An hie. i. Trāsūt estas/ et facta est messis: et non saluati sumus. Dānati namqz darent libēter totum insidum p̄ vno momēto temporis: si possent habere ad penitendum.

¶ Tercia causa est: quia visionem et gloriā dei pdiderunt. Unde dicit crisostomus/ q̄ omnes gehenne cruciatus: sunt carētia visionis dei.

¶ Quarta causa ē: qz inferni uilitatē et miserā acq̄s fuerūt. Est ei loc⁹ infernalis tenebrosus et penuriosus qd̄ erit maxima pena diuitib⁹ et hoibus voluptuosis/ et magnatibus. qz in uita habuerūt domos sine fumo: et ibi erit fumus ptinuus. qz d̄r ysa. xlv. Fumus erūt in furore meo. De istis penis dicit bern. i sermone de negotio sp̄iali. o gehēnalis regio fugiēda ubi ignis ardens/ frigus vrens/ vermis imortalis/ fetor intolērabilis/ mallei pcutiētes/ tenebre palpabiles/ pfusio pctōz/ inodatio vinculoz/ horribilis facies demonū totus tremor ad huiusmodi regionis memoriā.

¶ Tercio ē ibidē penaz diurnitas. Pene ei infernales erūt diurne: imo sempitne. qz d̄r ysa. xxxiii.

¶ Quis ex vobis potit hitare cū ardorib⁹ sempitnis? Et math. xxv. Discedite a me maledicti in ignē etnū. Dicit Grego. q̄ ad magnā iusticiā iudicis ptinet ut nunq̄ careāt supplicio: q̄ nunq̄ dū uiuēt voluerunt carere pctō. Et illud ē sūme horrendū in ista pena: q̄ sit maria et etnā. Si ei dānati singulis dieb⁹ flierēt/ et in fletu emitterēt modicā lachrimā: plus de aqua p̄

De penis inferni fo. ciii.

processum temporis de oculis vnus dñati eriret: q̄ sit aqua toti⁹ mūdi. **¶** Cui⁹ p̄batio est: qz illa aqua ē finita: aqua aut̄ totius mundi est finita.

¶ Quarto est inferno penarū vniuersitas. **Sūt** enī q̄dā dicere volētes q̄ in inferno vniuerse ptes hoīs / tā corpis q̄ aīe post diē iudicii erūt ī igne. qz dī in **Mat.** **T**imete eū qui post q̄ occiderit: pōt corpus et aīam p̄dere in gehēnam ignis. **Hūc** aut̄ videm⁹ q̄ homo nō posset sine maxio tormēto ignē in pre vnī⁹ digiti sustinere per vnā horā. quātus ergo erit dolor: quando totus homo ardebit in igne. **¶** Unde in signū istī⁹ maiorimi doloris dicit saluator frequēter in euāgelio. **Ibi** erit fletus ⁊ stridor dentium.

¶ Quinto ⁊ vltimo iste pene infernales erūt iuiles ⁊ infructuose. **¶** Pena eī p̄ntis vite breuis est / leuis ⁊ fructuosa: sed futura est lōgissima ⁊ grauissima / ⁊ infructuosa: qz si dñat⁹ flendo / tantū de lachrymis emitteret / quātū est de aqua in mari: nō sufficeret ad lauā dum maculā vnus pctī mortalis. **¶** Erūt tamē ītra se penitētiarū agētes: ⁊ preangustia spūs gemētes: vt dī **Sapiētē.** ⁊ tñ infructuose. qz in inferno erit stimulu⁹ penitētis: nulla tñ erit correctio volūtatis. **¶** Exemplū de sancto patre q̄ orauit p̄ dyabolo ⁊ rñsione dñi / ⁊ oblinatōe dyaboli. **¶** Et hec de penis inferni dicta sufficiāt

¶ De glia paradysi. l. ca.

Post tractatus de penis inferni

sequitur vltio videre de glia paradisi. **¶** Nec enī ē finis vltime diete: qz finis ē oīm desideriorū de qua ad p̄s tria sūt dicēda. **¶** Saloz impreciabilis.

¶ Decor inestimabilis: **¶** **¶** Primo igit honor infrāgibilis. **¶** isti⁹ gl'e celestis

est valor impreciabilis. quia dñs ysa. lxxiii. **O**culus nō vidit de⁹ / absq̄te: que p̄parasti diligētib⁹ te. Et illō hebre. **P**rie cor. ii. **O**cul⁹ nō vidit / nec auris audivit nec in cor hoīs ascēdit q̄ p̄paravit de⁹ diligētibus se. **V**alor aut̄ isti⁹ gl̄ie celestis attēdit: in hoc q̄ ita care de⁹ vēdit eā suis amicis. **C**ōsistit enī petro martyris crucis: paulo p̄stitit decollationē capitis. **E**st aut̄ verissimū ⁊ certū: q̄ de⁹ nō decipiet vñū amicorū suorū. ⁊ qd̄ plus est: ip̄e xp̄s enut gl̄iam illam pro amicis sub tormento ⁊ ignominia crucis. **E**st enī certissimū q̄ deus pater non decipiet vni genitū filium suū / in emendo illud regnū. **A**um ergo illud regnū tātum p̄stitit filio dei ⁊ aliis eius amicis / certū est q̄ res maxima est: ⁊ impreciabilis valoris. **U**nde dñs. i. cor. vi. **E**mpri enim estis p̄cio magno: glorificate et portate deum in corpore vestro.

Secdo alia illa celestis est decoris inestimabilis. **U**n̄ **E**ccl̄iastici. xliii. **P**ulchritudinē coloris ei⁹: admirabitur sensus. **E**x duob⁹ pōt colligi decor illius regni. **P**rimo ex decore rerum naturalium inferiorū / quas deus vult ita decorare. sicut videm⁹ q̄ ulivū in hyeme apparet vñle: ⁊ postea decoratur in vere et estare. vñ dñs **M**athei. vi. **C**onsiderate lilia agri. ⁊c.

Secdo apparet decor illius glorie ex reb⁹ artificia libus. sicut videm⁹ q̄ ligna / lapides ⁊ metalla per se videntur vilia ⁊ quasi terra: sed efficiuntur per artificem pulchra ⁊ splēdida / quando sunt polita ⁊ deaurata. quantum igitur faciet sanū⁹ artifex / cuius sapiētia est infinita in decorādis amicis suis beatis in illa celesti gloria? **I**deo dñs **M**athei. vi. **S**i fenus agri qd̄ hodie est ⁊ cras in elibanū mittit deus sic vestit: **Q**uo magis vos modice fidei?

Tercio gloria celestis est honoris insupabilis. Quod probatur ex quattuor.

Primo quia omnes sancti erunt reges / sue voluntatis omnipotentes ut dicit **Bernardus**. **Jo** de **Dat. xv.** Venite benedicti patris mei: percipite regnum quod vobis paratum est ab. 7c.

Secundo quia omnes erunt filii charissimi et heredes dei / et eos heredes christi. ut dicit ad **Ro. viii.**

Tercio quia erunt omnes quasi domini: christus etiam in propria persona honorabit eos. quia dicit **Luce. xii.** Precinget se. s. christus: et transiens ministrabit illis et faciet illos discipulorum. Sicut filius regis consuevit in propria persona servire: quando vult multum suos nobiles honorare.

Quarto quia omnes erunt dii. sicut dicitur in psalmo. **Ego dixi dii estis: et filii excelsi omnes.** Et hoc quia diuinitas erit in sanctis ex multitudine vel magnitudine dilectionis / que transformat amantem in amatum: ut dicit **Augustinus.** Et phis dicit. Unusquisque talis est: quale est dilectum. Si autem terram diligis: terra es si autem deum diligis / quid dicam: deuseris. non audeo dicere ex me: sed per scripturas que dicit. **Ego dixi: dii estis et filii excelsi omnes.**

Item in illa celesti curia considero alta tria. scilicet.

Locum summe gloriosum.

Sextum summe speciosum.

Fructum summe copiosum.

Primo igitur in illo celesti regno est locus summe gloriosus. quia quilibet sanctus erit in loco in quo est ipse dei filius. quia dicit **Job. iii.** Ubi sum ego: illic et minister meus erit.

Secundo in illo celesti regno est sancti speciosum vel corona. quia dicit in psalmo. de quolibet sancto. **Posuisti in capite eius coronam de lapide precioso.** **I**ste lapis est margarita illa quam qui inuenit: vendit omnia / et emit eam

et dicit Mathei. xiii. Et nota q̄ duplex ē corona san-
ctorū. s. aurea / r aureola. Aurea d̄r p̄m̄iū substantiale
q̄d̄ consistit in trib⁹. s. in visione dei clarissima / in frui-
tione suauissima / in tētionē securissima. De qua dicit
Eccliasici. xlv. Corona aurea sup̄ mitrā eius / q̄ ē orō-
natus pontificū. Et oēs sancti nō solū erūt reges oī
potētes sue volūtatis: sed etiā crūt sacerdotes r pon-
tifices: offerētes deo semp̄ sacrificiū laudis. Et iō d̄r
apocalypsis. v. Fecisti nos deo regnū r sacerdotes.

Alia corona d̄r aureola. i. cornula parua. r ista aureo
la scōz doctores d̄r quedā gloriā accidētalis q̄ debet
sc̄tis rōe opis excellētis. datur ei trib⁹ generib⁹ opey
Dat̄ enī virginib⁹: r hec est florea. Datur martyrib⁹
r hec est gēmea. Doctorib⁹: r hec est stellea. Aureola
florea dat̄ Xginib⁹: qz honore virginītatis flozuerūt
Enī d̄r in psal. de Xgine virginū x̄po r agno quē vir-
gines sequūtur. Gloriā r honore coronasti eum.

Aureola gēmea datur martyrib⁹ qz istar lapidis for-
tissimi r preciosi fuerūt. Unde d̄r in psal. Posuisti in
capite eius coronam de lapide precioso.

Aureola stellea datur doctorib⁹: qz celestia docuerūt
Unde d̄r Psal. xii. Qui docti fuerint: fulgebūt quasi
splēdor firmamētī. r qui ad iusticiā erudierūt multos
quasi stelle in ppetuas eternitates. Et de muliere gl̄i-
osa d̄r apo. xii. q̄ erat amicta sole / et luna sub pedib⁹
eius: r in capite ei⁹ corona stellaz duodecim. Mulier
amicta sole / est aīa doctoris iusticie r sapie diuine q̄ est
in caritate. r luna sub pedib⁹ ei⁹: qz affectiones q̄ per
pedes figurātur / habēt plenā pietatē que per lunam
itelligit̄ / que est valde humida. Corona stellaz figāt
aureolā doctoz. Enī r erāt stelle duodeci i corona: qz
duo denari⁹ numerus abūdans est: in quo itelligit̄ q̄

De glia paradysi fo. cv.

doctrina sacre scripture est abundantissima omis iusticie. sicut fuit doctrina xpi / qui fuit doctor doctorum de cuius doctrina dicit in **Mat.** Nisi abundauerit iusticia vestra plus quam scribarum et phariseorum: non intrabitis in regnum celorum. Peccatores autem et reprobi qui in mundicia castitatis non abundant ut virgines nec fortes / nec perseverantes fuerunt in amore christi sicut martyres. nec vitam portaverunt in ore ut doctores: aureolam non habent. Et quia gratiam dei hic non habuerunt. idcirco aureolam gloriam substantialis premi non habebunt. et sic omni corona aurea et aureola carebunt. quod aliud erit: nisi quod pro loco corone eterne felicitatis / coronabuntur corona eterne calamitatis. iuxta illud quod dicitur ysa. xxii. Coronas coronabit te tribulatio de **Tercio** in illa celesti gloria benedicta erunt fructus optimi et uberrimi. **Ubi** nota quod in sacra scriptura inveniuntur tres fructus differentie. scilicet. Fructus crucis triumphalis

¶ Primo igitur sunt duodecim fructus crucis et passionis christi.

Fructus gratie spiritualis,
Fructus glorie immortalis. et quilibet est in quaduplici numero.

Primus fructus est demonum expugnatio. quia abstulit eis totum mundi principatum. **Iuxta** illud quod dicitur **Joh. xii.** Nunc princeps mundi huius eicietur foras.

Secundus fructus est carceris inferni fractio. unde psal. **Ans** tollite portas principes vestras: et eleuamini. etc.

Tercius fructus est mortuorum et peccatorum suscitatio. **Ubi** dicitur **Prime** ad cor. xv. Sicut in adam omnes moriuntur: ita et in christo omnes uiuificabuntur.

Quartus fructus est captiuorum redemptio. **Ubi** i. cor. vi. **Ampti** enim estis pretio magno: glorificate. etc.

Quintus fructus est: iniquatorum mundatio. **Ubi** apo. i. **Dilexit** nos et lauit nos: in sanguine suo.

Sextus fructus est cecorum illuminatio **Unde ysa. xxxv.**
Tunc aperientur oculi cecorum.

Septimus fructus est tepidorum et frigidorum calefactio
vñ psal. Non est qui se abscondat a calore eius.

Octavus fructus est deformium et turpium decoratio. vñ
in psal. Asperges me yfopo et mundabor lauabis me
et super niuem dealabor.

Honus fructus est sitibundorum vel sitientium potatio et res
creatio **Joh. vi.** Sanguis meus vere est potus.

Decimus fructus est preces placatio. **Uñ Hebre. xii.** Accessi
sistis ad sanguis aspersione melius clamantem quam abel cla
mauit vindictam. **Iurta** quod dicitur **Gen. iiii.** Ecce vox san
guinis fratris tui abel clamat ad me de terra. scilicet iusticiam
et vindictam peccati. sed sanguis christi clamat melius. scilicet
miam. quia peccatores deo patri reconciliavit.

Undecimus fructus est ianue paradisi apertio. **vñ gen.**
xxviii. Non est hic aliud nisi domus dei et porta celi / que scilicet
facta est apta in apertione lateris christi. **Eodem** namque tempore
apta est porta paradisi / domino. scilicet moriente: que clausa fue
rat adam preuaricante in hora nona.

Duodecimus fructus est hereditatis celi adquisitio et confirma
tio. quia ut dicitur **Mat. xxvi.** **Hic** est sanguis novi testame
ti. **In** veteri testamento sanguine offerbantur terrena. in
sanguine autem novi testamenti. id est passionis / offerunt heredi
tas eterna **De** isto fructu multiplici dicitur in psal. **Et** erit
sacerdos christi tanquam lignum quod plantatum est super decursus
aquarum. id est gratiarum abundantiam / que sine mensura fuerunt
in christo. quod fructum suum dabit in tempore suo. id est in tempore mortis
sue sacratissime et benedice.

Secundus sunt duodecim fructus gratie spiritualis / de quibus
dicitur **Gal. v.** **Fructus** autem spiritus sunt / caritas / gaudium
pax / patientia / longanimitas / bonitas / benignitas / man

Glorie paradysi fo. cvi

suetudo/fides/modestia/trinētia/castitas **Et** de istis duodeci fructib⁹ dictū est supius in tractatu de fructibus spūs sancti: ideo nichil ad presens addemus.

Tertio sunt duodecim fructus glorie immortalis.

Prim⁹ fruct⁹ est sanitas absq; infirmitate psal. Qui sanat omnes infirmitates tuas.

Secūdus fructus est iuuetus sine senectute. vñ psal.

Renouabis vt aqle iuuetus tua. i. xpl. qz in etate xpl id est. xxii. ānoꝝ semp manebit sancti. vt dicit apl's

Ephe. iiii. Donec occurrām omnes in virtū pfectū in mensuram etatis plenitudinis christi.

Tertius fruct⁹ est satietas sine fastidio. vñ psal. **Fas** tiabor: cum apparuerit gloria tua.

Quart⁹ ē libertas sine fuitute. vñ Ro. viii. **Creatura**

liberabit a fuitute corruptōis i libertatē gl'e filioꝝ dei

Quintus fruct⁹ est pulchritudo absq; deformitate. vñ apl's. **Reformabit** corpus huilitatis nre cōfiguratus corpori claritatis sue.

Sextus erit ipassibilitas vñ immortalitas. vñ ysa. xxv.

Precipitabit dñs mortem in sempiternum.

Septim⁹ erit abūdantia sine idigētia. **Uñ dñ deutz.**

viii. **Reſū oim** abundantia perfrueris.

Octauus est pax sine perturbatione.

Non⁹ erit securitas absq; timore. **De his duob⁹** dicit

ysa. xxxii. **Sedebit** popul⁹ me⁹ i pulchritudie pacis ⁊

i tabernaculis fiducie. ⁊ i requie opulenta.

Pecimus erit cognitio absq; ignorantia. **Unde** apl's

Prime cor. xiii. **Eidem⁹** nñc per speculū in enigma

te: tunc autem facie ad faciem.

Undecim⁹ est gloria sine ignominia. **Unde** apl's ad

Col. iii. **Cum** christus apparuerit vita vestra: tunc et

vos apparebitis cum ipso in gloria.

Duodecimus est gaudiū sine tristitia. **S**ed de isto gaudio nota quod sunt sex cause precipue que sancti gaudebunt. scilicet loci amenitas / quam possidebunt iocunda societas in qua regnabunt. corporis glorificatio quam habebunt. mundus quem contempserunt. infernus quem euaserunt. **I**sti enim fructus figurantur per duodecim fructus ligni vite quod erat in medio paradisi. ut legitur apoc. xxii. Fructus summe bonos det nobis Christus qui creauit nos in celo.

116 **I**tem in illa celesti gloria consideranda sunt alia tria multum in spiritalibus affectanda. scilicet. **A**menissima ciuitas.

Amantissima societas.

Primo ergo celestis gloria habet amenissimam ciuitatem. **U**nus psalmus. **G**loriosa dicta sunt de te: ciuitas dei. **U**nus nota quod ciuitas ista est gloriosissima specialiter in tribus. **H**abet enim.

Figuram valde speciosam.

Mensuram speciosam

Structuram valde preciosam.

Primo igitur ista

ciuitas beata est in figura

valde speciosa. est enim in quadratum disposita et formata ut dicitur apoc. xxi. **C**iuuitas in quadratum posita et quadrata:

figuratur soliditate et securitate illius regni celestis. sicut videmus quod figura quadrata est solidior quam alia figura

Unus lapides constituerunt quadratum: et postea in edificio collocari. ita etiam summus artifex deus lapides suos. id est viros suos et electos suos consuevit quadrare quadratura

virtutum. scilicet. prudentia / temperantia / fortitudine / et iusticia

et sic locare in edificio regni celestis.

Secundo ciuitas ista est in mensura valde speciosa. unde dicitur **H**er quod ad istam quilibet sanctus in celo empirico habebit locum suum sibi assignatum proprium et specialem / magis speciosum quam sit ab oriente usque ad occidentem / **P**er mensuram istius ciuitatis dicitur apoc. xxi. quod habet stadia duodecim

De gloria paradisi (fo. cvii

milia. Stadium est mēsurā quinquaginta passuum
Quinquagenarius No nūerus in sacra scriptura: res
missionē pctōz sigāt. Quia in quinquagesimo anno
qui dē iubilēus sūm legē fiebat remissio debitorū / r re
uertebat q̄libet ad possessiōes suas / r ad terrā patrū
suoz. vt dē **Leuitici. xxv.** Beata ciuitas ista bñ mēsu
ratur p stadia / q̄ p̄tinēt vt dictū est passus quinquagi
ta. qz instar iubilēi quinquagesimi anni oībus istius
ciuitatis ciuibus p̄mit⁹ pctā dimittunt / r sic remissis
pctis: ad possessiōē suaz r hereditatē eternā ad quā
erāt vel sunt p̄destinati: faciliē reuertunt. Et iō quibz
homo d3 eē sollicitus de pctis suis per p̄nīaz delēdis.
qz alias nō posset eē ciuis regni celestis. qz ibi dē. **f.**
Apoc. xxi. q̄ non intrabit in eā aliquid coinquinatū
r faciēs abhoiatiōē r imundiciā. S3 valde notādū
est q̄ stadia sunt duodecī milia. Per nūerū duodena
rium q̄ est nūerus abūdāns: designatur abundantia
meritorū r bonoz operū / sine qua non est aliq̄s pctuis
ciuiū supnoz. qz dicit saluator **Math. v.** Nisi abūda
uerit iusticia vestra plus q̄ scribarū r phariseoz: nō in
trabitis i regnū celoz. Iusticia phariseoz erat i ope
exteriori / nō infiori v̄tute. qz ex timore erat: nō amo
re. et iō erat nimis stricta. Sicut videm⁹ q̄ timor h3
cor hoīs valde p̄stringere / r amor dilatare. Sū in p̄.
dē de v̄tute caritatis. Latū mādātū tui nimis. Per
millenariū aut numez / q̄ est vltimū līmes r terminus
numeroz: figuratur elegāter illud celeste premium
q̄ est finis r quies oīm desiderioz. vt dicit **Aug.** Et
in psal. Satiabor cum apparuerit gloria tua.
Tercio illa ciuitas bñissima est in structura p̄cio
sissima. qz dē **apoc. xxi.** q̄ sūdāmetā muri ciuitatis sūt
oī lapide pctoso ornata. **Ubi** notādū est q̄ duodecī

Lapides p̄ciosi noīantur ⁊ ponūtur in edificio huius
ciuitatis. s. iaspis/saphirus/calcedoni⁹/smaragdus/
sardenix/sardius/crisolitus/berillus/ihopasius/crī
sopallus/iacictus/ametistus. **I**sti duodeci lapides p̄
ciosi ⁊ fundamētales istius ciuitatis celestis: sigāre
possunt duodecī articulos fidei/q̄ est fundamētū oīs
boni ⁊ p̄miū futuri. vt dicit ap̄ls **Heb. ix.** **F**ides ē spes
randax rex substātia. i. fundamētū eternoꝝ bonoꝝ
Uel isti duodeci lapides fundamētales signāt x̄rutū
p̄fectiōes qb⁹ aīa p̄ grām hic p̄ficī/ qb⁹ etiā celeste
p̄miū fabricat. **E**t sicut sunt q̄tuor ternarij p̄ciosoꝝ
lapidū: sic r̄ndent eis quattuor trinitates p̄fectionū.
Q **P**ria trinitas lapidū/ ē iaspis/saphir⁹/calcedoni
us: q̄ sigāt fidē/ que dz h̄re p̄ciosam ⁊ nobilē trinitatē
Q **F**ides nāq; dz esse viuēs nō mortua. ⁊ hoc signat
iaspis: q̄ est viridis coloris. **C**olor enī viridis i herba
vel plāta vel arbore: signū ē vite. et ec̄uerso signum
est q̄ vita plante deficit q̄n̄ viroz ei⁹ marcescit. sic q̄n̄
in hoīe est viroz honestatis ⁊ bone opatiōis: tunc est
maxim signū ē cordis viuētis. alias ei⁹ fides mortua
est ⁊ informis/nec ē fundamētuz edificij celestis. **E**t
sicut iaspis fugat fantasinata: sic fides viuēs ⁊ virēs
per bona opa/vitat oīa diaboli machinamenta.
Q **F**ides etiā dz ē celestis/nō terrea. i. de celestibus
bonis/nō de opibus terrenis anxia celestis ⁊ diuina
nō hūane rōni inira. qz dicit **Breg.** **F**ides nō habet
meritū: vbi humana ratio prebet expimētuz. **E**t hoc
signat saphirus qui habet celestē colorē sicut celum
serenum. **E**t sicut nobilis saphirus fugat venenosa ⁊
mortificat araneā: sic x̄a fides venenosis suggestio
nibus resistit ⁊ culpā in corde occidit/ac de corde ex
pellit. **U**n̄ d̄ **Actuū. xv.** **F**ide purificans corda eoz.

Glorie paradisi fo. cviii.

¶ Tercio fides debet eē fortis/non infirma/ p̄tra p̄
secutiōes ⁊ picula vniuersa ⁊ diabólica nocumenta.
q̄z d̄r. i. petri q̄nto d̄ diabolo. cui resistite fortes ī fide
Et hec signat calcedoni⁹/ q̄ in colore ē pallid⁹ ⁊ oīs
sculpture repulsiuus. oī nāqz sculpture resistit: ⁊ nul-
lam recipit. sic qui h̄z vcrā fidem: vtiqz p̄ penitentiā
est pallidus ⁊ mortificat⁹. sed nullā sculpturā extra-
neam peccati recipit: sed secū p̄seruat solā imaginē
dei/ ad quā est creatus. **¶** Nō nota q̄ diabolus in qui-
busdam nō inuenit fidem catholicā vel fortē: in illis
sculpsit ⁊ format figuram leonis. i. peccatum supbie.
¶ In quibusdam figuram drachonis. i. peccatū inuidie.
¶ In quibusdam figuram canis: id est peccatum ire.
¶ In quibusdam figuram talpe. i. peccatum auaricie.
¶ In quibusdam figuram asini. i. peccatum accidie.
¶ In quibusdam figuram lupi: id est peccatum gulae.
¶ In quibusdā figuram vrsi. i. peccatū luxurie. **¶** Cōtra qd̄
monet nos apostolus Ro. xii. Nolite cōformari huic
seculo: id est peccis que fiunt in hoc seculo.

¶ Scda trinitas lapidū est smaragdus/ sardonix ⁊
sardius. Et isti tres lapides preciosi signant spem q̄
habet similiter nobilem claritatem. **¶** Est enim

Spes venie. **¶** Spes venie figurat p̄ smaragdū
Spes gratie qui colorem habet viridem ⁊ grati-
Spes glie. osum ⁊ curat diuersas infirmitates
⁊ specialit̄ morbū caducū. **¶** Color viridis ⁊ gratiofus
in smaragdo/ signat virtutem gratie que incipit per
spem venie reuiuiscere in viro penitenti ⁊ cōrito. **¶** Et
sicut color smaragdi est valde gratiofus: sic cōuersio
peccōris per penitentiā reuiuiscētis/ est gratiofa deo
⁊ angelis. **¶** Ande d̄r **Luce. xv.** Gaudū est angelis dei
sup̄ vno peccōre penitentiā agēte. **¶** Et sicut smaragdus

fugat febres / r curat morbum ca luctu: sic spes venie
fugat tētatōdes / r sanat oē pctm. qz vt dī in psal. **Hō**
derelinquet oēs qui sperant in eo. **Et** in puer. dicitur
Septies in die cadit iustus: r resurget. Septies i die
cadit per ruina septiformis culpe. s. supbie / ire / auas
ricie / accidie / gule / inuidie / r luxurie. r tamē resurget
in virtute r in efficacia septiformis gratie.

¶ Spes aut gratie est qua qs non pfidit de viribus
ppriis / nec de diuitiis: sed solū de gratia dei. vt dī in
Leuitico. Maledictus hō qui pfidit in hoie: r ponit
carnē brachiū suū. i. carnalē hoiem fortitudinē. **Et**
sequit. **Beatus vir qui pfidit in dño: r est dñs fiducia**
eius. **Talis q̄ non solū sperat in oib⁹ bonis / r in ma**
lis de sola gr̄a det: recte figurat per sardonice. **Hā**
sardonix ē tricolor: i n ymo niger / i medio cādid⁹ / in
supmo rubicū d⁹. **Quia spes gratie facit tria bōa in**
sperāte. **Facit ei yma. i. terrena nigrescere r otēnere**
r yma iferni timere. **Facit i medio. i. in corde cādidū**
id est castū esse. iuxta illud psal. **Cōr mūdū crea i me**
deus. **Facit etiā in supmo. i. in deo rubescere p caris**
tatem: r vino dilectōis dei r primi odoriferū eē. vt
dī **Eccl̄. i. Sup vinū. i. plus q̄ vinū diligūt te. Et sicut**
sardonix facit hoiem humilē / r pudicū / r caritatiū:
sic spes diuine gr̄e facit hoiem descēdere / r de ppriis
meritis nō supbire / r in solo deo sperare. qz specialit̄
de presumētibus de se dī in psal. **Ecce homo qui non**
posuit deum adiutorem suū: sed sperauit in multitudine
diuitiarū suarū / r preualuit in vanitate sua.

¶ Spes gr̄ie ē certa r securā expectatio futuri r eter
ni boni: ex gratia r meritis pueniens. vt dicit magī
sententiāz. **Ista gr̄ia figurat per sardiū qui est rubei**
coloris / eo qz spes regni celestis fuit martirib⁹ causa

De gloria paradisi | fo. cix.

effusionis pprii sanguinis. De quibus dicit apoc. vii. Ipsi sunt quoniam venerunt ex magna tribulatione: et lauerunt stolas suas in sanguine agni. in christi passionis sanguine rubicundi. Iuxta illud quod dicitur ysa. lxiii. Quare rubrum est vestimentum tuum. dicitur in persona dei patris. i. quare corpus tuum per innocentiam candidum est passionis sanguine cruetatur. Et sicut sardius gaudium accedit et timorem expellit et hominem audacem reddit. ita ad hanc spes glorie accendit in homine gaudium spirituale et celeste: et expellit timorem mundanum et humilitatem et servilem. quod videtur dicitur in Jo. iiii. Perfecta caritas: foras mittit timorem et tandem hominem reddit audacem. sicut contra hostium tribulationem et persecutionem: de domino presumere. ut dicitur Iudith. vi. Non derelinquis presumens de te: et de tua virtute gloriantes humilias.

Tertia trinitas lapidum est: crisolitus: berillus et thopasus. Ipsi tres lapides signant caritatem que habet similitudinem suam nobilissimam trinitatem. Debent ei caritas habere tria. s. Speciosam puritatem.

Fructuosam bonitatem.

Candidosam veritatem.

Debet ei caritas esse puritate speciosa ut non sit imunda. bonitate fructuosa: ut non sit dilectio vana.

Veritate radiosa: ut non sit dilectio ficta. Ista trinitatem nobillem caritatis describit apostolus in prime the. i. dicens. Finis precepti est: caritas de corde puro et conscientia bona et fide non ficta. Virtus enim caritatis ut dictum est: est speciosissime puritatis: ideo dicitur de conscientia bona. est radiosissime bonitatis: ideo dicitur de corde puro. est fructuosissime veritatis: ideo dicitur de fide non ficta.

Prio igitur caritas debet esse puritate speciosa et de corde puro. ut non solum sit dilectio impura vel imunda vel coadunata sine luto cupiditatis: qualis est amor di-

nitarum t̄pallū: sine fumo vanitatis/qualis ē amor
pomparū seculariū. **T**alis caritas figurat̄ i crisolito/
q̄ est gēma valde nobilis: scintillas emittēs vt ignis
capacissima. qz si iuxta ignē ponat̄: citissime isletat̄
Tertū est ei q̄ ignis est purissime virtutis. est ei virtus
igneā caritat̄ iſtar ignis. qz sicut ignis aufert oēm
rubiginē ⁊ impuritātē de auro ⁊ argēto ⁊ oī metallo
et reddit ip̄m purū ⁊ lucidū: sic caritat̄ incēdiū tollit
de corpore hūano oēm fetorē pcti: ⁊ facit ip̄m mundū.
Sicut ei crisolitus est amatiuus ⁊ capax ignis/ quia
iuxta ignē positus: statim ad se trahit ⁊ rapit ignē: sic
cor purū cui appropinquat ad deū/ q̄ est ignis cōsumēs
fīm aplm. **Heb. xii.** Sētens ignē diuinū: statim ardē
tissime desiderio iſtar crisoliti/ rapit ⁊ trahit in se di
uinam dilectionē. **I**ncorruptio enī facit eē p̄xim deo
vt dī sap. vi. **A**ppropinquatio ad deū: facit ignē diuinū
num rapere ⁊ trahere ad seip̄m. **E**t iō saluator n̄r vt
nos possit igne sue caritatis incendere: dignatus est
nobis appropinquare. **E**nī dicit **Luce. xii.** Ignē veni
mittere in terram: ⁊ quid volo nisi vt ardeat?

C **S**ecūdo caritas d̄z esse in bonitate fructuosa ⁊ p̄scia
bona: vt nō sit dilectio iūtilis ⁊ vacua. qz dī. i. **Jo. iij.**
Non diligam? **X**bo neq; ligua: sed ope ⁊ virtate. **E**t
Greg. in moralib⁹. **A**mor dei nunq̄ est ociosus: opat̄
enī magna/ si est. si aut̄ opari renuit: amor non est. qz
p̄batio dilectiōis: exhibitio ē opis. **I**ste amor signat̄
p̄ berillū/ q̄ est lapis viridis ⁊ aliq̄tūlū pallidus/ ⁊ in
figura sex āguloꝝ pollitus. qz q̄ h̄z caritatē: debz ad
p̄xim virere p̄ honestā p̄uersationē: debet palleſcere
ad seip̄m p̄ carnis mortificationē. **D**ebet etiā sex an
gulos h̄re ad pauperem ⁊ egenū per cōpassionem et
opeꝝ m̄ie exhibitioꝝ: que sunt in numero senario. vt

Glorie paradisi fo. cx.

dicitur **Mathei. xxv.** Saluator noster qui est verus iudex qui de ipis i iudicio habet q̄rererōem. **Asturi** et dedistis michi manducare. **Situi**: et dedistis michi bibere. nudus erā: et cooperuistis me. **hospes** eram: et recepistis me. **infirmus** fui: et visitastis me. **in carcere** fui: et venistis ad me.

Tercio caritas debet eē **xitate** radiofa: et **fide** nō ficta: vt nō sit dilectio simulata aut palliata / s; luiofa qz d̄r **Prie Jo. ii.** Qui diligit fratrē suū. in luie masnet. qz qui caritatē habet. per exēplū bone p̄e: satio nis et honestatis luget. **Hāc** figurat thopasius q̄ in duobus colorib⁹. s. aureo et ethereo splēdet: et oīz gēmax sperat claritatē / in cōspectu sui. puocat aspiciētē. **Duo** colores thopasii signant dilectionē dei et primi **Ethereus** color signat dilectionem dei / et aureus dilectionem proximi. quia vnus est color celestis / et alius terrenus. quia in his duobus tota lex pēdet. **Et** sicut thopasius superat oēm claritatem oīm gemmarū: ita caritas est maior oīm virtutum. vt dicit **ap̄lūs Prie coz. xiii.** **Et** sicut thopasius recipit i se qualitātē oīm gēmax: sic caritas facit oīm opa virtutū. **Quia** dicit **Prie coz. xiii.** Caritas patiēs est: et ita exercet opus patiētie. **benigna** ē: et ita exercet opus benignitatis et mīe. **Et** sequitur. **Di** a suffert / oīa credit / oīa sustinet **Unde** **Prosper** dicit in libro de vita et cōplatiua qz caritas est mens et aīa oīm virtutum / qz ip̄a est sicut aīa et **xitutes** aīe sunt potētie siue vīes. quia sicut anima facit oculum videre / aurem audire / pedes ambulare et sic de aliis: ita caritas facit oculū mentis ad pauperem aperire / aures diuina p̄cepta audire / et man⁹ opera iusticie exercere. et ita de oīb⁹ aliis bonis que caritas tan q̄ sibi. ppriauult oīa adimplere.

Quarta trinitas lapidū preciosorū est crisopassus
facit⁹ / r amethyst⁹. Ista trinitas lapidū sigāt iusticiā
r equitatē gñalem q̄ splendor est oīs x̄tūis / ex qua
oēs viri boni oīa bona noiānt. vt dicit tullius de offi
ciis libro. iiii. Ista s̄ h̄z quādā nobilitatē. Cū enim
iusticia sit x̄tus vnicuiqz reddēs qđ suū ē: vt ait Am
brosi⁹ libro de officiis. Iusticia est x̄tus vnicuiqz qđ
suū est reddēs. Reddit igit oīs homo per iusticiam.
Sibi ipsi p̄tinētiā. **P**ro x̄o iusticia reddēs hoī
Proxio amicitiam. p̄tinētiā significat p̄ crisos
Deo honorificentia. passum qui est lapis igneus
de nocte / r aure⁹ de die. in quo significat p̄tinētia viri
iusti / qui sp̄ est splendor / siue in aduersitate tentati
onum: q̄ figurat p̄ noctem. siue i p̄speritate deliciaz
que significat per diem. Nā istis duobus p̄cipue p̄ti
nētia vel castitas ipugnat. s. tentatiōibus hostis / r fo
mētatione carnis. Nā plures vincūt in p̄speritate
deliciaz: q̄ i aduersitate tētationū. iuxta qđ d̄r in p̄s.
Cadēt a latere tuo mille: r decē milia a dextris tuis
Latus aut̄ sinistrū signat tētatiōes diaboli / dextrū
x̄o sigāt delicias mūdi. Pauciores igit sūt q̄ cadūt
aduersitate tētatiōis / r plures qui labunt̄ in t̄p̄alib⁹
abundātiis. Bñ aut̄ est iusticia istar crisopassii ignea
r aurea: qz ad custodiā castitat̄ occurrit iusticia duo
bus modis. s. recte ascēdendo ad celū sicut ignis / p̄si
derādo bona celestia r eterna. ne forte illa p̄ momē
taneam luxurie delectationē amittat / In p̄sōa taliū
d̄r in psal. Dñe q̄s habitabit in tabernacu^o tuo: aut
quis req̄scescit in mōte sc̄to tuo? Et r̄ndēt Qui īgredi
tur sine macula: r opat̄ iusticiā. Nullū op⁹ videt̄ ma
ius eē iusticia / q̄ delectationi momētaneae bona cele
stia r et̄na p̄fert. Occurrit etiā vir iustus custodie ca

De glia paradysi | fo: cxi.

statis instar auri quod est ponderosissimū / quando
rectissime et velociter descendit ad centrū. i. ad infernū
considerādo ne forte delectatione momentanea et mo-
dica: icurrat eterna supplicia. qz dicit **Gre.** **Momen-**
taneū est qđ delectat: sed eternū qđ cruciat. Ita descē
debat ad infernū ezechias vt dī ysa. xxxviii. **Ego dixi**
in dimidio dierū meorū vadā ad portas inferi. **Optie**
nāqz psuluit p dimidio dierū suorū q vadat hō ad infer-
nū in dimidio vite sue. i. dū ē iuuenis et san⁹. et hoc per
diligentē cōsiderationē: vt postea nō descēdat in fine
vite sue per eternam dānationem.

Secdo iusticia reddens primo suo amicitia: signatur
per iacinctū / qui est lapis p̄ciosus / hñs colorē ceruseū
quasi celsi. **Iste lapis** format se aeri. **Uñ** in nubo est
nubil⁹: in sereno est serenus. **Color celic⁹** vel cerule⁹
in iacincto sigāt diuinū amorē et celestē p desiderium
in viro iusto. qz amicitia que ipenditur primo: debet
radicari in celo. i. i amore diuino. **Iurta** qđ dicit apl's
Ephe. iii. **In caritate** radicati et fundati. **Quia** vt ait
Greg. **Ille caritatē** vaciter hz: qui et amicū diligit in
deū: et inimicū diligit p̄p̄ deū. **Bene** aut iacinct⁹ est
in nubo nubil⁹ / et in sereno sereno⁹: qz vir iustus semp
vult gaudere cum gaudētibz / et flere cum fientibus.
vt dicitur ad **Romanos. xii.**

Tercio iusticia reddens honorificentia deo signatur
per ametistū qui iter om̄s gēmas purpureas obtinet
p̄ncipatum: sic et iusticia est preclarissima virtutum. vt
ait p̄hūs in ethicis. libro. v. **Ametist⁹** ē etiā ex colore
purpureo et violaceo p̄mixtus / et flamas ex se emittit.
qz vir iustus q̄ vult deū honorare. d̄z habere tria. d̄z
esse instar ametisti purpure⁹ sicut rosa. i. iocū dus i lau-
de diuina. **Qz** rectos decet collaudatio. vt dī in psal.

Debet etiam esse violaceus. s. sentire modica de se ipso
et magna de deo. ut dicit saluator **Luce. xvii.** **A**uz oia
benefeceritis: dicite/serui inuiles sumus. qd debuim?
facere non fecim?. Debet etiam vir iust? esse flame?. sicut
helyas qui erat quasi ignis. cui? xbu sicut facula arde-
bat. ut dicit **Eccliaslici. xviii.** **D**e cui? zelo flameo dicit
Tercii Regu. xix. zelo zelatus sum pro dno deo exer-
citum. et hoc est proprium opus iusticie. s. pro diuino
amore zelare.

Secundo illa gloria celestis habet amantissimam societa-
tem. qz sancti coram deo semp faciunt choream oia iocunditate
plena. **U**n nota qd in illa celesti chorea vel balla-
ta sunt tria deuotissime consideranda. scz.

Innumerabilis cetus.

Intermibilis circuit?. **V**ere beata est illa chorea cu-
Inestimabilis cantus. **I**us cetus infinitas/cuius
circuitus eternitas/cuius cantus felicitas.

Primo igitur in illa celesti chorea est cet? vel exercit?
infinitus. i. non nobis: sed soli deo cognit?. **I**bi est rex
xps tamquam monarcha precipu?/et cesar august? ibi est
regina cum puellis. i. virgo xginu. s. maria/cum xginib?
scetis. **I**bi sunt agelli tamquam nobilissimi regis domicelli.
Ibi sunt patriarche et prophete sicut collaterales et regis
consilarii: quibus tamquam senioribus et expertis reuelat misterium
consistorii sui. **I**bi sunt apostoli tamquam regis senescalli ha-
bentes plenitudinem potestatis. qz rex reputat factum quod ipsi
faciunt sibi factum. **I**bi sunt martyres sicut tenuissimi
regis milites/qui pro fide vicerunt tria regna. s. mundi car-
nis/et diaboli. **I**bi sunt sancti pontifices professores et docto-
res. **S**icut videmus quod rex nobilis et illustris/qualis est rex
regum et dominus dominantium/non solum habet milites in aula: sed cle-
ricos in capella celebrantes/praedicantes/et orantes **A**d ce

lebendum habet sanctos p̄t̄ifices / ad predicandum
r̄ scribēdū sc̄t̄os doctores / ad orandū r̄ psallēdum h̄z
sanctos anachoritas r̄ alios confessores.

Ultimo sunt ibi alii sc̄t̄i r̄ fideles inuerabiles. de qb̄
oib̄ d̄r apo. vii. **V**idi turbā magnā quā dinumerate
nemo poterat ex oib̄ gētib̄ popul̄ r̄ linguis : stātes
āte throni agni amicti stolis albis r̄ palme ī manib̄
eor̄. **U**bi p̄ ordinē notāt q̄nqz laudes r̄ p̄uilegia br̄ōz
sc̄z. **P**redestinatio ab eterno.

Iustificatio a pct̄o.

Contemplatio deuota.

Conuersatio honesta.

Oportio fructuosa.

Predestinatio semp̄
terna vel eterna inuit̄
in numero infinito. qz
turbā illā magnā ne
mo dinūerare poterat

Electorū n̄ qz numerus est nobis ignotus: et soli deo
agnit̄: qz ip̄e solus scit numerū. qz vt d̄r **S**cd̄o ad 1 thi.
ii. **N**onit d̄ns qui sunt eius.

Scd̄o notāt iustificatio iterna in illis quattuor. s. gē
tib̄/tribub̄/populis/r̄ linguis: de quib̄ electi sunt
vocati. **I**n quib̄ monstrant̄ quattuor pct̄ōzū differen
tie: a quib̄ sunt per dei gratiam iustificati.

Ita qz p̄ gētes designat̄ pct̄m̄ luxurie: qd̄ in gētib̄
ydolatrie regnauit p̄cipue. vt ait ap̄ls **R**o. i.

Per trib̄ designat̄ pct̄m̄ auaricie qd̄ ī tribub̄ iacob
regnauit valde. qd̄ p̄z: qz p̄ terrenis seruierūt / et ter
rena ī p̄missiōe acceperūt. vt d̄r **Y**sa. i. **S**i uolueritis et
audieritis me: b̄ōa fr̄e cōdedetis. r̄ qd̄ pl̄ ē tm̄ cupidi

Si uariis fuerit: qz ne terrena p̄derēt xp̄z occidēt. vt d̄r
Jo. xi. **P**er populos designat̄ pct̄m̄ sup̄bie. qz popul̄
vt dicit aug. ē collectio ciuitatis que iuxta sn̄iam xp̄i
mōstrat sup̄biā. vt p̄z de illo qui noluit venire vocat̄
ad cenam / qui emerat villā **Luce. xii. ii.** **E**t uidem̄ qz
p̄pls. i. hitatores ciuitatis p̄p̄lo semelius cōsueuerunt

madira de sergio
cxii. dicitur
us. qd̄ dicitur
est flame. sicut
ut facula ante
florales br̄ōz
o dno deo ex
ie. i. qd̄o dicitur
nullum a societate
oia oia iocū
bore uel bella
i. qz
Quilla chona cu
nritas iocū
tas
er̄ uel cecit̄
p̄. **Q**ui est re
ngit̄ de oia
ria cōd̄m̄
quis domell
nerales regu
a reuelat m̄
p̄a ferē caltha
car facti ep̄i
icū sn̄iam
m̄. s. m̄ dicit
stocē r̄ dicit
st̄ris. q̄s fr̄e
m̄ ailes. sicut
re uocates d̄ d̄

resistere/melius acquirere / r magis eē supbi r pōposi
Per linguas signatur peccatum lingue.

Contemplatio deuota mōstratur in hoc q̄ stant ante
thronū: qz contēplant āte deū cogitātes assidue qua
liter e portet venire ad iudiciū suūz. **Iuxta** quod dicit
apl's **Secunde** cor. v. **Dēs** nos manifestari oportet
ante tribunal christi.

Conuersatio honesta notat p̄ hoc q̄ amicti sunt stol
lis albis. i. vesib⁹ candide cōuersatiōis. **Iuxta** qd̄ d̄r
1. an. v. Dilect⁹ me⁹ cādidus r rubicūdus. **Cādidus**
honestate/rubicundus caritate.

Operatio fructuosa signatur per hoc q̄ palme erant in
manib⁹ eoz. **Palme** nāqz que portātur i manib⁹ ele
ctoz/signāt fructus bonoz opez. sc̄m qd̄ d̄r **Lā. iiii.**
Ascendā in palmā: r apprehendā fructus eius.

Secundo in illa celesti chorea est p̄siderādus itermi
nabilis circuit⁹. qz semp erit in btis i gressus r egress
sus / r regress⁹ **Ingressus** adituitū diuinitatis egress
sus ad aspectū hūanitatis nr̄i saluatoris. vt habetur
Joh. xvi. **Et** sicut in aliis choreis est vn⁹ ducens totā
choreā: ita x̄ps ē et erit ille chorealis ductor ducēs ac
precedēs illā societate b̄tissimam **Et** ideo apo. vii. d̄r
q̄ agn⁹ qui in medio throni est reget eos: r alii sequē
tur agnū quocūqz ierit. **Apo. xiiii.** **Sed** sciēdū est q̄
illa btā chorea nō vadit ad sinistrā partē sicut chorea
mūdi: in signū q̄ est r vadit ad sinistrā inferni. s̄z ista
semp vadit ad dexterā p̄tē: in signū q̄ ē ad dexteram
dei qz ad sinistrā ponētur reprobi / r ad dexterā ponē
tur electi. vt d̄r **Mat. xxv.** **Prop̄** quod d̄r puer. iiii.
Uias q̄ adextris sunt nouit. i. approbat de⁹: q̄ aut̄ a si
nistris sunt: peruerse sunt.

Tercio in illa celesti chorea est p̄siderādus ietermi

De glia paradisi fo. cxiii:

nabilis cātus ⁊ admirabilis. Et tō nota ꝑ sicut xꝑs
precedit gressu: ita ꝑcedet cātū. Et primo cātabit sue
virgini matri: dicēs **Quid michi ⁊ tibi mulier. Jo. ii.**
quasi diceret **Michi ⁊ diuinitas ⁊ humanitas: et tibi**
est xꝑginitas ⁊ fecūditas Michi diuinitas ⁊ hūanitas
qꝫ de⁹ suꝫ ⁊ hō. ⁊ tibi fecūditas et xꝑginitas qꝫ mater
es ⁊ virgo **Michi diuinitas ex xꝑgine ꝑfe: ⁊ hūanitas**
ex xꝑgine mꝑe. tibi xꝑginitas sine labe ⁊ fecūditas sine
semie. **Ad hec maria tāqꝫ dulcis tympanistrīa rñdet**
dulcissimam cantilenā **Luce. i. Magnificat aīa mea**
dñm ⁊ exultauit spūs meus. ⁊c.

¶ Secūdo xꝑs cātabit angelicis spiritib⁹ cantū qꝫ scri
bitur in psal. **Bñdicite āgeli potētes virtute: faciētes**
verbū eius: ad annūctandū vocē sermonū eius. Vos
qꝫ estis āgeli. i. nūci discurretes. vos qui estis potētes
virtutes. i. mirabilia opantes qui facitis xꝑbū mesi. i.
meis iperitis obediētes ⁊ alios obedire faciētes. **Ad**
hūc cātū xꝑi rñdent sancti āgeli cātilenā queꝫ scribitꝫ
apo. vii. **Bñdictio ⁊ claritas ⁊ sapientia ⁊ grāꝫ actio**
honor virt⁹ ⁊ fortitudo deo nꝑo in secula sclōꝫ amen.
Tibi xꝑe sit bñdictio in carnatiōe. claritas in natiuitate
sapientia in ꝑdicatiōe gratiaꝫ actio in redēptiōe
passione ⁊ morte: honor in resurrectiōe. virt⁹ in ascen
sione. fortitudo in iudiciū consummatione.

¶ Tercio xꝑs cātabit ꝑriarchis ⁊ ꝑphetis cātilenā
quā cātauit moysi in visione rubi. **Deus abrahā de⁹**
ysaac ⁊ de⁹ iacob: de⁹ patrū nostrōꝫ misit me ad vos
Hoc nomē ē michi in eternū ⁊ hoc memoriāle meū in
generatiōe ⁊ gñationē. **Christ⁹** enī ad sclōs patres ⁊
ꝑriarchas ⁊ ꝑphetas spāliter fuit missus qꝫ de semie
electo. s. sclōꝫ ꝑriarcharū ⁊ spūssancti operatione ex
maria xꝑgine nat⁹. ⁊ qꝫ sclōs ꝑphetis ei⁹ aduētus fuit

singulariter reuelatus. **U**el potius cantet eis canticū
illū gratiosum qui script⁹ est **Exo. x. r.** **N**osip̄i vidistis
quid fecerim egyptiis / quō portauerim vos sup alas
aqlaz. **E**t sequitur **N**os eritis michi regnū sacerdotale
et gēs sc̄ā. **N**os ei submersis egyptiis. i. mūdi amato
rib⁹ i mari rubro. i. in pctō et tādē in iferno ad terram
p̄missiōis. i. ad hāc terrā viuētū p̄missaz adduxi. **E**t
ista cantilena sp̄aliū ē p̄phetaz et sup alas aqlaz vos
portauit. i. in pēnis cōtēplatiōis angelice vos eleuauit
ad speculandū aduentū meū et oīa miseria gratie. et
hec cātilena ē sp̄aliū p̄phetaz. **E**t eritis michi i regnū
sacerdotale qz a patribus x̄ps descēdit in x̄gine ma
ria que fuit de tribu sacerdotali et regia. q̄a pater do
mine nostre. scz **Y**oachim fuit de tribu iuda / et mater
eius **A**na fuit de tribu leuitica. v̄t p̄t̄z in hystoria et
hec est cātilena p̄munis patriarchaz. **E**t qz p̄f̄s arche
fuerūt reges et duces sicut patet in **D**auid et filiis suis
prophete vero fuerūt sacerdotes. sicut **S**amuel zacha
rias iohēs ba. **A**d istū cāticū gratiosū et glōsū r̄ndēt
sc̄i p̄f̄s arche et p̄phete illud cāticū qd̄ scriptū est apo
quinto. vbi d̄f̄ q̄ **Q**uattuor aīalia et viginti quattuor
seniores cantabāt cāticū nouum. dicētes **D**ign⁹ es
dñe accipe lib̄rū / et soluere signacula eius. qm̄ occisus
es: et redemisti nos in sanguine tuo. **E**t sequitur et fe
cisti nos deo nostro regnū / et sacerdotes. **T**u dñe sol⁹
dignus es aperire lib̄rū dei patris scriptū per spiritū
sanctum in pergameno virgineo tue carnis. **T**u enī
aperuisti septē signacula libri / de virgine carnē assu
mendo / et de virgine nascēdo / et in cruce p̄ nobis mo
rindo et ad infernum descēdendo et a mortuis resur
gendo / et ad celum ascēdendo / et ad iudiciū veniēdo
De istis septem articulis tue hūanitatī manifestasti

De glia paradysi fo: cxiiii

nobis archanum tue diuine miseratiōis scz misteriuꝝ humane redemptionis . Et ideo sequitur in cantilena: quoniam occisus est / et fecisti nos deo nostro regnum / r sacerdotes . Regnū / quia fecisti nos obedire preceptis tuis . sicut regnum obseruat dicta regis r sacerdotis / qz in mūdo fecisti nos offerre sacrificiū sps tribulati: et nunc in celo sacrificiū ppetue laudis pro beneficiis tuis immolamus tibi.

Quarto saluator cantat sanctis apostolis illam dulcissimam cantilenam que scripta est **Luce. xxii.** Vos estis qui permansistis mecum in tentationibus meis r ego dispono vobis regnum: sicut pater meus disposuit michi regnum vt edatis r bibatis super mensam meā in regno meo. r sedebitis super sedes duodecim iudicātes duodecim tribus israel. Vos estis / nō serui sed amici mei: r ego vester socius . Vos discipuli mei estis: r ego magister pedagogus . Vos fratres mei / r ego vester caritate germanus . quia fuistis picipes tribulationis mee: do vobis triplicem dignitatē glie superne . **F**acio enī vos reges omnipotentes celestes r hoc est quod dicit . **D**ispono vobis regnū sicut disposuit michi pater meus regnum . vos per grā m nō per naturā . **F**acio vos cōiunas celestis mēse vbi humanitas est eibus r deitas ē pot⁹ r hoc ē qd dicit vt edatis r bibatis sup mensam meā in regno meo . **F**acio vos nichilomin⁹ iudices celestis curie . **U**n seqtur / sedebitis sup sedes duodecim iudicātes . **z**c . i . diuinū iudicium approbātes sicut enī pistorii assessores iudicantes xii . trib⁹ israel . i . vlem mltitudinē fidelis . qz fideles iā iudicati sūt . vt dī **Jo. iiii .** **Q**ui signāt etiā p nūeruz xii . tribuū israel q solū coluerūt vnū deū . **A**d hāc cātilenā rñdebūt scī apli cātilenam q scripta ē **Jo. vi.**

quam pro omnibus cantauit petrus: dicens. **D**ñe ad
quē ibim⁹: verba vite eterne habes ⁊ nos credimus ⁊
cognoscim⁹ qz tu es xp̄s fili⁹ dei viui. **A**redim⁹ in ver
bo ⁊ radio fidei merito ⁊ cognoscim⁹ claritatē visio
nis ī celo. qz tu es xp̄s. i. vnct⁹ oleo diuine miseratōis
balsamo odorifere cōuersatiōis / crismate dignissime
cōsecratiōis / regie scz ⁊ sacerdotalis. fili⁹ dei in patrē
eternitate ⁊ maiestate deo patri ⁊ equalis.

Quāto xp̄s rex noster cātar sc̄tis martyrib⁹ cātilenā
illā que scripta est. **M**at. v. **B**ti qui p̄secutionē patiū
tur pp̄t iusticiā: qm̄ ip̄oz ē regnū celoz. quasi diceret
sc̄tis martyrib⁹ graue fuit martyriū p̄odus qui p̄secu
tionē passi estis. **D**ign⁹ fuit martyrii titul⁹. qz pp̄ter
iusticiā: nō pp̄t culpā sustinistis. ⁊ iō magn⁹ fuit mar
tyriū fructus: qm̄ vestrū est regnum celoz. **A**d hāc cā
tilenā rident martyres gl̄iosi. ⁊ dicit cātilenam quā
in persona ip̄oz martyꝝ dicit ap̄ls. **i**t. **A**th. ii. **E**t si cō
mortui sumus ⁊ conuinemus. si sustinuumus ⁊ conres
gnabim⁹. quasi diceret **L**abor noster est modice pas
sionis: sed magn⁹ est fruct⁹ diuine fruitionis. qz non
sunt p̄digne passionis hui⁹ t̄pis ad futurā gl̄iam que
reuelabitur in nobis. vt dicit ap̄ls. **R**o. viii.

Sexto xp̄s cantat sc̄tis p̄tificib⁹ ⁊ doctorib⁹ et aliis
p̄fessorib⁹ ⁊ p̄mo sc̄tis pontificib⁹ cātilenā que scri
pta est. i. petri. ii. **N**os autē genus electū / regale sacer
dotiū / gens sc̄tā / populus acq̄sitionis. **G**enus electuz
per p̄destinationē. regale sacerdotiū / p̄ subditoꝝ p̄te
ctionē gens sc̄tā / p̄ virtutū p̄fectionē ppl̄is acq̄sitiōis
per exēploꝝ edificationē / ⁊ diligentiam pastoralē.
Postea sc̄tis doctorib⁹ xp̄s cātar illud qd̄ scriptū est
Mat. v. **N**os estis sal terre. **N**ā sicut sal ē sapor oīꝝ sa
poꝝ: sic expositio catholica doctorꝝ est quasi p̄dimētū

De gloria paradisi fo. cxv

lacroz eloqoz. ⁊ sicut oia cibaria sine sale sunt in si-
pi da: sic xba sacre scripture/marie legalia sacrameta
sine catholica expoe doctoz/vident simplicibus non
esse multu fructuosa. Et sicut sal pseruat carnes a pu-
trefactione xmiu: sic doctrina ⁊ expoe doctoz pseruat
carnales hoies a corruptione pctoz. **Eni** ppf ista v^r
collo. iiii. **Sermo** vester semper sit sale conditus.

C Septio xps carat oib⁹ scis monachis ⁊ anachor-
itis. i. solitariis ⁊ oibus aliis pfefforibus cantu illu
q scriptus e ibide **Math. v.** Vos estis lux mudi. Sol
v^r lux mudi ad l^r am. ⁊ scis pfeffores dicunt lux mudi
p figurā. i. instar solis mundi illuantes splēdore ho-
nestatis. instar solis mundu inflāmātes/feruore ca-
ritatis. instar solis mundu supantes: q̄titate x̄tutis
Nā fm astrologos/sol e octies maior q̄ terra. sic scis
viri mūdanos excedunt octies x̄tute ⁊ gratia. i. octo
bitudinibus vel x̄tutib⁹/quas xps docuit in schola
sua tan q̄ in sua prima lectioe: dicēs. **Eni** paupes spū
Math. v. **Iste** nāq; octo bitudies sūt quedaz gratie
pntes in q̄bus viri scis supant hoies mūdanos ⁊ car-
nales. **Ad** istā beatā cātilenā oēs vnānimitē pōtifi-
ces ⁊ alii doctores xpo r̄ndent cantu illu dulcissimuz
qui scriptus est in psal. **Trāsiuimus** p ignem ⁊ aquā
Per ignē/fortes i aduersis. per aquā hūiles in pro-
speris. ⁊ eduxisti nos in refrigeriū: felicitatis. sicut p
miserias. **Eni** saluator **Math. xi.** **Venite** ad me oēs q̄
laboratis ⁊ onerati estis: iugo pceptoz meoz/⁊ ego
reficiam vos: plenitudine celestium gaudioz.

C Octauo carat xps xginib⁹ cātilenā illā q̄ scripta
est **Sapie. iiii.** **Q̄** pulchra est casta gnatio cū clari-
tate. casta gnatio dicit pudicia xginalis/ptinētia
vidualis/temperantia iugalis. **Istis** tribus triplex:

claritas correspondet. **N**ā virgines habent claritatē
incorruptionis / ⁊ aurcole. vidue claritatē deuotiōis
interne. iuges claritatē successiōis benigne: ⁊ oēs
pariter habent claritatē odorifere fame / ⁊ opulentiōis
bone. **A**d hanc cantilenā **Virgines** ⁊ **continentes** rñdēt
illud canticū dulcissimū qđ scriptum est **Canticor. i.**
Oleū effusus nomen tuū: ideo adolefcētule dilexerūt
te nimis. **N**imis dicif. ppter ariditatē continentie. qz vt
dñ sapie. viii. **S**cio qñ aliter nō possum esse continentis
nisi deus det. **E**t ideo dñ apoc. xiiii. **Q**uia nemo pote
rat dicere canticū illud scz **Virginale** / nisi illa centum
quadraginta quattuor milia qui cempti sunt de terra
Humerus centenarius cōpetit **Virginibus** qbus daf
fructus centesimus. vt dñ **Luce. viii.** **Q**uadragenari
us ppetit viduis: qz quadraginta signat statū peni
tentium. ideo tā moyses / q̄ helyas / q̄ xps / quadra
ginta diebus ⁊ quadraginta noctibus ieiunauerunt
Quattuor ppetunt iugatis castitatē amāribus. qz
fm doctrinā quattuor euāgelistarū obseruare conant
iugalē thozū. iuxta illud apostoli **Heb. xiii.** **H**onora
bile nubiiū in oibus: ⁊ thorus imaculatus. **M**illena
rius **No** ppetit oibus continentibus. qz p millenariū qui
est limes ⁊ terminus oīm numeroꝝ: signatur celeste
gaudiū / qđ est finis oīm desiderioꝝ. vt dicitur i psal.
Satiabor cum apparuerit gloria tua.
Altio xps cātabit cōiter oibus sanctis illā dulcis
simā cantilenā q̄ scripta ē **Mat. xxv.** **V**enite bñdicti
p̄ris mei: p̄cipite regnū qđ vobis paratus ē ab origine
mūdi. **V**enite bñdicti p̄ris mei / per grē adoptionē / p
quā estis filii ⁊ fratres mei. **Q**z vt ait ap̄ls **Ro. viii.**
Si filii ⁊ heredes. heredes qđ dē det: cohēdes aut xpi
qđ vobis paratus ē ab origine mūdi: per eternā p̄dē

Glorie paradisi fo. cxvi

inationem: p quā estis eterna placencia electi. **Ad**
istā cantilenā xpi rñdebit altissime totus chorus vel
chozea/vel ballata scōrꝝ/illū cantū qui scribit̃. i. thi.
pio. **Regi** seculorꝝ imortali inuisibili: soli deo honoz
r glia in sc̃la seculorꝝ amen. **Tibi** in q̃ dñe q̃ es oim
seculorꝝ p nobis tñ humiliatus. tu imortalis/ qui p
nobis in cruce es mortuus. tu iuisibilis/ qz tñ nobis
visibilis. tu solus sanctus i maiestate/ nobis tñ misere
ricorditer associatus. tu es oipotens/ p nobis tamē
homo factus es. tibi in q̃ honoz/ ex creatione/ gloria
et redēptione: in secula seculorꝝ/ ex eterna saluatiōe.
amen/ ex oim pmissioꝝ tuorꝝ certissima adimpletiōe
Tandem omnes sancti dicent alter ad alteꝝ illum
sacratissimum hymnum r trisagium gloriosuz quod
scribit̃ in ysaiā. **Sanctus/ sanctus/ sanctus:** dñs deus
sabaoth. vel exercitiuz. pleni sunt celi r terra gloria
eius. **Quis** est tanta virtus q̃ qui dicit illū/ a morte
subitanea r fulgure r oibus tribulatiōib⁹ est securus
vt ait **Damasceus** libro. iiii. **Propter** qd̃ statuit sc̃tā
synodus calcedonēsis quarta/ hoc trisagium sc̃tē trini
tatis a fidelibus dicit̃: s̃ oēs stellationat⁹. i. minas diui
nas. vt ait **Damasceus** ibidē. f. **Agyos/ otheos.** sc̃tū
de⁹. agyos/ yskyzros: sc̃tū fortis. agyos/ athanatos
eleyson/ ymas. sanctus r immortalis miserere nobis
In quo trisagio sancti faciūt spāliter tria: scz trinita
tem cōfitentur in vna essentia: dicentes sanctus/ san
ctus/ sanctus. potestatē r iudicia admirātur dicētes:
dñs deus exercitiū. pietatē r bñficia venerant̃ addē
tes: plena est oīs terra tam viuentium q̃ mortētum
glia eius. i. mīa/ eius: in qua deus precipue ostēditur
gliosus. vt exponit glosa. **Ro. iiii.** **Dēs** enim peccau
erunt/ r egent gloria dei que est infinita. **Ad** quam

gloriā nos pducatur / et participes efficiatur ductor: illius
chorae iesus Xginis filius: qui cū deo patre et spiritu
sancto vni solo deo viuo et vero est honoz / imperium /
maiestas per infinita seculoz secula. Amen.

¶ Dñica prima aduentus.

Abiciamus opa tenebrarum

et induamur arma lucis. **Ro. xiii.** In aduentu magni
regis et principis: expiatur sordes: et parantur vestes
Et ideo apłs in his Xbis p hūc modū / ppter summi
regis aduētum ad faciendū hec duo spāliter nos in-
uitat. **Primo** ad viciozum sordes expurgādas: cum
dicit Abiciamus opera tenebray.

Secūdo ad virtutum vestes preparandas: cū addit
et induamur arma lucis.

¶ Priore igit dēmus expurgare sordes vicioz. et ppē
tria q̄ sunt i pctō. **Requere** i materia de pctō in cōi. fo. iiii

¶ Secūdo debem⁹ vestes Xnutū ppare. et spālī vestē
caritatis. sicut videm⁹ q̄ vestis nobilitoz portat in se
stis p̄cipuis. **De** hac veste q̄re in materia de caritate
fo. lvi.

¶ Dñica sc̄da aduentus.

Deus autē spei repleat vos oī

gaudio. **Ro. xv.** Quia a viris spālibus sunt debiles
sustinēdi / et tristes p̄solādi: idcirco apłs in Xbis ppo
sitis duo facit. **Primo** enī p̄mittit debilibus sustēra
tionem: cum dicit **Deus** autē spei.

¶ Secūdo tristib⁹ p̄solationē: cū addit / repleat vos oī
gaudio. **ps.** **Spera** i dño. seq̄tur. et pascere i diuitiis
eius.

¶ Primo dico q̄ spālī sustēratio est vir
tute spei. **Quere** in materia de spe. fo. lii.

¶ Secūdo spālī cōsolatio est in gaudio Xnutis. **¶ An**

Dñice aduentus

virtus parat paradiso. Quere de materia de Xtute
in cōi. fo. lii.

¶ Dñica. iiii. aduentus.

Modestia vestra nota sit oib⁹

hoibus: dñs ppe est. Phil. iiii. Rege pñte p̄suerūt
domicelli ⁊ milites multū alacri ⁊ honeste incedere
idco ap̄s p̄uidēs regis eterni pñtiaz, p̄pinq̄a: ad
conuersationem honestam: in verbis propositis nos
hortatur. et fm hoc in verbis istis duo facit.

Primo enī hortatur nos ad conuersationis honestatē
cū dicit Modestia vestra nota sit oibus hoibus.

Secdo ondit conuersatiōis cām: cū addit dñs ppe est.

¶ Primo igit forma conuersationis cōsistit specialit̄
in māuetudine vel mititate. Require in materia de
mititate ⁊ mansuetudine. fo. lxxxiij.

¶ Secdo Xtus spūalis conuersatiōis ⁊ orōis castitatis
⁊ pietatis: faciunt p̄pinq̄a dei pñtiam. Redre i ma
teria de castitate ⁊ oratiōe ⁊ pietate. fo. xlix. et. xxv. et
lxxvi.

¶ Dñica quarta aduentus.

Nolite ante tps iudicare / quo

adusqz veniat dñs. Prime cor. iiii. Dicit lex impa-

toris q̄ adueniēte p̄side/cessat tunior ptās. Id ap̄s
p̄siderās aduentū et̄ni iudicis/duo facit in his X̄bis
Prima nāqz reprimit inuidiam iniquā: dicens. No
lite ante tempus iudicare.

Secdo predicit saluatoris iusticiam futuram: cum
dicit quousqz veniat dñs.

Primo igitur reprimitur inuidia: p̄pter tria. Redre
in materia de inuidia. fo. vii.

¶ Secdo p̄dicat cā: iudicis sn̄a. Redre in materia de
iudicio futuro. fo. c.

¶ Dñica infra oct. natiui.

Itaqz iam nō est seruus sed fi-
lius. q̄ sit filius / z heres p̄ deū. Ad galathes quarto
Magnus debz magna donare. Uñ apostolus in his
verbis describit saluatoris magnificētiaz. et fm hoc
trifacit.

¶ **P**rio eī describit culpesubiectiōem / a qua sumus
liberati: cum dicit **I**taqz iam non est seruus.

¶ **S**ecundo gratie cooperationem / per quā sumus li-
berati z iustificati: addens / sed filius.

¶ **T**ercio glorie possessionem / ad quā sumus p̄destina-
ti: subdens / q̄ filius z heres per deum.

¶ **P**rimo igitur subiicitur homo per culpam: z spe-
cialiter p̄pter gulam / luxuriam z auariciam. **Q**uere
in materia de gula. fo. xv. de luxuria. fo. xvii. et de au-
aricia. fo. xi.

¶ **S**ecundo iustificat homo per gratiam penitētie
Quere in materia de penitentia. fo. xix.

¶ **T**ercio beatificat hō per gl̄iam. quere in materia
de gloria paradisi. fo. ciii.

¶ **D**ñica sc̄da.

Nō plus sape q̄ oportet sape-
re: sed sape ad sobrietatē. **R**o. xii. **D**is cib⁹ q̄ iticūqz
p̄ciosus / insipidus est: nisi sit sale cōditus. ideo apl̄s
hortatur nos in verbis p̄positis vt cibi prudētie cō-
diamus sale discretionis. **E**t fz hoc duo facit. **P**rio
p̄hibet sapiam temerariā: dicēs / non plus sapere q̄
oportet sapere. **S**c̄do suadet temperātiāz necessariā
addens / sed sapere ad sobrietatem.

¶ **P**rimo igitur cauēda est prudētia vel sapiētia in
ordinata. **Q**uere in materia de prudentia. fo. lxxiii.

¶ **S**c̄do q̄rēda ē sobrietas modesta. q̄rē ī maſia de

Post octab. epiphanie

118

tēpantia. fo. lxxiii

¶ Dñica. i. post oct. epiphanie

Odientes malum: adherētes

bono. Ro. xii. Naturalis gustus bñ dispositus respicit amaritudinē / et appetit dulcedinē. Ideo aplūs in hīs Xbis monz nos ad duo: videlz ad detestationē culpe dicēs / odiētes malū. Secdo monet nos ad dilectionē gratie: ibi adherentes bono. ¶ Prio igit detestāda est culpa. Quere in materia de peccato in cōi. fo. iii. ¶ Secdo diligēda est Xtus vel gratia. que in matia de Xtute in cōi. fo. li.

¶ Dñica scda /

Non vosmetipos defendētes

carissimi: s; date locū ire. Ro. xii. Non est tutū militē sine armis intrare locū certaminis. itō apostolus in hīs Xbis specialiter nos instruens duo facit. Prio docet esse sumendum scutū patiētie: dicens / non vosmetipos defendētes. Secdo docet cauendū ictum iracundie: addens / sed date locum ire.

¶ Prio debemus assumere patientiā tanq̄ scutum

q̄re in matia de fortitudie et de patiētia. fo. lxxv. et. xcii

¶ Secdo debemus cauere iracūdiā tanq̄ ictum. q̄re in materia de ira. fo. ix.

¶ Dñica tertia.

Qui pdiliget rīmū suū: legē

impleuit. Ad Ro. xiii. Mercatores faciētes cōportū: prius ipm in pecias et ptes diuidunt / et postea in summam reducunt: sic et apostolus in hīs Xbis diuine legis reducit i summā caritatis. et fm hoc monet nos apostolus ad duo. videlz ad dilectionem proximoz: dicens Qui diligit prīm. Ad impletionē mādator addens / impleuit legem.

sequētem sanitatē. Ideo apl's in his Xbis duo docet
scz afflictionē carnis / quā debem⁹ libēter portare dis
cens. Libenter gl'abor in infirmitatibus meis.

Secundo possessionē virtutis quā debemus seruēter
amare cū addit / vt inhabitet in me virtus christi.

C Primo igitur afflictio carnis est libēter portāda
Quere in materia de fortitudine. fo. lrv.

C Scdo possessio virtutū est amāda. qre in materia
de virtute in cōi. **C** Dñica in quinquagesima.

Caritas patiens est Prime ad co. xiii.
Decet reginā habe

re regnū apparatus. Ideo apostolus in his Xbis de
scribit spāliter ista duo scz caritatē sicut virginū regi
nam dicēs. Caritas Secundo patientiā / sicut regine

paraturam addens patiens est

C Primo igitur caritas est virtutū regina. Quere
in materia de caritate. fo. liiii.

C Scdo patiētia est regine armatura. Quere in ma
teria de fortitudine. fo. lrv. z in materia de patientia
fo. xcii.

C Dñica in quadzagesima

Ut castigati et nō mortificati:

Scde cor. vi. Filius / si peccauerit castigandus est: et
nō mactādus / corrigēdus / z nō occidēd⁹. Et scd⁹ hoc

apl's in isto verbō spāliter oñdit duo. Primo q pctōz
debet se corrigere cū flagello pnie. cū dicit vt castiga

ti. Et scdo q nō dz se occidere cū gladio culpe addēs
non mortificati.

C Primo igitur castigandus est pctōz flagello pnie
Quere in materia de pnia. fo. xix.

C Scdo nō est occidēdus gladio culpe. qre in mate
ria de pctō in cōi. fo. iiii. **C** Dñica secunda. xl.

Hec est volūtas dei sanctificatio

vestra. i. thessal. iiii. **T**ūc regnū bñ regis qñ populus volūtate regis obseruat ⁊ qñ rex plebis vtilitate pcurat. **U**n apłs i his verbis scđm hoc duo facit. **D**escribit enī qđ sume obseruādū qz volūtas diuina dicens **Hec est volūtas dei.** **S**cdō qđ summe affectandū qđ sanctitas ppiā addens sanctificatio vestra.

Prmo igit debem⁹ diuinā volūtate obseruare iplēdo pcepta. **Q**uere in materia de pceptis. fo. xxxiii. **S**cdō debem⁹ per mūdiciā / ppiā castitatē seruare. qre in materia de castitate. fo. xlix. **C**ōnīca. iiii.

Ambulate in dilectiōe sicut ⁊

xps dilexit vos **E**phe. v. **U**n cuiqz expto i sua sciētia credēdū. **E**t iō qz apłs sume fuit exptus in pceptis et scia caritatis: audire debem⁹ lectionē suā / quā nobis pponit in his verbis de scola diuine lectōis. **H**ec aut lectio continet duo capitula / dilectiōis. s. viā regulārē ⁊ iō dī. **A**mbulate in dilectione. ⁊ dilectiōis formā exēplarem ⁊ iō subdī sicut ⁊ xps dilexit vos.

Prmo igitur sequenda est dilectionis via. **Q**uere in materia de dilectione ⁊ caritate. fo. liiii.

Scdō attendēda est dilectionis forma. **Q**uere in eadem materia.

Cōnīca quarta. xl.

Eiice ancillam et filium eius

Sal. iiii. **V**ulgo dī qđ bonuz op⁹ facit qđ de stulto se expedit. **E**t iō apłs in hoc xbo monet nos ad expellenduz pctñ de cordis hospitiō ⁊ hoc q̄tū ad duo. s. q̄tū ad affectionem / q̄ pctñ cōcupiscit: dicēs eiice ancillā id ē volūtatē malam. ⁊ q̄tū ad operatiōē / qua peccatum perpetratur: addens / et filium eius.

C Primo igitur per pñiam expellenda est affectio mala ⁊ fit precipue per cōtritionē ⁊ et per cōfessionem
Qu re in materia de penitentia. fo. xix.

C Secōdo expellēda est opatio praua. ⁊ fit per satisfas-
 ctionē. **Q**uere i eadē materia. **C** Dñica ipassiōe dñi

Per ppiū sanguinē introiuit

semel in sc̄tā **Heb. ix.** Religiosi ꝑsueuerūt se minuere
 qñ volūt infirmariā intrare ⁊ recreationē suscipere. sic
 dñs in passione sua fecit se minui ⁊ sic intrauit infirma-
 riā ⁊ recreationē paradysi recepit. Et sic apl's in verbis
 istis duo ostendit. s. passionis xpi minutionē dicens **Per**
ppiū sanguinē. Secōdo resurrectionis recreationem
 addens introiuit semel in sancta sc̄z in celum.

C Primo igit passio xpi ē iugiter meditāda. **Q**uere
 in materia de contemplatione ⁊ de gaudio. fo. xciii.

C Secōdo bona celestia sunt seruētur desiderāda. q̄re
 in materia de spe ⁊ glia paradysi. fo. lxxi. ⁊ ciii.

C Dñica in ramis palmarum.

Humiliauit semetipsum fact⁹

obediēs vsqz ad mortē mortē asit cruci **Phil. li.** Qui
 vult librum scribere vlt corrigere sup oīa de exēplari ve-
 raci⁹ curare. ⁊ iō apl's in his verbis pponit nobis p
 libro exēplari vite xpi ad trāscribēdū ⁊ corrigēdū librum
 cordis nr̄i. **P**roponit autē hic nobis q̄ttuor cap' ab hui⁹
 libri i cordis nr̄i codice trāscribēda. **P**rimū. s. humilita-
 tis inclinātis: cū dicit **Humiliauit semetip̄z** **T**erci⁹ obediē-
 tie subiugātis. cū dī fact⁹ obediēs. **T**erciu⁹ p̄seuerā-
 tie coronātis cū subdit vsqz ad mortē. **Q**uartū p̄nie
 crucifigentis cum subinfertur mortem autem crucis
Primo igit debem⁹ nos humiliter inclinare. q̄re in ma-
 teria de humilitate. fo. lxxvii.

Dñice post pascha

rectam. **Quere in materia de preceptis. fo. xxxlii.**

Dñica tertia post pascha.

Obsecro vos tanq̄ aduenas et

pegrinos abstiner eos a carnalib⁹ desideriis q̄ militant aduersus aīam. **Prīa petri. ii.** Qui bñ dirigit in via: p̄dicat ei oīa diuerticula / ⁊ pericula. **Et scđm hoc ap̄l's monet nos in his Xbis ad tria. s. ad habendam mortis meōriam: dicēs Obsecro vos tāq̄ aduenas ⁊ peregrinos. Scđo ad domādū carnis lasciuīā Abstinere vos a carnalib⁹ desideriis. Tercio ad frāgēdā hostis maliciam: subdens q̄ militat aduersus aīam**

Primo igiŕ habēda est mortis meōria. ⁊ hoc ē hu militatis. q̄re in materia de humilitate. fo. lxxvi.

Scđo domāda ē carnis lasciuia: qđ ē op⁹ castitatis **Quere in materia de castitate ⁊ tēperātia fo. xlix. lxxiii**

Tercio fugiēda est hostis malicia: ⁊ hoc est op⁹ fortitudinis. q̄re in materia de fortitudine ⁊ continētis. fo. lrv. ⁊ xlix.

Dñica quarta post pascha.

Sit oīs hō velox ad audiēdum

⁊ tardus ad loquēdū / ⁊ tardus ad irā. **Vulgo d̄r: qui nō est prudēs: sit saltē bene credēs. Et iō beat⁹ iacob⁹ ap̄l's monet nos special'r ad tria. Prīmū ē velocitas cōtra contēptum obediētie: dicēs Sit oīs hō velox ad audiēdū. Scđm est taciturnitas cōtra pctm̄ lingue ideo addit tard⁹ ad loquēdum. Tercium est mititas contra pctm̄ ire: ideo dicit ⁊ tardus ad iram.**

Primo igiŕ debem⁹ acq̄scere / ⁊ hic est opus obediētie. quere in materia de obedientia. fo. xlv.

Scđo debemus libenter tacere / contra vicīū lingue. **Quere in materia de preceptis. fo. xxxvii.**

nos obedientia
nia fo. xlv. **Quere**
nonare quere in materia
nos p̄na cruciare. **Primo**
Dñica post pascha
Prima que dicitur
Primo **Quere**
illo t̄p̄e h̄nt in obedi
is verbis x̄i milite
ter nobilissimū d̄cō
mundū. **Secūdo** quere
stra.
bomus per caritatem
et fortitudinem fo. lxx
nemus armis fiducia
s. lxxii. **Dñica post pascha**
Prima que dicitur
Primo **Quere**
et copiam velox
⁊ miles b̄nū p̄cipuū
fida nos magis
fida nos. **Primo**
ideo d̄r t̄p̄e h̄nt
f̄ndū ⁊ t̄p̄e h̄nt
Tercio post pascha
amū velox
b̄nū d̄cō
materia de p̄ceptis
velox in op̄e h̄nt
ere ⁊ t̄p̄e h̄nt
⁊ p̄ceptis h̄nt

Tercio debemus esse quieti / contra pctm̄ ire. q̄re in materia de ira. fo. ix.

C **D**ñica. v. post pascha.

Religio mūda ⁊ immaculata

apud deū ⁊ p̄em hec est visitare pupillos ⁊ viduas in tribulatiōe eorū / ⁊ immaculatū se custodire ab hoc seculo **Jacobi. i.** **B**oni pictoris industria apparet in bona pictura. ⁊ scōz hoc ap̄ls p̄igit bonā picturā q̄tū ad tria que sunt ad bonā vitā necessaria. s. decor p̄uersatiōis ⁊ ideo d̄r **Religio mūda ⁊ immaculata** apud deū ⁊ p̄fz hec est. **S**cōdo dulcor miserationis: cū additur / visita re pupillos ⁊ viduas in tribulatione eorum. **T**ercio fuga iniquationis: cum subditur / et immaculatum se custodire ab hoc seculo.

Prius ergo debem⁹ pie p̄uersari: q̄b̄ ē op⁹ honestatis **Q**uere in materia de honestate vel castitate. fo. xlix.

Scōdo debem⁹ pie miseri: ⁊ hoc ē op⁹ pietatis. q̄re in materia de pietate ⁊ m̄ia. fo. lxxvi.

Tercio debem⁹ iniquationē detestari: et hoc est opus virtutis. ⁊ hoc q̄tū ad triplicē p̄cupiscētiā. s. mūdi / carnis / ⁊ hostis. q̄re in materia de p̄ceptis / ⁊ ordē. fo. xxxiiii ⁊ fo. xxvi. **C** **D**ñica infra oct. ascēn̄.

Si quis ministrat tanq̄ ex v̄tute

quā administrat de⁹. **P**rima petri. iiii. **O**mnis bon⁹ oparius v̄tū regula ad dirigendū opus. **E**t scōm hoc b̄tūs petr⁹ ap̄ls describit in his v̄bis duo nobis necessaria. s. obseq̄ exterioris opis: dicēs si q̄s ministrat. et iudiciū interioris virtutis: addēs / quā administrat de⁹

Primo debem⁹ bonū op⁹ exercere. ⁊ sp̄aliter triplex scz opus iusticie in obseruando mādāta. quere in materia de p̄ceptis. fo. xxxiiii.

122
Dñice post penthe.

Secdo opus pñie/in emendēdo pctā . quere in materia de penitentia. fo. xix.

Tercio opus mie/in subleuando proximi incōmoda
Quere in materia de mīa. fo. lxxxvi.

C Dñica prima post penthecostem

Hoc mādatū habem⁹ a deo vt

qui diligit deū: diligat ⁊ fratrē suum **Prima Jo. iiii.**

Duplicē nodū psueuit facere qui rem vult bñ ligare.

Et fm hoc Johānes apl's oñdit nobis duo de vinculo caritatis Iniuictionē: qz iniūgī sub discreto pcepto. ⁊ ideo dī **Hoc mādatū habem⁹ a deo Caritatis pfectionē:** qz pficī duplici nodo. et iō subdit/ vt qui diligit deum: diligat ⁊ fratrem suum.

Primo igī caritatē debem⁹ seruare tanq̄ pceptum

Quere in materia de preceptis. fo. xxxiiii.

Secundo debemus caritatē nodare tanq̄ vinculum

Quere in materia de caritate. fo. liiii.

C Dñica secunda post penthecostem.

Qui odit fratrē suū homicida

est. **Prima Jo. iiii.** Scdm leges seculares/non solum reputat homicida qui iterficit/ ictu gladii : s; qui pat potiones veneni. Et secundū hoc apl's in his verbis oñdit nobis duo sez odiū execrandū ad modū veneni dīcēs **Qui odit frēm suū.** Secūdo homicidū abhor-

rendū/instar gladii: addens/homicida est.

Primo igī debem⁹ odiū fratris vitare: qd est inuidie corruptio. qre in materia de inuidia. fo. vii.

Secdo debem⁹ homicidū abhorere: qd est pcepti trāsgressio. qre in materia de pceptis. fo. xxxiiii.

C Dñica tertia post penthecostem

Huiliamini sub potēti manu

dei: vt exaltet vos in die visitationis. **Pri.** petri vltio Saltatores cōsueuerūt se curuare: vt melius possint ad alta saltare. Et scōm hoc apłs oñdit nobis duo scz huilitatis inclinacionē pfundā: dicēs **Huiliamini sub potēti manu dei.** Scdo huilitatis eleuationē iocūdā: addens vt exaltet vos in die visitationis.

Primo igiē debem⁹ nos ipōs huiliare. qre ī materia de huilitate / z supbia per contrariū. fo. lxxvii. z fo. vi. Scdo debem⁹ nos p contēplacionē ad gloriā leuare quere in materia de glia paradysi. fo. ciij.

C Dñica quarta post penthec.

Existimo enī q nō sūt cōdigne

passiones huius tps ad futurā gliaz que reuelabitur in nobis. **Ro. viii.** Consueuit hō accipe pro parte sua: qđ plus pōderat in statera. Et scōm hoc apłs quasi in statera pponit nobis duo Xba in pposito scz pntē tribulationē ad suscipiēdum dicēs. Existimo q nō sunt cōdigne passiōes huius tps. Scdo eternā remunerationem ad eligendum: addens ad futuram gloriā **Pri**mo igiē debem⁹ pntem tribulationē sustinere patienter. quere in materia de patiētia / z accidia per cōtrarium. fo. xcii. z. xiii.

C Dñica. v. post penthecostem

Si qđ patimini pp̄t iusticiam

bti. **Pri**a petri. iij. **Ux** acq̄ritur magne diuitie sine magno labore. Et scōz hoc in Xbis ppositis ponūtur spāliter tria scz virtus laborē sustinēs: cū dī. **Si** quid patimini, **Titul⁹** laborē decorās: cū addit pp̄t iustia

Dñice post pēthecostem

Primo enim debemus laborē pñtem patienter portare.

Quere in materia de fortitudine / et supbia / luxuria / et auaricia per contrariū. fo. lxx. et fo. vi. xvii. et xi.

Secundo debemus pñtem laborem titulo iusticie de corare. **Quere** in materia de iusticia. fo. lxxvi.

Tercio demus laborē fructu felicitatis coronare. **Quere** in materia de spe / et gl'ia paradisi. fo. lxxiii. et ciii

Dñica. vi. post penthecostem.

Si autē mortui sum⁹ cū christo

credimus q' siml' uiuimus cū eo. **Ro. vi.** Cōsueuerūt pueri rūpere vestes antiquas: vt citius hēant nouas

Et fm hoc apl's in hoc x'bo spāliter oñdit nobis duo scz vestem carnis mortificādā: cū dicitur. **Si** autē mortui sumus cū x'po. **Stolā** glorie desiderādā: cū additur / q' simul uiuimus cum eo.

Primo igit' debemus vestē carnis rūpere p pñiam **Quere** i materia de penitētia. accidā / luxuria / gula per cōtrarium. fo. xix. et fo. xiii.

Secundo dem⁹ stolā eterne glorie frequent' appetere **Quere** in materia de spe et gloria paradisi fo. ciii.

Dñica. vii. post penthecostem.

Habetis fructū in sanctificati

onem: finem x'o vitā eternā. **Ro. vi.** **Qui** prudēs est p'siderat fructū laboris / et finē opis. **Et** fm hoc apl'us in oī hora docet nos p'siderare duo. s. fructū iustificātem: dicēs **Habetis** fructū i sanctificationē: et desiderare finem iustificātem: addēs finem x'o vitā eternā

Primo fructus boni operis p'sistit in ope iusticie **Quere** in materia de preceptis. fo. xxxiii.

o'tēti man
nis. p' p'p'ri
re: vt melius p'p'ri
e oñdit nobis duo
scz. Luxuria
e eleuatiōē cordis
ianonis
ūare. q' p' p'p'ri
rū. fo. lxxv. et
oñē ad gl'ia
si. fo. cii.
si penthe
Tit. cōditi
gias que recedū
accipe p' p'p'ri
fm hoc apl'us
n p'p'ri
Exultā q' p'p'ri
fo etiam
ad futurā gl'ia
alationē iusticie
dētia et accidit
thecostem
p' m'itā
ur magne
bis p'p'ri
finē: cū dicit
e: cū addit p'p'ri

Secūdo finis operis consistit in cōsummatione p̄se-
uerāt̄ie. quere in materia de p̄seuerāt̄ia. fo. xcvi.
Tercio in expectatione future glorie. quere in mate-
ria de spe ⁊ gloria paradisi. fo. lxxi. et. ciui.

C. Dñica. viii. post penthecostem.

Si secūdū carnē vixeritis mo-

riemini. **Ro. viii.** Infirmitas si semper bibit s̄m sitim
febris de facili incurrit periculum mortis. Et s̄ hoc
apostolus ostendit nobis duo: sc̄z febrē vel sitim car-
nis omnino reprimendam: dicens **Si s̄m carnem vi-**
xeritis. Et gehennalem penam mortis oīno fugiens-
dam: addens/ moriemini.

C. Primo igit̄ debemus desideria carnis reprimere.
Quere in materia de temperāt̄ia ⁊ gula p̄ otrariū. fo.
lxxii. et. xv. de castitate ⁊ luxuria. fo. xli. ⁊. xvii.

Secūdo debem⁹ mortis supplicia formidare: quere in
materia de timore ⁊ supbia p̄ otrariū. fo. lxxix. et. vi. in
materia de inferno. fo. cli.

C. Dñica. ix.

Nō sim⁹ concupiscētes maloz:

Prime ad cor. x. Qui equitat lasciuū equum: debet
ipsum refrenare/ specialiter iuxta periculum. Et s̄m
hoc ap̄stolus ostendit nobis duo: sc̄z concupiscētie viciū
caute refrenādum: cū dicit **Non simus concupiscētes.**
concupiscētie periculum: addens/ maloz.

C. Primo igit̄ debemus concupiscētie viciū refrenare
Quere in materia de p̄ceptis. fo. xxxiiii.

C. Secundo debemus cōcupiscētie periculum for-
midare: q̄tuz ad gulam/ luxuriā/ auariciā. Quere
in materia istoz. fo. xi. xv. et. xvii.

Dñica. x. post penthecostem.

124
Dñice post penth.

Diuisiones ministracionū sūt:

idem aut dñs. primo cor. xii. Multū decorat honozē
regiū multiformis varietas ⁊ distributio misteriozū
Et fm hoc in his verbis dño specialiter describitur
scz obsequi diuini distributio salutaris: cum dicit Di
uisiones ministracionū sunt. Dispensationis dei dñatio
singularis: cum additur / idem autem deus.

Prio igit dēmus nos occupare q̄ tū ad opa mie ⁊ iusti
cie ⁊ pñie. q̄re in materia eoz. fo. xix. lvi. et. lxxvi.
Secdo debemus vnū deū adorare. q̄re in materia de
preceptis. fo. xxxiii. ¶ Dñica. xi. post penth.

Gratia dei sum id quod sum: ⁊

gratia eius in me vacua nō fuit. Prima cor. xv. Na
turaliter arbor p̄us nitit̄ radices figere: ⁊ postea fru
ctus p̄ferre. Et fm hoc aplūs i his x̄bis de quolibet
viro iusto ostendit nobis duo: scz veritatis stabilitatē
dicens Gratia dei sum id qd sum. et opis fecundita
tem: addens / et gratia eius in me vacua nō fuit.

¶ Prio igit dēmus eē x̄tutib⁹ fixi. q̄re in materia de
fide / spe / caritate / ⁊ x̄tute in cōl. fo. li. lii. lvi. ⁊ lxii.
Secdo debemus eē in bonis fecūdi. quere i materia de
mīa. ⁊ auaricia ⁊ accidia per x̄trariū. fo. lxxvi. et. ix

¶ Dñica. xii. post penthecostem.

Sufficiētia nostra ex deo est.

Secda cor. iii. Sicut luna recipit lumē suū a sole: ita
creatura bonū suū a creatore. ⁊ ad hoc q̄ luna plene
lumen suū recipiat: oportet q̄ sol directe respiciat. et
fm hoc duo specialiter in verbis istis ostendūtur: scz
integralis iusti perfectio: cū d̄r Sufficiētia n̄ra. scdo
iusti spiritualis contemplatio: cuz additur ex deo est.

¶ Primo igitur debemus perfectionem virtutis habere. **Quere** in materia de virtute in cōl. fo. li.

¶ Secūdo debemus ad deū per cōtemplationē respicere. **Quere** in materia de orōe et cōtemplatione. fo. xxvi.

¶ Dñica. xiii. post penthecostem.

Lex ppter transgressiones posita est. Gal. iii. Sicut enī p̄cipis equus indiget freno: sic p̄nitās ex cōcupiscētia n̄ra indiget iusticie p̄cepto. Et fm hoc aplūs in his verbis oñdit nobis duo. scz equitatē diuini p̄cepti: cū dicit **Lex.** et p̄nitatem peccati: cū dicit / ppter transgressiones posita est.

¶ Primo igitur equitas p̄cepti est obseruāda. q̄re in materia de preceptis. fo. xxiii.

¶ Secūdo peti p̄nitās moderanda. q̄re in materia de p̄nitā / temp̄antia. gula et luxuria per cōtrariū. fo. xix. et lxiiii. et fo. xv.

¶ Dñica. xiiii. post p̄thecostē.

Caro cōcupiscit aduersus spiritū et spūs aduersus carnē. Gal. v. Ipsa guerre ē valde periculosum: et maxime qm̄ est cōtinuū et infestium. Idcirco t̄pe belli milites cōsueuerūt incedere armati. Et fm hoc in x̄bo isto duo nobis ostendunt. s. carnis hostilitas domāda / pre oibus: cū d̄r. **Caro cōcupiscit aduersus spiritum.** et mētis sinceritas armāda virtutibus: cū additur spūs aduersus carnem.

¶ Primo igitur debemus hostilitatē carnis domare / et specialiter q̄tum ad gulā et luxuriā. **Quere** i materia de gula et luxuria. fo. xv. et xvii.

¶ Secūdo debemus mentis sinceritatem amare. q̄re in materia de penitētia. fo. xix.

¶ Dñica. xv. post penthecostem.

Dñice post penth:

125

Alter alterius onera portate:

et sic adimplebitis legē xpi. Gal. vi. Boves iunguntur
vt facilius trahant iugū / et equi obinātur vt facilius
trahant currum. Et fm hoc apłs in hoc xbo / ponens
nos sub dilectionis iugo: docet specialit̄ duo portare
scz primor̄ partem laboris: cuz dicit Alter alterius
onera portate. Et cōdo seruare legem amoris: addēs
et sic adimplebis legem christi.

¶ Primo ergo est necessitas primor̄ supportanda
Quere in materia de pietate et m̄sa. fo. lxxxvi.

¶ Scdo est dei et primi caritas adimplenda. quere
in materia de preceptis et caritate. fo. xxiiii. et. liiii.

¶ Dñica. xvi. post penthecostem.

Solliciti seruare vnitatē spūs

in vinculo pacis. Ephe. quarto. Sicut opus glutinū
est fortiter diligere / et sicut vinculū ē ligare: sic opus
caritatis ē fortiter amare. Et fm hoc apłs in verbo
proposito monet nos ad duo: scz ad hñdum caritatis
glutinū in vnitatem mentis: ibi Solliciti seruare vni-
tatem spūs: et ad habēdum caritatis vinculum in vni-
tate pacis: addens / in vinculo pacis.

¶ Primo igit̄ caritas loco glutini habet mentium
vnitates. Quere in materia de caritate et de inuidia
per cōtrarium. fo. liiii. et. vii.

¶ Scdo caritas loco vinculi h̄z necessariā pacē. quere
in materia de pace / et ira p cōtrarium. fo. lxxx. et. ix.

¶ Dñica. xvii. post penthecostem.

In caritate radicati et fundati

Ephe. iii. sicut radix arborē portat / et sicut fūdamentū

edificium sustinet: sic caritas boni inchoat et seruat
Et sim hoc in Xbis ppositis de caritate duo pponun-
tur: qm̄ ipsa est radix a qua generatur fructus boni
operis. et ideo dicitur **In caritate radicati.** Ipsa est
fundamētum in qua situatur ois structura veritatis:
et ideo subdit/et fundati.

¶ **Primo** igitur caritas ē radix respectu opis boni
Quere in materia de caritate. fo. liiii.

¶ **Secdo** caritas ē fundamētū respectu virtutū. q̄re in
eadem materia. ¶ **Vñica. xviii. post penth.**

Confirmabit vos vsqz in finē

sine crimine. **Pr̄ie** cor. i. **Vulgo** d̄r q̄ finis: nō pugna
coronatur. **Vñ** incaute et in vanum laudatur nauta:
anteq̄ acceperit portū, miles acq̄sierit triumphum.
Et sim hoc apls hortat nos spāliter ad duo. s. ad fir-
mitatem perseverantie. cū dicitur **Cōfirmabit vos ad**
puritatem innocētie: addens / sine crimine.

¶ **Pr̄io** igitur debem⁹ in bono perseverare. **Quere**
in materia de perseverantia. fo. xcvi.

¶ **Secdo** dēmus pctiū odire. q̄re in materia de pctis
in cōi. fo. iii. ¶ **Vñica. xix. post penthescism.**

Qui furabatur iā non furetur

magis autē laborez opando manibus. p. q. bo. **Eph.**
iiii. **Mercatores** psucuerūt mercaturā / venationem
illam eligere quā cognoscunt ad lucrum viliozem eē
Et sim hoc apls in Xbo pposito facit specialiter duo
Prohibet acquisitionem furtiuā. cum dicit **Qui fu-**
rabatur: iam nō furetur. **Suadet** occupationem: ad-
dens / magis autē laborez etc.

¶ **Pr̄io** igit̄ dēm⁹ furtū et rapinā detestari. q̄re i ma

Post penthecossem

teria de preceptis ⁊ avaricia. fo. xxxvii. et. xi.

Secdo debemus bonis operatiōibus occupari/ ⁊ specialiter in operibus iusticie. **Quere** i materia de preceptis/penitentia/ ⁊ misericordia. fo. xxxiii. xix. ⁊ lxxxvi.

¶ Dñica. xx. post penthecossem.

Nolite inebriari vino i quo ē

luxuria. **Ephe. v.** Medici summe phibēt vinū infirmis. qz summe accēdit materiā febris. **Et** fm hoc in xbo isto apls duo facit. **Primo** enī phibet vinum gule: dicens **Nolite inebriari vino.** **Secundo** predicat febrem luxurie: addens/ in quo est luxuria.

Primo igitur debemus gulam cauere. **Quere** i materia de luxuria ⁊ gula. fo. xv. et. xviii.

¶ Dñica. xxi. post penthecossem.

State succincti lūbos vestros

in xitate: ⁊ i dnti lorica iusticie. **Ephe. v.** **Cōsueuerūt** antiqui ⁊ probati milites docere pugnare/ ⁊ armare minores. et fm hoc apostolus docet nos in his xbis tria. s. corporis castitatē: dicens **State succincti lumbos vestros.** oris veritatem: addens/ in veritate. opis equitatem: subdens in dnti lorica iusticie.

¶ **Primo** igitur debet eē caro mūda. qre in materia de castitate ⁊ luxuria/ per cōtrarium. fo. xlix. et. xvii. **Secdo** dz eē lingua xba. qre in materia de xitate ⁊ mēdacio p otrariū. et qre i maīta de pceptis. fo. xxxvii. **Tercio** dz eē opatio iusta. qre in materia de iusticia. fo. lxxvi.

¶ Dñica. xxii. post penth.

Repleti fructu iusticie p iesus

xpm in glām ⁊ laudē dei. **Phif. i.** **Mercatores** socii

conueniunt primo lucro intendere: et postmodum lucrum
diuidere. In omni ope bono sunt socii deus et homo. et
honor est portio dei qui gratiam largitur: fructus uero est
portio hominis: qui bonum opus exequitur. Et secundum hoc apostolus
in uerbo proposito monet nos quantum ad duo. scilicet ad fructum
boni operis cumulatim / quod est portio nostra: dicens. Repleti
fructu iusticie per iesum christum. Ad laudem et honorem deo
prosoluendum / quod est portio sua: addens in gloria et laudem dei.
¶ **P**rimo igitur debemus bonis operibus insistere. et spiritualiter
operibus misericordie. que in materia de misericordia. folio lxxxvi. uel operibus
penitentie. quere in materia de penitentia. folio xix.
¶ **S**ecundo debemus in omnibus deum laudare. que in materia
de bonitate et superbia per strarium. folio xcvi.

¶ **D**ominica. xxiiii. post penthecostem.

Quorum deus uenter est et gloria

in confusione ipsorum que terrena sapiunt. Phil. iii. Consuevit
nutrix in conspectu pueri immunditiam spuere: ut puer
addiscat immunditias non tractare. et secundum hoc apostolus in
uerbis istis describit nobis tria uicia detestanda. scilicet im-
mundorum ydolatriam detestabilem: dicens. Quorum deus
uenter est. Superborum uanam gloriam confusibilem: addens /
et gloria in confusione ipsorum. Cupidorum auariciam inexpli-
cabilem: subdens / qui terrena sapiunt.

¶ **P**rimo igitur debemus immunditiam fugere. et spiritualiter
gulam et luxuriam. quere in materia eorum. folio xv.

¶ **S**ecundo debemus auariciam calcare. quere in materia
de superbia et humilitate. folio vi. et lxxvii.

¶ **T**ercio debemus auariciam cupiditatem cupidorum relegare.
Quere in materia de auaricia et paupertate. folio xi. et
folio xlviii.

¶ **D**ominica. xxiiii. post penthecostem.

De visitatione.

In oī ope bono fructificātes

et crescētes in scīa dei. Col. i. Arbor nouella facit naturaliter duo. Hā crescēdo fructificat / et fructificādo crescere nō cessat. Et scōm hoc ap̄ls in x̄bo isto monet nos ad duo. s. ad fructū bonoz opey: dicēs In oī ope bono fructificātes. Ad augmētū x̄tutū: addens et crescentes in scientia dei.

Primo igit̄ debem⁹ bonis opib⁹ insistere: et specialit̄ tribus. s. iusticie. q̄re in materia de p̄ceptis. fo. xxiiii. p̄nie: q̄re in materia de p̄nia. fo. xix. mie: q̄re in materia de mīa. fo. lxxxvi.

Scōdo debem⁹ in x̄tutib⁹ p̄ficere. q̄re in materia de x̄tutib⁹ in cōi. fo. li. et de accidia per p̄trariū. fo. xliii.

In visitatione.

Faciet iudiciū et iusticiam in

terra. Hiere. xliii. Bon⁹ p̄ familias pri⁹ seruīs suis p̄dicat minas q̄ inferat plagas. et hoc est qd̄ dicit p̄s per hieremīā p̄phetā. et in x̄bo isto p̄ponit duo sc̄z x̄pi iudiciū / qd̄ debem⁹ sūme formidare: dicēs Faciet iudiciū. et scōdo x̄pi iusticiā quā debem⁹ obseruare: addens et iusticiam in terra.

Primo igit̄ p̄ponitur x̄pi iudiciū ad formidādū. q̄re in materia de timore et iudicio. fo. lxxix. et xcix.

Scōdo p̄ponitur iusticia ad obseruandū. q̄re in materia de iusticia / et p̄ceptis. fo. lxxvi. et xxxliii.

De apostolis.

Maiorē hāc dilectionez nemo

habet ut aīam suā ponat q̄s pro amicis suis. Jo. xv. Consuetū est in ecclesia q̄ in magna solēnitare pulsat

maior campana. Ita et in festo apuloꝝ recitantur magna caritatis / q̄ est maria virtutū et fm hoc in verbis istis saluator in laudē hui⁹ apli nobis pponit de caritate duo scz caritatis gradū q̄ nō pōt altior eē: dicens Maiorē hāc dilectōēz necō hz Caritatis signū qd nō pōt certū esse: addens vt aīam suā ponat quis etc. Primo igiē debem⁹ exēplo hui⁹ apli dilectōis gradus ascēdere. q̄re in materia de caritatez accidia per contrarium. fo. lii. r. xiii.

Secdo debem⁹ signū dilectōis ondere. q̄re in materia de caritate et accidia per contrariū. fo. l. iiii. r. xiii.

¶ Item de eisdem apostolis.

Estote prudentes sicut serpentes

et simplices sicut colūbe. Mat. x. Miles d̄ esse p̄cipue armat⁹ cōtra illa tella quib⁹ virtutū inimic⁹. Et iō q̄a mūdus hz duo tella p̄cipua scz fraudulentiā et violentiā qz per fraudulentiā decipit / per violentiā opprimit: Ideo saluator i his v̄bis armat milites suos spāliter duob⁹ armis scz serpētina sagacitate: et tra mūdifraudulentiā: dicens. Estote prudentes sicut serpentes. colūbina simplicitate cōtra mūdi violentiā: addēs. et simplices sicut columbe.

Primo igiē debem⁹ h̄re exēplo hui⁹ apli prudētiā serpentinā. q̄re in materia de prudētia. fo. lxvii.

Secdo debem⁹ habere mititatē colūbinā. q̄re in materia de māsfuetudine / et ira per h̄riū. fo. lxxiii. r. ix.

¶ De eisdem apostolis.

Ecce ego mittobos sicut oues

in medio lupoz. Mat. x. Cōsuevit lupari⁹ lupo expone agnū: vt cū agno capiat lupuz. Isto modo nouo

¶ De vno martyre.

Iust⁹ vt palma flozebit. *Psal. xci.*

Cōsuevit agricola arbores gñosas eligere vt eas possit in suo virgulto plātare. sic dñs noster iesus xps elegit arbores nobilissimas in virgulto paradyfi plātādas: iter quas elegit hui⁹ venerādi martyris victoriā sicut palmā fructuosam et speciosam. et fm hoc martyr iste gl'iosus in isto xpo tripliciter p̄mēdatur. s. vt iustus in ope: cuz dñs Iustus. vt fortis in tribulatione: cū additur vt palma. vt pulcher in ouersatione: cum subditur flozebit.

Pri^o igit⁹ debem⁹ exēplō huius martyris h̄re iusticie rectitudinē. q̄re in materia de iusticia. fo. lxxvi.

Sec^{do} patiētie fortitudinē. Quere in materia de fortitudine. fo. lxxvi.

Tercio mūdicie pulchritudinē. Quere in materia de castitate. fo. xlix. **¶ Item de eodē martyre.**

Posuisti dñe in capite ei⁹ coro

nā de lapide p̄cioso. psal. xx. **D**ign⁹ honor est quādo impator pmouet aliquē in militē: ⁊ maior cū coronat seuz regē. **T**alem honozē isti martyri gl'ioso exhibuit dñs: qñ non solū in strenuū militem ipm pmouit: sed celesti dyademate coronauit. **E**t sc̄bz hoc ap̄ls in laudem sue corone duo spāliter pponūtur. s. honoz iperialis: cū dñs **Posuisti dñe sup caput ei⁹.** valor martyrialis: cum dicitur de lapide p̄cioso.

Pri^{mo} igit⁹ exēplo huius martyris corona meritoꝝ n̄oꝝ d̄z esse x̄tutibus speciose formata. quere in materia de continentia. fo. xlix.

Sec^{do} d̄z esse p̄ciosē fabricata. q̄re in materia de viri

De pluribus martyribus.

tute & humilitate. fo. li. z. fo. lxxvii.

¶ De pluribus martyribus.

Sancti per fidē vicerūt regna

Heb. xi. Bene debēt reputari strenui milites: quādo paucissimi vincūt plures. Tales fuerūt isti sc̄ti martyres qui supauerunt mūdānos principes & reges. Et sc̄dm hoc ap̄ls in X̄his istis describit tria martyꝝ p̄conia gliosa sc̄z vite mūdiciā: dicēs. Sancti mētis iusticiā: addēs perfidem. mortis victoriam subdēs vicerunt regna.

Primo ergo exēplo sc̄tōꝝ martyꝝ debem⁹ h̄re castitatem pro lorica. q̄re in materia de castitate. fo. xlix. Sc̄do fidē pro lancea. q̄re in materia de fide. fo. lvii. Tercio perseverātiā pro corona. q̄re in materia de fortitudine. fo. lxxv. ¶ De eisdē martyribus.

Iustoz aīe in manu dei sunt

Sapientie. iii. Consueuerūt incole steriles terras tyrānoz regna dimittere / & ad steriles fras & ad regna pacifica se trāsferre. sic fecerūt sc̄ti martyres q̄ dimiserunt terras steriles huius seculi / & tyrannidem dyaboli: et transtulerunt se ad pacificum regnum christi. Et secundum hoc in verbis istis duo martyꝝ p̄conia proponūt sc̄z plena perfectio respectu sui: cū dicitur Iustoz anime. plena subiectio respectu dei: cū subditur in manu dei sunt.

Primo igit̄ exēplo martyꝝ debem⁹ esse Xtute iusticie p̄fecti. q̄re in materia de iusticia. fo. lxxvi. Sc̄do debem⁹ obediētia esse subiecti. ¶ Quere in materia de obedientia fo. xlv.

¶ De vno confessoꝝe pontifice.

f

Assimilat⁹ filio dei manet sa-

cerdos in ppetuū. **Heb. vii.** Satis res p̄mendatur de cādoze/qñ p̄parat̄ niui. ⁊ res de calore qñ p̄parat̄ igni sic mēdant̄ merita hui⁹ p̄fessoris ⁊ p̄tōficis gl̄iosi cū p̄parat̄ur christo. Et secundū hoc in verbis istis iste confessor cōmēdatur de duob⁹. s. de sanctitate p̄fecta cū dicitur **Assimilatus filio dei. de dignitate p̄cella:** cum d̄f manet sacerdos in eternum.

Primo igitur exemplo huius cōfessoris est xp̄i sanctitas imitanda. quere in materia de mititate vel virtute in cōmuni. fo. li. ⁊. lxxviii. de humilitate / misericordia ⁊ fortitudine. fo. lxxvii. lxxvi. ⁊. lxxv.

Secūdo est non terrena s̄z celestis dignitas appetenda. Quere in materia de spe ⁊ huilitate. fo. lxxi. ⁊. lxxvii.

¶ De vno doctore.

Os iusti meditabitur sapiētiā

⁊ lingua ei⁹ loq̄tur iudiciū. **Psal. xxxvi.** Naturalr os hoīs facit duo scz gustādo p̄bat cibū ⁊ loquēdo for̄at verbū. Et s̄z hoc gl̄iosus iste doctor habuit duo bona ex quib⁹ extollit̄ in his verbis scz gustū sapiētie in or̄e platione: ideo d̄f **Os iusti meditabit sapiētiā. Verbū** eloquētie in p̄dicatōe: ⁊ iō addit ⁊ lingua ei⁹ loq̄t iud.

Primo igit̄ exēplo hui⁹ sc̄ti doctoris debem⁹ imitari sapiētiā quā ip̄e p̄siderauit: ⁊ p̄cipue mortis miserā ad humiliandū ⁊ celi gl̄oriam desiderandū. Quere in materia de humilitate quantū ad primū. fo. lxxvii ⁊ de spe q̄rtum ad secundum. fo. lxxi.

Secundo debemus formidare iudicia que ip̄se formidauit. Quere in materia de timore. fo. lxxi.

¶ De vno confessore non pontifice.

130
De virgine martyre.

Iustum deduxit dñs p vias re
ctas: et ostendit illi regnū dei. Sapiētie. x. Multum
letatur peregrinus quando de aliquo vertice mōtis
ostendit ei terminus sue diete. sic fecit dominus huic
sanctissimo cōfessori: cum in vertice contemplatiōis
ostēdit ei regnū eterne felicitatis. Et fm hoc sapiēs
in verbis istis proponit duo preconiā huius cōfessoris
scilicet sue peregrinationis progressum certissimum
dicens. **Iustum deduxit dominus per vias rectas. et**
sue glorificationis visum rectissimū: addens / et ostēdit
illi regnum dei.

¶ Primo igitur exemplo huius sancti confessoris
debemus per iter preceptorum incedere. **¶** Quere in
materia de preceptis. fo. xxxiiii.

¶ Secūdo debemus ad finem premiorū recte ascen
dere. **¶** Quere in materia de gaudio paradisi. fo. ciii.

¶ De virgine martyre.

Sicut liliū iter spinas: sic ami
ca mea inter filias. Canticor. ii. Cōsuerūt amato
res laudibus amicas extollē: et cantionibus laudare
Sic amator virgini christus in laudibus huius glo
riose virginis et martyris sponse sue cantat per sapiēs
tiam cantilenam huius dulcissime melodie. **Et** fm
hoc in verbis istis commendat eam quadrupliciter
scz vt decoratam candore floreo: cū dicit **Sicut liliū.**
vt laureatam cruore roseo: cū additur / inter spinas.
scilicet martyrii. vt liquefactam amore flameo: cum
subdit sic amica mea. vt exaltatam honore stelleo:
cum cōcludit inter filias. id est inter animas beatas

Primo igitur exemplo huius virginis debem⁹ i cor-
ruptionis florem diligere. quere in materia de casti-
tate ⁊ luxuria per contrarium. fo. xlix. ⁊. xvii.

Secundo debemus tribulationis spinas sustinere.
Quere in materia de fortitudine / de penitencia / ⁊ de
accidia per contrarium. fo. lxx. xix. ⁊. xiii.

Tercio debem⁹ igne caritatis ardere. Quere in ma-
teria de caritate. fo. liiii.

Quarto debem⁹ consortiū celeste desiderare. q̄re in
materia de spe ⁊ timore per contrariū. fo. lxxi. et. lxxix.

¶ De virgine non martyre.

Queram⁹ dño nostro regi ado-

lescētulam virginem. Tercii Reg. i. Sicut de prato
colliguntur flores pulchriores : sic x̄ps de mūdo p̄ an-
gelos suos colligit virgines elegātiōres. Et sc̄d̄ hoc
duo p̄conia ad laudē hui⁹ virginis p̄ponūtur in x̄bis
istis sc̄z regale cōnubiū ad qd̄ fuit assumpta : cū dicit̄

Queram⁹ dño nostro regi. virgiale p̄coniu ad quod
fuit electa : cum dicitur adolescentulam virginem

Primo igitur exemplo huius virginis anima fide-
lis debet esse christo desponsata. Quere in materia
de fide ⁊ caritate. fo. lvii. ⁊. liiii.

Secdo debet esse castitatis p̄uilegio decorata. quere
in materia de castitate ⁊ luxuria per contrarium. xlix.

¶ Item de virgine non martyre

Oq̄ pulchra ē casta generatio

cum claritate. Sapiētie. iiii. Consuevit hō mirari spe-
cialiter p̄pter tria. Miratur enī homo in re multum
pulchra / in re multū noua in re multū clara. Et secū-
dum hoc huius sc̄tē christi sponse tria mirāda p̄conia

proponuntur: scilicet decor conversationis: cum dicitur
Quod pulchra est. candor incorruptio: cum additur
 casta generatio. splendor contemplationis: cum sub
 ditur cum claritate.

CPrimo igitur exemplo huius virginis debemus
 esse pulchri. **Q**uere in materia de virtute in comunt.
 fo. li. et de temperantia. fo. lxxiii.

CSecundo debemus esse decori/incorruptioe. **Q**uere in
 materia de castitate/r luxuria per contrarium. fo. xlix

CTercio debemus esse radiosi per contemplationem
Quere in materia de contemplatione. fo. xxvi.

CExplicite dieta salutis.

Prima tabula diete salutis:

D e peccato i cōi ca. i.	C Tercia dieta.	
D e pctō in speciali ii.	D e pceptis in cōi	xvii.
D e superbia iii	D e pceptis. i. tabule.	xviii
D e inuidia iiiii.	D e pceptis. ii. tabule	xix
D e ira v.	C Quarta dieta	
D e auaricia vi.	D e religione	xx.
D e accidia vii.	D e obedientia	xxi.
D e gula viiii.	D e paupertate	xxii
D e luxuria ix.	D e castitate	xxiii
C Secunda dieta	C Quinta dieta.	
D e penitencia x.	D e virtute in cōi	xxiiii.
D e contritione xi	D e caritate	xxv.
D e confessione xii.	D e fide	xxvi
D e satisfactione xiii	D e spe	xxvii.
D e oratione xiiii.	D e prudentia	xxviii.
D e ieiunio xv.	D e temperantia	xxix.
D e elemosina xvi.	D e fortitudine	xxx.

De iusticia xxxi.
¶ Sexta dicta.
De timore xxxii.
De pietate. Require i ca-
 pitulo de misericordia.
De sciētia: in capitulo de
 prudentia.
De fortitudine. Requre sup̄
De consilio xxxiii.
De intellectu xxxiiii
De sapientia xxxv
¶ Septima dicta.
De humilitate xxxvi.
De mansuetudine vel mi-
titate. xxxvii.
De fletu xxxviii
De esurie ⁊ siti iusticie:
 Requre in cap̄ de iusticia.
De misericordia xxxix.
De mūdicia cordis xl.
De pace xli
De patientia xlii.

¶ Octava dicta.
De caritate. Requre sup̄
De gaudio sp̄iali. xliii.
De pace Requre supra
De patia. Requre supra.
De longanimitate vel
perseuerantia. xliv.
De bonitate Requre su-
 pra in capitulo de m̄ia.
De benignitate xlv.
De māsuetudine xlvi.
De fide xlvii.
De modestia. requre sup̄
 in capitulo de tēpantia.
De p̄nētia Requre sup̄
 in capitulo de castitate
De castitate. Requre su.
¶ Nonā dicta.
De gñali iudicio. xlviii
De penis inferni xlix.
De gaudiis paradisi l.

Seq̄t magna tabula diete sa-
lutis / in sua tabula sūt diuisiones mēbroꝝ cuiusq; capi-
tuli in qualz dicta. et sunt in numero. ix. diete. et ca. l.

Incipiunt diuisiones mēbroꝝ
 primi capituli.

¶ Prima dicta.

Deformitas quā deus detestatur.
Peccati est Iniquitas quā demon amplectatur.
Infirmitas quā mundus dissipatur.

Diuisiones secundi capituli.

- Peccatū est** Sicut putredo in pomo.
Sicut vulnus in corpore humano.
Sicut falsitas in panno.
Sicut domus taberne.
Peccatū est Sicut ludus corrigie.
Sicut viscus et rete.
Sicut vinculum bestie.

Diuisiones tercii capituli.

- Superbia est** Sicut ventus eualescens
Sicut fumus euanesceus.
Sicut palea parum valens.
Superbia est Sicut nebula aquosa q̄ rūpit celi flat.
Sicut aranea q̄ moritur cum opatur
Sicut ferrum quod celi continet mors
tuum: tunc ornatur.
Sicut luctator qui non cauet casum.
Superbia est Sicut gallina que ponit ouum.
Sicut lopus qui pascit ventum.
Arsecat ⁊ arefacit.
Adnichilat ⁊ consumit.
Superbia Infatuat ⁊ decipit.
Precipitat et deicit.
Damnat ⁊ infelicem facit.
Presumptio.
Ambitio.
Filie supbie Inobedientia.
Irreuerentia.
Irisio.
Vana gloria. **Ypocrisis.**

102

Reverendiss

Diuisiones quarti capituli.

- Inuidia est** Sicut vermīs / rubigo / ⁊ rītea p̄prium
Subiectum consumens seipsum.
Sicut dracho venenum infundēs quo
ad proximum.
Sicut leprosus sanis est inuidens.
Sicut iudas unguentum abhorrens.
Oculo menstruato.
- Inuidia p̄pat** Hoc tue / ⁊ igni greco.
Que in nauī / ⁊ cereo serpentino
Sicut caym quem oīs homo occidit
Sicut acrisia vel cecitas que sodomis
tas excecavit.
- Inuidia est** Sicut nichilum quod nec cum creatu
ra nec cum creatore conuenit.
Claudit ⁊ īpedit salutē: ⁊ peccat in s. s.
Malis replet hoīez trahitq; ad ocellū
- Inuidia** Spoliat mētem / ⁊ impugnat oē bonū.
Facit immisericoz dem q̄rū ad primū
Facit infelicem q̄rū ad seipsum
Claudit viam salutis
Implet omnibus malis
- Dāna iuidie** Spoliat omnibus bonis
Facit immisericoz dem.
Facit penitus infelicem.
- Fille iuidie** Tristitia in prosperis.
Exultatio in aduersis.
- ## Diuisiones quinti capituli.
- Ira est** Sicut ignis ardens qui arida p̄sumit
Sicut olla feruēs que īteriora emittit
Sicut fera furens que p̄ gladiū currit

Iracundus **Infano vel arrepticio.**
comparatur **Clauo percusso.**
Ramno spinoso.
Vasi iuxta ignem posito vacuo.

Dāna ire sūt **Facit hominem stultum et rabidum.**
Reddit hominem pronū ad quōcūq; peccatū.
Infert homini seipsum.

Filie ire sunt **Tollit omnem pietatem.**
Odium. Vis. Guerra. Incendium.
Homicidium. Rapina.

Diuisiones sexti capituli.

Auarus est **Ad modum maris mortui est et inferni**
insatiabilis.

Auarus est **Admodum talpe est vilis et despicibilis**
Admodum sterquilini est inutilis.
Sicut rota molendini quā nunquā locum
dimittit quōtūcūq; vertatur.

Auarus est **Sicut porcus qui nō proficit nisi moriat**
Sicut pixis terrea perforata que nichil
reddit nisi frangatur.

Auarus est **Sicut radix arboris ad recipiendum**
omnem ramum parata.
sicut gallia quā natalis in estate est surda.

Auarus est **Sicut apostema proximum cordi**
Sicut res quā nimis est oculis propinqua
Facit hominem nudum.
Facit hominem seruū. Facit hominem stultū.
Facit hominem abhominabilem.

Dāna auaricie **Facit hominem insatiabilem.**
Facit hominem obliuiosum.

Facit hominem angustiosum.

Facit hominem tempestuosum.

Nota hic filias auaricie que sunt duodecim.

Diuisiones septimi capituli.

- A**ccidia est **I**nfructuosa ad modum salicis
Gratie cōsumptiua ad modū ethice
vel lasse febris.
Membroꝝ amputatiua ad modum
adonibesech regis.
Ani famelico q̄ esurit in cōcedendo
Accidia p̄parat **F**erro/aque/terre/scolari/et oīni rei
que deficit non exercitando.
Doi litargioso qui morit̄ dormiēdo
Paupertas. **V**ilitas.
Puillanimitas
Dāna accidie **S**piritualium bonorum corruptio.
Spiritualium malozum. i. peccatoꝝ
accumulatio.

sp̄ialiū vicioꝝ ipropatio et accusatio

Nota hic filias accidie que sunt quindecim.

Diuisiones octauī capituli:

- M**orbo qui squinanti vocatur.
Bula p̄parat **M**orbo qui regius vocatur.
Morbo qui bolism⁹ vel caninus ap̄
petitus nuncupatur.
Facco peruso qui nunq̄ impletur.
Bula p̄parat **P**orco qui ad moriendum nutritur
Freno quo equus circumfertur.
Bula p̄parat **E**sau qui primogenita vendidit.
Cani qui cecum ducit.

Damia gule **Dentis brutalitas.**
Corporis infirmitas.
Oris loquacitas.

Filie gule **Castimargia.** **Ebrietas.**

Diuisiones noni capituli.

Luxuria ppat **Sehenne que acerrime cruciat.**
Perccatori q̄ fatue merces pmutat.
Coruo qui cadauera semper amat.
Faino bella tozi qui hostē non fugit
Sagene de qua null⁹ piscis euadit.
Igu greco quem aqua nō extiguit.
Equo qui non freno regitur nec cal
caribus stimulatur.

Luxuria ppat **Hauī q̄ nec a nanta ducitur / nec gu**
bernacule gubernatur.
Luto ⁊ stercoi in quo porc⁹ ⁊ iumēs
ta fouentur.

Dāna luxurie **Hoīem ducit ad maxiam paup̄tatē.**
Hoīem ducit in pessimā seruitutem.
Hoīem p̄icit in miserimā vilitatē.
Hoīem turp̄ter infatuat.

Dāna luxurie **Hoīem acriter mortificat.**
Hominem fortiter illaqueat

Filie luxurie **Fornicatio.** **Adulterium.**
Stuprum. **Incestus.**
Peccatum contra naturam.

Diuisiones decimi capituli.

Penitētia est. **Sicut aqua p̄ canes q̄tū ad d̄stitutionem.**
Sicut clamor p̄ fures q̄tū ad p̄fessiones.
sicut arma p̄ hostes q̄tū ad satisfactiōes.

negligentia
impedimentum
de summo
capituli
modum habet
ad modum
etiam ad
tis
etiam in
re solent
recitatio
qui meo
altas
a
bonorum
malorum
proprio
que sunt
capituli
etiam
quo vocat
est
quod
recedit
negligentia
modum

Penitentia est Turbatiua instar maris.
Penitentia est Accensiuua instar ignis.
Penitentia est Conclusiuua instar sepi.
Penitentia est Discrete imponenda.
Penitentia est Deuote assumenda.
Penitentia est Perfecte adimplenda.
Penitentia est Fugit diabolium.
Penitentia est Sequitur christum.
Penitentia est Spernit mundum.
Penitentia est Appetit celum.

Diuisiões vndecimi capituli.

Morosa et attenda non perfunctoria
Solitaria/non publica.
Integra/non diminuta.
Cōritio dicitur esse **O**rdinata/non confusa.
Propriā/non aliena.
Semebunda/non leta.
Intima/non simulata.

Disiōnes duodecimi capituli

Festinata.accelerata.
Humilis/et veneranda.
Aperta/non palliata.
Cōfessio dicitur esse **V**era non ficta.
Integra/non diminuta.
Flebilis et lachrymosa.
Obediens et prompta.
Peccati proprii.
Cōfessio triplex **L**audis dei.
Recte fidei.

135
Diuisiō es tciidecimi capituli

Abſtinentia a peccato/loco diete.
Aliene rei reſtitutio/loco fleuſe botomie.
In ſatiſſactio Vera humilitatio/loco medicine.
ne debet eſſe Cilicium loco emplaſtri.
Jeiumium/loco cibi.
Oratio deuota / loco candele vel voti.

Diuiſiōes q̄rti decimi capituli

Oratio eſt Incenſum diuine miſerationi offerendū
Scutū diuine indignationi opponendū
Tributū diuine dñationi pſoluendum
Sicut homo regi preſentans encenſū.
Vir orās eſt Sicut homo a rege poſtulans iudiciū.
Sicut homo a rege petens ſubſidium.
Clamādū eſt Sicut clamat paruulus qñ vult vbera
in oratione Sicut clamat catulus qñ ſentit vbera
Sicut clamat popul⁹ qñ videt picula.
Spiciendū eſt Sicut reumaticus aeri.
os in orōne Sicut infantulus nutrici.
Sicut pulliculus matri.
Oratio eſt Armatura militem ornans.
Lucerna viam demonſtrans.
Columba olinam portans.

Diuiſiōes quīdecimi capituli

Jeiumiū eſt Sicut parcitas lignorum ſub olla.
Sicut agilitas in auicula.
Sicut concauitas in viella.
Jeiumum eſt Sūmū remediū ad expiandū morbum
Bonum conſiliū ad fugandum lupum
Certū ingenium ad capiendum caſtrū

**Ieiunium re
probat.**

Cum ieiunans vacat cui pe-
cum ieiunans inhiat gule.
cum ieiunans parcat burse.
Cum ieiunans seruit gule.

Ieiunium est.

Bonū qñ qñ ieiunat i satisfactōe pcti.
Melius qñ qñ ieiunat ad honorē dei
Optimū qñ qñ ieiunat cū exercitatiōe boni opis.

Diſiones ſextidecimi capituli

Elemoſyna eſt ſicut lumen radioſum
ſicut flumen copioſum.

Sicut ſemen fructuoſum.

Sicut arbor que fructum facit.

Eleoſynari⁹ eſt ſicut nutrix que puerum nutrit.

Sicut mercator qui merces vendit.

Eleoſynari⁹ dicitur **Quis** petit / quia mēdicus ppter deū
cōſiderare. **Quid** petit deus / qz nō noſtrū ſed ſuum.

Ad quid petit / qz ad ſenns centuplū.

In donatiōe **Modus** iuſtus ſine iniuria.

eleoſyne dicitur eſſe **Modus** gratus ſine triſticia.

Modus pius ſine ſuperbia.

Diuiſiones ſeptidecimi capi:

Deſcripta indebilitet.

Precepta fuerūt **Diſtincta** rationabiliter.

Edita regulariter.

Scriptura **Si** attēdas qñ ſcripſit qz digit⁹ crea-
toris **Si** attēdas vbi ſcripſit qz i lapide
Preceptor⁹ eſt marmereo. **In** profundo pectoris. **In**
obſeruanda pergameno cordis.

Si attendas quōd ſcripſit. qz indebilitet
ſicut lex imperatoris.

Diuisiões octauidecimi capi.

- Precepta** Prime tabule ordināt hoïem ad deū.
Secunde tabule ordinant hoïem ad proximum.
- Precepta p̄ me tabule.** Non habebis deos alienos.
Non assumes nomen dei tui in vanū.
Memento vt diem sabbati sanctifices
Mala paganorum.
- ydolatria** Peior auarorum.
Pessima voluptuosorum.
Prouocat iudicē quē deberet placare
- Periurus** Prouocat aduocatos quos deberet remunerare.
Prouocat testes quos n̄ dēret offendē
- Qui nō seruant festa.** Sunt dissimiles nature
Sunt rebelles scripture.
Sunt oppositi gratie.

Diuisiones decimioni capi.

- Precepta secūde tabule.** Honora patrem z matrem.
Nō occides. Nō mechaberis
Non furtum facies.
Non falsum testimonium dices
Non cōcupisces rem pximi tui
Nō desiderabis vxorem eius.
- Triplex rō honorandi parentes.** Quia per ipsos sumus geniti.
Quia per ipsos sumus nutriti.
Quia per ipsos instructi.
- Triplex ē pena nō honorātū parētes** Filiorum inobedientia.
Temporalis infamia.
Breuis temporalis vita.

Quidam spūaliter seipſos interficiunt
vt qui peccato conſetiunt.

Homicidax **Q**uidam p̄imos spūaliter occidunt:
tria ſūt ḡna vt qui malum exemplum tribuunt.

Quidam qui spūalem oborſum faciunt
vt qui bonum propositum extingunt.

Triplex pes **E**xiliū ſc̄z a gratia dei ⁊ patria celeſti.
na spūaliuz **S**uſpēdium ſc̄z gehennalis ſupplicii

homicidax **I**rregularitas quo ad ordinē clericoruz
ad quem non poſſunt promoueri.

Rō q̄re me **Q**uia eſt vilis epydimia huius mundi.
chia p̄hibet **Q**uia eſt maior mercatura dyaboli.

Quia eſt communior via inferni.
Contra legem nature.

ſuz peccat **C**ontra legem ſcripture.
Contra legem gratie.

¶ Nota hic viginti duo pct̄a vel deordinationes
lingue/que omnes hic prohibentur.

Labes q̄ cito maculat ⁊ vix p̄t extergi

Cōcupia eſt **I**gnis q̄ ſubito iſlamat ⁊ vix p̄t extingui
Sitis q̄ ſemp cruciat: et vix p̄t ſatiari.

Mādatū ſc̄i **S**ub pena corporis ⁊ anime.

p̄iſ ſub tripli **S**ub pena bonorū mobilium et immobi
ci pena. **l**ium ſc̄z gratie ⁊ glorie.

Sub pena patibuli ſc̄z gehenne p̄petue

¶ Nota hic decem applicationes plagarū egypti
ad decem precepta decalogi.

Diuiſiones viceſimi capituli.

Tria ſunt laudabilia
in religioſo.

Pondus maturitatis.

Amor communitatis.

Fuga p̄prietatis.

Tria sūt reprobāda in religioso. **I**ndeuotio.
Dissolutio.
Euagatio.
Religiosus debet **S**eipm castigare: nō interficere
Religiosus debet **P**relato obedire: nō tradicere
Religiosus debet **I**n bono pficere: nō retrocedere
nutriri. **S**icut paruulus in domo.
Sicut plantula in orto.
Sicut virgula in virgulto.
Triplex est modus **O**bedientie subingantis.
religionis. **P**aupertatis alleuiantis.
Castitatis decorantis.

Difiones vicesimiprimi capi:

Obediētia est **S**aluatoris schola.
Martyrii palma.
Paradisi scala.
Obedire libēter sine recalcitratiōe.
Obedire hylariē sine murmuratiōe.
Septē gradus **O**bedire velociter sine ptractione.
obedientie. **O**bedire viriliter sine estimatione.
Obedire humiliter sine elatione.
Obedire pseuerāt sine discōtinuatōe.
Obedire simpliciter sine simulatiōe.
Obediētia est **A**uis ad celum transiens.
Claus celum aperiens.
Auis ad celum ascendens.
Summa in merito.
Obediētia est **V**icina deo.
Proxima celo.
Obedientiam **H**umilitas flectens.
fuuant. **C**ōsuetudo frequēs **P**ilectio seruēs

Obedientiam
iuvant

Obedientiam
iuvant

Obedire debemus

Affectus terrena contemnens.

Gratia interius vngens.

Modestia precipiens.

Contemptus mundi.

Actio gratie spiritus sancti.

Modestia prelati.

Preceptis nature.

Preceptis scripture.

Preceptis gratie.

Divisiones vicesimisecondi ca.

Paupertas est

Pauperes habent

Paupertas est

Celeste precium quo pauperes
celum mercantur.

Celeste prandium ad quod pau-
peres vocantur.

Celeste solium in quo pauperes lo-
quuntur securissimam. (cantur.

Viam quietissimam.

Vestem nobilissimam.

Summe copulata deo.

Summe coequata celo.

Summe cumulata bono.

Divisiones vicesimitercii ca.

Castitas

Sex sunt folia lilii
quae castitatem seruant

Floret sicut lilium inter spinas

Habet precium inter gemmas

Tenet solum supra stellas.

Abi potusque sobrietatis.

Vestimentorum asperitas.

Laborum strenuitas.

Lustodia sensuum.

Modestia verborum.

Fuga occasionum.

Sex grana lili
 quibus diligendus
 est deus.

Castitas est thes-
 aurus.

Castitas habet

Triplex aureola

Castitas

Diuisiones vicesimiquarti ca.

Virtus comparatur

Virtus comparatur

Virtus comparatur

Prudentia contra deceptionem.
Dulciter contra illectionem
Fortiter contra oppressionem
Toto corde: quia creator.
Tota anima: quia redemptor.
Tota mente: quia remunerator.
Cum valore carissimo: et ideo summe amandus.
In vase fragilissimo: et ideo summe claudendus.
Cum hoste malignissimo: et ideo summe timendus.
Fructum vberissimum.
Notum celerrimum.
Sertum pulcherrimum.
Florea virginum.
Gemma martyrum.
Aurea vel stella doctorum.
Castitas indiget studiosa clausura
Castitatem decet preciosa cinctura
In castitate luccet speciosa pictura.

Aligno fructuoso.
Lapidi precioso.
Terrestri et celesti paradiso.
Signo vel characteri.
Precio vel pignori.
Oleo vel unctioni.
Armature forti.
Prebende nobili:
Optime possessioni.

Diuisiões vicesimiquinti capi.

C aritas compatur	A uro probato F erro ignito. A ino condito. A ui predam rapienti.
C aritas compatur	N avi mare nauiganti. M orti carnem perimentl. S icut funis bene tortus.
C aritas est.	S icut canis bene doctus. S icut later bene coctus. A rbozi vel ligno.
C aritas compatur	O neri ⁊ iugo. G lutino ⁊ cemento. F onti naturali.
C aritas compatur	V esti nuptiali. I gni virtuali.

Diuisiões vicesimifexti capi.

F ides compatur	A rche testamenti. S telle firmamenti. P etre fundamenti.
F ides figuratur	P er mundum speculum. P er dextrum oculum. P er sponse anulum.
F ides comparatur	S igno vexillari. S cuto militari. R adio solari.
F ides comparatur	C olumne sacramentali. A ureole spirituali. L uci primordiali.

Fides debet h̄re **A**eridicam confessionem.
Magnificam deuotionem.
Catholicam professionem.

Diſiſiões viceſimiſeptimi ca:

Fides eſt. **S**icut colūna domum portans.
Sicut galea caput armans
Sicut anchora nauem ſeruans.
Sicut arbor fructuoſa.
Spes eſt **S**icut gemma precioſa.
Sicut molla virtuoſa.

Diſiſiões viceſimioctauī ca.

Prudētia cōpat **M**eliori iudicis.
Quattuor terre minimis
Aſtutie ſerpentis.

Diſiſiões viceſiminoni capi.

Tēpantia p̄pat **F**reno quo equus regitur.
Biſſo quo corpus tegitur.
Duro quo caſtrum cingitur
Quidam honor deo aſſimilans
Temperantia eſt **Q**uidam valor mentem ſanctificans.
Quidā dolor hoſtem mortificāſ

Diſiſiões triceſimi capituli

Fortitudo p̄parat **F**ornaci que probat aurum.
Radici que portat lignum.
Lorice que vetat ictum.
Sirge que non inclinatur.
Fortitudo p̄parat **F**erro quod non ſuperatur.
Petre que non perforatur.

Diuisiões tricesimiprimi ca.

- I**usticia est Sicut recta semita.
Sicut recta regula.
Sicut recta linea.
Iusticia est Sicut gemma in seruo aurco.
Sicut dea in nostro microcosmo.
Sicut stella in polo artico.

Diuisiões tricesimisecūdi ca.

- T**imor dei est Sicut ostiarius custodiens ingressum.
Sicut iusticiarius puniens maleficū.
Sicut terrarius vel speculator cui gis
lans exercitum.
Timor dei est Sicut medicina infirmorum.
Sicut disciplina puerorum.
Sicut officina religiosorum.
Timor dei est Virtuosus sicut ventus.
Preciosus sicut thesaurus.
Turat hominem a culpa perpetrata.
Custodit a culpa futura.
Contemnit temporalia bona.
Timor dei Sustinet temporalia mala.
Introducit bona opera.
Fugit eterna supplicia.
Acquirit eterna stipendia.
Naturalis quo timet oīs homo mortē
Spēs timoris **M**isidamus: quo timetur temporalia
perdi.
Humanus: quo timetur corpus pro
salutem ledi.

Seruilis: quo timet homo solum puniri vel damnari.

Spēs timoris **Initalis:** quo non timet homo solus puniri: sed a deo separari.

Filialis: quo solum timet homo offensam dei.

Diuisiones tricesimitercii ca.

Que sunt ad cōsiliū necessaria.

De cōsilio nota **Que sunt in consilio laudanda.**

Que sit consiliorum differentia.

Expediens.

Ad cōsiliū necia **Facile.**

Certum.

Securum.

Deus non diabolus.

Cōsiliarius est **Vir iustus non impius.**

eligendus. **Sapiens non insensatus.**

Senex non lasciuus.

cōsiliū euāgelicū **Castitas p̄tra p̄cupiscētiam carnis.**

Paupertas p̄tra p̄cupiscētiam oculorū

Obediētia p̄tra superbiam vite.

Diuisiones tricesimiquarti ca.

Supra nos deum.

Debemus intel **Iuxta nos proximum.**

ligere. **Intra nos cor proprium.**

Diuisiones tricesimiquinti ca.

Splendidissimum instar lucis.

Sapientia est donū **Sapientissimum instar mellis.**

Profundissimum instar maris.

Diuisiones tricesimiferti ca.

- Breuis scala deuotionis.**
- Humilitas est** Breuis schola perfectionis.
Breuis via saluationis.
Se attenuat vt ametur a sponso.
- Air humilis** Se adnichilat vt crectur de nouo.
Se euacuat vt impleatur a deo.
Quidquid in valore est preciosius.
Quidquid in odore est gratiosius.
Quidquid in decore est speciosius
- Humilitas est** Se humiliat vt ascendat.
Se incinerat vt redoleat.
Se mortificat vt resurgat.
- Air humilis** Propter existendi vilitatem.
Propter resistendi difficultatem.
Propter resurgēdi impossibilitatē.
- Homo parat** Facit peccatum fugere.
cineri.
- Mediā mortis** Facit mundum contemnere.
Facit seipsum despiciere.
Facit presentem vitam regere.
- Mediā mortis** Facit presentem leticiam tēperare.
Facit pntem ⁊ futurā vitā diuidere.
Gratiōsa instar flozis speciosi.
- Humilitas est** Luminosa instar sideris radiosi.
Virtuosa instar lapidis preciosi
De pari cum deo contendit.
- Humilitas.** Superbiam circunuenit.
Diabolum paruipendit.
- Humilis.** Per gratiā actionem se dilatat.
Per deuotam orōnem se incuruat.
R sui modicā reputatiōez se euacuat

Si consideremus que sunt infra nos:
vt mundus ⁊ infernus.

Si consideremus que sunt intra nos:
vt animus proprius.

Cause humilitatis. **S**i consideremus que sunt iuxta nos
vt proximus ⁊ amicus.

Si cōsideremus que sunt contra nos:
vt diabolus.

Si cōsiderem⁹ q̄ sūt supra nos: vt deus
Quando videt sibi gladium imminere.

Homo se humilitat. **Q**uando habet basium ostiū transire.
Quando videt maiorem se in loco inferiori sedere.

Humiles amare.

Signum humilitatis est. **H**onores ⁊ laudes fugere.
Opprobria ⁊ contumelias sustinere.

Humilia officia non recusare.

Libenter obedire.

Subdere nec preferre se equali.

Gradus humilitatis. **S**ubdere se nec se preferre minori.

Subdere se minori: ⁊ nulli velle p̄ferri

Spernere mundum.

Gradus humilitatis. **S**pernere nullum.

Spernere seipsum.

Spernere sui contemptum.

Disiōes tricesimi septimi ca:

Homo mitis vel mansuetus. **H**abet pacem ⁊ societatem cum proximo.

Habet gratiam ⁊ familiaritates cum deo.

Habet regnū ⁊ hereditatē i celo

Natura ministrat.
Uititatem Corporis figura demonstrat.
Canonis scriptura commendat.

Diuisiones tricesimo octaua ca.

Fletus Cōpunctiōis sicut colliriū medicatiū
Cōpassiōis sicut unguētū lenificatiū
Deuotiōis sicut balneū delectatiuum.
Sex sunt fletus incitamenta.

Defletu/nota Sex sunt fletus impedimenta.
Sex sunt fletus emolumenta.

Diuisiones tricesiminoni ca.

Misericordia ē Intima christi passio.
Suprema christi lectio.
Optima christi unctio.
Decenter conuersatur.

Misericordia Prudenter negociatur.
Abundanter remuneratur.
Virtus que cunctas superat.

Misericordia ē Modus qui reum liberat.
Clavis que celum referat.

Ad miam dꝝ mouere Nature conformitas.
Propria indigentia vel necessitas.
Christi ⁊ pauperum amor ⁊ veritas.
Aurientem pascere.
Sitientem potare.

Opera mie corporalia Rudum vestire.
Hospitem colligere.
Infirnum visitare.
Vinctum liberare.
Mortuum sepelire.

Peccata dimittere.
Peccata corrigere.
Pro peccatore orare.
Ignorantem instruere.
Hesitantem consulere.
Rugentibus consolationem prebere.
Ad oēs afflictos cordis passionē hñe.

Diuisiones quadragesimi ca.

Mundiciam **lectio scripturarum.**
cordis facit **Effusio lachrymarum.**
Mundiciam **Margitto elemosynarum.**
cordis facit **Scopa confessionis.**
Mundiciam **Lima correctionis.**
cordis facit **Fornax tribulationis.**
Mundiciam **Baptismus fluminis.**
cordis facit **Baptismus fluminis.**
Mundiciam **Baptismus sanguinis.**
cordis facit **Baptismus sanguinis.**

Diuisiones. xli. capituli.

Pax est **Aeli linguagium.**
Pax est **Christi encenium.**
Pax est **Dei vestigium.**
Pax est **Pax interna.**
Triplex ē pax **Pax fraterna.**
Triplex ē pax **Pax superna / q̄ dicitur pax eternitatis**
Pacē facit **Conformitas cum deo.**
Pacē facit **Humilitas cum proximo.**
Pacē facit **Tranquillitas in seipso.**
Pax mala **Pax inquinata.**
Pax mala **Pax simulata.**
Pax mala **Pax inordinata.**

Diuisiones. xlii. capituli.

- P**atientia est Prudentissima ad regendum.
Strenuissima ad bellandum.
Nobilissima ad regendum.
In acquirendo.
Patientia est prudēs **I**n conuersando.
In multiplicando.
Patia est strenuissima **S**i attendas pugnantis anim.
Si attendas pugnantis modū.
Si attendas pugne scutum.
Patia est nobilissima **R**egali dominio principatur.
Ad regale prandium inuitatur.
Sibi regale ferculū presentatur.

Diuisiones. xliii. capituli.

- G**audium spūale est **A** mundi gaudio separatum
A celi gaudio deriuatum.
A celi gaudio pigmentatum.
Puritas et impuritas.
Et inter gaudia **C**ontinuitas et discōtinuitas.
spūale et humanū **D**ignitas et indignitas.
Salubritas et noxietas.
Gaudium spūale **S**piritualis puritas.
et humanū **S**piritualis sanitas.
faciunt. **S**piritualis tranquillitas.
Spiritualis libertas.
Spiritualis conformitas.
Hec et **D**ominice passionis.
Virtuose operationis.
Eterne fruitionis vel felicitatis.

Diuisiones. xliiii. capituli.

De perseverantia nota Quānobiliter commendatur.
 Quāefficaciter operatur.
 Quāexcellenter coronatur.
Perseveravit Deus in opere sue creationis.
 Christus in ope sue redemptionis.
 Sancti in opere sue perfectionis.
Perseuerantia Perficit inchoata.
 Impetrat postulata.
 Stabit acquisita.
Corona Iudicicie Regialis / r hec ē florea.
 Sapie magistralis / r hec ē aurea.
 Perseuerantie triumphalis / r hec est gemmea.
 Glorie eternalis / r hec est stellea.

Diuisiones. xlv. capituli.

Ad benignitatē nos inducunt. Preceptum quod inducitur.
 Exemplum quod proponitur.
 Supplicium quod euaditur.
 Premium quod in celo acquiritur.

Diuisiones. xlvi. capituli

Mansueti Clarius informantur.
 Rarius impugnantur.
 Amplius venerantur.

Diuisiones. xlvii. capituli.

Fides est Sicut fundamentū ad sustinendū.
 Sicut armamētū ad defendēdū.
 Sicut argumētum adcludēdū.
 Sicut instrumentū ad ascēdēdū.

Diuisiones. xlviii. capituli

Signa que premittentur: sicut per
emptoria citatio.

In iudicio fis processus recitatio.
nali erunt.

Verba que dicent: sicut quedam sens
tencie promulgatio.

Facta que sequentur: sicut quedam
sententie executio

¶ Nota: signa que apparebunt in iudicio erunt
quindecim vt ait hieronimus: z nota diligenter.

Liber passionis dominice.

Scriptura ius Liber conscientie.
dicit.

Liber vite.

Sentētia ius Cause immensitatem.
dicis habebit Curie solemnitatem.

Iudicis seueritatem.

In executioe Multitudo ministrorum.
illi sine erunt Angustia damnatorum.

Defectus z inopia adiutorum.

Diuisiones. xlix. capituli.

Penarum acerbitas.

Penarum aduersitas

Supplicia res Penarum diurnitas.
proborum Penarum vniuersitas.

Penarum inutilitas.

Quib' causis Quia amiserūt bona t'palia hui' mūdi
dolor inest res Quia perdidērūt tempus merendi.
probis. Quia carebunt visione dei.

Quia incurrerūt vilitatē inferni.

494
Diuisiones quinquagesimi ca.

In gloria celesti est Valor imprecabilis.
Decor iesiabilis. Honor isupabilis.

In gloria cōsidero tria. Locum summe gloriosum
Vertum summe preciosum.
Fructum summe copiosum.

Fructus est triplex. Fructus triumphalis.
Gratie spiritualis.
Glorie immortalis.

Fructus crucis sūt duodecim Demonum expugnatio.
Carceris contractio.
Mortuorum id ē peccatorū suscitatio:
Captiuorum redemptio:
Inquinatorum mundatio.
Aecorum illuminatio.

Frigidorum ⁊ tepidorum calefactio
Deformium ⁊ turpiū decoratio
Sittibundorum potatio vel recreatio
Patris placatio. Ianue apertio.
Hereditatis acq̄sitiō vel confirmatio

Fructus gl̄ie sūt duodecim Sanitas absqz infirmitate.
Iuuentus sine senectute.
Satietas sine fastidio.
Libertas sine seruitute.
Pulchritudo absqz deformitate.
Immortalitas vel impassibilitas
Abundantia sine indigentia.
Pax absqz perturbatione.
Securitas absqz timore.
Cognitio absqz ignorantia.
Gloria absqz ignominia.
Gaudium sine tristitia.

	A menissima ciuitas.
I n gloria est.	A nantissima societas.
	A mplissima felicitas.
	F iguram speciosam.
C iuitas celestis h3	M ensuram spaciosam.
	S tructuram preciosam
	V iuens non mortua.
F ides debet esse	C elestis non terrena
	F ortis non infirma.
S pes triplex.	G enie. G ratie.
	G lorie.
	S peciosam puritatem.
C aritas d3 habere	F ructuosam bonitatem.
	R adiosam veritatem.
	S ibicontinentiam.
I usticia reddit	P roximo amicitiam.
	D eo honorificentiam.
I n choroa celesti	I nnumerabilis cetus.
sunt tria.	I nterminabilis circuitus.
	I nestimabilis cantus.
	R emittitur q̄tum ad culpam.
P eccatum	L auatur q̄tum ad offensam.
	T ollitur q̄tum ad penam.
	C ecos ad domum dirigere.
M isericordia est	D euios ad viam reducere.
	P eregrinos ad patriā ducere.
E rrare conuenit	I n viam eligendo.
tribus modis.	I n via errando.
	A via diuertendo.
	L ibenter eligere.
V ia salutis dēm?	V iriliter incedere.
	V iriliter insistere.

Prima est de peccato ad penitentiā t̄q̄ ad salubria medicamēta
Secunda est a penitentiā ad p̄cepta tanq̄ ad facilia documenta.
Tertia est a p̄ceptis ad cōsilia tanq̄ ad vtilia instrumenta.
Quarta est a consiliis ad virtutē tanq̄ ad operaria instrumenta.
Quinta est a virtutibus ad dona tāq̄ ad desideratia oblectamēta
Sexta: a donis ad beatitudines que docent operari faciliter.
Septima a beatitudinib⁹ ad fructus scilicet qui docent operari delectabiliter.
Octava est a fructibus s. ad fructus vite eterne: qui nos faciunt gaudere perenniter.
Nona est a iudicio ad infernum vel ad celum.

Via salutis .ix.
 habet vias.

Triplex signum q̄ **P**rim est: q̄ ī nullo alio delectat̄
 pet̄m placz diabolo **S**ecundum est q̄ in procurando peccatum nunq̄ fatigatur.
Tercium signum est q̄ peccato nunq̄ satiatur.
Locus altissimus.
Paradisus est **F**ructibus opulentus.
Aquis irriguus.
Habitatio dei.
Paradisus **L**ocus lucis.
Locus ordinati amoris.

t

Ignis

Cetera elementa virtute excellit
Ferrum frigidum accendit.
Omne terrestre in cinerem et in
nichilum redigit.
Semper sursum tendit.
Nunquam quiescit.
Rubiginem tergit.
Scintillas emittit.
Ollam feruere facit.
Lapidem a mure custodit.

Astuta serpentis

Custodia capitis.
Deposito pellis.
Insidiatio pedis.

Baculus necessarius est.

Ambulantibus ad defendendum
Laborantibus ad fulcimentum.
Aertantibus ad repellendum.

Iusticia locatur

In posteriori parte: sicut episcopus
in fine processionis.
Sicut rex in fine aciei.
Sicut nauta in cauda navis.

Formica

Animal paruum/ in quo laudatur
humilitas.
Grano pascitur/ in quo docetur
honestas.
Socios adiuuat: in quo laudatur
charitas.

**Alia spat
auicule.**

Heni alulas ad contemplandum celum
Caudulam ad cogitandum finem propriam
Rostulum ad laudandum deum.

**Humiles vallibus
comparantur.**

906
Quia sunt irrigue p deuotionē
Quia sunt molles p passionē.
Quia sunt fructifere per bonā
operationem.

Fletus incitamenta

Recognitio pprie culpe.
Incolatus presentis vite.
Timor gehenne.
Recordatio passiois dominice.
Recordatio humane miserie.
Desiderium celestis patrie.

Fletus impedimenta

Superbie elatio.
Terrenorum affectio.
Cordis compressio
Bimia occupatio.
Ignorantie excecatio.
Peccati magnitudo.

Fletus utilitates

Spiritum deuotum lauat.
Spiritu malignum necat.
Terram cordis irrigat.
Sitim sedat.
Orando efficaciter impetrat.

Et de isto vltio habemus nouē exēpla ī sacra scripta

**Scutu patie debet
habere tres āgulos**

Timorem supplicii.
Amorem premii.
Passionem christi.
Bonitas nature cōgregantis.
Bonitas fortune adoznantis.
Bonitas gratie reformantis.
Bonitas glorie quietantis.

**Quattuor sūt de qb
bonitas predicatur**

Deuota cōtemplatio seu meditatio edita a beato
Bonaduētura: de natiuitate dñi nostri iesu christi.

Adueniēte nouem mensium

termio/exiit edictū ab iperatoze augusto: vt describeretur vniuersus orbis: scz quilibet in ciuitate sua. **C**ūqz ioseph irevellet ad ciuitatē suā bethleē: z sciret partus sue venerabilis diugis tps: duxit eā secū. **V**adit ergo dñs hoc lōgo itinere. Nam bethleē est ppe hirm p quiqz miliaria. **D**ucūtqz secum bouē z asinū et vadūt sicut paupes mercatores bestiaz. **C**um autē eēt bethleē qz paupes erāt z mlti currebāt ex ead causa hospiciū habere non potuerunt. **D**opatere i gñ dñe z sp̄ice eā delicatā dñaz iuuenem (quindecim enī annoz erat) ex lōgo itinere fatigatam: z cū hēcūdia in gentes incognitas querentē vbi quiescat z nō inueniētem. **D**ēs licentiāt eam z sociū. **E**t sic cogitūtur diuertē ad quādā viā cooptam: vbi hoīes tpe pluuiē diuertebāt: z ibidē ioseph qui erat cū diuge ligamini bus forte aliqua r se clausit. **H**ic diligentē sp̄ice oīa maxie qz referā ea q ab ipa reuelata z ostēsa fuerūt: put a quodā sc̄to patre nr̄i ordinis fide digno habui cui puto reuelata fuisse. **C**ū ergo venissz hora. s. in media nocte dñice diei: surgēs x̄go appodiāuit se ad quādā colūnā q ibi erat. **I**oseph autē sedebat mestus eo forte q nō poterat q decebāt parare. **S**urgēs iḡ ioseph z accipiēs de feno p̄septi piccit ad pedes dñe z stit se ad aliā partē. **T**ūc filius dei eterni sine aliq̄ moza/sine aliqua lesiōe/sine aliqua molestia/in momento sicut erat in vtero: sic fuit extra vterū sup fenū ad pedes matris sue. **Q**ue sc̄dōtinētī se reclinās recol ligens eum/z dulciter amplexās: posuit in gremio/z

vberere de celo pleno a spū sancto edocta: cepit lauare
 ipm seu linire p totū corpus cū lacre suo. **Q**uo facto
 inuoluit eū in velo capitis sui ⁊ posuit eū in presepio.
¶ Tūc bos ⁊ asinus posuerūt ora in p̄sepio flātes p
 nares ac si rōvertētes cognoscerēt q̄ puer sic paupri-
 me p̄teci⁹: calefactiōe tāti frigoris idigebat. **M**ater
 x̄o flexis genib⁹ adorauit eūdem: ⁊ gr̄as agēs dixit
 deo. **¶** Gr̄as ago tibi dñe sc̄r̄e pater: q̄ filiū tuū michi
 dedisti. et adoro te deus et̄ne ⁊ te filiū dei viui ⁊ mesi
¶ Silit̄er aut̄ ioseph adorauit eū: ⁊ accipiēs sellam
 asini ⁊ extrahēs de ea cussinellū de lana seu de bozra
 posuit iuxta presepe vt̄ ibi dñā sederet super eo. **¶** Ipsa
 ergo se posuit ad sedē dñi ⁊ sellā posuit subtus cubitū
 et sic stabat dñā mūdi tenēs vultū supra p̄sepe in̄tra
 oculis ⁊ toto affectu super dulcissimū filium suū. **H**uc
 usq; de reuelatōib⁹. **H**is igit̄ sic ostēsis disparuit dñā
 ⁊ remāsit angel⁹ ⁊ dixit ibi laudes magnas ⁊ lōgas
 quas etiā ille michi dixit/nec dicēdi vel scribēdi apti-
 tudinem habui. **¶** Vidisti ortū dñi sc̄r̄issimi p̄ncipis
 ⁊ partū silit̄er regine celestis/etiā i vtroq; artissimā
 ⁊ p̄p̄tatē attēdere potuisti. **M**ultis enī indiguerūt ⁊
 ip̄am certissime obseruauerūt. **I**n his p̄anis p̄placet
 sibi/in his sericis delectat̄ inuolui. **N**on p̄solatur xp̄i
 infātia ⁊ lachryme eius ⁊ p̄sepe ⁊ stabulū/garrulos
 ⁊ cachinātes ⁊ in stolis ambulātes ⁊ amātes p̄p̄rias
 cathedras: s; paupes/tribulatos ⁊ laborātes. **S**c̄ōs
 q̄ ait beatus bernardus. **H**āc p̄p̄tatē ser uauit br̄ā
 x̄go mater ⁊ fili⁹ dei. **N**ō sunt stabulū dedignati: nō
 bestias/nō fenū/nō ceca vilia. **I**dē. **¶** Paup. **¶** Olops
¶ Primus ⁊ nouissimus. **H**ospes in diuersorio/paup
 in presepio/fugit in egypto/sedet in asino/cū paupi-
 bus offerē in tēplo ⁊ nudus suspenditur in patibulo.

¶ Tractatus de resurrectione a pctō ad grām
admodū vtilis ex dictis sācti bonauēture excerptus

Paulus apostolus videtur fir

miter asserere hōiem in hoc seculo nō pprie eē absqz gratia: cū inquit / gratia dei id sum qđ sum. Ideo merito de necessitate gratie q̄tuz nobis pdest dicendū est: et p̄io de diuisione gr̄e. scđo de resurrectione a pctō. et tertio de resurrectione hōis ad gratiam. ¶ Pro diuisione gratie ē notandū qđ gr̄a ip̄a est vna ⁊ eadē tñ fm diuersas cōsideratiōes: ip̄a multas fortit̄ denotatiōes. p̄mo fm cōsideratiōē ad principii a quo. scđo fm cōsideratiōē ad subiectuz in quo. tertio fm cōsideratiōē ad oppositum suū. quarto fm cōsideratiōem ad effectus ad quos ordinat̄. ¶ Et fm cōsideratiōem ad principii a quo p̄cedit gr̄a ip̄a: diuidit̄ In gratiam predestinationis seu preparationis qua deus homines predestinavit.

In gratiam vocationis quam deus offert vocando.

In gratiam iustificationis quam deus confert.

In gratiam magnificationis quam deus complet.

Et hec diuisio ponit̄ ad Ro. viii. vbi dicit̄ / scimus qm̄ diligētibus deum: oīa cooperant̄ in bonum. et sequit̄ quos aūt̄ p̄destinavit: hos ⁊ vocavit. et quos vocavit hos ⁊ iustificavit. quos aūt̄ iustificavit: hos ⁊ magnificavit. ¶ Sed fm cōsideratiōē vel respectū ad subiectum in quo est diuiditur.

In gratiam cogitationis: scz bonum cogitando.

In gratiam voluntatis: in bono volendo.

In gratiam perfectionis: in completionē operis.

Et hęc diuisio fit fm triplicem potētiam aīe in qua

est gratia: scz fm intellectuā / affe etiuā / r o pationam.
Scdm xō respectum ad suum op positum diuiditur:

In gratiam protectionis.

In gratiam liberationis.

In gratiam saluationis.

Et hec diuisio sumit fm q grā adiuuat ptra triplex malū. scz p malum tēptationis siue pugne. p malum psecutōis seu miserie. r ptra malū clpe r malū se qlle vel pene. Hā a pmo ptegit. a scdo liberat. et a tercio extrahit r saluat. Et hec diuisio sumitur ab illo dicto

Esaiē. xxxi. Protegat dñs exercitū iudeam r hies rusalem: r ptegens r liberans / transiens r saluans.

Sed fm opationē ad effectū ad quē ordinat: diuidit

In gratiam puenientem siue operantem.

In gratiam subsequētem seu cooperantem.

¶ Tandē grā pueniens siue operans dicit in p̄tum ipam volūtatem facit bonā: et ideo puenit qz non est a libero arbitrio: sed infundit ab ipso deo. Sed grā cooperās dñ in q̄tū adiuuat ipam volūtatem r liber arbitriū respectu boni opis eliciedt r psequēdi. ¶ Sz notādū est q sz multiplicitatē huius noīs grā potest dari alia diuisio. Nam grā pōt capi vno mō largisime: et sic pprehēdit r dona naturalia / r gratuita. et sic diuidit in puenientem grām r subsequētem. ita q pueniens vocātur dona naturalia: r subsequēs dona gratuita. Scdo mō accipit grā minus large: et sic diuidit in gratiā gratis datam / r grām gratū faciētes. et sic diuidēdo ē diuisio in grām pueniētē r subsequētem. Tertio mō capit gratia strictē: r sic subsecomprehēdit vel diuidit in gratiā gratū faciētē: r gliaz. et sic diuidēdo: gratia pueniēs dicitur grā gratum faciens / r gratia subsequēs dñ gloria. qz post gratiā

in hōie decedente in gratia: sequitur glōria eterna.
¶ Secūdo dicēdum est de resurrectione a culpa vel peccato. et de hoc tria sunt consideranda.

Prio q̄ homo nō potest resurgere a culpa absqz gr̄a

Scdo q̄ nō potest aduersariū suū vincere absqz gr̄a

Tercio q̄ nō potest absqz gr̄a tentatiōibus resistere.

¶ Prio igit̄ dicendū est q̄ hō absqz diuino dei ad- iutorio seu gratia non pōt resurgere a pctō vel culpa

et hoc capiēdo gratiam p̄ habitū ip̄ius aīe: scz est quedā q̄litas spiritualis in aīa ex̄ns. Nam gr̄a illa

que d̄r gratuita dei volūtas qua nobis deus p̄donat offensam sufficit. Nec gr̄a illa que d̄r liberalis passio

xpi qua mediāte fit morbi curatio z ymaginis refor- matio: s; requirit̄ gr̄a gratum faciēs. Ex quo p̄t̄ per

ap̄. ad Ro. iiii. Iustificati gratis p̄ gr̄am ip̄ius. z ante ex opibus legis nō iustificat̄ oīs caro. Et ad titi. iiii.

Non ex opibus iusticie q̄ fecimus nos: sed s̄m suam mīam saluos nos fecit. per lauacrū regenerationis

sp̄s sancti. i. p̄ gr̄am zc. Ideo illi pellegiani merito sunt censendi heretici qui dixerunt q̄ ad deletionem

culpe sufficit sola gratuita dei mīa cū libero arbitrio et q̄ per libez arbitriū poterat homo se iustificare et

velle bonum. **¶** Scdo dicendum est q̄ hō nō potest vincere aduersariū absqz gr̄a.

Pro cuius intellectu est notāduz q̄ differt dicē aliquē resistere aduersario z aliquē vincere aduersariū. nā plus ip̄ortat victoria

q̄ resistētia. Resistētia enī p̄sistit in hoc q̄ quis non cōsentit suggestioni diabolice. S; victoria nō solum

p̄sistit in nō p̄sentiēdo sed etiā in assequēdo oppositū eius qd̄ diabolus intendebat. Nā diabolus intendit

hōiem reddere inimicū deo z facere dignū supplicio eterno. Et tunc vicit hō diabolū qm̄ sic resistit tētati

oni vt efficiat magis dei amic⁹ q̄ ante: & sic faciēdo
 mereat vitam eternā. sed hoc nō pōt facere absq; dei
 gr̄a gratū faciēte: igit̄ p̄cludi pōt q̄ hō nō pōt vicere
 aduersariū faciēdo se amicū dei absq; tali gratia. **Et**
 hec p̄clusio p̄batur p̄ illud **P̄rie ad corinth. xv.** Deo
 gratias q̄ dedit nobis victorias per iesum xp̄m dñm
 nr̄m. **Et ad Ro. vii.** Infelix ego hō q̄s me liberabit
 de corpe mort̄i huius? **Et r̄ndet gr̄a dei p̄ iesum xp̄s**
 dñm nr̄m. **Itē sup illud ps.** Infirmati sūt & ceciderūt
 dicit glo. non potētes vicis resistere p̄ se. **¶** **Sz** quis
 posset obicere: nā diabolus vincit hoīem absq; gr̄a:
 ergo sil̄t̄ homo pōt vincere hoīem vel diabolu absq;
 gratia. **Ad hoc facile r̄ndetur q̄ hec s̄l̄tudo nō valz**
 qz victoria diaboli p̄sistit in subiugādo hoīez p̄ pct̄m
 q̄ non req̄rit gr̄am. **Sed victoria hoīs respectu pct̄i**
 diaboli p̄sistit in p̄merēdo illud qd̄ diabolus amisit
Item diabolus nō vincit hoīem nisi volentem: s; dia
 bolus nunq̄ vincit̄ volens. **Un̄ notāduz q̄ hereticus**
 qui videt seip̄m vicere q̄n se exponit morti nō vincit
 sed magis seip̄m deicit. et ideo non est ibi victoria: s; dia
 bolus deiectio. **¶** **Pro tertio dicēdum est q̄ absq;**
 aliqua gr̄a nō potest homo tētatiōibus resistere. qd̄
 p̄z p̄ illud math. vi. **Et ne nos inducas in tentationē**
Un̄ homo p̄pter suā infirmitatem nō potest resistere
Iuxta illud treno. iii. Pct̄m peccauit ih̄rlm: p̄p̄ea
 instabilis facta est. **Item glo. sup illud treno. iii.** Mi
 sericordie dñi zc. **Hō potest homo diu stare p̄ insult⁹**
 diaboli: nisi mīa dñi adiuet̄. **Nota tñ q̄ per gratias**
 gr̄atis datā potest homo resistere diabolo & tētatiōi:
 ergo potest ei nō p̄sentire: sed nō pōt per talem p̄sen
 sum eē amic⁹ dei absq; gr̄a gratū faciēte. **¶** **Tertio**
 dicēdum est de resurrectione ad gr̄am p̄mo & multa

sunt terminanda.

Prio q̄ homo non p̄t se disponere sufficiēter absq̄ gratia gratis data: ad gr̄as gratum facientem.

Sec̄do quō possit volūtas absq̄ gratia in aliq̄ bonū

Tertio quō homo possit m̄adata sine gr̄a adimplere.

Primo ergo dicēdum est de preparatiōe hoīs ad gr̄am gratū facientem: an sc̄z hoc possit facere absq̄ gratia gratis data. **P**ro quo aduertendū est q̄ per gr̄am gratis datam nō t̄m̄ intelligim⁹ illa q̄ a pp̄lo enumerātur **P**rie ad cor. xii. cū dicit: aliqui datur p̄ sp̄m̄ ꝛc. **S**ed p̄ gr̄am gratis datā intelligimus om̄ne illud q̄ sup̄additū est naturalib⁹ adiuvans aliquo mō ⁊ preparās volūtatez ad habitū vel vsum gratie siue tale gratis datū sit habit⁹ vel timor seruilis siue aliqua vocatio siue locutio vel predicatio mediante qua incitatur aīa ad se preparādum. et ideo dicendū est q̄ n̄s̄q̄ absq̄ tali gr̄a gratis data potest se disponere homo ad gr̄am gratū facientem. qz vix caret hō aliquo tali dono. **U**n̄ prima preparatio q̄ fit ad gr̄as gratū facientem est cogitatio vel app̄hēsiō. ⁊ illa non potest fieri absq̄ gratia gratis data. et rō huius est: non qz gr̄a gratū faciens p̄exigat neciō dispositiōez gratie gratis date: sed qz ipsa est quid diuinū: et res ex̄is supra libez arbitriū ⁊ etiā supra n̄ale iudiciū ideo nunq̄ libez arbitriū vel volūtas libera assurgit ad ip̄am vel petēdāz vel cognoscendā: nisi aliquomō adiuuetur de sursum ⁊ excitetur. et ideo p̄ additiōem gratie gratis date q̄ tenet mediū inter gr̄am gratū facientē ⁊ naturale iudiciū disponit ⁊ excitat ad ip̄as gr̄am gratū facientēz. **U**n̄ ordo liberi arbitrii ⁊ gratie diuine ponit clare ab augustino in libro de ecclesiasticis dogmatibus ⁊ ponit quattuor gradus cū dicit

Incitū salutis nre deo miserāte habem⁹ : vt acq̄se
 mus saluari inspirationi nostre p̄stantis est vt adis
 piscamur q̄s acquirēdū admonitione cognouimus
 diuini est muneris : vt non p̄uicmur iam adēpte sas
 luti muneris : sollicitudinis nre est ⁊ celestis pariter
 adiutorii. **E**x q̄bus x̄bis p̄t clare cognosci q̄tū p̄t
 liberū arbitriū respectu gratie. nā cum sint in opere
 salutis ista quattuor. s. imitari/acquiescere/adiuuarī
 p̄manere. primū est inspiratiōis dei. sc̄m libertatis
 arbitriū. terciū muneris diuini. quartū sollicitudinis
 nostre ⁊ pariter diuini adiutorii. **P**er hoc patz satis
 clare solutio questionis. ¶ **S**z orit dubitatio : vtrum
 q̄s possit detestari culpā x̄tute ppria nase. **R**ndē q̄
 detestari culpā dupl̄r potest itelligi. **E**no mō qz talis
 detestat in q̄tū ē offensiuā maiestatis ⁊ eq̄tatis diuine
 ⁊ isto mō null⁹ p̄t absqz gr̄a. qz n̄ p̄t absqz gr̄a gratis
 data cognoscē ip̄am offensam. **A**lio mō p̄t detestari
 qz ē lesiuā pprie nature. **X**bi gr̄a qz quis per naturā
 suā cognoscit qz p̄pter fornicationē p̄didit oculū vel
 aliud mēbrū vel icurrit aliquē aliū morbū : ⁊ isto mō
 potest quis p̄ libez intellectū cognoscere ⁊ detestari
 culpam ppriam. ¶ **S**ecūdo aut videndū est qualif
 potest volūtas in aliq̄d bonū. **P**ro quo notādum est
 qz aliq̄d opus potest dici bonū tripl̄r. **E**no mō aliq̄d
 opus dicit bonū simplicif ⁊ illud dicit qd ē ordinatū
 in finem optimū : et tale est bonū meritoriz ⁊ in istud
 nō potest libez arbitriū absqz gratia gratū faciente
Secundo mō aliq̄d opus dicit bonū qz aliquomō de
 cōgruo disponit ad bonū ⁊ tale est bonū qd fit extra
 caritatē : nichilominus tñ fit cū recta intētionē. et in
 tale nō p̄t libez arbitriū nisi cū gratia gratis data
 p̄ quā illuiat ⁊ dirigivt velit facere qd deo ē placitū

et hoc p̄ per illud sapiētie. viii. Sciū qm̄ aliter non
possūz eē sapiēs nisi deus det. Tertio aliq̄d opus d̄
bonū qz in finē est ordiabile ⁊ habet aliquā ordina-
tionem intra se: sicut pascere esuriētē ⁊c. siue ex debi-
ta circūstantia siue exigentia t̄p̄s loci ⁊c. et ad istud
potest libez arbitriūz absqz gr̄a q̄uis ad hoc q̄ fiat
faciliter req̄rat gratia aliqua diuina sup̄addita na-
turalib⁹. Et sic p̄z respōsio q̄ liberum arbitriū absqz
gratia aliqua sup̄addita p̄ dona naturalia potest in
aliq̄d bonū morale licet per illud p̄ter nō disponat
ad gr̄am nec ad gloriā: et hoc p̄ se l̄z quodāmo dispo-
nat qz est ordiabile in vltim finē. Hoc aut̄ sic suadet
Nam si libez arbitrium dimitteret i puris nat̄alib⁹
adhuc sibi remaneret aliquod iudiciū quo iudicaret
parentes esse honorandos. et hoc patet q̄ si haberet
tale naturale iudiciū: scilicet naturaliter parentes
esse honorādos: ⁊ talem naturalem instructum de pa-
rentibus venerādis potest illud velle/et sic cum has
beat organa exteriora potest cōplere illud opus s̄m
q̄ dicitur iudiciū rōnis absqz munere gr̄e diuine sup̄-
addito: sed bene vex est q̄ nō potest illud facere nec
velle absqz diuine gratie munere. put tale cogitatur
aut velle est ordinatū ad cōsequēdum beatitudinem.
et sic sunt intelligende auctoritates sanctorū q̄ cōclu-
dunt q̄ absqz munere diuine miē ⁊ gratie non potest
liberum arbitriū in aliq̄d bonū. ¶ **S**z oriz̄ dubium
Nam s̄m dona naturalia natura ipsa appetit suam
perfectiōē: ergo signū est q̄ tendit ad acquisitionē
gratie. Ad hoc d̄ q̄ duplex est p̄fectio. quedā est in
limites nature: ⁊ istā appetit natura. Alia ē p̄fectio
que est supra naturā: ⁊ de ista nō oportet qd̄ appetat
et si appetat/ non t̄m appetitū p̄fecto qui req̄rit gr̄am

151

sed magis appetitu defuso et imperfecto qui non est ordinatus debito modo. ¶ Pro tertio videtur homo possit mandata dei implere. Notandum est quod committere distinguitur quia contingit mandata impleri dupliciter. Uno modo quantum ad genus operis: vel secundum alios quantum ad substantias mandatorum. Alio modo quantum ad intentionem precipientis et mandantis. Si loquamur primo modo potest homo absque gratia gratum faciente illa implere: ut patet de mandato adorationis et venerationis sabbatorum. Sed secundo modo non potest homo implere mandata absque gratia gratum faciente. Et hoc confirmat per apostolum dicentem ad Ro. xiiii. Qui diligit preter legem impleuit. Et iterum: plenitudo legis/dilectio. Item per apostolum ad thimo. i. Finis precepti est caritas de corde puro. ¶ Sed oritur questio: cum ita sit quod caritas potest facere quod in se est ad impletionem mandatorum: quare ille non absoluitur quis sit in peccato. Ad hoc respondetur quod facere quod in se est: potest dupliciter intelligi. Uno modo positive vel proprie: quod scilicet talis facit aliquid ordinatum ad finem mandatorum secundum debitas circumstantias et tunc facit quantum potest. et isto modo nullus potest facere quod in se est absque gratia gratum faciente. Alio modo potest intelligi private vel improprie facere quod in se est: hoc est facit quod potest/sed non quantum potest/nec aliquid ordinatum ad impletionem mandatorum. et isto modo per liberum arbitrium quis potest facere quod in se est: sed non absoluit ab observacione mandatorum. Et sic patet responsio ad questionem.

Tabula.

¶ Tractatus de resurrectione hoīs a peccō & p̄gatione
ad gratiam: continens tres particulas.

¶ Prima est de diuisione gratie.

¶ Secunda de resistentia ad tentationem.

¶ Tertia de preparatione & resurrectione ad gratiam

¶ Prima diuio.

¶ Primo diuidit̄ gr̄a fm̄ diuersas p̄sideratōes: sc̄

¶ Respectu principii a quo procedit.

¶ Respectu subiecti in quo est.

¶ Respectu oppositi p̄tra quod fit.

¶ Respectu effectus ad quem ordinatur.

¶ Nota q̄ q̄libet istoz mēbroz h̄z d̄di. vt p̄ in l̄ra

¶ Secunda diuio.

¶ Gratia capitur vno modo largissime.

¶ Secundo minus large vel minus cōiter.

¶ Tertio capitur stricte.

¶ Sc̄da particula de resistentia ad
tentationem: continens tria.

¶ Primo quomodo potest homo a culpa resurgere

¶ Secundo quomodo potest aduersarium vincere.

¶ Tertio qualiter tentationibus potest resistere.

¶ Tertia particula ē de resurrectione
ad gratiam continens tria.

¶ Primo de preparatione hominis ad gratiam.

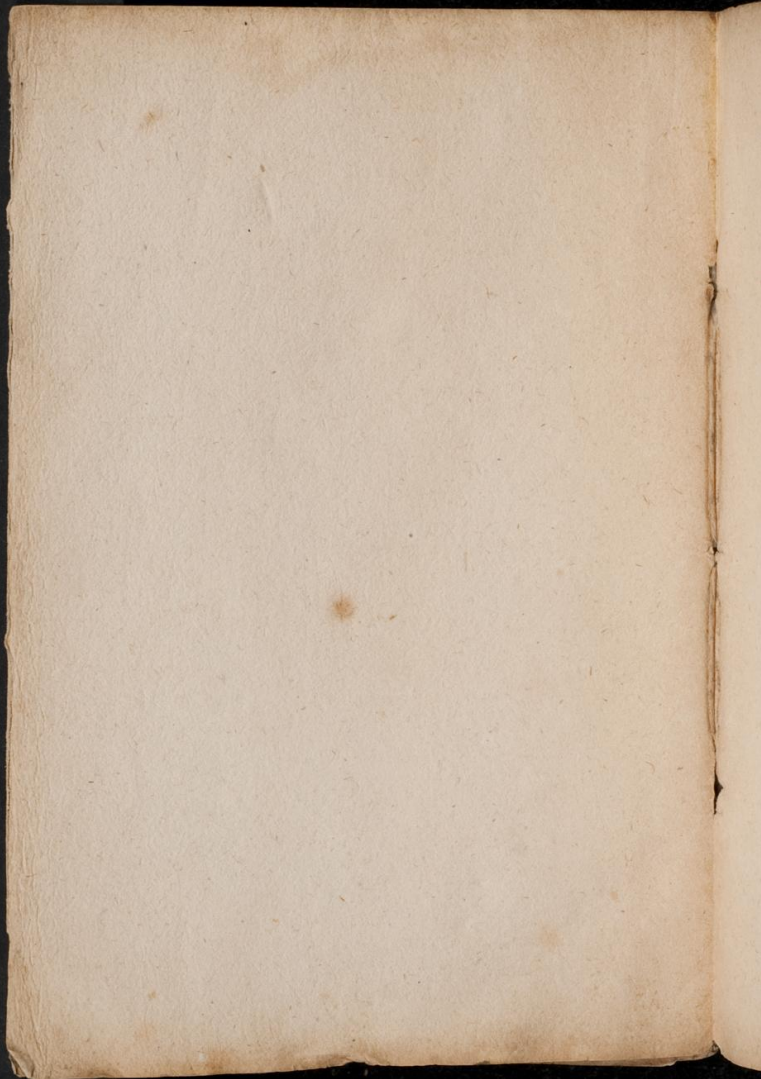
¶ Tertio qualiter potest voluntas in aliquod bonum.

¶ Tertio quomodo potest mandata dei adimplere.

C Sancti bonaduēture doctoris eximii de dieta
salutis vniuersi tractatu de resurrectione hoīs a pctō
et preparatiōe ad grām tractatus emēdatus nuper
ac recognitus: cum tabula q̄ accuratissime confecta
feliciter finit. **P**arisiis impressus p̄ claudiū Faumar
librariū smozantē in vico sc̄i Jacobi ad intersigniū
sancti **C**laudii p̄pe mathurinos.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is faint and difficult to decipher but appears to include the following words or phrases:

1. ...
2. ...
3. ...
4. ...
5. ...

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

TIFFEN® Gray Scale

© The Tiffen Company, 2007

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

